

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

63'üncü Birleşim 24 Şubat 2026 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	105
II.- GELEN KÂĞITLAR	109
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	163
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>163:167</i>
1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Zonguldak Türkiye Taşkömürü Kurumu ocaklarının sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	163:164
2.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	165:166
3.- Ardahan Milletvekili Kaan Koç'un, 23 Şubat Ardahan'ın kurtuluş gününe ilişkin gündem dışı konuşması	166:167

IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın, kimlerin laik olduğuna ilişkin açıklaması 168
- 2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya-Antalya yoluna ilişkin açıklaması 168
- 3.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, Adalet Bakanı Akın Gürlek ile İçişleri Bakanı Mustafa Çiftçi'ye, sosyal medya kaynaklı dezenformasyona ve kirli algı operasyonlarına ilişkin açıklaması 168:169
- 4.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okullara gönderilen ramazan ayı etkinlikleri genelgesine ilişkin açıklaması 169
- 5.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, hastanelerin yoğun bakım servislerine ilişkin açıklaması 169
- 6.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, erdemliliğe ilişkin açıklaması 169
- 7.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, Özgürlük İçin Hukukçular Derneğinin raporuna ilişkin açıklaması 170
- 8.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, esnafın ve KOBİ'lerin borçlarına uygulanan faize ilişkin açıklaması 170
- 9.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un 19 Mayıs ilçesi Dereköy Mahallesi'ndeki Şehit Hüseyin Aydın İlkokulu ve Ortaokulu ile Şehit Ümit Semerci İlkokulu'na ilişkin açıklaması 170
- 10.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, okullarda düzenlenen ramazan etkinliklerine ilişkin açıklaması 170:171
- 11.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, Manisa Soma'daki termik santral işçilerinin ve İzmir Kınık'taki maden işçilerinin taleplerine ilişkin açıklaması 171
- 12.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Kumluca ve Kemer ilçelerini birbirine bağlayan kara yoluna ilişkin açıklaması 171
- 13.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Mersin-Gaziantep Hızlı Tren Hattı'na Şanlıurfa'nın da dâhil edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 171:172
- 14.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, yardımcı hizmetler sınıfındaki kamu çalışanlarına ilişkin açıklaması 172
- 15.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Devlet Su İşlerine ilişkin açıklaması 172
- 16.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, son dönemde kaçak kazıyla define arayanlara ilişkin açıklaması 172:173
- 17.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'a'nın, Ankara Etlik Şehir Hastanesi fizik tedavi osteoporoz bölüm duvarındaki afişe ilişkin açıklaması 173
- 18.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, halk eğitim merkezlerinde görev yapan ücretli usta öğreticilere ilişkin açıklaması 173

19.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, taşıma esnafıyla ilgili talebine ilişkin açıklaması	173
20.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'daki üniversiteye ilişkin açıklaması	173:174
21.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, erkek şiddetine ve 8 Marta ilişkin açıklaması	174
22.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, MHRS'ye ilişkin açıklaması	174
23.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, Rize'de 9 Nisanda madencilik faaliyetiyle ilgili yapılacak ihaleye ilişkin açıklaması	174:175
24.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Türk Tabipleri Birliği ve İstanbul Tabip Odasının çağrısıyla hekimlerin 22 Şubat 2026 tarihinde İstanbul Kadıköy'de bir araya gelmelerine ilişkin açıklaması	175
25.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Adana'da meydana gelen sel felaketine ilişkin açıklaması	175
26.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, 31 Aralık 2025'te işten çıkarılan Mersin Limanı işçilerine ilişkin açıklaması	175
27.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, Tarsuslu çiftçiler ile genç ve kadın çiftçilere ilişkin açıklaması	176
28.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, kamu emekçisinin çalışma barışında adalet talebine ilişkin açıklaması	176
29.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'teki tarım işçilerinin barınma sorununa ilişkin açıklaması	176
30.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Gazeteci Cengiz Altun'a, faili meçhullere, Gazeteci Alican Uludağ'a, Adalet Bakanının "Mevzuatta boşluk var." açıklamasına, kuyu tipi cezaevlerine, DEM PARTİ Ağrı İl Genel Meclisi üyesi Mihriban Dal ile annesi Güneş Yaşmin'e ve Meclisin görevine, Mehmet Şimşek'in Vergi Haftası'nda yaptığı konuşmaya ilişkin açıklaması	177:179
31.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Gazeteci Alican Uludağ'a, Adalet Bakanının ilk tercihin ve avukatlık mesleğine, ABD'nin İsrail Büyükelçisi Mike Huckabee'nin Türkiye'yi de içine alan beyanatına ve Kırsalda Bereket Küçükbaş Destek Projesi'ne ilişkin açıklaması	179:181
32.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, İYİ Parti olarak birkaç ay önce yeni nesil çeteler hakkında bir araştırma önergesi verdiklerine, Küresel Organize Suç Endeksi'nde Türkiye'nin yerine, sokak çetelerine, Gazeteci Alican Uludağ'a ve iktidar mensuplarına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması	181:183
33.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, liderleri Devlet Bahçeli ile Türk milletine; milliyetçi-ülkücü harekete; Genel Başkanlarının vizyonu ile hayat bulan eserlere ve hayalini kurdukları terörsüz Türkiye'ye ilişkin açıklaması	183:184
34.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Gazeteci Alican Uludağ'a, Kuzey Irak'taki IŞİD'lilere, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ve Amerika'nın İsrail Büyükelçisinin açıklamalarına ilişkin açıklaması	184:186

35.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, ramazan ayına, Selimiye Camisi'ne, "Laikliği birlikte savunuyoruz." bildirilerine, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e, Mersin'de barajların taşmasına, üreticilere yapılacak küçükbaş desteği projesine ve tohumla ilgili yürütülen algrıya ilişkin açıklaması	186:189
36.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	189
37.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	189:190
38.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir ile Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	190:191
39.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	191
40.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, ramazan ayıyla ilgili yayınlanan genelgeye ilişkin açıklaması	191
41.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	197
42.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	197

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

172

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

172

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

186,219

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

186

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Balıkesir'in Edremit ilçesinden gelen gençlere "Hoş geldiniz." denilmesi

186

B) ÖNERGELER

219:221

1.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, (2/2098) esas numaralı İmar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/131)

219:221

VII.- ÖNERİLER

192,198

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

192:197,198:219

1.- YENİ YOL Grubunun, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, kamu alımlarında 21/b pazarlık usulünün kullanımındaki artışın sebeplerinin, sonuçlarının ve kamu mali yönetimine etkilerinin araştırılarak gerekli yasal ve idari tedbirlerin alınması amacıyla 24/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Şubat 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

192:197

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, mütevazı bir iftar sofrasının maliyetinin bir hanenin aylık gelirini aşar hâle gelmesiyle ramazan ayında kamuoyunun gündeminden düşmeyen gıda krizinin yapısal sorunlarının belirlenmesi, girdi maliyetlerinin tüketici fiyatlarına etkisinin ve farklı gelir gruplarının gıdaya erişim sorunlarının tüm boyutlarıyla incelenmesi, gıda fiyatlarındaki fahiş artışların durdurulması ve vatandaşların temel gıdaya adil ulaşımının sağlanması amacıyla 24/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Şubat 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

198:204

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyigit tarafından, Türkiye'deki IŞİD yargılamalarındaki cezasızlık pratiklerinin araştırılması amacıyla 24/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Şubat 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

204:209

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, emeklilere yönelik, sosyal devlet ilkesi gereğince hem emekli maaşlarında hem de bayram ikramiyelerinde gerekli iyileştirmelerin bir an önce yapılması amacıyla 24/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Şubat 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

210:215

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 234, 237, 242, 147, 69, 68, 139, 167, 171, 188, 168, 187, 186, 131, 204, 149, 148, 150, 183, 95, 172, 50, 106, 104, 207, 154, 105, 82, 51, 113, 241, 153, 182, 220, 133, 64, 197, 56, 246, 80, 97, 48 ve 231 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44 ve 45’inci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 3, 4, 5, 10, 11, 12, 17, 18, 24, 25, 26 ve 31 Mart 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine ve Genel Kurulun çalışma saatlerine ilişkin önerisi

216:219

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

221

A) KANUN TEKLİFLERİ

221:243

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230)

221:243

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

244

1.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, TBMM Kütüphanesinin dijitalleştirme çalışmalarına ve erişilebilirlik kapasitesinin artırılmasına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/39309)

244:246

2.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, Isparta ilinde son on yılda kapanan fabrika ve şirketlerin sayısına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/39546)

247:248

3.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/39633)

249:374

4.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, TBMM'nin 14 Ocak 2026 tarihli 47'nci Birleşimini yöneten TBMM Başkan Vekilinin kullandığı bazı ifadelerle ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/39767)

375:377

5.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu'nun, Ardahan ve Artvin illeri arasında yaşanan ulaşım sorununa ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/40012)

378:381

6.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, medya takibi ve raporlama yapan kuruluşlarla yapılan hizmet alım sözleşmelerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/40497)

382:383

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.09'da açılarak beş oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter, bireysel ve toplumsal şiddetle mücadelele,
Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan, Artvin'de sağlık alanında yaşanan sorunlara,
Bayburt Milletvekili Orhan Ateş, 21 Şubat Bayburt'un kurtuluş yılı dönümüne,
İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden;

Sakarya Kaynarca'dan gelen muhtarlara,

Ankara Tevfik İleri Ortaokulu öğrencilerine,

Kayseri Erciyes Üniversitesinin 22 farklı ülkeden gelen lisans ve lisansüstü öğrencilerine,

“Hoş geldiniz.” denildi.

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal, ramazan ayına ve Demokratik Sol Parti olarak emeklilerle ilgili önerilerine,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, esnafın, esnaf kefalet kredilerini niçin talep ettiğine,

Mersin Milletvekili Perihan Koca, emeklilerin bayram ikramiyelerine,

Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu, Kırklareli'de yapılması planlanan RES'lere,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış, Silifke Yeşilovacık-İşıklı'da kurulmak istenen maden atığı depolama tesisine,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl, yüksek enflasyonun sebebine,

Kırıkkale Milletvekili Mustafa Kaplan,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş,

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez,

Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu,

Mersin Milletvekili Faruk Dinç;

Ramazan ayına,

İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım, depremzedelere yardım ettiğini zanneden deprem turistlerine,

Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, esnaf için kapsamlı bir yapılanmanın şart olduğuna,

Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı, üreticilerin geçinebilmesi için doğru fiyatlamının yapılmasının gerektiğine,

Samsun Milletvekili Murat Çan, Tekkeköy ilçesinde faaliyet gösteren Eti Bakır İşletmelerinin endüstriyel atığına,

Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar, ana dilinde eğitime,

Muğla Milletvekili Kadem Mete, CHP Milas İlçe Başkanına ve belediyede müdür olarak görev yapan damadına,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, Muğla Milletvekili Kadem Mete'nin yapmış olduğu açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Adana'da son bir haftadır aralıklarla meydana gelen yoğun yağışa ve rüzgâra,

İstanbul Milletvekili Celal Fırat, Yeter Gültekin'e,

Muğla Milletvekili Kadem Mete, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yapmış olduğu açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, Muğla Milletvekili Kadem Mete'nin yapmış olduğu açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, Balıkesir'deki TOKİ projelerine,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut, Burdur'a yapılacak stadyuma,

İzmir Milletvekili Mustafa Bilici, ramazan ayına ve Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun bugünkü son toplantısına,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, 61'inci Birleşimde yaptığı açıklamasına, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Mücahid Taylan'a,

Kayseri Milletvekili Aşkın Genç, Kayseri'nin Tomarza ilçesi Çulha Mahallesi'nden muhtarın ve vatandaşların ilettikleri önemli soruna,

Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen;

Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalıışkan, Hatay'da yaşanan sel felaketine,

Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, dış borçlar için ödenen faize,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, ramazan ayına, emekliye verilen bayram ikramiyelerine, hem Türkiye Cumhuriyeti hem de İsrail vatandaşı olanlara, Adalet Bakanına, Gazze Barış Kuruluna,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, ramazan ayına, gıda enflasyonuna, Türkiye'nin bir umut hakkının olması gerektiğine, bir tek imzayla kurulmuş bir komisyonun raporuna ve Parlamentonun vazifesine,

Muğla Milletvekili Gizem Özcan, Muğla'daki TOKİ projelerine,

Karabük Milletvekili Cevdet Akay, Kardemir'de çalışan taşeron işçilerin ve mesleki eğitim öğrencilerinin talebine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, ramazan ayına; Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun raporuna, terörsüz Türkiye'ye, İzmir İktisat Kongresi'nin yıl dönümüne,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Millî Birlik, Dayanışma ve Demokrasi Komisyonunun raporuna, 21 Şubat Ana Dili Günü'ne, çiftçilerin hazine destekli düşük faizli kredilere erişimi için getirilen şarta, ramazan ayına,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, ramazan ayına, ocak ayı bütçe gerçekleştirmelerine, emeklilerin bayram ikramiyelerine, borcu olan çiftçilere kredi verilmemesine ve Adalet Bakanının, Adalet Bakan Yardımcılarının görev alanlarını değiştirmesine,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, ramazan ayına, Filistin halkının yanında olmaya devam edeceklerine, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki ramazan etkinliklerine; Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun raporuna, Manisa'daki yatırım seferberliğine, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Etiyopya'da gerçekleştirdiği ziyarete,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz, Kur'an'a ve ramazan ayına,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, Ulaştırma Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'na seslenmek istediğine,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, deprem bölgesindeki esnafa,

Adana Milletvekili Bilal Bilici, Feke-Saimbeyli-Tufanbeyli yoluna,

Mersin Milletvekili Talat Dinçer, ehliyet affına,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, Alanya Balıkçı Barınağı'na,

Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun, Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Bağdere Mahallesi'ndeki Kazım Okay İlkokuluna,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Türkiye-Güney Kore Parlamentolar Arası Dostluk Grubu milletvekillerine “Hoş geldiniz.” denildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay ve beraberindeki Dışişleri Komisyonu heyetinin 23-26 Şubat 2026 tarihlerinde Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan Parlamentoları Dışişleri Komisyonları 10'uncu Üçlü Ortak Toplantısı'na katılması hususuna ilişkin tezkeresi kabul edildi.

YENİ YOL Grubunun, 18/2/2026 tarihinde Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, sosyoekonomik değişimlerin neden olduğu toplumsal sorunların, demografik dönüşümün ve sosyal risklerin analiz edilerek vatandaşların refahını koruyacak bütüncül stratejilerin geliştirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 18/2/2026 tarihinde Samsun Milletvekili Erhan Usta ve 19 milletvekili tarafından, yıllar içinde emekli bayram ikramiyesinin gerek döviz cinsinden gerek TÜFE gerçekleştirmeleri gerekse de asgari ücrete oranı bakımından ciddi şekilde erimiş olması nedeniyle emeklilerin yaşam koşullarının tüm boyutlarıyla araştırılması, emekli bayram ikramiyelerinin cari yıl için belirlenen net asgari ücretin yarısı kadar olması, ikramiye tutarının ekonomik koşullara uygun hesaplanması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 13/2/2026 tarihinde Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş ve arkadaşları tarafından, Türkiye'de derinleşen çocuk yoksulluğunun nedenlerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 13/2/2026 tarihinde Kocaeli Milletvekili Nail Çiler ve arkadaşları tarafından, Kocaeli Kartepe ilçesinde yapılması planlanan çelikhane ve haddehane projesinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 18 Şubat 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak, İsrail'in Batı Şeria'yla ilgili son kararına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerine “Hoş geldiniz.” denildi.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 230) görüşmelerine devam edilerek 6'ncı maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

2'nci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 250) görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Ankara Milletvekili Umut Akdoğan, Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'a,

Osmaniye Milletvekili Asu Kaya, Osmaniye'deki deprem konutlarına,

Antalya Milletvekili Cavit Arı, doğru güzergâhlara yol yapılması gerektiğine,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, Trabzon Büyükşehir Belediyesine ait Tamar önündeki kuyruğa,

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez, DEM PARTİ Uludere ilçe yöneticilerinden Ahmet Gün'e, İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, ramazan ayına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 19/2/2026 Perşembe günü toplanmamasına ilişkin önerisi kabul edildi.

Alınan karar gereğince, 24 Şubat 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere 21.45'te birleşime son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

Nurten YONTAR

Tekirdağ

Kâtip Üye

Kurtcan ÇELEBİ

Ankara

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 95

19.02.2026 Perşembe

Milletvekili Teklifi

1.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3539) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.02.2026)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, Türkiye Varlık Fonu'nun borç yüküne ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/39892) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

2.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, sosyal medyada yaptığı nefret içerikli paylaşımlar sebebiyle hakkında soruşturma başlatılan kişi sayısına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/39893) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

3.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, 6 Ocak 2026 tarihinden itibaren gerçekleşen protestolarda gözaltına alınan bazı kişilere kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/39894) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

4.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Kocaeli'de sosyal medyada yaptığı paylaşım nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan bir hemşireye ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/39895) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

5.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, bazı vatandaşların toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/39896) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

6.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/39897) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

7.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, 10-29 Ocak 2026 tarihleri arasında sosyal medyada yapılan bazı paylaşımlara yönelik yürütülen soruşturmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39898) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.01.2026)

8.- Ankara Milletvekili Mesut Doğan'ın, ABD'de açılan bir davanın tutanaklarında geçen Türkiye ile ilgili iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39899) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

9.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, bağımsız ve tarafsız yargı ilkesi ile adil yargılanma hakkına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39900) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

10.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, adil yargılanma hakkına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39901) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

11.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, cezaevlerinde kötü muamele iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39902) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

12.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, kişisel verilerin ihlali iddiasıyla açılan davalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39903) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

13.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, sosyal medyada yaptığı nefret içerikli paylaşımlar sebebiyle hakkında soruşturma başlatılan kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39904) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

14.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, 6 Ocak 2026 tarihinden itibaren gerçekleşen protestolarda gözaltına alınan bazı kişilere kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39905) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

15.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, adli soruşturma ve kovuşturma geçiren avukatlarla mesleki faaliyetleri nedeniyle hedef alınan avukatlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39906) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

16.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, cezaevinde bulunan bir mahkuma yapılan telif ödemesinin terörün finansmanını sağlama kapsamında değerlendirildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39907) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

17.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, Van'da 6 Ocak 2026 tarihinden itibaren gerçekleşen protestolarda gözaltına alınan bazı kişilere kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39908) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

18.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, bazı vatandaşların toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39909) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

19.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Kocaeli'de sosyal medyada yaptığı paylaşım nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan bir hemşireye ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39910) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

20.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 1 Şubat 2026 tarihinde Hakkari Devlet Hastanesinde iki kişinin kolluk tarafından darp edildiği iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39911) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

21.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Diyarbakır 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmemesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39912) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

22.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Kocaeli'de sosyal medyada yaptığı paylaşım nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan bir hemşireye ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39913) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39914) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sivas'ta meydana gelen bir trafik kazasının soruşturmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39915) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

25.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli Kandıra 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39916) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun ölümü ile ilgili iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39917) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

27.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında yürütülen yargı sürecine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39918) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

28.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, 20 Ocak 2026 tarihinde Mardin'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39919) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

29.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39920) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

30.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39921) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

31.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, çocuk istismarı ile mücadeleyle ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39922) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

32.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, bireysel silahlanma verilerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39923) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

33.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında yürütülen yargı sürecine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39924) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

34.- Ankara Milletvekili Mesut Doğan'ın, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39925) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

35.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Kocaeli'de sosyal medyada yaptığı paylaşım nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan bir hemşireye ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39926) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

36.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Samsun ilindeki engellilere yönelik çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39927) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

37.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, çocuk istismarı ile mücadeleyle ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39928) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

38.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39929) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

39.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39930) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

40.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, bir zincir market çalışanlarının sendikal haklarını kullanmalarının engellendiği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39931) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

41.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Manisa'nın Soma ilçesinde bulunan kömür madenlerinde üretimin azalması sonucu olası işsizlik sorununa ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39932) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

42.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39933) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

43.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39934) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

44.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Bursa'nın Yenişehir ilçesine bağlı Kirazlıhayla Mahallesi'nde bulunan bir maden şirketinde 27 Ocak 2026'da meydana gelen çökmeye ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39935) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

45.- İzmir Milletvekili Burcuğül Çubuk'un, bir bakan yardımcısı tarafından yapılan açıklamaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39936) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

46.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Adıyaman'ın Kahta ilçesine bağlı Sıraca köyünde müteahhit tarafından mağdur edilen bir depremzedeye ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39937) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

47.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, bir bakan yardımcısı tarafından yapılan açıklamaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39938) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

48.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremler sonrası Adıyaman'da yıkılan bir otel hakkında görülen davaya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39939) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

49.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde başlatılan yerinde dönüşüm modelinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39940) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

50.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, 7552 sayılı İklim Kanunu kapsamında gerçekleştirilecek olan geçiş sürecine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39941) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

51.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında inşa edilen konutlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39942) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

52.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39943) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

53.- Batman Milletvekili Serkan Ramanlı'nın, Batman'ın Merkez ilçesine bağlı Cığırlo Mahallesi'nde TOKİ'nin inşa ettiği sosyal konutlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39944) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

54.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39945) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

55.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Belen ilçesinde yürütülen doğal gaz altyapısı çalışmalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39946) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

56.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39947) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

57.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde yıkılan bir erkek öğrenci yurdu ile ilgili iddialara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39948) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

58.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde yıkılan bir erkek öğrenci yurdu ile ilgili iddialara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39949) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

59.- Hakkari Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Hakkari ilindeki bir şirketin hayali ihracat yaptığı iddiasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39950) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

60.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Belen ilçesine bağlı Halilbey Mahallesi'nde ATM kurulması talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39951) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

61.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, aynı ürün için farklı işletme türlerinde farklı KDV oranı uygulanmasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39952) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

62.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, vergi veya SGK prim borcu nedeniyle kredi kullanamayan çiftçilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39953) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

63.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'ın, son 5 yılda Ankara ilinde bireysel kredi kartı ve kredi borcu olan kişi sayılarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39954) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

64.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39955) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

65.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, 10-29 Ocak 2026 tarihleri arasında sosyal medyada yapılan bazı paylaşımlara yönelik yürütülen soruşturmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39956) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.01.2026)

66.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39957) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.02.2026)

67.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, adil yargılanma hakkına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39958) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

68.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Kızılay tarafından 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında görev yapan bazı kişilerin iş akdinin feshedildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39959) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

69.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Kocaeli'de sosyal medyada yaptığı paylaşım nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan bir hemşireye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39960) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

70.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, sosyal medyada yaptığı nefret içerikli paylaşımlar sebebiyle hakkında soruşturma başlatılan kişi sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39961) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

71.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, 6 Ocak 2026 tarihinden itibaren gerçekleşen protestolarda gözetilmesine alınan bazı kişilere kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39962) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

72.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, bazı vatandaşların toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39963) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

73.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 1 Şubat 2026 tarihinde Hakkari Devlet Hastanesinde iki kişinin kolluk tarafından darp edildiği iddialarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39964) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

74.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 3 Ağustos 2025 tarihinde Antalya'nın Kemer ilçesinde kaybolan bir kişinin akıbetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39965) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

75.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, çatışmalarda öldürülen teröristlerin ailelerinden tazminat istenmesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39966) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

76.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Şanlıurfa'da 6 Ocak 2026 tarihinden itibaren gerçekleşen protestolarda gözetilmesine alınan bazı kişilere kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39967) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

77.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, Tokat'ta faaliyet gösteren bir fabrika çalışanlarının sendikal haklarını kullanmalarının engellendiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39968) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

78.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in Urla ilçesine bağlı Demircili Koyu'nda karaya oturan bir gemiye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39969) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

79.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, 1 Şubat 2026 tarihinde Muş'ta gerçekleşen protestolara yapılan kolluk müdahalesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39970) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

80.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, 6 Ocak 2026 tarihinden itibaren gerçekleşen protestolarda gözetilmesine alınan bazı kişilere kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39971) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

81.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Mürşitpınar Sınır Kapısı'nın insani yardım geçişiyle sınırlı olmak üzere açılması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39972) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

82.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, deprem sonrası kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39973) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

83.- Aksaray Milletvekili Turan Yıldır'ın, deprem sonrası kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39974) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

84.- Bursa Milletvekili Hasan Toktaş'ın, İstanbul'da bulunan Abide-i Hürriyet Anıt Mezarlığı'na girişlerin yasaklanmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39975) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

85.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu'nun, Ardahan ve Artvin illeri arasında yaşanan ulaşım sorununa ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39976) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

86.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Türkiye'deki ruhsatlı ve ruhsatsız silahlara dair çeşitli verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39977) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

87.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartın'ın, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39978) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

88.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde bulunan Tarihi Peynirciler Çarşısı'nda meydana gelen elektrik kesintisine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39979) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

89.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'da bulunan Kurtuluş Hamamı'nın restorasyonuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39980) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

90.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da bulunan Germuş Kilisesi'nin korunması için yürütülen çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39981) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

91.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde yapılan bir öğretim görevlisi alımında usulsüzlük yapıldığı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39982) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

92.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Denizli'de bir okul müdürü hakkında yürütülen yargılama sürecine ve yer değiştirme kararına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39983) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

93.- Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır'ın, halk eğitim merkezlerinde görev yapan usta öğreticilerin maaş ve özlük haklarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39984) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

94.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sebebiyle Hatay'ın Antakya ilçesinde yürütülen inşaat çalışmalarının eğitim faaliyetlerine etkilerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39985) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

95.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, bazı üniversitelerde zorunlu tutulan ders materyallerinin maliyetine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39986) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

96.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartın'ın, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39987) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

97.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakır'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39988) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

98.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 28 Aralık 2011 tarihinde Şirnak'ın Uludere ilçesinde yaşanan bir olaya ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39989) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

99.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, 6 Ocak 2026 tarihinden itibaren gerçekleşen protestolarda gözaltına alınan bazı kişilere kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39990) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

100.- Hakkari Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, 20 Ocak 2026 tarihinde Mardin'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39991) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

101.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 1 Şubat 2026 tarihinde Hakkari Devlet Hastanesinde iki kişinin kolluk tarafından darp edildiği iddialarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39992) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

102.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Kocaeli'de sosyal medyada yaptığı paylaşım nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan bir hemşireye ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39993) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

103.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, 20 Ocak 2026 tarihinde Mardin'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39994) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

104.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, 20 Ocak 2026 tarihinde Mardin'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39995) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

105.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Hatay'da yıkılan ASM'lerin yeniden yapılması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39996) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

106.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, İskenderun'da bulunan Dügünyurdu TOKİ Hastanesi'nin çocuk acil kısmında yaşanan yoğunluğa ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39997) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

107.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'da görev yapan sağlık personelinin çalışma koşullarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39998) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

108.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay ilindeki sağlık altyapısında yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/39999) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

109.- Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk Özen'in, Diyarbakır'da bulunan devlet hastanelerinin depreme dayanıklı hale getirilmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40000) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

110.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40001) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

111.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40002) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

112.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, deprem riski nedeniyle bazı OSB'lerin daha az riskli bölgelere taşınmasına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40003) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2026)

113.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, İskenderun'da kurulması planlanan yeni sanayi sitesinin yerine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40004) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

114.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, nadir toprak elementleri ve stratejik hammaddelere ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40005) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

115.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'da bulunan bir dere yatağının ıslahına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40006) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

116.- Bursa Milletvekili Hasan Toktaş'ın, vergi veya SGK prim borcu nedeniyle kredi kullanamayan çiftçilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40007) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

117.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, Muğla'nın Seydikemer ilçesine bağlı Kumluova Mahallesi'nde yaşanan yoğun yağış ve hortumdan etkilenen çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40008) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

118.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, vergi veya SGK prim borcu nedeniyle kredi kullanamayan çiftçilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40009) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

119.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, Muğla ilinde bulunan Dalaman Çayı ve Akköprü Barajı'nın içme ve kullanma suyu olarak tahsis edilmesiyle ilgili iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40010) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

120.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40011) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

121.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu'nun, Ardahan ve Artvin illeri arasında yaşanan ulaşım sorununa ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40012) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

122.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'ın, TCDD'nin Hazine'ye olan borçlarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40013) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2026)

123.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40014) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

124.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bazı dijital platformlara getirilen erişim engellerine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40015) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

125.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu'nun, Ardahan ve Artvin illeri arasında yaşanan ulaşım sorununa ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40016) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

126.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde yapılan çalışmalara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40017) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

127.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Tarihi İpek Yolu'nun Şanlıurfa-Silopi hattındaki yol kalitesinin iyileştirilmesi talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40018) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

128.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sebebiyle depremten etkilenen illerde yürütülen konut inşası ve altyapı çalışmalarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40019) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri**Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)**

1.- Kırklareli Milletvekili Fahri Özkan'ın, Kırklareli, Tekirdağ ve Edirne illerinde yoksulluğun önlenmesine yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39311)

Adalet Bakanlığı

2.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, avukatlara yönelik şiddet olaylarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39312)

3.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir 1 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39314)

4.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 8 Ocak 2025 tarihinde gerçekleşen kasten öldürme suçu hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/39315)

5.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, 15 Aralık 2025'te Ankara'da çocukların suça zorlandığı iddia edilen eğlence mekanlarına yapılan operasyona ilişkin yazılı soru önergesi (7/39317)

6.- Tekirdağ Milletvekili Nurtan Yontar'ın, İstanbul'da bir çocuğun hayatını kaybettiği saldırı hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/39318)

7.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, yabancı uyruklu mahkumların haberleşme hakkına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39319)

8.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Kandıra 2 Nolu Cezaevinde açlık grevinde olan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/39320)

9.- İzmir Milletvekili Rıfat Turuntay Nalbantoğlu'nun, Bakanlığın 2025 yılında İzmir'de tamamlanan veya çalışmaları devam eden projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39323)

10.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Bulancak Adliyesinde aile ve iş mahkemeleri kurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39324)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

11.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güler'in, engelli bireyler için sağlanan hizmetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39325)

12.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, 15 Aralık 2025'te Ankara'da çocukların suça zorlandığı iddia edilen eğlence mekanlarına yapılan operasyona ilişkin yazılı soru önergesi (7/39326)

13.- Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak'ın, sosyal yardım mevzuatı kapsamında aylık alanlara dair istatistiklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39327)

14.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Mersin'deki sevgi evlerinde görev yapan bir personel hakkındaki iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39328)

15.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Lice Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfıyla ilgili usulsüzlük iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39329)

16.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2020'den bu yana Bakanlığa bağlı kuruluşlarda koruma altında bulunan çocuklar ve 18 yaşından sonra bu kurumlardan ayrılan gençlerle ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39330)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

17.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, kısmi süreli çalışmada çocuğun yaşıyla ilgili şartın değiştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39331)

18.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya ilindeki lisans mezunu gençlerin istihdam durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/39332)

19.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya ilindeki motosikletli kuryelere yönelik iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39333)

20.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, İşsizlik Fonu'nun prim gelirlerinin başka amaçlar için kullanım oranının %50'ye çıkarılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39334)

21.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, vergi veya SGK prim borcu nedeniyle kredi kullanamayan esnaf ve çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39335)

22.- Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak'ın, emekli aylığı farklarının giderilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39336)

23.- Ankara Milletvekili Mevlüt Karakaya'nın, kamuda engelli personel istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39337)

24.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun'un, 632 sayılı KHK ile memur kadrosuna geçirilen personelin emeklilik rejimi sebebiyle yaşadığı mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/39338)

25.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'da 2025 yılında İŞKUR'a yapılan başvurulara ve işe yerleştirilen kişilerin sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39339)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

26.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin'in Toroslar ilçesinde bulunan bir maden şirketinin faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39340)

27.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Gebze ilçesine bağlı Kirazpınar Mahallesi'nde bulunan hafriyat döküm sahasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39341)

28.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesine bağlı Batıkent Mahallesi'ndeki deprem konutlarında yaşanan ısınma sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/39342)

29.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, ticari araç plakalarındaki mülkiyet hakkı sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/39343)

30.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Sayıştay'ın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39344)

31.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 2019'dan bu yana İstanbul'da gerçekleştirilen iklim uyumlu altyapı yatırımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39345)

32.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Hatay'da rezerv yapı alanı olarak ilan edilen alanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39346)

33.- Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'nın, 2024 ve 2025 yıllarında Bakanlık tarafından yapılan ihalelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39347)

34.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, İznik Gölü kıyısında faaliyet gösteren bir asfalt tesisinin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39348)

35.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Aydın ilindeki JES'lerle ilgili olarak Bakanlığa yapılan şikayet ve ihbar sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39349)

36.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un Bucak ilçesine bağlı Çamlıca Mahallesi'nde bulunan LPG dolum depolarının neden olduğu güvenlik sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/39350)

37.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Muğla'nın Marmaris ilçesi Selimiye Mahallesinde yapılması planlanan Yat/Tekne Bağlama İskelesi Projesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/39351)

38.- İzmir Milletvekili Rıfat Turuntay Nalbantoğlu'nun, Bakanlığın 2025 yılında İzmir'de tamamlanan veya çalışmaları devam eden projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39352)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

39.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin'in Toroslar ilçesinde bulunan bir maden şirketinin faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39353)

40.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Sayıştay'ın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39354)

41.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 2022-2025 yılları arasında doğalgaz fiyatlarında yaşanan artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/39355)

42.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Sayıştay'ın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Rinerji Rize Elektrik Üretim A.Ş. ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39356)

43.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova ilinde meydana gelen elektrik kesintilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39357)

44.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Aydın ilinde borcu nedeniyle elektriği kesilen abone sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39358)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

45.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nde bulunan bir KYK yurdunun fiziki yetersizliklerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39360)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

46.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin'in Toroslar ilçesinde bulunan bir maden şirketinin faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39361)

47.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, vatandaşlardan alınan vergi ve harçlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39362)

48.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, vergi veya SGK prim borcu nedeniyle kredi kullanamayan esnaf ve çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39363)

49.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, enflasyonla mücadele ve dolaylı vergilerin vergi gelirleri içindeki payının azaltılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39364)

50.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, vergi veya SGK prim borcu nedeniyle kredi kullanamayan esnaf ve çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39365)

51.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Sayıştay'ın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş. ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39366)

52.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Sayıştay'ın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Emlak Katılım Varlık Kiralama A.Ş. ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39367)

53.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Sayıştay'ın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Kalkınma Girişim Sermayesi Portföy Yönetimi A.Ş. ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39368)

54.- Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak'ın, bütçede cari transferler altında yer alan hazine yardımları ve kar amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler hesaplarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39369)

55.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, emlakçılara yıllık sabit harç uygulaması getirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39370)

56.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, bir kamu bankası müşterilerinin siber dolandırıcılık nedeniyle yaşadığı mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/39372)

57.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, özel muayene ve özel tıp merkezlerinin yıllık ruhsat harcı ücretlerinde yapılan zamma ilişkin yazılı soru önergesi (7/39373)

İçişleri Bakanlığı

58.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Türk vatandaşlığı yahut yabancı kimlik belgesi verildiği iddia edilen IŞİD mensuplarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39374)

59.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Türkiye'de yakalanan IŞİD terör örgütü üyelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39375)

60.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, 9 Ocak 2026 tarihinde İstanbul'da düzenlenen bir gösteride kolluk kuvvetlerinin kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39376)

61.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilinde trafik güvenliğinin artırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39377)

62.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, AFAD'da işaret dili bilen personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39378)

63.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, 17 Ocak 2026 tarihinde İzmir'in Karabağlar ilçesinde gerçekleşen bir toplantıya ilişkin yazılı soru önergesi (7/39379)

64.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, son beş yılda sürücü belgesi yenileme sürecinde sağlık raporu nedeniyle sürücü belgesi iptal edilen engellilerin sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39380)

65.- İzmir Milletvekili Rıfat Turuntay Nalbantoğlu'nun, Bakanlığın 2025 yılında İzmir'de tamamlanan veya çalışmaları devam eden projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39381)

66.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, çocukların kesici ve delici aletlere erişiminin engellenmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39382)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

67.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, yurt dışında yaşayan vatandaşlarla ilgili yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39383)

68.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Bakanlığa bağlı müze ve ören yerlerinde işitme engelli bireylere sunulan hizmetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39384)

69.- Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'nın, 2024 ve 2025 yıllarında Bakanlık tarafından yapılan ihalelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39385)

70.- İzmir Milletvekili Rıfat Turuntay Nalbantoğlu'nun, Bakanlığın 2025 yılında İzmir'de tamamlanan veya çalışmaları devam eden projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39386)

Milli Eğitim Bakanlığı

71.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Harran ilçesinde görev yapan ücretli öğretmenlere ödenen ek ders ücretlerinin geri istenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39387)

72.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Dilovası ilçesindeki bazı özel eğitim öğrencilerinin okullarının yıkılması sebebiyle yaşadığı mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/39388)

73.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya'daki özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin çalışma koşullarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39389)

74.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde doçent kadrosuna atanmayan bir akademisyene ilişkin yazılı soru önergesi (7/39390)

75.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, ülke genelinde görme engelli öğrenci sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39391)

76.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Tekirdağ ilinde görme engelli öğrenci sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39392)

77.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Pamukkale Üniversitesi tarafından 2020-2026 yılları arasında engellilere yönelik gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39393)

78.- İzmir Milletvekili Rıfat Turuntay Nalbantoğlu'nun, Bakanlığın 2025 yılında İzmir'de tamamlanan veya çalışmaları devam eden projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39394)

79.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, MESEM aracılığıyla çalıştırılan öğrencilere ve gerçekleşen iş kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39395)

Milli Savunma Bakanlığı

80.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, 20 Ocak 2026 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39397)

Sağlık Bakanlığı

81.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, gerontolog atamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39398)

82.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, sağlık kurumları işletmeciliği ön lisans programı mezunlarının istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39399)

83.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gaziantep'te bir özel hastanede yenidoğan bir bebeğe şiddet uygulanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39400)

84.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, sağlık yönetimi bölümü mezunlarının istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39401)

85.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya ilinde gıda veya sahte alkol kaynaklı gerçekleşen zehirlenme vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39402)

86.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya'daki eczacıların sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39403)

87.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun Şehir Hastanesinde asistan hekimlere hasta transferi görevi verilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39404)

88.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Bor ilçesinde yapılması planlanan fizik tedavi hastanesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39405)

89.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Sayıştay'ın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Sağlık ve Sağlık Turizmi Destek Hizmetleri A.Ş. ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39406)

90.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, 8 Ocak 2025 tarihinde ambulanslar hakkında yayımlanan yönetmeliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/39407)

91.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, son beş yılda sürücü belgesi yenileme sürecinde sağlık raporu nedeniyle sürücü belgesi iptal edilen engellilerin sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39408)

92.- Muğla Milletvekili Cumhuri Uzun'un, Muğla'da sunulan sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39409)

93.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, Sakarya Erenler Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39410)

94.- İzmir Milletvekili Rıfat Turuntay Nalbantoğlu'nun, Bakanlığın 2025 yılında İzmir'de tamamlanan veya çalışmaları devam eden projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39411)

95.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, Samsun Şehir Hastanesinin sağlık personeli ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39412)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

96.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, yurt dışından satın alınan 30 avro altı ürünlerdeki gümrük muafiyetinin kaldırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39415)

Tarım ve Orman Bakanlığı

97.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Kırıkkale'nin Delice ilçesinde bir kişinin kendisine ait olmayan tarım arazileri için ÇKS kaydı yaptırdığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39418)

98.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, Karaman'ın Ayrancı ilçesine bağlı Dokuzyol köyündeki meraların bir GES projesine tahsis edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39419)

99.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya ilinde olası bir kuraklığa karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39420)

100.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya ilinde orman yangınlarıyla mücadeleyle ilişkin yazılı soru önergesi (7/39421)

101.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya ilinde tarımsal üretimle ilgili verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39422)

102.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, vergi veya SGK prim borcu nedeniyle kredi kullanamayan esnaf ve çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39423)

103.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde bulunan hayvan pazarının ruhsatlandırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39424)

104.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Sayıştay'ın 2024 yılı Denetim Raporu'nda TÜRKŞEKER ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39425)

105.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Erzurum'da borçlarını ödeyemeyen bir tarım kooperatifine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39426)

106.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, GÜBRETAŞ'ın İstanbul'da mülkiyetinde bulunan ofisinden taşınmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39427)

107.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2025 yılında ülkemizde üretilen kuru incir miktarına ve ihracatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39428)

108.- İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç'ın, Sayıştay'ın 2024 yılı Denetim Raporu'nda TÜRKŞEKER ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39429)

109.- İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç'ın, Sayıştay'ın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39430)

110.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'nun Altınordu ilçesinde bulunan bir hayvan barınağında yaşanan hayvan ölümlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39431)

111.- İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç'ın, Sayıştay'ın 2024 yılı Denetim Raporu'nda Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39432)

112.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, TİGEM'e bağlı Akçadağ Sultansuyu Tarım İşletmesi'nde yaşanan tay ölümlerine ve hırsızlık vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39433)

113.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, Melen Barajı Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39434)

114.- Ankara Milletvekili Mevlüt Karakaya'nın, Ankara ilinde içme suyu arz güvenliğinin sağlanması için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39435)

115.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, pestisit tespit edilmesi sebebiyle ülkemize iade edilen ihracat ürünlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39436)

116.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa'nın Kestel ilçesinde şap hastalığıyla mücadeleyle ilişkin yazılı soru önergesi (7/39437)

117.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Merkez Buğdaylı Göleti ve Sulaması Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39438)

118.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, kredi borcu bulunan çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39439)

119.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan ilinde şap hastalığı ile mücadeleyle ilişkin yazılı soru önergesi (7/39440)

120.- İzmir Milletvekili Rıfat Turuntay Nalbantoğlu'nun, Bakanlığın 2025 yılında İzmir'de tamamlanan veya çalışmaları devam eden projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39441)

Ticaret Bakanlığı

121.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Mersin'in Toroslar ilçesinde bulunan bir maden şirketinin faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39442)

122.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, yurt dışından bireysel gönderilerde uygulanan gümrük muafiyetinin kaldırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39443)

123.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, emlak danışmanları ile galeri işletmecilerinden alınan yetki belgesi harç tutarlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39444)

124.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Rekabet Kurulu tarafından 2023-2025 yıllarında açılan soruşturmaların akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39446)

125.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Düzce'de son beş yılda açılan ve kapanan esnaf işletmeleriyle ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39447)

126.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Bulgaristan sınır kapılarındaki tırların bekleme süresine ve tır şoförlerinin vize sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/39448)

127.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, ülke genelinde ve Adana'da kapanan veya yurt dışına taşınan mobilya şirketlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39449)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

128.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, PTT'nin Kars, Ardahan, Ağrı ve Iğdır il başmüdürlüklerinin kapatılacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39451)

129.- Muğla Milletvekili Cumhuri Uzun'un, Muğla'nın Fethiye ilçesinde yapılması planlanan kruvaziyer limanı projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39452)

130.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, Esenboğa Havalimanı Metro Hattı Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39453)

131.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, THY'nin yaptığı bir reklam filminde Çorum'a yer verilmemesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39454)

132.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, 2025 yılında Amasya'da gerçekleştirilen araç muayenelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39455)

133.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'deki bazı yollarda yaşanan sinyalizasyon sorunu ile alt ve üst geçit ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39456)

134.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır Havalimanı'nda bulunan pistlerden birisinin onarım sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39457)

135.- Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'nın, 2024 ve 2025 yıllarında Bakanlık tarafından yapılan ihalelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39458)

136.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Bulgaristan sınır kapılarındaki tırların bekleme süresine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39459)

137.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, Adana ilinde bulunan hafif raylı sistemin ikinci etabının yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39460)

138.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, İzmir'in Menderes ilçesinde bulunan bazı sahil yollarına baz istasyonu kurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39461)

139.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, özel jet taşımacılığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39462)

140.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, 2025 yılında Aydın-İzmir Otoyolundan geçen araç sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39463)

141.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Yeni İpek Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39464)

142.- İzmir Milletvekili Rıfat Turuntay Nalbantoğlu'nun, Bakanlığın 2025 yılında İzmir'de tamamlanan veya çalışmaları devam eden projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39465)

143.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, İstanbul'daki bazı köprü ve otoyolların işletme hakkının devredileceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39466)

No: 96

20.02.2026 Cuma

Milletvekili Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3540) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:16.02.2026)

2.- YENİ YOL Partisi Grup Başkanvekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3541) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:19.02.2026)

Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri

(Yasama Dokunulmazlığı)

1.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1332) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2026)

2.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1333) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2026)

3.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1334) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2026)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, bazı yol ve köprülerin özelleştirileceği iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/40020) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

2.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Cumhurbaşkanlığına bağlı kuruluşların toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/40021) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

3.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, EKK toplantılarının tarihlerine, gündemlerine ve toplantılarda alınan kararlara ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/40022) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

4.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, olası bir nükleer saldırı veya radyolojik olaya karşı alınan önlemlere ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/40023) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

5.- Batman Milletvekili Serkan Ramanlı'nın, ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40024) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

6.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, banka hesaplarını üçüncü kişileri kullandırdıkları için haklarında soruşturma ve kovuşturma açılan kişilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40025) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

7.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40026) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

8.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, cezaevlerinde çalışan koruma ve infaz memurlarının özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40027) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

9.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, son 5 yılda çocuk istismarı suçuyla açılan davalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40028) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

10.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, son yirmi yılda Adana ilinde kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40029) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

11.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşçı'nın, ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40030) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

12.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'de tutuklanan bir lise öğrencisine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40031) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

13.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40032) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

14.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, bir çocuk istismarı davasına dair bakanlığın yaptığı kamuoyu açıklamasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40033) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

15.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, deprem sonrası kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40034) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

16.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, son on yılda kayıp olarak bildirilen çocuklara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40035) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

17.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak ilinde engelli maaşı alan kişi sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40036) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

18.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, dijital oyun platformlarına Türkiye'de temsilci bulundurma zorunluluğu getirilmesine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40037) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

19.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, son 5 yılda kayıp olarak bildirilen çocuk sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40038) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

20.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde kayıp olarak kayda geçen çocuk sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40039) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

21.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, çocuk istismarı vakalarına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40040) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

22.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde kaybolan çocuklara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40041) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

23.- Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40042) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

24.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, son yirmi yılda Adana ilinde kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40043) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

25.- Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un, dijital oyun platformlarına Türkiye'de temsilci bulundurma zorunluluğu getirilmesine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40044) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

26.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalt'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonucunda engelli hale gelen bireyler için sunulan hizmetlere ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40045) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

27.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalt'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40046) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

28.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde kurulan konteyner ve çadır kentlerde yaşayan kadın ve çocuklara sunulan hizmetlere ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40047) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

29.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Hatay'da kadınlara yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40048) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

30.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde engelli, yaşlı ve kronik hastalığı olan kişilere sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40049) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

31.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde çocukların yaşadığı sorunlara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40050) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

32.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yürütülen çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40051) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

33.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40052) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

34.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, ilgili kanunlar uyarınca yapılan hizmet alımlarında işçilerin kıdem ve ihbar tazminatlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40053) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

35.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in son 5 yıllık işsizlik verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40054) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

36.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, MESEM kapsamında bulunan iş yerlerinin denetimine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40055) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

37.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier'in, sendikalı işçilere dair verilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40056) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

38.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'in Kızıltepe ilçesinde sigortasız işçi çalıştıran işyerlerine yönelik denetimlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40057) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

39.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, SGK'nın alacaklı olduğu kurum ve kişilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40058) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

40.- İstanbul Milletvekili Turan Taşkın Özer'in, çocuk ve genç işçilere dair çeşitli verilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40059) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

41.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, emekli aylıklarının konut kira giderlerini karşılayacak ölçüde yükseltilmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40060) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

42.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, 2025 yılında tekstil ve hazır giyim sektöründe yaşanan işten çıkarmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40061) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

43.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, genel idare hizmetleri sınıfında çalışan memurların özel sektör hizmet sürelerinin kazanılmış hak olarak sayılmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40062) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

44.- İstanbul Milletvekili Keziban Konukcu Kok'un, bir şirket bünyesinde çalışan kuryelerin çalışma koşullarından dolayı iş bırakmalarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40063) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

45.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde işsizlik ve yoksullukla mücadele konusunda yapılan çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40064) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

46.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Birecik ilçesinde kullanılan içme suyunun kirli olduğu iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40065) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

47.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden sonra kurasi çekilmesine karşın oturma hazır hale getirilmeyen konutlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40066) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

48.- Balıkesir Milletvekili Ekrem Gökay Yüksel'in, Balıkesir'in Burhaniye ilçesinde TOKİ konut projesi yapılması talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40067) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

49.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40068) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

50.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Türkiye genelinde aktif ve kullanılabilir durumda olan sığınaklarla ilgili çeşitli verilere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40069) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

51.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, TOKİ tarafından yapılması planlanan toplu sığınaklara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40070) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

52.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova ili içme suyundaki kayıp-kaçak oranına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40071) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

53.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un Merkez ilçesinde bulunan Bozlar köyüne balıkçılık tesisi kurulacağı iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40072) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

54.- Bursa Milletvekili Hasan Toktaş'ın, Bursa'nın Yenişehir ilçesine bağlı Kirazlıyayla Mahallesi'nde bulunan bir maden şirketinde 27 Ocak 2026'da meydana gelen çökmeye ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40073) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

55.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrası konteyner kentlerde kalan vatandaşlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40074) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

56.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, Muğla ilindeki 2/B arazilerinin yüksek rayiç bedelleri nedeniyle yaşanan mağduriyete ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40075) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

57.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Hatay'da yapılan madencilik faaliyetlerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40076) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

58.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında inşa edilen konutlara ve hâlen konteyner kentlerde yaşayan kişilerin sayısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40077) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

59.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlı'nun, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde yerinde dönüşüm kapsamında verilen hibe ve kredi desteğinin artırılması talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40078) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

60.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlı'nun, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde yıkılan binalarda geçmişte yapılan yapısal değişikliklerle ilgili denetimlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40079) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

61.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında inşa edilen konutlara ve toplanan bağışların akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40080) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

62.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrası ortaya çıkan moloz ve inşaat atıklarının akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40081) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

63.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerin yeniden imarı için yapılan çalışmalara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40082) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

64.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrası yıkılan konutlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40083) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

65.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40084) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

66.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Avrupa Birliği'nin Hindistan'la imzaladığı serbest ticaret anlaşmalarının Gümrük Birliği sebebiyle ülkemize olan olumsuz etkilerinin giderilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40085) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

67.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40086) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

68.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40087) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

69.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, 2020-2025 yılları arasında elektrik ve doğal gaz faturalarına uygulanan desteklere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40088) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

70.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, konut aboneleri için yıllık elektrik tüketim limitinin düşürülmesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40089) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

71.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40090) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

72.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, 2020'den bu yana KYK yurtlarında yapılan güvenlik denetimlerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40091) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

73.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın İskenderun ilçesinde yıkılan bir stadyumun akıbetine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40092) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

74.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, ilgili kanunlar uyarınca yapılan hizmet alımlarında işçilerin kıdem ve ihbar tazminatlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40093) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

75.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, kamu-özel işbirliği veya yap-işlet-devret sözleşmeleri kapsamında yapılan ödemelere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40094) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

76.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40095) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

77.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, BDDK tarafından kredi kartı limitlerinin düşürülmesine yönelik alınan karara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40096) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

78.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, memur maaşlarından alınan gelir vergisine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40097) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

79.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, vergi veya SGK prim borcu nedeniyle kredi kullanamayan çiftçilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40098) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

80.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, gelir vergi dilimlerinin yeniden düzenlenmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40099) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

81.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay ilinde KDV tevkifat uygulamaları kapsamında yürütülen çalışmaların hızlandırılması talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40100) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

82.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyanet İşleri Başkanlığının 2025 yılı bütçesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40101) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

83.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, kredi kartı borcu olan kişilerle ilgili çeşitli verilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40102) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

84.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, kayıp olarak bildirilen çocuklara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40103) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

85.- Kırklareli Milletvekili Fahri Özkan'ın, Bakanlık tarafından borçlanılan altın miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40104) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

86.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, TÜİK tarafından açıklanan 2026 yılı Ocak ayı enflasyon verilerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40105) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

87.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, bankaların emekli maaşlarının tamamını otomatik kredi kartı ödeme talimatı yoluyla çekmesi uygulamasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40106) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

88.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta engelli bireylere yönelik faaliyet gösteren derneklere sağlanan desteklere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40107) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

89.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de yaşanabilecek olası sel felaketlerine karşı alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40108) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

90.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de son 5 yılda heyelan nedeniyle trafiğe kapanan yollara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40109) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

91.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de son 10 yılda meydana gelen afet sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40110) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

92.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40111) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

93.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur İl Özel İdaresi tarafından her ilçede iletişim merkezi açılması talebine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40112) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

94.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, uyuşturucu ile mücadeleyle ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40113) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

95.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, olası bir nükleer saldırı veya radyolojik olaya karşı alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40114) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

96.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, mevsimlik tarım işçilerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40115) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

97.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, son on yılda kayıp olarak bildirilen çocuklara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40116) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

98.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40117) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

99.- İstanbul Milletvekili Turan Taşkın Özer'in, kamu görevi bulunmayan bir kişinin aracında çakar ve siren sistemi kullandığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40118) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

100.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, polis memurlarının çalışma saatlerine ve psikososyal destek alıp almadıklarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40119) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

101.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, görme engelli bireylere afet anında sağlanan hizmetlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40120) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

102.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, çocuk istismarı vakalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40121) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

103.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde kaybolan çocuklara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40122) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

104.- Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un, Çanakkale ilinde meydana gelecek olası bir depreme karşı alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40123) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

105.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, Diyarbakır Sur Belediyesinin logosunda yapılan değişikliğe ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40124) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

106.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40125) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

107.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, Adana'da son yirmi beş yılda kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40126) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

108.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde kaybolan çocuklara ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40127) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

109.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Diyarbakır'da hala ağır hasarlı durumda bulunan binaların akıbetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40128) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

110.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, Türkiye Tek Yürek Kampanyası kapsamında toplanan bağışlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40129) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

111.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde belediyeler tarafından yürütülen çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40130) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

112.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında göç eden vatandaşlara dair çeşitli verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40131) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

113.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrası kurulan geçici barınma alanlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40132) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

114.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova'da il halk kütüphanesi kurulması talebine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40133) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

115.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40134) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

116.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da bulunan Adnan Menderes Demokratik Müzesi'nin bakım ve onarım çalışmalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40135) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

117.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, görme engellilerin kültür ve turizm hizmetlerine erişiminin kolaylaştırılması talebine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40136) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

118.- Hakkari Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde yıkılan veya zarar gören tarihi yapı ve ören yerlerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40137) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

119.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, Isparta ilindeki bir ortaokulda öğrenci tuvaletlerine güvenlik kamerası yerleştirildiği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40138) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

120.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi tarafından 2020'den bu yana engellilere yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40139) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

121.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya'nın Manavgat ilçesine öğretmenevi yapılması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40140) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

122.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40141) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

123.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, Adalet Bakanlığı personeline yönelik görevde yükselme yazılı sınavı soruları ile ilgili usulsüzlük iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40142) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

124.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, özel eğitim kurumlarına biyometrik kamera sistemi zorunluluğu getirilmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40143) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

125.- İstanbul Milletvekili Turan Taşkın Özer'in, 2020'den bu yana örgün eğitime devam etmeyen çocuklara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40144) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

126.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Bursa ilindeki üniversitelerin engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik faaliyetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40145) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

127.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Trakya Üniversitesi'nin engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik faaliyetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40146) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

128.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'nin engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik faaliyetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40147) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

129.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nin engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik faaliyetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40148) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

130.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak ilinde görev yapan ücretli öğretmen sayısına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40149) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

131.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Atatürk Lisesinin öğretmen ihtiyacına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40150) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

132.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, görme engelli öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40151) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

133.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde kurulan konteyner ve çadır kentlerde yaşayan çocuklara sunulan eğitim hizmetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40152) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

134.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde yürütülen eğitim hizmetlerinde yaşanan sorunlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40153) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

135.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Hatay'da yürütülen eğitim hizmetlerinde yaşanan sorunlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40154) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

136.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde yürütülen eğitim hizmetlerinde yaşanan sorunlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40155) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

137.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde eğitim dışında kalan çocuklara ve okullarda sunulan rehberlik hizmetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40156) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

138.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40157) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

139.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, emekli astsubayların özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40158) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

140.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, son yirmi yılda Adana ilinde kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40159) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

141.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40160) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

142.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Ağrı ilinin uzman hekim ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40161) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

143.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa'da hizmet veren ambulans ve ambulans görevlisi sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40162) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

144.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Birecik ilçesinde kullanılan içme suyunun kirli olduğu iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40163) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

145.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Karadeniz Bölgesinde bulunan devlet hastanelerinin kapasitesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40164) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

146.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinde sağlanan sağlık hizmetlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40165) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

147.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40166) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

148.- İstanbul Milletvekili Turan Taşkın Özer'in, Siirt Eğitim ve Araştırma Hastanesinde laboratuvar test sonuçlarının değiştirildiği iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40167) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

149.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, son 5 yılda tespit edilen zona vakalarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40168) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

150.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, görme engelli bireylerin sağlık kuruluşlarına ve hizmetlerine erişimine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40169) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

151.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, MHRS üzerinden randevu alınırken yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40170) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

152.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, nadir hastalıklar için yapılan bağış kampanyalarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40171) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

153.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde verilen sağlık hizmetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40172) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

154.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde engelli, yaşlı ve kronik hastalığı olan kişilere sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40173) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

155.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında deprem bölgelerinde verilen sağlık hizmetlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40174) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

156.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yürütülen çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40175) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

157.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Çelik Kubbe Hava Savunma Sistemi'ne ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40176) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

158.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40177) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

159.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, sanayide küçülmeyi tersine çevirmek için alınan önlemlere ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40178) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

160.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Sanayi Alanları Master Planı'nın ilk fazında ilan edilen iller arasında Tokat'ın bulunmamasına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40179) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

161.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'da yaşanan sel ve hortum nedeniyle mağdur olan çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40180) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

162.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Aksu ilçesinde yaşanan sel, hortum ve dolu afetlerinden etkilenen çiftçilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40181) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

163.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya ili genelinde yaşanan afetlerden zarar gören çiftçilere ve ödenen tazminatlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40182) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

164.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya ili genelinde yaşanan afetlerden zarar gören çiftçilere ve ödenen tazminatlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40183) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

165.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40184) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

166.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, şeker pancarı üreticilerinin sorunlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40185) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

167.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, nişasta bazlı şeker üretimi ve kullanımına yönelik denetimlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40186) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

168.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, şeker pancarı alım fiyatlarına ve şeker fiyatlarında yaşanan dalgalanmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40187) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

169.- Antalya Milletvekili Abdurrahman Başkan'ın, Antalya'da yaşanan sel ve hortum nedeniyle mağdur olan çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40188) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

170.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, Ordu ili genelinde yapılması planlanan göletlerin bakanlık eliyle yapılması talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40189) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

171.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Antalya'nın Kumluca ilçesindeki derelerin ıslah çalışmalarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40190) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

172.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli ilindeki orman köylülerinin sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40191) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

173.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, 2026 için belirlenen kesim, sürütme ve nakliye fiyatlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40192) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

174.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son 10 yılda yapılan dikili ağaç satışlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40193) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

175.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Aksu ilçesindeki Kumköy Ormanı'nda meydana gelen hortuma ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40194) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

176.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Aksu Çayı'nda ıslah çalışması yapılması talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40195) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

177.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova ili içme suyundaki kayıp-kaçak oranına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40196) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

178.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un Merkez ilçesinde bulunan Bozlar köyüne balıkçılık tesisi kurulacağı iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40197) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

179.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, son 5 yılda TKDK'ya yapılan proje başvurularına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40198) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

180.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, traktör satışlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40199) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

181.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, İzmir ilinde büyükbaş, küçükbaş, kanatlı hayvancılık ve arıcılığa dair bazı verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40200) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

182.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, Et ve Süt Kurumu tarafından gerçekleştirilen et ithalatıyla ilgili iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40201) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

183.- Aydın Milletvekili Ömer Karakaş'ın, Büyük Menderes Nehri'nde meydana gelen taşkından dolayı Söke Ovası'nda çiftçinin uğradığı zarara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40202) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

184.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında imara açılan zeytinlik ve meralar ile tamir bekleyen sulama kanallarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40203) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

185.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrası tarım ve mera alanlarının durumuna ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40204) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

186.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, lisanslı depolara denetim amacıyla kurulacak bir yazılım için istenilen ücrete ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40205) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

187.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40206) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

188.- Antalya Milletvekili Abdurrahman Başkan'ın, Bağ-Kur prim borcu veya vergi borcu bulunan esnaf ve sanatkarların krediye erişimine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40207) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

189.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, 2020-2025 yılları arasında gümrüklerde uyuşturucu ile mücadele kapsamında aranan konteyner ve araç sayısına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40208) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

190.- İzmir Milletvekili Deniz Yücel'in, son 3 yılda tekstil sektöründe kapanan işletme sayısına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40209) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

191.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Avrupa Birliği'nin Hindistan'la imzaladığı serbest ticaret anlaşmalarının Gümrük Birliği sebebiyle ülkemize olan olumsuz etkilerinin giderilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40210) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

192.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, bazı temel gıda ürünlerinde fiyatların belirlenmesi için Bakanlık onayının zorunlu hale getirilmesine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40211) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

193.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, tekstil ve hazır giyim sektöründe yaşanan daralmaya ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40212) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

194.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, bazı köprü ve otoyolların özelleştirileceği iddiasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40213) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.02.2026)

195.- Antalya Milletvekili Cavit An'ın, 1 Şubat 2026 tarihinde Antalya'nın Döşemealtı ilçesinde yaşanan bir trafik kazasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40214) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

196.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Bakanlığın ve bağlı kuruluşlarının toplam SGK prim borcu tutarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40215) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

197.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Payas ilçesinde bulunan bir köprüünün çökmesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40216) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

198.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Aksu ilçesinde yaşanan sel felaketinde zarar gören teknelere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40217) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

199.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, görme engelli bireylerin ulaşım hizmetlerine erişimine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40218) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

200.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40219) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

201.- Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un, dijital oyun platformlarına Türkiye'de temsilci bulundurma zorunluluğu getirilmesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40220) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

202.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Siirt Havalimanı terminal binasında yapılan yenileme çalışmalarının akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40221) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Mersin'in Tarsus ilçesinde bir kişinin hayatını kaybettiği olay ile ilgili iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3725) (Başkanlığa geliş tarihi:27.01.2026)

2.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek ve 19 Milletvekilinin, Suriye'nin Halep şehrinde yaşanan olaylara yönelik yapılan protestolara yönelik iddiaların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3726) (Başkanlığa geliş tarihi:29.01.2026)

3.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Betaş ve 19 Milletvekilinin, Suriye'nin Halep şehrinde yaşanan olaylara yönelik yapılan protestolara yönelik iddiaların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3727) (Başkanlığa geliş tarihi:30.01.2026)

4.- Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz ve 19 Milletvekilinin, ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasının Türkiye'de kaybolan çocuklarla ilgisinin olup olmadığının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3728) (Başkanlığa geliş tarihi:6.02.2026)

5.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ ve 19 Milletvekilinin, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerin ardından sağlık hizmetlerinde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3729) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

6.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez ve 20 Milletvekilinin, Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi ve Bireysel Emeklilik Sisteminin kamusal emeklilik üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3730) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

7.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan ve 20 Milletvekilinin, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerin sonrasındaki sürecin tüm boyutlarıyla araştırılarak benzer felaketlerin önlenmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3731) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

8.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan ve 20 Milletvekilinin, Şırnak'ın Cizre ilçesinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3732) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

9.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen ve 20 Milletvekilinin, KOBİ'lerin kredi borçlarındaki artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3733) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

10.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen ve 21 Milletvekilinin, tarım sektöründeki borçlanma yapısının tarımsal üretim üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3734) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

11.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen ve 19 Milletvekilinin, döviz kurundaki dalgalanmaların Türk lirası üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3735) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

12.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun ve 23 Milletvekilinin, suç ve şiddet içeren görüntülerin görsel ve işitsel medyadaki sunum biçimlerinin incelenerek toplumsal etkilerinin değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3736) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

13.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun ve 23 Milletvekilinin, iklim değişikliğinin tarımsal üretim ve su kaynakları üzerindeki etkilerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3737) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

14.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun ve 23 Milletvekilinin, işsizlik ve hayat pahalılığının intihar olayları üzerindeki etkisinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3738) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

15.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun ve 23 Milletvekilinin, başta İzmir olmak üzere ülke genelinde süs bitkileri ve kesme çiçek sektöründe yaşanan üretim düşüşünün nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3739) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

16.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan ve 22 Milletvekilinin, Muğla'nın içme ve kullanma suyu ihtiyacının karşılanmasına yönelik politikaların değerlendirilmesi ve Dalaman Çayı havzasından yapılan su tahsislerinin incelenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3740) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

17.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan ve 22 Milletvekilinin, Muğla iline yapılan kamu yatırımlarının incelenerek kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3741) (Başkanlığa geliş tarihi:9.02.2026)

18.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 3 Şubat 2026 tarihinde bir siyasi parti mensuplarına yönelik gözaltı ve tutuklama süreçlerine ilişkin iddiaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3742) (Başkanlığa geliş tarihi:10.02.2026)

19.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 Milletvekilinin, Dünya Adalet Projesinin yayımladığı 2025 Hukukun Üstünlüğü Endeksi Raporu'nda Türkiye'nin konumunun değerlendirilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3743) (Başkanlığa geliş tarihi:10.02.2026)

20.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü ve 20 Milletvekilinin, Bingöl’de depreme hazırlık sürecinin etkin bir şekilde yürütölüp yürütölmediğinin tespit edilerek alınması gereken ilave tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3744) (Başkanlığa geliş tarihi:10.02.2026)

21.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartın ve 20 Milletvekilinin, Hakkari’nin ilçelerinde yaşanan altyapı yetersizliğine yönelik sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3745) (Başkanlığa geliş tarihi:10.02.2026)

22.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş ve 19 Milletvekilinin, ABD’de görölmekte olan bir çocuk istismarı davasına yönelik iddiaların Türkiye’ye olası etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3746) (Başkanlığa geliş tarihi:10.02.2026)

23.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 Milletvekilinin, TÜİK’in enflasyon hesaplama yöntemlerinin gözden geçirilerek istatistiki veri üretiminde şeffaflık ve güvenilirliğin sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3747) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

24.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan ve 20 Milletvekilinin, bazı milletvekilleri ve siyasi parti yöneticilerinin sosyal medya hesaplarına erişim engeli getirilmesinin hukuki dayanaklarının ve etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3748) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

25.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in, boğaz köprüleri ve bazı otoyolların işletmelerinin özelleştirilmesine yönelik hazırlık yapıldığı iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3749) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

26.- İzmir Milletvekili Ümit Özlale ve 22 Milletvekilinin, enerji yoksulluğunun nedenlerinin ve güncel boyutlarının tüm yönleriyle araştırılarak toplumun enerjiye erişimindeki sorunların giderilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3750) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

27.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Murat Emir’in, yargıdaki siyasallaşma ve yargı bağımsızlığına müdahale iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3751) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

28.- Ankara Milletvekili Adnan Beker ve 22 Milletvekilinin, vakıf üniversitelerindeki öğrencilerin ölçme ve değerlendirme süreçleri başta olmak üzere yaşadıkları sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3752) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

29.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 19 Milletvekilinin, gıda enflasyonunun nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3753) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

30.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız ve 19 Milletvekilinin, polisler arasında artan intihar vakalarının nedenlerinin araştırılarak polislerin çalışma koşulları ile özlük haklarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3754) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

31.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu ve 19 Milletvekilinin, orman yangınlarına karşı hazırlık ve mücadele aşamalarında yaşanan sorunların araştırılarak yangınların önlenmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3755) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

32.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu ve 20 Milletvekilinin, uyuşturucu madde bağımlılığının sebeplerinin araştırılarak bağımlılıkla mücadelede yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3756) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

33.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın ve 20 Milletvekilinin, İzmir ili başta olmak üzere elektrik dağıtım hizmetinin özelleştirilmesi sonrasında elektrik hatları nedeniyle başlayan orman yangınlarının tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3757) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

34.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi ve 20 Milletvekilinin, yapay zeka destekli dijital sahteciliklerin ve kişisel saldırıların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3758) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

35.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu ve 20 Milletvekilinin, beyin göçünün nedenlerinin araştırılarak önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3759) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

36.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız ve 20 Milletvekilinin, TÜVTÜRK araç muayene istasyonlarında son dönemlerde yaşanan sorunların araştırılarak bu istasyonların denetimi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3760) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

37.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve 20 Milletvekilinin, Malatya ili Doğanşehir ilçesi Kurucaova Mahallesinde yapılması planlanan kalıcı konutlar başta olmak üzere 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrası yapılacak konutların yer seçimi süreçlerinin incelenerek riskli alan olarak belirtilen yerlere konut yapılmaması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3761) (Başkanlığa geliş tarihi:11.02.2026)

38.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 Milletvekilinin, Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunların araştırılarak geçmiş uygulamaların incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3762) (Başkanlığa geliş tarihi:12.02.2026)

39.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın ve 19 Milletvekilinin, sürdürülebilirlik politikalarının çevresel, ekonomik ve ticari etkilerinin araştırılarak politika önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3763) (Başkanlığa geliş tarihi:12.02.2026)

40.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve 21 Milletvekilinin, yem fiyatlarındaki artışın kırmızı ve beyaz et fiyatları üzerindeki etkisinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3764) (Başkanlığa geliş tarihi:12.02.2026)

41.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin ve 21 Milletvekilinin, gıda ve tarım ürünlerinde artan ithalatın nedenlerinin araştırılarak tarımda dışa bağımlılığın azaltılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3765) (Başkanlığa geliş tarihi:12.02.2026)

42.- Samsun Milletvekili Erhan Usta ve 19 Milletvekilinin, enerji arz güvenliği konusunun tüm boyutlarıyla araştırılarak sorunların çözümüne yönelik öneriler geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3766) (Başkanlığa geliş tarihi:12.02.2026)

43.- Samsun Milletvekili Erhan Usta ve 19 Milletvekilinin, 2/B uygulamalarında tarımsal nitelikli taşınmazların değerlendirme ve satış süreçlerinin mevzuat, uygulama ve sonuçlarının incelenerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3767) (Başkanlığa geliş tarihi:12.02.2026)

23.02.2026 Pazartesi**Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri****Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)**

1.- Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbbaba'nın, yardımcı hizmetler sınıfına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39468)

Adalet Bakanlığı

2.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Burdur Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39471)

3.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kayseri Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ve yargılanması sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39472)

4.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39473)

5.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, AİHM tarafından verilen bazı hak ihlali kararlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39474)

6.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, yargı alanındaki çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39475)

7.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Büyükçekmece Adliyesindeki adli emanet bürosundan altın ve gümüş çalınması olayına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39476)

8.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Hakkari'de bir mezarlıkta kimsesizler bölümüne defnedilen cenazelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39477)

9.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Edirne F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun hak ihlaline uğradığı iddiasına ve nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39478)

10.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Düzce T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39479)

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan T Tipi Cezaevinde bulunan bazı mahkumların nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39480)

12.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Edirne L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ve nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39481)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

13.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Ordu'nun Mesudiye ilçesinde bulunan bir bakım merkezinde hayatını kaybeden çocuğa ilişkin yazılı soru önergesi (7/39482)

14.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, son on yılda doğum yapan 18 yaş altı çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39483)

15.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, çocuk evliliklerinin önlenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39484)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

16.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcier'in, SUT kapsamında yer alan medikal cihazlarda sunulan devlet desteğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39485)

17.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, emekli olup sigortalı olarak çalışmaya devam edenlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39486)

18.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, oksijen cihazı temininde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39487)

19.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, 2023 yılından bu yana her bir ilin işsizlik verilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39488)

20.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, 2021 yılından bu yana gerçekleşen iş kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39489)

21.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay'ın Dörtöyl ilçesinde faaliyet gösteren bir fabrikadaki greve ilişkin yazılı soru önergesi (7/39490)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

22.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde yerinde dönüşüm kapsamında verilen hibe ve kredi desteğinin artırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39491)

23.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'in Kızıltepe ilçesindeki Cumhuriyet Meydanı'nda faaliyet gösteren işletmelerce işgal edilen kamusal alanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39492)

24.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'in Kızıltepe ilçesinde yapılan imar planı değişikliklerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39493)

25.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'in Kızıltepe ilçesinde yaşanan şebeke suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/39494)

26.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in Seferihisar ilçesinde bulunan Teos Marina Kapasite Artışı Projesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/39495)

27.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, Isparta ilinde bir meşrubat fabrikasına verilen yeraltı suyu çekim iznine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39496)

28.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Yeşilyöre-Hopurlu-Altınova-Kahramanmaraş güzergahında faaliyet gösteren minibüs esnafının desteklenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39497)

29.- Niğde Milletvekili Cumali İnce'nin, Niğde Kalesi ve çevresine uygulanacak onaylı koruma amaçlı imar planlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39498)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

30.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'in Kızıltepe ilçesinde yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39499)

31.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, ABD ile imzalanan LNG tedarik anlaşmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39500)

32.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2025 yılında borcunu ödeyemediği için elektriği veya doğalgazı kesilen abone sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39501)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

33.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, bir özel bankada görevli personelin müşterilere ait kişisel verileri kendi aralarında paylaştıkları iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39502)

34.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, vergi veya SGK prim borcu nedeniyle kredi kullanamayan çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39503)

35.- İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz'ın, hizmet alımı ihaleleri kapsamında taşeron firmalarca çalıştırılan işçilere kamu tarafından yapılan kıdem tazminatı ödemeleriyle ilgili bir düzenlemeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/39504)

36.- Kocaeli Milletvekili Lütü Türkkan'ın, Vakıfbank personelinin kurduğu vakıflara ait bir şirketin gerçekleştirdiği bir ortaklığa ilişkin yazılı soru önergesi (7/39505)

37.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine bütçeden ayrılan desteğin artırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39506)

38.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, ülke genelinde bankalara borçlu çiftçi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39507)

İçişleri Bakanlığı

39.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul'un Güngören ilçesinde öldürülen bir çocuğa ilişkin yazılı soru önergesi (7/39508)

40.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'in Kızıltepe ilçesindeki Cumhuriyet Meydanı'nda faaliyet gösteren işletmelerce işgal edilen kamusal alanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39509)

41.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Çin Halk Cumhuriyeti vatandaşlarına sağlanan vize muafiyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39510)

42.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, 2019'dan bu yana meydana gelen intihar vakalarıyla ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39511)

43.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, 2023'ten bu yana işlenen suçlarla ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39512)

44.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, polis memurlarının özlük haklarında iyileştirme yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39513)

45.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, polis alımlarında uygulanan yaş sınırının yükseltilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39514)

46.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Mardin'in Artuklu ilçesindeki yol ve altyapı sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39515)

47.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, 16 Ocak 2026 tarihinde Mardin'in Mazıdağı ilçesine bağlı Meşeli köyünde iki çocuğun kaybolduğu olaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/39516)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

48.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, 2023 yılından bu yana her bir ilin turizm verilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39517)

49.- Niğde Milletvekili Cumali İnce'nin, Niğde Kalesi'nin korunmasına ve turizme kazandırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39518)

50.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ankara Devlet Opera ve Balesi tarafından gerçekleştirilen bir gösterinin bilet satışında yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39519)

Milli Eğitim Bakanlığı

51.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Rusya'da tıp eğitimi alan bir kişinin diplomasına sınavsız denklik verilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39520)

52.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, Marmara Üniversitesinin Sultanahmet'te bulunan eski rektörlük binasının başka bir üniversiteye tahsis edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39521)

53.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Üniversitesinin 2020-2026 yılları arasında engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39522)

54.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Afyon Kocatepe Üniversitesinin 2020-2026 yılları arasında engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39523)

55.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nin 2020-2026 yılları arasında engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39524)

56.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine sağlanan destek miktarının artırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39525)

57.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, PİKTES kapsamındaki okullarda çalışan özel güvenlik görevlilerinin istihdam güvencelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39526)

Sağlık Bakanlığı

58.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'in Kızıltepe ilçesinde faaliyet gösteren gıda işletmelerinin denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39527)

59.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Suroç Devlet Hastanesi'nde görevli personel ile hastanenin temsil ve ağırlama giderlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39528)

60.- Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, aile hekimlerinin sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39529)

61.- Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, ameliyat bekleme sürelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39530)

62.- Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, ilaç temininde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39531)

63.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, solunum yetmezliği hastalıklarında kullanılan oksijen cihazlarının tıbbi cihaz statüsüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/39532)

64.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, son on yılda doğum yapan 18 yaş altı çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39533)

65.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, sağlık hizmetlerinde bölgesel eşitliğin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39534)

66.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, kamu hastanelerinde yürütülen radyoloji hizmetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39535)

67.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, MS hastalığının kronik hastalık sayılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39536)

Tarım ve Orman Bakanlığı

68.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Aydın'ın Efeler ilçesindeki Tarıma Dayalı İhtisas Sera OSB'de bulunan seraların jeotermal sıcak su ile ısıtılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39537)

69.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, vergi veya SGK prim borcu nedeniyle kredi kullanamayan çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39538)

70.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'in Kızıltepe ilçesinde yaşanan şebeke suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/39539)

71.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Tunceli'nin Mazgirt ilçesine bağlı Koyunuşağı köyünde inşa edilen barajın sebep olduğu bazı sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39540)

72.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, vergi veya SGK prim borcu nedeniyle kredi kullanamayan çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39541)

73.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'deki TMO depolarında muhafaza edilen buğdayın çalındığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39542)

74.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, çiftçilerin Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39543)

75.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Et ve Süt Kurumunun 2025 yılı itibarıyla kâr-zarar tablosuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/39544)

76.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, BAĞ-KUR prim borcunu ödeyemeyen çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39545)

Ticaret Bakanlığı

77.- Ankara Milletvekili Mevlüt Karakaya'nın, 6136 sayılı Kanun kapsamında satışı yasak olan bıçak ve aletlerin e-ticaret platformlarındaki satışının denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39547)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

78.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in Seferihisar ilçesinde bulunan Teos Marina Kapasite Artışı Projesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/39548)

79.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, Adapazarı-Serdivan Raylı Sistem Hattı Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39549)

80.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesinde yapımı devam eden Güreşen Köprüsü Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39550)

81.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, bir havayolu şirketinin Ankara-Diyarbakır arasındaki uçuşlarını hava muhalefeti sebebiyle iptal etmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39551)

No: 98

24.02.2026 Salı

Milletvekili Teklifleri

1.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun; Sağlık Hizmetleri Temel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3542) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2026)

2.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3543) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2026)

3.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in; Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3544) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2026)

4.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın; Gider Vergileri Kanununda ve Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3545) (İçişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2026)

5.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın; Özel Tüketim Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3546) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2026)

6.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in; Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3547) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2026)

7.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın; Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3548) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2026)

8.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın; 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3549) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2026)

9.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un; Pasaport Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3550) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.02.2026)

10.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avcı'nın; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3551) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2026)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, 2024 ve 2025 yıllarında KÖYDES projeleri kapsamında Giresun'a yapılan yatırımlara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/40222) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

2.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Milli Saraylar Başkanlığı tarafından yürütülen bir işçi alımı sürecine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/40223) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

3.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, Afyon 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40224) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

4.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, son 5 yılda TİHEK'e yapılan insan hakları ihlali başvurularına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40225) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

5.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, ülke genelindeki cezaevlerinde bulunan hasta mahkumlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40226) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

6.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, yargı mensuplarına verilen eğitime dair çeşitli verilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40227) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

7.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, kişisel verilerin güvenliğinin sağlanması için yapılan çalışmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40228) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

8.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun'un, 2014'ten bu yana Cumhurbaşkanı'na hakaret suçuyla ilgili açılan davalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40229) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

9.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun'un, suçları konu alan haberlerde fiillerin ayrıntılı şekilde anlatılmasının sakıncalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40230) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

10.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında konutu teslim edilmesine karşın konteyner kentlerde yaşayan kişilere ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40231) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

11.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, ABD'de devam etmekte olan bir çocuk istismarı davası ile ilgili Bakanlığın yaptığı çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40232) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

12.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun'un, suçları konu alan haberlerde fiillerin ayrıntılı şekilde anlatılmasının sakıncalarına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40233) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

13.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, son 10 yılda kayıp olarak bildirilen çocuk sayısına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40234) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

14.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde faaliyet gösteren kadın sığınma evlerine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40235) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

15.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında konutu teslim edilmesine karşın konteyner kentlerde yaşayan kişilere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40236) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

16.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde inşa edilen TOKİ konutlarında yaşanan sorunlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40237) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

17.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Malatya'nın Akçadağ ilçesinde inşa edilen TOKİ konutlarının tesliminde yaşanan gecikmeye ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40238) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

18.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'da yapılması planlanan TOKİ projesi kapsamında gerçekleştirilen kuraya ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40239) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

19.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Diyarbakır'ın Bağlar ilçesinde inşa edilen bazı konutlarda yapısal ve teknik sorunlar bulunduğu iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40240) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

20.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesine bağlı Yaslıca Mahallesi'nde bulunan parkın akıbetine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40241) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

21.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40242) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

22.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Zonguldak ilindeki TTK'ya bağlı müesseselerde nadir toprak elementlerini araştırmak amacıyla numune alımı yapıldığı iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40243) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

23.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, 2025 yılı içinde değer artış kazançlarından kaynaklanan vergi gelirleri ile tapu harçlarından elde edilen gelire ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40244) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, kimlik kartı ve sürücü belgesi düzenlenmesi sırasında tahsil edilen harç ve hizmet bedellerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40245) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

25.- Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır'ın, İstanbul Boğazı üzerindeki köprülerin özelleştirileceği iddiasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40246) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

26.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, AB'nin MERCOSUR ülkeleri ve Hindistan'la imzaladığı ticaret anlaşmalarının ülkemize etkilerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40247) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

27.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesine bağlı Yaslıca Mahallesi'ne bankamatik kurulması talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40248) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

28.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, son on yılda ülkemizin kıyılarında cansız bedenleri bulunan ve kimliği tespit edilemeyen kişi sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40249) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

29.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Giresun Alucra Belediyesine ait asfalt üretim tesisinin gizli bir protokolle devredildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40250) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

30.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, ABD'de devam etmekte olan bir çocuk istismarı davası ile ilgili Bakanlığın yaptığı çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40251) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

31.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, eğitim veya kurs programı gerekçesiyle ülkemize gelen yabancılarla ilgili iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40252) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

32.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, 2025 yılında gerçekleşen intihar vakalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40253) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

33.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, son 5 yılda Tirebolu-Torul karayolunda meydana gelen kazalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40254) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

34.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Görele ilçesinde bulunan Çömlekçi grup köy yolunda trafik güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40255) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

35.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40256) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

36.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerin ardından konteyner kentlerde yaşayan kadınların yaşadığı sorunlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40257) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

37.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde Gaziantep'te zarar gören ve kapatılan camilere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40258) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

38.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, turizm işletmelerinde eğitim faaliyetleri yürütüldüğü iddiasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40259) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

39.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Elazığ ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40260) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

40.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Edirne ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40261) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

41.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Çorum ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40262) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

42.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bursa ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40263) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

43.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ağrı ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40264) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

44.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bingöl ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40265) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

45.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Isparta ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40266) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

46.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Hatay ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40267) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

47.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Erzurum ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40268) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

48.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40269) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

49.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Mersin ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40270) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

50.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Gümüşhane ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40271) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

51.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Gaziantep ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40272) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

52.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Çanakkale ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40273) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

53.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Afyonkarahisar ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40274) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

54.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Balıkesir ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40275) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

55.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Antalya ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40276) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

56.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Amasya ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40277) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.01.2026)

57.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Çankırı ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40278) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

58.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bolu ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40279) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

59.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bitlis ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40280) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

60.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40281) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

61.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Hakkari ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40282) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

62.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Erzincan ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40283) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

63.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Giresun ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40284) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

64.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Denizli ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40285) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

65.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Adana ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40286) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

66.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Burdur ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40287) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

67.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Aydın ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40288) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

68.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bilecik ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40289) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

69.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Adıyaman ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40290) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

70.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Ankara ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40291) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

71.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Artvin ilindeki üniversite öğrencileri ve üniversiteler ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40292) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.01.2026)

72.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde yürütülen eğitim hizmetlerinde yaşanan sorunlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40293) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

73.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, turizm işletmelerinde eğitim faaliyetleri yürütüldüğü iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40294) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

74.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, akademik kadro ilanlarına karşı açılan davalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40295) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

75.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesine bağlı Yaslıca Mahallesi'ndeki bir okulda uygulanan ikili eğitime ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40296) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

76.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde yürütülen eğitim hizmetlerinde yaşanan sorunlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40297) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

77.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, bazı turizm tesislerinde masaj terapisi adı altında verilen hizmete ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40298) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

78.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Devlet Hastanesindeki çocuk yoğun bakım ünitesinde yaşanan uzman doktor eksikliğine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40299) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

79.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesine bağlı Yaslıca Mahallesi'nde bulunan sağlık ocağının fiziki koşullarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40300) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

80.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir ilindeki hastane yatırımlarının akıbetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40301) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

81.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerin ardından Hatay'da konteyner kentlerde yaşayan kadınların yaşadığı sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40302) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

82.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Erzurum ilinde kış aylarında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40303) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

83.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, Çin menşeli bir otomotiv firmasının ülkemizde açmayı planladığı fabrikanın akıbetine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40304) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

84.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, AB'nin MERCOSUR ülkeleri ve Hindistan'la imzaladığı ticaret anlaşmalarının ülkemize etkilerine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40305) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

85.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Makine İhtisas OSB Projesi'nin akıbetine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40306) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

86.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Uygulamalı KOBİ Verimlilik Eğitim Merkezi Projesi'nin akıbetine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40307) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

87.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Serinhisar Kuruyemişçiler İhtisas KSS Projesi'nin akıbetine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40308) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

88.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Otomotivciler KSS Projesi'nin akıbetine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40309) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

89.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Kızılca Leblebiciler KSS Projesi'nin akıbetine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40310) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

90.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Çamlık KSS Projesi'nin akıbetine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40311) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

91.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, Çankırı'nın Eldivan ilçesinde mera arazisi üzerinde kurulması planlanan sanayi bölgesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40312) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

92.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, atmacacılık kültüründe önemli yeri olan kırmızı sırtlı örümcek kuşuna yönelik yasak kararına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40313) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

93.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir ilinde son beş yılda meydana gelen orman yangınlarına ve yanan alanların ağaçlandırılma oranına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40314) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

94.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Çameli Yenimahalle Göleti ve Sulaması Projesi'nin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40315) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

95.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Büyük Menderes-Cindere Projesi'nin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40316) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

96.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesinde bulunan sulama birlikleri arasındaki fiyatlandırma farkına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40317) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

97.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir ili genelinde tarımsal sulama projelerindeki gecikmelere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40318) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

98.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, hububat destek ödemelerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40319) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

99.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, PTT personeline verilen günlük yemek bedeline ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40320) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

100.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında konut inşa edilen bölgelerde yürütülen ulaşım ve altyapı çalışmalarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40321) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

101.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, PTT personelinin yüksek maddi değeri olan gönderilerin dağıtım ve teslimatında güvenliğinin sağlanmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40322) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

102.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, ABD'de devam etmekte olan bir çocuk istismarı davası ile ilgili Bakanlığın yaptığı çalışmalara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40323) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

103.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, Aydın-Selçuk karayolunda yaşanan çökmeye ve yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40324) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

104.- İzmir Milletvekili Deniz Yücel'in, İzmir'in Urla ilçesinde sökülümüne başlanan bir gemiye ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40325) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

105.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Tirebolu-Torul yolunda son beş yılda meydana gelen trafik kazalarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40326) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

106.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Keşap ilçesine bağlı bazı köylerdeki internet ve telefon altyapısı sorunlarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40327) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

107.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Çamoluk ilçesine bağlı Kutluca köyünde yaşanan mobil iletişim altyapısı sorununa ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40328) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

108.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Yeni Trabzon Havalimanı Projesi'ne ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40329) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

109.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Çivril Çevreyolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40330) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

110.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli-Acıpayam 13. Bölge Hududu Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40331) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

111.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Acıpayam Ayrımı Yeşilova Salda Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40332) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

112.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Ulubey Güney Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40333) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

113.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Acıpayam Antalya Ayrımı Çameli 13. Bölge Hududu Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40334) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

114.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Çivril Işıklı 3. Bölge Hududu Dinar Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40335) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

115.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli Merkez İlçesinde Tarihi Akhan, Laodikeia Antik Kent, Çal İlçesinde Hançalar Köprüleri Onarımı Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40336) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

116.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Nazilli-Horsunlu Ayrımı Karacasu-Tavas Yolu Bölünmüş Yol Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40337) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

117.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Muğla-Kale-Tavas-Denizli-Serinhisar Bölünmüş Yol Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40338) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

118.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40339) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

119.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Bandırma-Bursa-Yenişehir-Osmaneli Yüksek Standartlı Demiryolu Projesi'ne ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40340) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

120.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir'deki bazı yol projelerinin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40341) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

121.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Tren Projesi güzergahı ile ilgili bazı sorunlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40342) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2026)

122.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, medya takibi ve raporlama yapan kuruluşlarla yapılan hizmet alım sözleşmelerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/40497) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.02.2026)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)

1.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Diyanet İşleri Başkanlığının Suudi Arabistan'da gerçekleştirdiği bir toplantıya ilişkin yazılı soru önergesi (7/39552)

2.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, bir STK'nın temsilcilerinin umre ziyareti sırasındaki ulaşım ve konaklama giderlerinin Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesinden karşılandığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39553)

Adalet Bakanlığı

3.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, 2023-2025 yılları arasında cezaevlerinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39556)

4.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, 2018 yılından bu yana Cumhurbaşkanına hakaret suçu kapsamında başlatılan soruşturmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39557)

5.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Şırnak'ta yürütülen bir soruşturma kapsamında göz altına alınan kişilerin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39558)

6.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39559)

7.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Erzincan Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun koşullu salıverilmeden yararlandırılmamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39560)

8.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ta yürütülen bir soruşturma kapsamında göz altına alınan kişilerin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39561)

9.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Burdur Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun yargılanma sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39562)

10.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Erzincan Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39563)

11.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, son beş yılda verilen tutuklama kararlarıyla ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39564)

12.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen bir soruşturmanın geldiği aşamaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/39565)

13.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı'nın tutuklanması sonucu gerçekleşen protestolar nedeniyle gözaltına alınan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39566)

14.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2018-2025 yılları arasında işkence ve kötü muamele iddiasıyla yürütülen soruşturmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39567)

15.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, AİHM'nin Türkiye aleyhine verdiği kararların uygulanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39568)

16.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, ifade ve basın özgürlüğünün korunmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39569)

17.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin yazılı soru önergesi (7/39570)

18.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ta yürütülen bir soruşturma kapsamında göz altına alınan kişilerin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39571)

19.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, gözaltına alınan bazı basın mensuplarının kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39572)

20.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, 20 Ocak 2026 tarihinde Mardin'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39573)

21.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Kocaeli'de sosyal medyada yaptığı paylaşım nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan bir hemşireye ilişkin yazılı soru önergesi (7/39574)

22.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartın'ın, Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun infazının ertelenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39575)

23.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartın'ın, Sincan 2 Nolu F Tipi Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/39576)

24.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, Kocaeli'de sosyal medyada yaptığı paylaşım nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan bir hemşireye ilişkin yazılı soru önergesi (7/39577)

25.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Aksaray T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/39578)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanma talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39579)

27.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39580)

28.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tarsus 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39581)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

29.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 2002'den bu yana emekli maaşında yaşanan düşüşe ilişkin yazılı soru önergesi (7/39582)

30.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin KHK ile kapatılan bir üniversitede çalışmış olduğu için iş başvurusunun reddedildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39583)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

31.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerle ilgili davalardaki bilirkişi raporlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39584)

32.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Gebze ilçesine bağlı Kirazpınar Mahallesi'nde yaşanan tapu kaydı ve imar sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/39585)

33.- İstanbul Milletvekili Gökan Zeybek'in, İstanbul'da askeri alan statüsü kaldırılan yerlerin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39586)

34.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, TOKİ'nin Muğla'nın Menteşe ilçesinde yapmayı planladığı 4. Etap Sosyal Konut Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39587)

35.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Muğla'nın Seydikemer ilçesine bağlı Karadere Mahallesi'ndeki Hazine arazilerinde tarım yapan bazı çiftçilerle kira sözleşmesi yapılmamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39588)

36.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, olası bir depreme karşı riskli ve çok riskli durumda olan yapıların güçlendirilmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39589)

37.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan'ın, Edirne ilinde Ergene Nehri üzerinde bir köprü yapılması projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39590)

38.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas'ın Kangal ilçesinde bulunan tapu müdürlüğünde bir personel hakkında açılan resmi evrakta sahtecilik soruşturmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39591)

39.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Elazığ'da bir vatandaşın kentsel dönüşüm kapsamında ev alma talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39592)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

40.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Muğla ilinde ihale edilmesi planlanan maden sahalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39593)

41.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, Kars'ta yaşayanlara yakacak desteği sağlanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39594)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

42.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, MASAK tarafından hazırlanan raporlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39595)

43.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, yerel yönetimlerin suya erişimde sosyal tarife uygulamasının desteklenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39596)

44.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, çiftçi ve esnafa SGK prim borcu veya vergi borcundan dolayı kredi verilmemesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39597)

45.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Aydın Şehir Hastanesinin yatırım maliyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39598)

46.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Yeni Trabzon Havalimanı Projesi'nin yatırım maliyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39599)

47.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Türkiye Varlık Fonu'na devredilen şans oyunları ile at yarışlarından kaynaklanan vergilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39600)

İçişleri Bakanlığı

48.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Şırnak'ta yürütülen bir soruşturma kapsamında göz altına alınan kişilerin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39601)

49.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ta yürütülen bir soruşturma kapsamında göz altına alınan kişilerin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39602)

50.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39603)

51.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde bazı kolluk görevlileri tarafından trans bireylere kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39604)

52.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Erzincan Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun gözaltı sürecinde polisler tarafından kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39605)

53.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ta yürütülen bir soruşturma kapsamında göz altına alınan kişilerin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39606)

54.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 15 Ocak 2026 tarihinde Marmara Ceza İnfaz Kurumu yerleşkesindeki bir duruşma öncesinde yaşanan kolluk müdahalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39607)

55.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 2019'dan bu yana İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile diğer belediyeler hakkında gerçekleştirilen denetimlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39608)

56.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, 20 Ocak 2026 tarihinde Mardin'in Nusaybin ilçesinde yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39609)

57.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ta yürütülen bir soruşturma kapsamında göz altına alınan kişilerin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39610)

58.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa'da göz altına alınan kişilerin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39611)

59.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, 20 Ocak 2026 tarihinde Mardin'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39612)

60.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, 20 Ocak 2026 tarihinde Mardin'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39613)

61.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, 23 Ocak 2026 tarihinde Bitlis'te bazı kişilerin gözaltına alınma sürecinde kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39614)

62.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'in, 20 Ocak 2026 tarihinde Mardin'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39615)

63.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, 20 Ocak 2026 tarihinde Mardin'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39616)

64.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, 20 Ocak 2026 tarihinde Mardin'de gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39617)

65.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, 25 Ocak 2026'da Mersin'in Tarsus ilçesinde bir kişinin hayatını kaybettiği olaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/39618)

66.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökarp'ın, 23 Ocak 2026 tarihinde Bitlis'te bazı kişilerin gözüaltına alınma sürecinde kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39619)

67.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir çocukla ilgili Türk vatandaşlığı başvurusunun reddedilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39620)

68.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, 25 Ocak 2026'da Mersin'in Tarsus ilçesinde bir kişinin hayatını kaybettiği olaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/39621)

69.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir gazeteci ile emniyet müdürünün faili meçhul cinayetlerinin aydınlatılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39622)

70.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas'ın Kangal ilçesinde bulunan tapu müdürlüğünde bir personel hakkında açılan resmi evrakta sahtecilik soruşturmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39623)

71.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, Antalya ilinde meydana gelen sel ve hortum afetleri nedeniyle yaşanan mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/39625)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

72.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 21 Ocak 2025 tarihinde Bolu Kartalkaya'da bulunan bir otelde meydana gelen yangına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39626)

73.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya'nın Aksu ilçesindeki bir otel projesinde yapılan kapasite artışına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39627)

74.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, Kahramanmaraş'ın Andırın ilçesinde yapılan bir arkeolojik kazı çalışmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39628)

75.- İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen'in, İzmir'in Çeşme ilçesindeki jeotermal turizm altyapısının geliştirilmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39629)

Milli Eğitim Bakanlığı

76.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, bazı devlet okullarındaki özel sınıf uygulamasıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39630)

77.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Şırnak Üniversitesi Rektörü'nün bazı açıklamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39631)

78.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, Şırnak Üniversitesi tarafından yayımlanan bir kadro ilanına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39632)

79.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, bazı fen liselerine girişte mülakat sınavı uygulanacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39634)

80.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tıp Doktorluğu Alanında Seviye Tespit Sınavı'nın pratisyen hekimlik düzeyine uygun olarak düzenlenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39635)

Milli Savunma Bakanlığı

81.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Bakanlık tarafından gerçekleştirilen bazı ihalelerde usulsüzlük yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39636)

Sağlık Bakanlığı

82.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Tunceli'nin Nazımiye ilçesinde AFAD görevlilerinin sağlık çalışanlarını görev yerlerine uzak bir konumda bıraktığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39637)

83.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Kocaeli'de sosyal medyada yaptığı paylaşım nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan bir hemşireye ilişkin yazılı soru önergesi (7/39638)

84.- Edirne Milletvekili Ediz Ün'ün, Uzunköprü Devlet Hastanesi inşaatının akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39639)

85.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Kocaeli'de sosyal medyada yaptığı paylaşım nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan bir hemşireye ilişkin yazılı soru önergesi (7/39640)

86.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, Kocaeli'de sosyal medyada yaptığı paylaşım nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan bir hemşireye ilişkin yazılı soru önergesi (7/39641)

87.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kocaeli'de sosyal medyada yaptığı paylaşım nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan bir hemşireye ilişkin yazılı soru önergesi (7/39642)

88.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın Şehir Hastanesinin yatırım maliyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39643)

89.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Şehir Hastanesi inşaatının akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39644)

90.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Bursa 112 Acil Sağlık Hizmetlerinde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39645)

91.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Sincan OSB'deki fabrikaların kullandığı atık sahasının insan sağlığına etkisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39646)

92.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Tunceli 112 Acil Sağlık Hizmetleri bünyesinde görev yapan sağlık çalışanlarının yaşadıkları sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39647)

93.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Aydın Şehir Hastanesinin yatırım maliyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39648)

94.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, Diyarbakır'da görev yapan sağlık çalışanlarının çalışma koşullarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39649)

Tarım ve Orman Bakanlığı

95.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Çanakkale'de bulunan OGM'ye ait bir arazinin satışa çıkarılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/39650)

96.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, çiftçi ve esnafa SGK prim borcu veya vergi borcundan dolayı kredi verilmemesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39651)

97.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, yem fiyatlarında yaşanan artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/39652)

98.- Niğde Milletvekili Cumali İnce'nin, vergi veya SGK prim borcu nedeniyle kredi kullanamayan çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39653)

99.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, Avrupa Birliği'nin MERCOSUR ile imzaladığı serbest ticaret anlaşmalarının Gümrük Birliği sebebiyle ülkemize olan olumsuz etkilerinin giderilmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39654)

100.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Kumluca ilçesindeki Üleşik Deresi'nde meydana gelen taşkın sebebiyle mağduriyet yaşayan çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/39655)

101.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, Antalya'da yaşanan sel ve hortum nedeniyle mağdur olan çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39656)

Ticaret Bakanlığı

102.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, Avrupa Birliği'nin Hindistan'la imzaladığı serbest ticaret anlaşmalarının Gümrük Birliği sebebiyle ülkemize olan olumsuz etkilerinin giderilmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/39657)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

103.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, İslahiye-Hassa-Kırıkhan Karayolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39658)

104.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Nizip-Karkamış Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39659)

105.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep-Kilis Ayrımı-Oğuzeli-Karkamış Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39660)

106.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Kahramanmaraş-Narlı-Gaziantep Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39661)

107.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, KGM'nin ve DHMİ'nin yürüttüğü kamu-özel ortaklığı yahut yap-işlet-devret projelerinde verilen araç veya yolcu geçiş garantilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39662)

108.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan'ın, Edirne ilinde Ergene Nehri üzerinde bir köprü yapılması projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/39663)

24 Şubat 2026 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.03

Başkan: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Zonguldak Türkiye Taşkömürü Kurumu ocaklarının sorunları hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'a aittir.

Sayın Aksakal, buyurun.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, Zonguldak Türkiye Taşkömürü Kurumu ocaklarının sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Zonguldak bölgemizde yaklaşık bir yıldır süren Türkiye Taşkömürü Kurumu ocaklarında yaşanan olumsuzluklar konusunda Demokratik Sol Parti olarak görüş ve önerilerimizi paylaşmak üzere huzurunuzdayım. Sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz yurttaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Taşkömürü Kurumu, Zonguldak ekonomisi için can simididir, sadece Zonguldak'ın değil Türkiye ekonomisi için de önemli bir kurumdur. Zira taş kömürü Türkiye'de yalnızca Zonguldak havzasında olup ayrıca kok kömürüne dönüşme özelliğine de sahiptir. Son günlerde Zonguldak halkı büyük bir endişe yaşamaktadır. Zira Türkiye Taşkömürü Kurumunun 4 işletmesinde üretim durdurulmuştur. Bu nedenle, Zonguldak halkı ve kurum çalışanları acaba kurum kapatılacak mı veya özelleştirmeye mi hazırlanmaktadır kaygısı taşımaktadırlar. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müfettişleri 2025 yılı Mayıs ayında gerçekleştirdikleri denetimlerde TTK'nin Armutçuk, Kozlu, Karadon ve Üzülmüş işletmelerindeki ocaklarda 5 konuda ölümcül eksiklikler tespit etmişler ve üretimlerin durdurulması yönünde görüş bildirmişlerdir. Gerek basında çıkan haberler gerekse Mecliste verilen araştırma önergeleri nedeniyle geçtiğimiz yıl sonunda Çalışma Bakanlığı bu işletmelerin yeniden denetlenmesi için müfettişleri görevlendirmiştir. İşletmelere tekrar giden müfettişler, aradan yedi ay gibi bir süre geçmesine rağmen daha önce tespit ettikleri eksikliklerin giderilmediğini saptamışlar ve anılan bu ocaklarda üretimin durdurulması yönünde rapor hazırlayarak Zonguldak Valiliğine tebliğ etmişlerdir. Vaka şudur ki sonuçta Türkiye Taşkömürü Kurumunun 4 işletmesinde üretim durdurulmuştur. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müfettişlerinin yaptığı denetimler sonunda ölümcül olarak nitelendirdikleri 5 eksiklik şunlardır: Ocaklarda elektrikler kesildiğinde havalandırma, su ve insan nakli için kullanılan sistemlerinde otomatik olarak devreye girecek, yer altı ocaklarının havalandırmasını sağlayan ana aspiratörleri otomatik olarak besleyecek, dizel yakıtlı çalışan yedek aspiratörlerin de otomatik olarak devreye girmesini sağlayacak ikinci bir enerji kaynaklarının yani bunların jeneratörlerinin bulunmadığı, su tahliyesini sağlayan tulumbarlar, dizel aspiratörler ve fanların patlamaya karşı korumalı olmadığı ve tehlikeli ortamda güvenli çalışma

garantileri yani ATEX sertifikalarının bulunmadığı belirlenmiştir. Bu eksiklikleri tespit edilen 5 madde, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'ndaki "İşin acil durdurulmasını gerektiren durumlar" maddesi kapsamına girdiği için işletmelerdeki eksiklikler giderilinceye kadar üretimin durdurulmasını zorunlu kılmaktadır. Aldığımız bilgilere göre, TTK yetkilileri üretimin durdurulması talebini yargıya taşımışlar ve geçtiğimiz 5 Şubat'taki ilk duruşmasında ilgili mahkeme yeni bilirkişiler belirleyip duruşmayı 5 Marta ertelemiştir. Eğer mahkeme üretimin durdurulması kararını iptal ederse, ileride -Allah korusun- herhangi bir ölümcül kaza meydana geldiğinde sorumluluğunu kim üstlenecektir? Türkiye Taşkömürü Kurumunun ürettiği kömürleri, başta Zonguldak Çatalağzı Termik Santrali olmak üzere Ereğli ve Karabük Demir Çelik Fabrikaları ile birçok çimento fabrikası kullanmaktadır. Şimdi, bu işletmelerin kömür stokları yetersiz veya yok ise ihtiyaçlarını mecburen kaçak maden ocaklarından ya da yurt dışından ithal ederek karşılayacaklardır.

Burada asıl araştırılması gereken husus, yedi ay önce bu eksiklikler kendilerine bildirildiği hâlde TTK yetkililerinin üretime devam etme kararlılığının altında yatan gerekçedir. Bu arada eğer herhangi bir ocakta ölümcül vaka vuku bulsaydı bunun hesabını kim verecekti? Şimdi üretim durdu ve milyonlarca lira kamu zararı oluşuyor. Peki, buna kimin ne hakkı var?

Türkiye Taşkömürü Kurumu işletmelerinde geçmiş dönemlerde yaşanan kazalara baktığımızda ise 1983'ten bugüne Armutçuk'ta 103, Kozlu'da 263, Karadon'da 30, yine Kozlu'da 8, Amasra'da 42 olmak üzere toplamda 446 işçimiz yaşamdan kopmuştur. Bu iş kazaları sonrası Kozlu, Karadon ve Amasra işletmelerindeki sorumlular yargılanmış ve ceza almışlardır ama ne yazık ki bu kazalarda hayatını kaybeden 446 işçimizin evlerine ateş düşmüş ve ateş düştüğü yeri yakmıştır.

Tespit edilen bu ölümcül eksikliklerin giderilmesi için acilen davet usulü ihaleler yapılmalı, bir an önce üretime başlanmalı, hem Zonguldak halkının hem de çalışanların endişesi giderilmeli ve kamu zararının daha da artmasına izin verilmemelidir. Türkiye Taşkömürü Kurumunun 2026 yılı bütçesinde bu eksikliklerin giderilmesi için öngörülen 760 milyon lira ödeneğin yetmeyeceği ihtimaline karşı kurum bütçesi de güncellenmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Taşkömürü Kurumunun ikinci önemli sorunu ise çalışan işçi sayısıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, Sayın Aksakal, lütfen tamamlayın.

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (Devamla) - Kurumun norm işçi kadrosu 14 bin civarındayken şu anda kurumda 7.700 civarında işçi çalışmaktadır; bunun 6.400'ü yer altı, 1.300'ü yer üstündedir. Rakamlardan da anlaşılacağı üzere kurum yüzde 70 yer altı işçisi eksiğiyle üretim yapmaktadır.

Demokratik Sol Partinin başında bulunduğu 57'nci Hükümet dönemindeki üç buçuk yıl içerisinde IMF'nin karşı çıkmasına rağmen Türkiye Taşkömürü Kurumunun yaşaması için 5 bin civarında yer altı işçisi alımı yapılmıştır; buna karşılık o günden bugüne yirmi dört yılda ancak 5 bin kişi alınmıştır. Türkiye Taşkömürü Kurumunun acilen norm kadrosuna ulaşacak yer altı işçisi alınmalı ve programında belirlenen kömür üretimi sağlanmalıdır.

Sözlerime son verirken bugüne kadar maden kazalarında yaşamlarını yitiren yurttaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum, bundan sonra aynı acıların yaşanmaması temennisiyle Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aksakal, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı ikinci söz, Tekirdağ'ın sorunları hakkında söz talep eden Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'a aittir.

Sayın Aygun, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tekirdağ'ın sorunları üzerine gündem dışı söz almış bulunuyorum. Sizleri ve ekranları başındaki tüm vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Tekirdağ, maalesef, verdiği vergi ile aldığı hizmet arasında büyük uçurum olan illerin başında geliyor. 2024 yılında Tekirdağ ödediği her 100 liralık vergi karşılığında merkezî yönetimden 4,7 lira yatırım almıştı. 2025 yılında da durum değişmedi, yılın ilk sekiz ayında ödediği her 100 liralık verginin karşılığı 4,5 liralık yatırım aldı. Tekirdağ ödediği vergiye göre yatırım almada 81 il arasında 73'üncü sırada arkadaşlar.

Tekirdağ sağlık alanında da sıkıntılar yaşıyor. Tekirdağ'da kişi başına düşen hekim sayısı yetersiz, hemşire sayısı yetersiz, hastane yetersiz. Türkiye genelinde hekim başına 418 hasta düşerken Tekirdağ'da bu sayı 605; Türkiye ortalamasının çok üzerinde. Türkiye genelinde yatak başına hasta sayısı 320 iken Tekirdağ'da ise bu sayı 361 olmuş. Fizik tedavi hastanesi yok. Ağzımızda tüy bitti, dillendiriyoruz. Çocuk nefroloji uzmanımız yok, yanık tedavi ünitesi yok. Trakya'nın tamamında bu ünite yok. Tekirdağ'da, Edirne'de, Kırklareli'de yanıkla ilgili bir şey olduğunda İstanbul'a gidiliyor. Çorlu Devlet Hastanemizde kardiyoloji, çocuk cerrahisi, kulak burun boğaz hastalıkları uzmanı maalesef yok. Yine bu hastanede tıbbi onkoloji uzmanı yok, deri ve zührevi hastalıkları uzmanı yok. Çorlu Devlet Hastanesinin ihtisas hastanesi olması için sesleniyoruz ama duyan yok. Tekirdağ Dr. İsmail Fehmi Cumaloğlu Şehir Hastanesinde gastroloji uzmanı, çocuk nefroloji uzmanı maalesef yok. Malkara'ya geçiyoruz; Malkara'da göz hastalıkları, iç hastalıkları doktoru yok. Yani Tekirdağ Şehir Hastanesinin giriş kavşakları bile yok, acil ambulanslar 8 kilometre gezerek dolaşıyor. Yani Tekirdağ'dan ne istiyorsunuz merak ediyorum. Kapaklı'ya geçiyoruz; anesteziyoloji ve reanimasyon uzmanı yok, nöroloji doktoru yok, kulak burun boğaz doktoru yok. Yani burası Trakya, Trakya'da yoksa Anadolu'da bana göre artık hiçbir şey yoktur; görünen tablo bu. Sağlıkta sınıfta kaldık.

Peki, yollarımıza bakalım, yollarımız da... Maalesef 46 kilometrelik yol yirmi üç yıldan beri bitmedi. Şimdi 2029 yılı adres gösterildi. Yazıklar olsun diyorum. Yatırım programına baktım, Tekirdağ yine baypas olmuş. Tekirdağ-Malkara ayrımı- Şarköy yolu topu topu 35,9 kilometre, bitiş tarihi 2029. 6 milyar 447 milyon 529 bin liralık proje için pay ayrılmış ama kaynak sadece 5 milyon lira arkadaşlar yani bu projenin biteceği yok. Tekirdağ-Hayrabolu yolu topu topu 45,7 kilometre, bitiş tarihi yine 2029. Tekirdağ-İstanbul yolunun, D567'nin üzerinde aşırı derecede trafik yoğunluğu var diyoruz. Süleymanpaşa'dan Gümüşyaka'ya kadar kavşaktaki ışıklarda saatlerce vatandaşlar bekliyor. "Kavşaklara dalcık yapın." diye söyledik, Bakan Bey'e söyledik, Ulaştırma Bakanına, "Akıllı kavşak yapacağız." dedi ama ortada bir şey yok, vatandaşlar gene orada çile çekiyorlar. Kınalı ayrımı-Çerkezköy-Saray-Kırklareli Devlet Yolu, 2026 Yatırım Programı'na göre 2029 yılında bitecekmiş. İstanbul, Kırklareli, Tekirdağ'ı ilgilendiren bu yol için 2026'da 710 bin liralık bütçe ayrılmış; bu hızla 2029'da da bitmeyeceği aşikârdır. Şarköy'ü İpsala Sınır Kapısı ile İstanbul Avrupa E84 Kara Yolu'na bağlayan 33 kilometrelik yol her seçim döneminde vaat olarak söyleniyor ama vaadi havada kalmış. Malkara-Hayrabolu, Hayrabolu-Alpullu için de duble yol taahhüdü var ama duble yol havada kalmış. Süleymanpaşa-Hayrabolu yolunda Banarlı Mahallesi'ndeki vatandaşlarımız, çiftçilikle uğraşanlar karşıya geçmekte zorlanıyorlar. "Hemzemin geçit yapın." dedik ama onu da görmediler. "Süleymanpaşa-Muratlı-Karıştıran yolu perişan." dedik, dedik ama maalesef o da yapılmamış. Yani yol yok, bahane çok; söz var, icraat yok; yalan var, gerçek yok!

Su sorununa geliyoruz. Su sorununda en büyük illerden biriyiz. Yer altı suları bitti, plansız sanayileşme Ergene'yi bitirdi, dereleri kuruttu, sanayi atıklarıyla sularımız kirlendi ama ne baraj yatırımı var ne sulama yatırımı var. Plan ve Bütçede Tarım Bakanı 2002'de Türkiye'deki 6,5 olan sulamayla ilgili sistemlerin Tekirdağ'da şu anda 6,3 olduğunu gördü, Türkiye'de 38 iken 2026'da daha 6,3'lerde; Tekirdağ'ın kaldığı tablo ortada arkadaşlar. Ama ne baraj yatırımı var ne sulama yatırımı var ne gölet yatırımı var.

Tekirdağ İçme Suyu Projesi, Tekirdağ Depolama, İçme Suyu Arıtma Tesisi, İçme Suyu Temini Projesi var. İsale hattı için proje 2009'da başladı, hâlâ ilerlemedi. Proje bitiş tarihi 2030, evet, 2030 yılı. Yirmi bir yıldır proje bitmedi. Bu ayıp size yeter arkadaşlar.

Tekirdağ Hayrabolu Emiryakup Göleti ve Sulaması, Tekirdağ Depolama Projesi bitiş tarihi 2028. Tekirdağ Çerkezköy OSB, Tekirdağ OSB Arıtma Tesisi bitiş tarihi 2029.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aygun, lütfen tamamlayın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) - Özetle, Tekirdağ'ı görmezden gelmeye devam ederseniz Tekirdağ'dan milletvekili çıkaramayacak hâle geleceksiniz. Tekirdağ'ı yatırımlarda yok saymaya devam ederseniz millet de sizi öyle sayacak. Tekirdağ'da sizi temsil edecek vekil bulamayacaksınız.

Çorlu'ya üniversite istiyoruz dedik, kanun teklifi verdik ve burada, maalesef, o vakıf üniversitesi de havada kaldı diyoruz.

Yine, Tekirdağ'daki Çeşmeli Limanı var "NATO Limanı" olarak bahsedilen yer; 8 vekil ve Vali Bey'le Sanayi Bakanına gittik, buraya yüksek teknoloji istihdam isteyen bir tesis yapalım dedik ama Özelleştirme İdaresi liman yapıyormuş. Tekirdağ'da 3 tane liman var, 4'üncü limanı da tekrar buraya yapıyorsunuz. Ya, ayıptır, Tekirdağlı istihdam istiyor, liman istemiyor sizlerden.

Çevre ve İklim Bakanı Murat Kurum'a sesleniyorum: Asyaport, Ceyport, Martaş varken neden 3 limandan sonra 4'üncü limanı yapmak için proje yapıyorsunuz? Bize istihdam lazım. İşsizliğin çözümü için buraya yüksek teknoloji tesisi kuralım, lütfen istihdam yaratalım diyorum. Sözlerinizi tutun.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Tekirdağ'ın hakkını Tekirdağlılar olarak aramaya devam edeceğiz. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aygun, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı üçüncü söz, 23 Şubat Ardahan'ın Kurtuluş Günü münasebetiyle Ardahan Milletvekili Kaan Koç'a aittir.

Sayın Koç, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Ardahan Milletvekili Kaan Koç'un, 23 Şubat Ardahan'ın kurtuluş gününe ilişkin gündem dışı konuşması

KAAN KOÇ (Ardahan) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletim; hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Bugün coğrafyanın sertliğine inat, yüreği mert insanların yurdu, Anadolu'nun Kafkasya'ya açılan kapısı, serhat şehrimiz Ardahan'ın düşman işgalinden kurtuluşunun 105'inci yıl dönümünü büyük bir gururla yâd ediyoruz.

Bu topraklar Kazım Karabekir Paşa'nın stratejik dehası, Deli Halid Paşa'nın cesareti ve milletimizin istiklal aşkıyla yeniden vatan kılınmıştır. Tarihin sayfalarını çevirdiğimizde 93 Harbi'nin o

ağır bedeliyle karşılaşırız. Ardahan, Kars ve Batum, dönemin şartlarıyla savaş tazminatı olarak Ruslara verilmiştir. O dönem başlayan Rus ve Ermeni çetelerinin zulmü sadece toprak kaybı değil, sistematik bir soykırım girişimiydi. Camilere doldurulup diri diri yakılan ecdadımızın çılgınlıkları bugün hâlen Halilefendi Mahallemizdeki Yanık Camisi bölgesinde hissedilmektedir. Bu trajik olaylar bölgenin sosyal hafızasında silinmez bir travma bıraksa da direniş ruhunu asla söndürememiştir. Bu millet işgali kabullenmemiş, esarete boyun eğmemiştir; zulüm görmüş, baş vermiş ama baş eğmemiştir; bu toprakların her karışını imanla, cesaretle ve şehit kaniyla vatan yapmıştır. Her ilçesi bir cephe olmuş, her köyü bir direniş karargâhına dönüşmüştür. İşte bu yüzden Ardahan'ın kurtuluşu topyekûn bir millet zaferi olmuştur. 23 Şubat 1921'de Ardahan'ın kurtuluşuyla doğu sınırimızın güven altına alınması, Misakımillî'nin sahada fiilen hayata geçirilmesi ve genç Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin sağlamlaştırılması anlamına gelmiştir. Ardahan'ın tarihi aynı zamanda bir demokrasi ve hak arama mücadelesidir. 1926 yılında il statüsünden alınmış, altmış altı yıllık bir mahkûmiyet sürecinin ardından 1992 yılında siyasiler, bürokratlar, sivil toplum kuruluşları ve hemşehrilerimizin birlik ve beraberliğiyle yeniden vilayet olarak hak ettiği statüye kavuşmuştur. Anlaşılmıştır ki bu sınır şehri ihmal değil ihtimam ister. Güçlü Ardahan demek güçlü sınırlar demektir, güçlü sınırlar demek de güçlü Türkiye demektir.

Bugün bizlere düşen görev, ecdadımızın canı pahasına koruduğu bu toprakları “Halka hizmet Hakk’a hizmettir.” anlayışıyla üretimin, hayvancılığın, tarımın, turizmin ve gençliğin merkezi hâline getirmektir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın “Batı’da ne varsa doğuda da o olacak.” vizyonu doğrultusunda son yirmi dört yılda Ardahan’da eğitimden sağlığa, ulaşımdan tarıma kadar her alanda yaklaşık 35 milyar liralık yatırımla âdeta bir kalkınma hamlesi hayata geçirilmiştir. Ardahan, geçmişte yalnız bir serhat şehriken bugün AK PARTİ’yle kalkınmanın, yatırımların ve bölgesel güçlenmenin stratejik merkezi hâline gelmiştir. Göle’den Çıldır’a, Hanak’tan, Damal ve Posof’a kadar her ilçemiz, bu kalkınma hamlesinden payını alarak huzur ve kardeşliğin kalesi hâline gelmiştir. Liderimizle güçlü devlet, milletimizle güçlü ve büyük Türkiye idealinden bir adım dahi geri atmadan yolumuza devam edeceğiz.

Başta Mustafa Kemal Paşa olmak üzere, Kâzım Karabekir Paşa, Enver Paşa, Fevzi Çakmak Paşa ve Deli Halid Paşa gibi kahramanlarımızın vatanın bağımsızlığı için cesaretle ve fedakârlıkla mücadele ettiği bu topraklar bizlere emanet edilen mukaddes bir mirastır. Bizim davamız ayırım yapmadan, kimseyi ötekileştirmeden, Ardahan’ın her bir ferdini hak ettiği refaha ulaştırarak bu mirası koruyup güçlendirmektir.

Sözlerimi şu inançla tamamlıyorum: Ardahan güçlüyse Türkiye güvendedir, serhat ayaktaysa millet ayakta, bayrak Ardahan’da dalgalanıyorsa bu vatan ilelebet özgürdür.

Bu vesileyle, Ardahan’ımızın kurtuluşunun 105’inci yıl dönümünü yürekten kutluyor, vatanımızın bağımsızlığı ve özgürlüğü için canlarını feda eden ve tarihin en zor dönemlerinde gösterdikleri cesaret ve fedakârlıkla bizlere bu cennet toprakları miras bırakan aziz şehitlerimizi rahmetle anıyor, gazilerimize minnet ve şükranlarımı sunuyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Koç, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 30 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları’na ait.

Sayın Hacıoğulları, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın, kimlerin laik olduğuna ilişkin açıklaması

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Sayın Başkan, millete layık olamayanlar anlamını bilmedikleri hâlde Zülfü Livaneli gibi “Ey laiklik.” diyor ama “Kâbe’de hacılar ‘Hu’ der Allah” ilahisini...

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Allah aşkına, dalga geçecek başka bir şey bulamadın mı ya?

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - ...söyleyen Sayın Celal Karatüre’yi hakir görüyorlar. Popçu Hadise’nin “Düm Tek Tek”i, Tarkan’ın “Şıkıdım”ıyla tenhada ortam bulup, yakalayıp öpüşenler mi laik? Kendilerine “elit” “seçkin” diyenler millete ettikleri küfürle ödüllendirilip Avrupa’ya yavaşan, ona layık olmaya çalışanlar mı laik? Yıllarca “kıro” “sıkma baş” “örümcek kafalı Müslüman” filan dediğiniz, “darbukatör Baryam” diye alay ettiğiniz Roman kardeşlerim mi...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bir doymadınız bölücülüğe, bir doymadınız.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Hepimiz aynı ülkenin eşit yurttaşlarıyız. Şimdi Cumhurbaşkanım gibi söyleyeceğim: Siz kimsiniz ya! Siz laik filan değilsiniz ama efendilerinize layıksınız! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Sen kimsin ya! Kime ayar veriyorsun?

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Ayıp yahu!

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Ayar aldın, ayar.

BAŞKAN - Konya Milletvekili Barış Bektaş...

2.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya-Antalya yoluna ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üç yıl önce tamamlanan Konya-Antalya yolu günlerdir su altında ve ulaşım kapalıdır. Bu tablo yalnızca aşırı yağışla açıklanamaz; sorun, plansızlığın, yetersiz altyapının ve bilimsel etütlere dayanmayan proje anlayışının sonucudur. Geçmişte göl bölgesi olan ve Konya’nın en yoğun yağış yaşanan bölgesi Gembos Ovası’nda taşkın rejimi dikkate alınmadan yapılan yol, ilk ciddi yağışta işlevini yitirmiştir. Soruyorum: Bu proje hazırlanırken taşkın riski analizi yapılmış mıdır? Drenaj kapasitesi hangi verilere göre belirlenmiştir? Üç yıllık bir yol kullanılamaz duruma geliyorsa burada ciddi bir mühendislik ve denetim zafiyeti yok mudur? Yolun inşaat sürecinde yapılan uyarılar neden dikkate alınmamıştır? Kamu kaynaklarının plansız, öngörüsüz projelerle heba edilmesini hangi vicdan kabul eder?

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan...

3.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, Adalet Bakanı Akın Gürlek ile İçişleri Bakanı Mustafa Çiftçi'ye, sosyal medya kaynaklı dezenformasyona ve kirli algı operasyonlarına ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; göreve başlayan Adalet Bakanımız Sayın Akın Gürlek ve İçişleri Bakanımız Sayın Mustafa Çiftçi Bakanlarımıza üstün başarılar diliyor, ülkemize hayırlı hizmetler yapacaklarına yürekten inanıyorum.

Özellikle iletişim ve güvenlik alanında milletimizin birliğini hedef alan sosyal medya kaynaklı dezenformasyon ve kirli algı operasyonlarına karşı daha güçlü ve akılcı adımların atılacağına inanıyoruz. Bugün bilgi kirliliği bazen bir yalanın bin doğruyu bastırduğu, toplumun huzurunu hedef alan sinsi bir tehdit hâline gelmiştir. Bizim yaklaşımımız nettir; ifade özgürlüğünü koruyarak milletimizin hakikatini çarpıtan, toplumu ayırıştıran, manipülasyonlara karşı hukuk içinde şeffaf ve kararlı bir mücadele.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Türkiye güvenliğini de demokrasisini de dijital egemenliğini de aynı kararlılıkla koruyacaktır. Bizler de -AK PARTİ kadroları- milletimizin emrinde çalışmaya, hakikatin yanında durmaya devam edeceğiz diyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İğdır Milletvekili Yılmaz Hun...

4.- İğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okullara gönderilen ramazan ayı etkinlikleri genelgesine ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (İğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okullara gönderilen ramazan ayı etkinlikleri genelgesi eğitimi pedagojik çerçevenin dışına taşıyan bir anlayışın yansımasıdır. Öğretmen açığı, kalabalık sınıflar, yoksulluk ve öğrencilerin beslenme, barınma sorunları çözüm beklerken bu tercihi doğru bulmuyoruz. Okullar farklı kimliklerden, inançlardan ve kültürlerden gelen tüm öğrenciler için eşit ve özgür alanlar olmalıdır. Daha 21 Şubatta ana dillerin korunması ve yaşatılması gerektiğini konuşurken çocukların kendi ana dilinde eğitim hakkını hâlâ güvence altına almayan bir anlayışın eğitimi tekçi bir zemine sıkıştırmasını kabul edilemez buluyoruz. Eğitim sistemi çocukların kimliğini bastıran değil, onu tanıyan ve güçlendiren bir anlayışla yapılandırılmalıdır. Eğitim politikaları ana dilinde, bilimsel, çoğulcu ve demokratik esaslara dayanmalıdır. Çocukların üstün yararını esas almayan hiçbir uygulamayı kabul etmediğimizi bir kez daha ifade etmek istiyoruz.

BAŞKAN - Amasya Milletvekili Reşat Karagöz...

5.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, hastanelerin yoğun bakım servislerine ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hastanelerimizin yoğun bakım servisleri alarm veriyor. Amasya merkez ve ilçelerimizde kapasite eksikliği ve gerekli donanımın bulunmaması sebebiyle hastalar başka illere gönderilmek isteniyor ancak orada da “Yer yok.” denilerek geri çevriliyor. Dakikaların bile hayati olduğu bir tabloda yurttaşlarımız günlerce bekletiliyor, şehir şehir dolaştırılıyor. Unutmayalım ki yoğun bakımda yatan hastalar kiminin annesi, kiminin babası, kiminin evladıdır. Sanki sınav sırası bekler gibi hastaların yedek listelerinde tutulmaları kabul edilemez. Bu tablo yanlış planlamanın, sağlıkta hasta hayatının değil, gösterişi esas alan anlayışın sonucudur.

Yoğun bakım kapasiteleri derhâl artırılmalı, hekim ve sağlık personeli açığı kapatılmalı, donanım ve altyapı eksiklikleri giderilmelidir. Devletin en temel görevi vatandaşını çaresizlik içinde kapı kapı dolaştırmak değil, hayatını güvence altına almaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz...

6.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, erdemliliğe ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ramazan iyilik ve erdemlilik ayıdır. İyilik ve erdemlilik, yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmenizden ibaret değildir; asıl erdemlilik Allah’a, ahiret gününe, meleklerle, kitap ve peygamberlere iman edenlerin, mala olan sevgilerine rağmen kul hakkından değil, kendi helal kazancından yakınlarına, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, ihtiyacından dolayı isteyene ve esirlerin özgürlüğü için verenlerin, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren, anlaşma yaptıklarında sözlerini yerine getirenlerin ve zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda direnip sabredenlerin tutum ve davranışlarıdır. İşte bunlar Allah’a karşı gelmekten sakınanların ta kendileridir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Van Milletvekili Zülküf Uçar...

7.- *Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, Özgürlük İçin Hukukçular Derneğinin raporuna ilişkin açıklaması*
ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Rojava'yla dayanışma protestolarında kolluk güçleri sayısız işkence suçu işledi, Mardin'de insanlık dışı işkenceye maruz kalan Diyar Koç, önce polis, ardından hemşire tarafından tehdit edildi, işkence gördü. Hükûmet ne polis ne de hemşire hakkında herhangi bir işlem yapmadı. Kızıltepe'de polisin bir çocuğu yere nasıl çarptığını bütün Türkiye gördü. Kürt'e nefretle saldıran o polis hâlen görevde. Van'da da birçok işkence suçu işlendi, MEBYA-DER Eş Başkanımız Yusuf Dündar işkenceye maruz kalanlardan birisi. Özgürlük İçin Hukukçular Derneğinin raporu bu, Rojava eylemlerinde yapılan sayısız işkenceyi ortaya koyuyor. Hükûmet bu işkence suçluları hakkında derhâl görevini yerine getirmeli ve bu işkence suçlularını görevden almalıdır. Halka nefretle yaklaşan bütün ırkçı kolluk derhâl görevden alınmalıdır.

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar...

Buyurun.

8.- *Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, esnafların ve KOBİ'lerin borçlarına uygulanan faize ilişkin açıklaması*

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, esnaflarımız ve KOBİ'ler birikmiş vergi borçlarına uygulanan gecikme faizi ve zamlar nedeniyle ana parayı ödemek isteseler bile artık ödenemez hâle geldiğini ifade etmektedir.

Yine, esnaflarımızın Esnaf Kefaletten ve Halk Bankasından kredi çekebilmesi için BAĞ-KUR borcu olmaması gerekmektedir. Esnaflarımız borcunu inkâr etmiyor, ödemek istiyor ama birikmiş vergi faizleri ve gecikme zamları anaparayı eritmeye fırsat vermiyor. Yüksek enflasyon, daralan piyasa ve pahalı kredi koşullarında işletmeler ayakta kalma mücadelesi veriyor. Günlük işleyen faiz, ödeme iradesini cezaya dönüştürüyor. Araçlara konulan yakalamalar ve firmalara gönderilen haciz yazıları ticari itibarı zedeliyor, üretimi ve istihdamı daraltıyor. Faiz yükü makul seviyeye çekilmeli, borçlar ödenebilir taksitlerle yapılandırılmalıdır.

BAŞKAN - Samsun Milletvekili Murat Çam...

9.- *Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un 19 Mayıs ilçesi Dereköy Mahallesi'ndeki Şehit Hüseyin Aydın İlkokulu ve Ortaokulu ile Şehit Ümit Semerci İlkokulu'na ilişkin açıklaması*

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Seçim bölgem Samsun'un 19 Mayıs ilçesi Dereköy Mahallesi'nde doğal gaz var ancak mahalledeki Şehit Hüseyin Aydın İlkokulu ve Ortaokulu ile Şehit Ümit Semerci İlkokulu hâlâ kömürle ısınıyor. Vatandaşlarımızdan edindiğimiz bilgiye göre, sorunun kaynağı teknik değil, bürokratik hantallık. Okulların doğal gaz abonelik işlemleri bir buçuk yıl önce tamamlanmış ancak ısıtma sistemlerinin kömürden doğal gaza dönüşümü bürokrasiye takılmış durumda. Çocuklarımız temiz, sağlıklı ve güvenli ortamlarda eğitim görmek zorundadır. Kömürün dumanına, isine, zehirli havasına mahkûm edilen öğrenciler ve mahalle sakinleri bu ihmalin bedelini sağlığıyla ödemektedir. Bu ayıp derhâl son bulmalı, bu iki okulumuzda doğal gaz dönüşüm gecikmeden tamamlanmalıdır. Çocuklarımız geleceğimizdir, sağlıkları bürokrasiye takılmamalıdır.

BAŞKAN - Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı...

10.- *Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, okullarda düzenlenen ramazan etkinliklerine ilişkin açıklaması*

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) - Bugüne kadar okullarda yapılan Cadılar Bayramı, Noel gibi kutlamalardan rahatsız olmayan, milletin değerlerinden kopuk 28 Şubat artıklarının okullarımızda düzenlenen ramazan etkinlikleri zoruna gitmiş. Bu milletin bir ferdi değil de Ebu Cehil'in torunu modunda

yaşayan bu zatlar, düzenlenen etkinlikleri Anayasa'ya, bilime ve eğitime aykırı bulup “gericilik” olarak nitelendirmiş. Sevsinler sizin çağdaşlık ve ilericilik anlayışınızı! Sizin çağdaşlık tasavvurunuz bu milletin köklerinden kopuk, vahşi Batı'nın dijital kültürü altında ezilmeyi yeğleyenlerin aklıdır; bu akıl, milletin değerlerinden kopuk İslam düşmanlığından beslenenlerin aklıdır; bu akıl, sahiplerinin yaşadıkları alçalmanın bu topraklarda izahı yoktur. Çocuklara İslam'ı, Allah'ı, Kur'an'ı ve Peygamber'i öğretmek anayasal bir sorun değil, vicdani bir sorumluluktur. Bu milletin değerleriyle barışık bir eğitim anlayışı ayırıştırır, aksine birleştirir; ramazan etkinlikleri de tam olarak bunu amaçlamaktadır. Sayın Bakanımız Yusuf Tekin'i bu vesileyle tebrik ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu...

11.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, Manisa Soma'daki termik santral işçilerinin ve İzmir Kınık'taki maden işçilerinin taleplerine ilişkin açıklaması

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Manisa Soma'da Torku Anadolu Birlik Holding bünyesinde faaliyet gösteren Soma Termik Santrali'nde üretimin kademeli olarak durdurulması kararı sonrası 87 işçi ücretsiz izne çıkarıldı. İşçiler kararın ardından santral önünde çadır kurarak nöbete başladı. İzmir Kınık'taki Polyak Madencilikte çalışan maden işçileri ise maaşların eksik yatırılması, hak kayıpları ve iş güvenliği ihlalleri nedeniyle BAĞIMSIZ MADEN-İŞ sendikası öncülüğünde üretimi durdurdu. İşçiler ücret ve alacaklarının eksiksiz ödenmesini ve güvenli çalışma koşullarının sağlanmasını talep ediyor. Depremde, selde, afette en önde koşan madencilerin iki aydır maaşları ödenmiyor, tazminatlarına çökülmek isteniyor. Ülkenin dört bir tarafında hakları için direnen tüm emekçilerin yanındayız.

BAŞKAN - Antalya Milletvekili Aykut Kaya...

12.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Kumluca ve Kemer ilçelerini birbirine bağlayan kara yoluna ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Kumluca ve Kemer ilçelerimizi birbirine bağlayan kara yolunda meydana gelen göçük ve heyelan nedeniyle ulaşım şu anda tek şeritten, kontrollü olarak sağlanmaktadır. Bu yol, batı ilçelerimizi birbirine bağlayan, yazın milyonlarca turistin kullandığı stratejik bir yoldur. Buna rağmen son yıllarda aynı güzergâhta benzer olayların yaşanması, yolun zemin etütleri ve drenaj sistemiyle ilgili ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Bu yol için kalıcı ve kapsamlı güçlendirme çalışmalarının ivedilikle yapılması, benzer olayların bir daha yaşanmaması adına gerekli tüm teknik önlemlerin alınması gerekmektedir. Ayrıca, Kemer Çamyuva bölgesindeki eksik kesimlerin de tamamlanarak yolun duble ve güvenli şekilde hizmete açılması şarttır.

Kemerli ve Kumluca hemşehrilerimiz adına, bu yolun eksiksiz ve güvenli bir şekilde tamamlanması için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını göreve davet ediyorum.

BAŞKAN - Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar...

13.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Mersin-Gaziantep Hızlı Tren Hattı'na Şanlıurfa'nın da dâhil edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Urfa, GAP'ın merkezi, Türkiye'nin en genç nüfusuna sahip ili. Tarımdan ticarete, Balıklıgöl'den Göbeklitepe'ye uzanan turizm rotasıyla ulaşım yatırımlarını fazlasıyla hak ediyor. Hızlı tren projeleri sadece bir ulaşım aracı değil, aynı zamanda stratejik yatırımdır. Uzun süredir Urfa'nın gündeminde olan hızlı tren projesi için vaatler var ama pratikte hiçbir adım yok. İktidar Gaziantep, Adana, Osmaniye, Mersin'e hızlı tren müjdesi verirken Urfa'nın bu zincirin dışında bırakılması, bölgesel eşitsizliği daha da derinleştiriyor.

Meclisten Urfa halkı adına Ulaştırma Bakanlığına çağrımızı yapıyoruz: Urfa, ulaşım yatırımlarını hak eden şehirlerin başında gelmektedir. Mersin-Gaziantep Hızlı Tren Hattı'na Urfa da dâhil edilsin. Urfa halkının bu haklı talebine duyarsız kalmayalım.

Teşekkür ediyorum.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Evet, Sayın Şenyaşar, Meclis Başkan Vekili olarak değil ama Şanlıurfa Milletvekili olarak şunu ifade etmek isterim: Hızlı tren yapım ihalesi bu yıl sonuna doğru inşallah yapılacaktır. Şu anda projesi tamamlanmış, diğer hazırlıkları devam ediyor. Yıl bitmeden ihale inşallah yapılacaktır. Hayırlı olur ülkemiz ve Urfa'mız için.

Diğer söz talebi, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na aittir.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

14.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, yardımcı hizmetler sınıfındaki kamu çalışanlarına ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

1965'in şartlarında kurulmuş olan yardımcı hizmetler sınıfındaki kamu çalışanlarına altmış yıldır değişmeyen şartlarda görev yaptırmak nedir Allah aşkına? Düşünün ki bugün bu sınıfta lise, ön lisans, lisans, yüksek lisans, hatta doktora mezunu insanlarımız var; KPSS'yi kazanmış, mülakatı geçmiş, hatta şehit yakını, gazi yakını evlatlarımız var ama ne yazık ki 1965'in kadro anlayışıyla yönetiliyorlar. Bu insanlar genel idare hizmetleri sınıfında çalıştırılıyor ama özlük haklarında, maaşta, ünvanda maalesef geri planda kalıyorlar, aynı işi yapıyorlar ama aynı hakkı alamıyorlar. Bu kadronun amir baskısına açık, mobbinge müsait bir alan hâline gelmesi, emeğin yok sayılması kabul edilemez. Yardımcı hizmetler sınıfını kaldırın, bu insanları hak ettikleri kadrolarına geçirin.

BAŞKAN - Adana Milletvekili Bilal Bilici...

15.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Devlet Su İşlerine ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Devlet Su İşleri sınıfta kaldı. Adana ve Karataş'ta; Adana'nın güney bölgelerinde yaşanan sel felaketi çiftçimizi perişan etmiştir. Aşırı yağışlar, eriyen karlar, barajların taşmasıyla narenciye bahçelerini, tarlaları su altında bırakmıştır. DSI sadece sınıfta kalmamış, yatmaya devam etmektedir. DSI'nin öngörüsüzlüğü nedeniyle toprak yapısı bozulmuş, emeğimiz ziyan olmuş, meyvelerimiz dökülmüştür. Tarım Bakanı dâhil, DSI Genel Müdürünü derhâl sahaya davet ediyorum. İl ve ilçe tarım müdürlüklerinin hasar tespit çalışmalarının bir an önce gerçekleştirilmesinin önemini altını çiziyorum. Geçen yıl don felaketi yaşandı, susuzluk yaşandı, sulama problemleri yaşandı. Çiftçinin feryadına kulak verilmeli ve mağduriyeti bir an önce bitirilmelidir.

BAŞKAN - Kars Milletvekili İnan Akgün Alp...

16.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, son dönemde kaçak kazıyla define arayanlara ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Başkanım, teşekkür ederim.

Efendim, geçen hafta Pınarhisar'da 10 kişi kaçak kazıyla define ararken yakalanmışlar. Başkanım, 3'ü askerî personel çıkmış maalesef. Hâkim, görevli askerî personellere ev hapsi vermiş, jandarmalar ev hapsindeyken diğerleri defineyi çıkarmasın diye onlara da Pınarhisar'a giriş yasağı vermiş. Birkaç ay önce de Mersin'de bir vali ile bir albay define ararken yakalanmışlardı. E, şimdi, AK PARTİ İçişleri

Bakanını değiştirmiş. Değiştirse ne yazar Başkanım; yerin üstündeki talanı bitirmişler, yerin altını eşelemeye başlamışlardır. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla...

17.- *Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Ankara Etlik Şehir Hastanesi fizik tedavi osteoporoz bölüm duvarındaki afişe ilişkin açıklaması*

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Ankara Etlik Şehir Hastanesi fizik tedavi osteoporoz bölüm duvarındaki “Güçlü kemikler, harekete geç.” afişinde “Sigaray bırakın ve aşırı alkol alımından kaçının.” başlıklı bölümünde “Günde 2 bardaktan fazla alkol almak kırık riskini artırır.” yazıyor. Yani 2 bardak alkolün masum olduğu, rahatlıkla içilebileceği beyinlere yerleştirilmek isteniyor. Alkolün çok azının bile vücuda zararlı olduğu yönünde bilim adamlarınca açıklamalar yapıldığı hâlde 2 bardak içkiyi meşru gösteren bir yazıyı hastane duvarına asmak hangi akla hizmet etmektir merak ediyorum. Bu afiş dizayn edenlerin, basanların ve hastane duvarına asanların daha dikkatli olmaları gerektiğini düşünüyoruz diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara...

18.- *Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, halk eğitim merkezlerinde görev yapan ücretli usta öğreticilere ilişkin açıklaması*

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Deprem sonrasında Samandağ'da, Defne'de, Antakya'da usta öğretici kadınlar hem ev ekonomisine destek oluyorlar hem de bir araya gelerek depremin izlerini siliyorlar, çocuklarının da kıt kanaat ihtiyaçlarını gideriyorlar. Halk eğitim merkezlerinde görev yapan bu binlerce ücretli usta öğretici özlük hakları açısından yeterli düzeyde değiller. Bunlar ne sözleşmeli memur ne de kamu işçisi gibi olmadıklarından ekonomik olarak hak kayıplarına uğruyorlar.

Ders ücreti karşılığı ücret alan usta öğreticiler geçici personel statüsünden çıkarılarak SSK primleri 30 gün üzerinden yatırılmalı, resmî ve idari tatillerde alamadıkları ders ücretlerini almalıdırlar. Burada usta öğreticiler kotalardan arındırılmalı, özlük hakları daha iyi olan... (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı...

19.- *Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, taşıma esnafıyla ilgili talebine ilişkin açıklaması*

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Balıkesir'de ilçelerimizi tek tek geziyor, esnaflarımızla bir araya geliyorum. Geçtiğimiz hafta şoför esnafıyla bir araya geldik. Basit usul uygulaması kaldırılarak deftere tabi bir uygulamaya geçildi ama bununla beraber de özellikle küçük esnafımız, şoför esnafımız gibi esnaflarımız mağduriyet yaşamakta.

Şu anda sadece toplu taşıma hizmeti veren esnaflara uygulanan hasılat üzerinden vergilendirme uygulamasının taşıma, lojistik hizmeti veren, minibüsçülük, taksicilik yapan diğer esnaflarımıza da uygulanması talebi gündemimizde. Buradan, zor durumda olan taşıma esnafının -ki dolaylı olarak da vatandaşlara bire bir hizmet veren esnafımızdır bunlar- çocuklarımızın servisi, bizlerin ulaşımını sağlayan, bugün bize ulaşan her ürünün taşınmasına lojistik hizmeti veren bu sektörde sadeleştirilen bir vergilendirme uygulamasına geçilmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Burdur Milletvekili İzzet Akbulut...

20.- *Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'daki üniversiteye ilişkin açıklaması*

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Burdur'umuzda üniversitemiz ne yazık ki şehrimizin çok uzağında bir yerde; daha doğrusu, şehirle bütünleşmesi mümkün olmayan bir yere kuruldu. Tabii, hâliyle, Burdur'da birçok arkadaşımız, birçok hemşehrımız bu durumdan şikâyetçi.

Sadece Burdurlu hemşehrilerimiz değil üniversite öğrencilerimiz de şikâyetçi. Öyle bir yere koydular ki zannedersiniz 82'nci vilayet. Hava durumu bile farklı; orada kar yağıyor, şehir merkezinde günlük güneşlik bir hava var. Öğrencilerimizin şehir merkezine gelmesi, gitmesi çok zorlaşıyor ama ne yazık ki rektörlük bu konuda bir türlü ikna olmuyor, yurtları da o kampüsün içerisinde yaparak 5 bine yakın üniversitelinin hayatını âdeta zorlaştırıyor. Hâl böyle olunca tercih edilmeyen bir üniversite oluyor.

Burdur'un cezaevi boşaltıldı, o cezaevinin olduğu yer üniversiteye ait. Gelin, o üniversitedeki yurtları o cezaevinin olduğu yere taşıyalım diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın...

21.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, erkek şiddetine ve 8 Marta ilişkin açıklaması

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tüm mekanizmaların, kurumların müthiş mutabakatıyla ne yazık ki cezasızlık zırhına büründürülen erkek şiddeti her geçen gün katlanarak büyüyor. Mardin Derik'te bir kadın zorla kaçırılarak alıkonuldu. 2025'te 294 kadın katledilirken 297 kadın şüpheli bir şekilde öldü. Geçen hafta ise yirmi dört saat içerisinde 6 kadının katledilmesi, mevcut durumun kadın cins kırımını haricinde açıklanamayacak bir boyuta eriştiğini bize gösteriyor.

Kadın düşmanı bu sisteme karşı öfkemiz büyük fakat öfkemizden daha büyük olan özgür yaşam idealimiz var. İdealimize ulaşmak için DEM PARTİ Kadın Meclisi ve TJA öncülüğünde 8 Mart startını Kızıltepe'den, İstanbul'dan, Van'dan Urfa'ya, Ankara'ya kadar taşıyacağımızı ve mücadelemizi büyüteceğimizin sözünü buradan yinelemek istiyorum.

Yaşasın 8 Mart, yaşasın kadın mücadelemiz. "...” (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko...

22.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, MHRS'ye ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Sayın Başkan, biliyorsunuz, MHRS sisteminde hastalar randevu almakta zorlanıyorlar. Evet, artık "reels" videoları da çekilmeye başlandı. "MHRS sisteminde doktor randevusu bulmak için gizli yöntemler" diye bir video var. "Her gece saat 00.00'da sistem ertesi gün için yeni boşluklar açıyor. Onun için hastalar 03.00 ile 03.03 arasında randevu almalı. İnsanlar randevularını sabah 08.00 ile 09.00 arasında boşaltıyor, 12.00 ile 13.00 arasında iptal ediyor. Bu saat aralığında randevu alınmalı." deniliyor. "Randevular genellikle saat 10.00'da yenileniyor. Bu saat aralığında randevu alınmalı." diyor ve önemli olarak şu da var: "Eğer alamıyorsanız bir milletvekiline ulaşın, o size randevu alsın." diyor.

Hepinize teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı...

23.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, Rize'de 9 Nisanda madencilik faaliyetiyle ilgili yapılacak ihaleye ilişkin açıklaması

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan; Rize, sadece bir şehir değil dağıyla, deresiyle, deniziyle bir kültür ve yaşam alanı ve orada 9 Nisanda dördüncü grup madencilik faaliyetiyle ilgili bir ihale yapılacak. Çayeli'nin Ketenli, Demirciler, Büyükköy, Armutlu, Yeşilköy, Gürgenli, Ortaköy, Maltepe, Yıldızeli, Karaağaç, Çeşmeli, İncesirt bölgelerinin tamamını da maden sahası ilan ediyor.

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Biz kalkınmaya karşı değiliz ama doğayı yok eden bu projeyi mutlaka durdurmamız lazım. Buradan açıkça ilan ediyoruz: Suyumuza, toprağımıza dokunanlara karşı eğer bu Meclis bir görev yapmazsa halk orada bu madencilik faaliyetlerine izin vermeyecektir.

Saygıyla arz ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Kırşehir Milletvekili Metin İlhan...

24.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Türk Tabipleri Birliği ve İstanbul Tabip Odasının çağrısıyla hekimlerin 22 Şubat 2026 tarihinde İstanbul Kadıköy'de bir araya gelmelerine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Türk Tabipleri Birliği ve İstanbul Tabip Odasının çağrısıyla hekimlerimiz 22 Şubat 2026 tarihinde İstanbul Kadıköy'de bir araya gelerek mesleki bağımsızlıklarına sahip çıktıklarını güçlü biçimde ilan ettiler. Ben de bir hekim milletvekili olarak getirilen kota ve sözleşme kısıtlamaları, USHAŞ üzerinden dayatılan yetkilendirme belgeleri, yıllık ruhsat harçları ve yoksullaştırıcı para cezalarının hekimlerimizi bağımsız çalışamaz hâle getirdiğini özellikle ifade etmek isterim. İktidarın bu ısrarlı düzenlemeleri, kamu yararına değil sağlık sermayesinin çıkarlarına hizmet etmektedir. Unutulmamalıdır ki hekim emeğinin değersizleştirilmesi, halkımızın nitelikli sağlık hizmetine erişimini de tehdit etmektedir. Dolayısıyla mesleki bağımsızlığı ortadan kaldıran ve çalışma özgürlüğünü kısıtlayan bu uygulamalar derhâl geri çekilmelidir diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Adana Milletvekili Ayhan Barut...

25.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Adana'da meydana gelen sel felaketine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, bölgemizde aşırı yağışların ardından maalesef Karayollarının sorumluluğundaki ana yollar çöktü, köprüler yıkıldı ve sel felaketi hemşehrilerimizi mağdur etti. Ardından, barajlardan bırakılan sudan ekili ve dikili alanlar ile ev ve ahırlar su altında kaldı. Seyhan ve Ceyhan Nehirleri yataklarında büyük mağduriyet yaşanıyor. Bu tablo, iktidarın iş bilmezliğinin, plansızlığının, öngörüsüzlüğünün eseridir. Ne yazık ki yine bunun faturasını da halkımız, çiftçimiz ödüyor. Bir damla suya hasret kaldığımız günler oldu, kuraklık oldu; şimdi ise bereket âdeti mağduriyete döndü. Gerekli önlemler alınsa, yatırım yapılsa bunlar olmazdı. Zarar gören bölgelerin derhâl afet bölgesi ilan edilmesi, ekili ve dikili alanları ve yaşam alanları zarar gören halkımızın yaralarının sarılması gerekir. İklim krizi, afet, sel, taşkın ve kuraklığa dair...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Gülcan Kış...

26.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, 31 Aralık 2025'te işten çıkarılan Mersin Limanı işçilerine ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, 31 Aralık 2025'te işten çıkarılan Mersin Limanı işçileri elli beş gündür Liman A Kapısı önünde nöbettedir. Yaklaşık 120 liman işçisi, sendikalı oldukları ve toplu sözleşme hakkını kullandıkları için kapı önüne konulmuştur. Sorun, sözleşme akdi değildir; sorun, taşeron düzenidir. Asıl işveren olan Mersin International Port, kendi asli işini taşeron devretmektedir oysa hukuk "Asıl iş, taşeron devredilemez." diyor ama burada maliyetten kaçmak için 1 işçi parasına 5 taşeron işçi çalıştırılmakta, örgütlü emek bilinçli olarak dağıtılmaktadır. Bu, açıkça sendika düşmanlığıdır ve işçiye "Hak ararsan bedel ödersin." demektir. Bu işçilere derhâl işbaşı yaptırılmalıdır. Asıl işveren MIP sorumluluktan kaçamaz, bu sorunu çözmek zorundadır. İşçilerin haklı mücadelesinin yanındayız. Bu hukuksuzluğu da kabul etmiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Levent Uysal...

27.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, Tarsuslu çiftçiler ile genç ve kadın çiftçilere ilişkin açıklaması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, öncelikle, Seyhan Nehri taşkınyından etkilenen Tarsuslu çiftçilerimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Güçlü devletimiz, genç ve kadın çiftçilerimizin hep yanındadır efendim. Kırsalda Destek Projesi'yle çiftçilerimize; bir, 150 bin küçükbaş hayvan desteği; iki, Ziraat Bankasından faizsiz kredi; üç, bir yıl boyunca 180 bin lira bakım desteği ve dört, ücretsiz TARSİM sigorta desteği verilecektir.

Kadının elinin değdiği yerde bereket, gençlerin olduğu yerde umut vardır.

Teşekkür ederim.

Saygılarımla efendim.

BAŞKAN - Adana Milletvekili Orhan Sümer...

28.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, kamu emekçisinin çalışma barışında adalet talebine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kamu çalışanları arasında ücret ve sosyal hak adaletsizliği artık görmezden gelinemeyecek boyuttadır. Aynı kurumda omuz omuza görev yapan memur ile işçi arasındaki nöbet ücreti çarpanlarında uçurum vardır. Özellikle gece nöbetlerinde ve riskli görevlerde bu fark açık bir haksızlığa dönüşmektedir. Aile, eş ve çocuk yardımları enflasyon karşısında erimiş, giyim yardımları ise sembolik rakamlara indirgenmiştir. Memurların benzer bir ek ödeme mekanizmasından mahrum bırakılması kabul edilemez.

Ramazan ve Kurban Bayramlarında tüm kamu görevlilerine ikramiye verilmesi sosyal devletin görevidir. Bu tablo tercih değil yönetim sorunudur. Eşit işe eşit ücret ve güçlendirilmiş sosyal haklar artık ertelenemez. Kamu emekçisi sabrının sınırındadır. Çalışma barışında adalet talebi lütuf değil haktır. Bu adaletsizlik düzeni değişmelidir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gaziantep Milletvekili Melih Meriç...

29.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'teki tarım işçilerinin barınma sorununa ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gaziantep, tarım işçilerinin yoğun olarak bulundukları bir bölgedir. Sayıları 10 bini aşan bu işçiler özellikle barınma konusunda insani şartlardan son derece uzak, çadırlarda yaşamaya çalışmaktadırlar. Tüm uyarı ve taleplerimize rağmen tarım işçileri en temel insani koşullardan bile yoksun olarak yaşamaktadırlar.

2024 yılında Tarım ve Orman Bakanlığına verdiğim soru önergesinde tarım işçilerinin barınma, hijyen, sağlık gibi sorunlarına dikkat çekmiştim. Bakanlıktan gelen cevapta ise sadece işçilere yönelik bilgilendirme projelerinden söz edilmiş, bu sorunun çözümüne yönelik herhangi bir somut çalışmadan bahsedilmemiştir.

Şimdi yetkililere bir kez daha sesleniyorum: Tarım işçilerinin barınma sorununu en azından çadırlardan konteynerlere taşıyacak biçimde çözün, aileleriyle birlikte ekmek parası kazanmaya çalışan bu insanlara daha fazla çile çekirtmeyin.

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.52

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Ayten Kordu... Yok.

Şimdi, Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkan Vekili ve Muş Milletvekili Sezai Temelli'ye ait.

Sayın Temeli, buyurun.

30.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Gazeteci Cengiz Altun'a, faili meçhullere, Gazeteci Alican Uludağ'a, Adalet Bakanının "Mevzuatta boşluk var:" açıklamasına, kuyu tipi cezaevlerine, DEM PARTİ Ağrı İl Genel Meclisi üyesi Mühraban Dal ile annesi Güneş Yaşmin'e ve Meclisin görevine, Mehmet Şimşek'in Vergi Haftası'nda yaptığı konuşmaya ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bundan tam otuz dört yıl önce 24 Şubat 1992'de gazeteci Cengiz Altun JİTEM ve onun gölgesindeki çeteler tarafından katledildi. Maalesef bu ülkede çok sayıda gazeteci katledildi ama hepsi de faili meçhul olarak kaldı. Cengiz Altun'u katledenler yakalanmadı, arkasındaki karanlık bir türlü aydınlatılmadı. Bakın, her hafta İstiklal'de, Beyoğlu'nda, Galatasaray Meydanı'nda Cumartesi Anneleri bir araya geliyorlar ve faili meçhullerin aydınlatılması için, adalet arayışı için bir araya geliyorlar. Binlerce faili meçhul var bu ülkede ve bunların hiçbirini aydınlatılmamış ve faili meçhul olarak kalmış; aslında failleri belli, hepimiz çok iyi biliyoruz ama nedense adaletin önüne bu suçlular bir türlü çıkartılmadı.

Gazetecilere yönelik bu saldırı devam ediyor. Evet, çok gazeteci katledildi ama dünyada en çok gazeteciyi hapseden ülkelerin başında geliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Zaten nerede bir hukuksuzluk, adaletsizlik varsa onda ilk 5'e girmede üzerimize yok, bu konuda da ilk 5'teyiz. Evet, en son Alican Uludağ gazetecilik yaptığı için gözaltına alındı ve tutuklandı. Gazetecilik yapmanın suç olduğu bir ülkede demokrasiden, barıştan, toplumsal barıştan bahsetmeniz de zaten mümkün değil.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yeni Adalet Bakanı dedi ki: "Mevzuatta boşluk var." "Mevzuatta boşluk var." deyince inanın heyecanlandık, dedik ki: Hah, işte, bir Adalet Bakanı geldi, mevzuatta boşlukları yakalayacak ve biz de bu boşluklardan dolayı var olmuş olan toplumun yaşadığı mağduriyetlerden kurtulacağız. Adalet Bakanının "Mevzuatta boşluk var." dediği neymiş biliyor musunuz? Avukatların tutuklularla görüşmesini, bunu bir boşluk olarak nitelendiren bir Adalet Bakanı çıkıyor karşımıza. Yani bu ülkede bunca adaletsizlik varken, bu ülkede bunca hukuksuzluk varken ilk gözüne batan mevzuat boşluğu bu yani tutuklular avukatlarıyla işte gece görüşüyormuş, akşam sekize

kadar görüşüyormuş ve bu hakkı ortadan kaldırmak adına buna “mevzuatta boşluk” diyebiliyor. Oysa bugün bu ülkede en büyük adaletsizlik, aslında tutuklu yargılamaktan kaynaklanıyor. Bu meseleden dolayı o kadar çok mağduriyet söz konusu iken bir de bu mağduriyeti pekiştirmek üzere avukatların görüş hakkını yani savunma hakkını ortadan kaldırmaya çalışan bir Adalet Bakanı var karşımızda.

Tabii, aslında “mevzuatta boşluk” deyince, “ilk ele alınacak meseleler” deyince mesela bir Adalet Bakanı geldiğinde... Çünkü bir önceki Adalet Bakanına defalarca söylememize rağmen ısrarla bu konuyu ihmal etti, yeni gelen bir Adalet Bakanı mesela buradan başlayabilirdi. Nereden mi? Hasta tutsaklardan, hasta mahpuslardan başlayabilirdi. Hiç orali değil, bırakın orali olmayı, bakın, en son Mehmet Edip Taşar 70 yaşında, 40 kiloya düşmüş, ayakta duracak hâli yok; Adli Tıp Kurumuna gidiyor, Adli Tıp Kurumunda “Yalan söylüyorsun, sen yürütebilirsin.” diyorlar, ayağa kaldırıyorlar, yere düşüyor, yerde sürüklüyorlar. Bu Kurum, tıp kurumu olabilir mi? Oradakiler hekim olabilir mi? Böyle bir vicdansızlığın, adaletsizliğin olduğu bu Kurum, Adalet Bakanına bağlı. Buradaki adaletsizliği, bu işkenceyi, bu hak gasbını görmeyip avukatların tutuklularla, tutuklu mahpuslarla görüşmesini kafasına takması gerçekten içinde bulunduğumuz vahim durumu bize gösteriyor.

Adli Tıp Kurumu, bir kere, Adalet Bakanlığı bünyesinden çıksın hatta kapatılsın; Türk Tabipleri Birliği bu konuda özerk, bağımsız bir yapı oluştursun; önerimiz budur çünkü bu Kurumun tıpla bir ilgisi yoktur, bu Kurum âdetâ bir işkence merkezine dönüşmüş durumdadır.

Tabii, bir başka mevzu daha var, burada sürekli dile getiriyoruz, Türkiye’deki cezaevleri sorunu. Şimdi, yeni bir cezaevi meselesi daha var Y ve S tipi cezaevleri. Bunlar kuyu tipi cezaevleri yani insanların ölmeden mezara girdikleri cezaevleri. Bu cezaevleriyle ilgili, bir kere defalarca dile getirdik, dedik ki bu kabul edilemez; bu insan haklarına aykırı, bu evrensel hukuka aykırı, böyle cezaevi yapamazsınız; bu cezaevlerindeki mahkûmları, mahpusları buradan sevk edin. Bu konuda da bütün dünyada bir duyarlılık var. Uluslararası bir heyet Türkiye’ye geliyor, kuyu tipi cezaevleri konusunda araştırma yapmak için geliyor, hukukçulardan oluşuyor. Ne yapıyoruz biliyor musunuz? Onların pasaportlarına el koyuyoruz, sınır dışı ediyoruz, bir de dövüyoruz adamları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ya, bu nasıl bir rezilliktir? Uluslararası bir hukuk kurumu geldiğinde yaptığımız muameleye bakın. Ama biliyoruz neden yapıldığını çünkü o cezaevlerini saklamak istiyorsunuz. Durum o kadar iç acıtıcı bir durumda ki insanın vicdanen, ahlaken kabul edemeyeceği bir şeyi sergiliyor o cezaevleri, siz aklınızca bunu saklayacaksınız. Hayır, saklayamazsınız ve bu cezaevlerinde şu anda kalan mahpusların birçoğu açlık grevindeler. Bu açlık grevlerini duyun, buna kulak verin ve bu cezaevlerini bir an önce kapatın.

Adalet dediğimiz mesele bitmek bilmiyor. Bu meselenin nasıl biteceğini de inanın kestiremiyoruz. Bakın, burada bir süre önce halay çeken kadınların tutuklanmasıyla ilgili bir sorunu dile getirmiştik. Biz bekliyorduk ki bu tür saçmalıklar bir daha yaşanmasın fakat ne oldu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, lütfen tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Geçen gün Ağrı İl Genel Meclisi üyemiz Mihriban Dal ile annesi Güneş Yaşmin bir düğünde halay çektikleri için ve halay çekerken ellerinde sağladıkları mendil sarı-kırmızı-yeşil olduğu için tutuklandılar. Şimdi, bu renkler Kürt halkının kültürünü, geleneğini, tarihini simgeleyen renkler ve düğünlerde insanlar halay çekerken de bu renklerle halay çekebilir. Ya, halay çekti diye 2 kadın şu anda tutuklu. Bu rezaleti bu ülkeye yâştanlardan hesap sorması gereken bir makamdır Adalet Bakanlığı çünkü aynı zamanda kendisi HSK’nin de başındadır. Bırakın hesap sormayı, bu tür vakalar giderek yaygınlaşıyor.

Şimdi, bir taraftan, biz barıştan bahsediyoruz, Meclis toplanıyor, görüşmeler yapıyor, raporlar yazıyor değil mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bir barış arayışındayız, Kürt sorununun çözümü için bir çabanın içindeyiz ama Meclis eğer kendi kendine bu işle uğraşacaksa şunu bilsin ki bu sorunun çözümünü biz hayata geçiremeyeceğiz çünkü bu uygulamalar, âdeta bu sorun çözülmesin diye hayata geçen uygulamalardır. Bu uygulamalara son vermek de öncelikle bu Meclisin görevidir.

Son olarak Sayın Başkan, Mehmet Şimşek'le bitirmek istiyorum her zaman olduğu gibi. Yine, çok önemli açıklamalarda bulunmuş, Vergi Haftası'nda konuşmuş, demiş ki: "Biz vergi harcamalarını azalttık." Yani bunu nasıl söyleyebiliyor? Çünkü 2024 yılında 2,2 trilyon olan vergi harcaması bu yıl 3,6 trilyona çıkmış. Vergi Haftası'nda Mehmet Şimşek gidiyor, diyor ki: "Azalttık." Yani bir de insanlara yalan söylüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Temelli, teşekkür için sürenizi uzatıyorum.

Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bitiriyorum.

Başka bir yalan daha söylüyor, bir de diyor ki: "Dolaylı vergilerin oranını düşürdük -konjonktürel bir gelişmeden dolayı 4 puan düşmüş- Türkiye'de vergi adaleti var." OECD ortalaması yüzde 35'in altında, Avrupa Birliği ortalaması yüzde 35'in altında; Türkiye'de dolaylı vergiler yüzde 62. Mehmet Şimşek çıkıyor, diyor ki: "Dolaylı vergileri düşürdük." Düşürmediniz, hayır, dolaylı vergiler emekçinin üzerinde yük olmaya devam ediyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Temelli, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, YENİ YOL Partisi Grup Başkanı ve Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'e ait. Sayın Ekmen, buyurun.

31.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Gazeteci Alican Uludağ'a, Adalet Bakanının ilk tercihine ve avukatlık mesleğine, ABD'nin İsrail Büyükelçisi Mike Huckabee'nin Türkiye'yi de içine alan beyanatına ve Kırsalda Bereket Küçükbaş Destek Projesi'ne ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz.

Mutat olduğu üzere burada haftalık gündeme dair değerlendirmeler yapılıyor ve biz, hiçbir hafta olmuyor ki Türkiye'de hukuk, adalet, özgürlük alanlarına dair sorunları burada ifade etmek durumunda kalmayalım. Bu hafta da birçok başlık söz konusuydu ama gazeteci Alican Uludağ'ın gazetecilik faaliyeti nedeniyle Cumhurbaşkanına alenen hakareten tutuklanmış olması, gerçekten basın özgürlüğünün, ifade özgürlüğünün artık tamamen ortadan kalktığı bir duruma işaret ediyor. Üstelik bu hafta yani geçtiğimiz hafta Mecliste komisyon üyesi partilerin neredeyse oy birliğiyle ve büyük bir çoğunlukla bu konulara vurgu yapan bir düzenleme henüz yenice yayınlanmış idi. Gerçekten savcıların Cumhurbaşkanına hakaret ve bununla da yetinmeyerek Cumhurbaşkanına tehdit suçlarını nasıl tasnif ettikleri ve bu tasnifin gerçekten Cumhurbaşkanının şahsi manevisini mi koruduğu yoksa ülkedeki hukuk, adalet, özgürlük açığını çarpıcı bir şekilde mi ortaya koyduğu konusunda bir muhasebeye davet ediyoruz.

Tabii, Adalet Bakanı Sayın Akın Gürlek görevine başladı, memleketimiz için hayırlı olsun dedik her ne kadar İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı ve İstanbul yargı çevresi pratiği bu konuda bizi kaygılandırıyor olsa da. Adalet Bakanlığı, kendisinin de ifadesiyle, 86 milyona hizmet vermeyi hedefleyen bir birimdir, bir bakanlıktır ve ülkemizde hukuka, adalete ve yargı faaliyetlerine güvenin ne kadar düşük seviyelere gerilediği de ortadadır. Tabii ki pratikten gelen bir Sayın Bakanın öncelikle pratikte gördüğü hukuk, adalet, özgürlük alanındaki zorlukları ifade etmesi beklenirdi ama Sayın Bakan ilk tercihini savunma hakkının kısıtlanması yönündeki bir konuyu gündeme getirerek kullanmıştır ve maalesef, bu kaygıları ve bu endişeleri teyit etmiştir. Tabii, İstanbul yargı çevresi içerisinde ve bizzat kendisinin yargı mensubu olduğu dönemde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarını uygulamayan bir Bakanın savunma hakkını kısıtlarken AİHM kararlarına referans vermesi de ancak Türkiye ölçeğinde yaşanabilecek bir ironi olabilir; Sayın Bakan savunma hakkının kısıtlanması hususunu değerlendiren AİHM kararlarına referans vermiştir.

Sayın Başkanımız, siz Adalet Bakanlığı yaptınız; Mecliste avukatlık mesleği her zaman kuvvetli bir şekilde temsil edilen bir meslek oldu ve AK PARTİ sıralarında da avukatlık mesleğini yapan çok kıymetli hukukçu arkadaşlar var. Buradan Sayın Gürlek'e savunma mesleğini geliştirecek yerde geriletecek bir adımı atmasını aklından dahi geçirmemesini tavsiye ediyoruz.

AK PARTİ'li arkadaşlara da bir gün herkesin bir avukata ihtiyacı olacağı inancından hareketle, zaten meslek onuru açısından oldukça örselenmiş, silahların eşitliği ilkesinden uzak bir yere itilmiş, adliyelerde hâkim ve savcılarla görüşme imkânı elinden alınmış, çok sayıda meslek mezununun piyasadaki varlığı nedeniyle mesleki kaygıların çok gerilediği bir meslek hâline dönüşmüş avukatlık mesleğinin bir de görüş hakkının kısıtlanarak savunma hakkında yeni bir gedik açılmasına izin verilmemesi gerektiğini ifade etmek istiyoruz.

Sayın Başkanım, geçen hafta yaşanan gelişmelerden biri de ABD'nin İsrail Büyükelçisi Mike Huckabee'nin, Tevrat'taki bir ibareye atıfta bulunarak Türkiye'yi de içine alacak bir şekilde Nil'den Fırat'a tüm toprakların İsrail'in hakkı olduğuna dair beyanatı oldu. Doğrusu, bir büyükelçi deyip geçebiliriz ama Trump'ın ekibinden buraya özel olarak belirlenmiş bir isim; kendisi bir evangelist ve Hristiyan siyonist. Bu yaptığının, bir dil sürçmesi değil bir politik tutum olduğunu ortaya koymamız, tespit etmemiz gerekiyor. Türkiye Cumhuriyeti devleti bir kısım başka devletlerle birlikte ortak bir açıklamaya imza attı ama ben bunun yetersiz olduğunu düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, lütfen tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Türkiye Büyük Millet Meclisinde “Bir büyükelçidir, muhatap alınır mı alınmaz mı?” kaygısına girilmeden, Sayın Trump'ın düzeltme yapmadığı bir dönemde, Türkiye Hariciyesinin büyükelçiyi Bakanlığa davet ederek açıklama istemesinin, Gazze Barış Kurulundaki rolümüzün gözden geçirilmesinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu konuda ortak bir tutum ortaya koymasının gerekliliğini düşünüyoruz çünkü maalesef, bir soykırımın ardından İsrail'in bölgedeki bütün ülkelere yönelik saldırganlığının Amerika tarafından tolere edilmek bir yana, açıkça desteklendiği bir dönemin içerisindeyiz. Böyle bir dönemde bunu bir büyükelçinin evangelist ya da Hristiyan siyonist bir açıklaması olarak göremeyeceğimizi ve geçiştiremeyeceğimizi düşünüyorum.

Sayın Başkanım, bu hafta Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan “Kırsalda Bereket Küçükbaş Hayvancılığa Destek Projesi”ni açıkladı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, lütfen tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Bu projeyi gördüğümüzde hemen aklımıza 2018 yılında açıklanan ve ailelere 300 koyun verilmesini vadeden projenin sonuçlarını merak ettik ve kayıtlara baktığımızda dönemin Bakanının görev süresi sona erdiğinde bu projenin de rafa kaldırıldığını görüyoruz.

Türkiye gerçekten sadece küçükbaş değil büyükbaş hayvancılıkta da çok ciddi bir çöküşün içerisinde. Bunun birçok sebebi var ama en önemli sebeplerinden biri şüphesiz ithalat politikalarıdır. Büyükbaş hayvancılıkta Türkiye âdeta bir ithalat cennetine dönmüştür. 3-4 dolara karkas et olarak ithal edilen ürünler Türkiye’de iç piyasaya ortalama 17-18 dolardan servis edilmektedir ve bu ithalat politikası da maliyetleri azaltan bir unsur olamamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, son kez süreyi uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Bugün Türkiye’de ortalama et fiyatı 21,5 dolar iken bunun Bulgaristan’da 13,2 dolar; Yunanistan’da 15,2; Gürcistan’da 9,7; savaş ortamındaki Suriye’de ise 12,1 dolar olduğunu görmekteyiz. Öncelikle ithalat politikalarına son verilecek, daha sonra da hayvancının, davarcının girdi maliyetleri desteklenecek.

Peki, dün açıklanan proje bir işe yarayacak mı? Türkiye 81 ilden ibaret ve bu 81 ilde bu projede ortalama 20 davarcıya destek verilebilecek yani 1.500 aileye destek verilecek. 150 bin hayvan söz konusu, 100’e bölündüğünde 1.500’e geliyor, il başına 20. Allah aşkına, bu mübarek ramazan gününde milletin aklıyla dalga geçmeyi bırakın, Türkiye’de davarcıyı, çiftçiyi, hayvancıyı gerçek anlamda destekleyecek projeleri ortaya koyun diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Ekmen, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grup Başkan Vekili ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’e ait.

Sayın Çömez, buyurun.

32.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in, İYİ Parti olarak birkaç ay önce yeni nesil çeteler hakkında bir araştırma önergesi verdiklerine, Küresel Organize Suç Endeksi’nde Türkiye’nin yerine, sokak çetelerine, Gazeteci Alican Uludağ’a ve iktidar mensuplarına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Birkaç ay önce İYİ Parti olarak yeni nesil çeteler suç şebekeleri hakkında bir araştırma önergesi verdik. Bunlar ülke güvenliği açısından son derece büyük bir risk oluşturuyor, gelin bunları araştıralım ve bunlarla ilgili birtakım önlemler alalım dedik ama her zaman olduğu gibi iktidarın kalkan elleriyle reddedildi.

Değerli arkadaşlar, Küresel Organize Suç Endeksi’nde 2023 yılında 14’üncü sıradaymışız; 2025’in raporları geçtiğimiz günlerde açıklandı, maalesef bu konuda karnemiz giderek kötüleşiyor. Dünyada 10’uncu sıraya çıkmışız yani Türkiye artık Küresel Organize Suç Endeksi’nde 10’uncu sıraya yükselmiş durumda. Bu, Türkiye için son derece büyük bir tehlike.

Bunu niye söylüyorum? Geçtiğimiz günlerde Meksika’da bir kartel grubu ile devlet güçleri arasında büyük bir çatışma yaşandı, ülke neredeyse bir iç savaşa gidiyordu. Aslına bakarsanız Türkiye’nin içinde bulunduğu durum da yavaş yavaş Meksika ve o coğrafyadaki uyuşturucu kartellerine benzer bir duruma dönmüş durumda. Niye söylüyorum bunu? Geçtiğimiz günlerde bir vatandaşımız bana ulaştı, bir dosya verdi, dedi ki: “Ben, kendi hâlinde şu bölgede yaşayan biriyim, bir iş adamıyım, birkaç işletme kurdum, bir restoran kurdum. Restoranımı açar açmaz, bir süre sonra cep telefonuma mesajlar gelmeye başladı; ailemin detayları var, evimin detayları var, iş yerlerimin detayları var. ‘Bunların hepsini biliyoruz, bize şu kadar para vermezsen şunu yaparız, bunu yaparız.’ Polise gittim, hiçbir netice almadım. Polise gider gitmez, ertesi gün yeniden bir mesaj aldım ‘Polise gittiğini biliyoruz, şimdi fiyatı da artırdık, gereğini yapacaksın.’” Şimdi, böyle bir atmosferde ne sokaklar bizim için güvenli olabilir ne de insanlar yatırım yapabilir ve maalesef, sayıları artık 10’ları aşmış bu sokak çeteleri Türkiye için, Türk milleti için, gençler için ve Türkiye’nin istikbali için çok büyük bir tehdit oluşturmaya başladı.

Geçtiğimiz günlerde çok önemli bir olay Türkiye'nin gündemine geldi. Neydi bu olay? "Casperlar" adında bir çete, bu çetenin bir üyesi Almanya'da yakalandı. Alman istihbaratı yaptığı araştırmada bu çete üyesinin cep telefonunda çok önemli bulgulara ulaştı. Cep telefonunda Türk Emniyet birimlerinden, Türk yargı bürokrasisinden kendisine gönderilmiş mesajlar vardı, bilgiler vardı. Gereğini yaptı ve Türkiye'yi uyardı, Türk Emniyetine, Türk istihbaratına bu bilgileri verdi ve bu bilgiler Türk Emniyeti tarafından araştırıldığında karşımıza korkunç bir tablo çıktı. Neydi bu tablo, biliyor musunuz? Çok sayıda kişinin, Emniyet mensubunun, yargı mensubunun çete üyeleriyle bire bir ilişkileri vardı. Çete üyeleri bu kişilerden para karşılığı bilgi talebinde bulunuyor ve kendileriyle ilgili, çete üyeleriyle ilgili, hedef kişilerle ilgili çok önemli bilgileri tek tek topluyorlardı. Sadece bir yerden olsa bu bilgi, diyeceğim ki haydi, bir yerde bir problem var fakat maalesef, listeye baktığımızda -şimdi tek tek anlatacağım nelerin olduğunu- korkunç şeylerle karşı karşıya kaldık. Nedir bu? Mesela, POLNET'in ekran görüntüsünü Esenyurt'taki emniyet birimleri çetelere ulaştırmış. Mesela, Bakırköy Adliyesindeki zabıt kâatibi oradaki çete üyelerine kendileri hakkında kırmızı bülten var mı, yok mu, yargı ne aşamada bilgisini sızdırmış. Bursa'da yine hedef kişilerin T.C. numaraları verilmiş. İstanbul güvenlik timleri oradaki bilgileri yine çete üyelerine ulaştırmışlar. Mesela, Ankara Asayiş Şubesinde EUROPOL'un suç örgütü listesi yine, buradaki şebekelere aktarılmış. Mersin Narkotik kişilerin kimlik bilgilerini vermiş, Van Narkotik örgüt üyelerinin bilgilerini vermiş. Bursa'daki emniyet birimlerimiz yine fotoğraflar, telefon numaraları ve adresler vermişler.

Şimdi, bunları niye söylüyorum? Devletin içerisine bu kadar yuvalanmış bu şebekeler yarın başımıza çok daha büyük bir tehdit oluşturacak. Bunlarla çok ciddi bir mücadele etmenin zamanı geldi de geçiyor. Adalet Bakanlığı, emniyet birimleri, İçişleri Bakanlığı, istihbarat; bütün birimlerimiz bu konuda son derece dikkatli olmak zorunda. Aksi hâlde, biz sokaklarda bu güvenliği sağlayamazsak, sokaklarda bu emniyeti temin edemezsek ne yavrularımızın istikbalini garanti altına alabiliriz ne de yatırım yapmak isteyen insanların geleceğini teminat altına alabiliriz.

Peki, bu olayla ilgili haber yapan bir gazeteci... Kimdir bu gazeteci?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu gazeteci Alican Uludağ; kendisi yargı muhabiridir, Emniyet muhabiridir, on sekiz yıldır görevini hakkıyla ve layıkıyla yapan bir kişidir; bu olayı, kendisine gelen bilgi çerçevesinde kamuoyuyla paylaşmıştır. Peki, hemen ardından ne oldu? Hemen ardından, kendisiyle ilgili TCK 301'e göre denildi ki: "Yargıyı aşağılıyorsun." Kendisini hemen aldılar, derdest ettiler. Nerede? Ankara'da. Aldılar, İstanbul'a götürdüler. Peki, ne yaptılar? İstanbul'a götürürken 10 polis evini bastı, küçücük yavruları -iki gözü iki çeşme- babalarının arkasında kaldı ve Alican Uludağ İstanbul'a götürüldü. Sonra baktılar, bu haberle ilgili hiçbir suç unsuru yok, hiçbir yere oturtturamadılar ama bir kere almışlardı, hedef de belliydi; o zaman hadi dönelim, geçmişine bir bakalım dediler. 2025 yılı içerisindeki bütün "tweet"lerini, X mesajlarını tek tek incelediler, hiçbir şey bulamadılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sonra dediler ki: "Aslında kendisi Cumhurbaşkanına hakaret etmiştir, kendisi halka yanıltıcı bilgi vermiştir." Peki "Hangi X mesajı?" "Önemli değil, bir şekilde buluruz." ve Alican Uludağ, maalesef, demir parmaklıkların arkasına tıkmıştır. Kendisi oradan bir mesaj verdi, diyor ki: "Bu ülkede gazetecilere değer görülen yer ya mezar ya da cezaevidir. Şikâyetçi değilim, gazeteciliğe ihanet etmedim, kalemimi satmadım, korkup biat etmedim, bedelini de ödemekten şikâyetçi değilim."

Allah aşkına, iktidar mensuplarına sesleniyorum: Siz iktidara gelirken hangi sözleri vermişsiniz? Hiç aklınıza gelmiyor mu iktidara gelirken verdiğimiz taahhütler, o dönemde parti programınıza koyduğunuz vaatler, seçim beyannamenize koyduğunuz vaatler? Bakın, ben size hatırlatacağım, diyorsunuz ki: “Basın ve ifade özgürlüğü demokrasinin olmazsa olmaz şartıdır.” Ben söylemedim, bunu siz söylediniz. “AK PARTİ iktidarında bu özgürlükler evrensel standartlara ulaştırılacaktır.” Bu sözü siz verdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, teşekkür için açıyorum, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - “Basın üzerindeki her türlü siyasi ve ekonomik baskılar kaldırılacaktır. Gazeteciler yazdıkları yazılar nedeniyle cezalandırılmayacak, eleştiri ve haber yapma hakkı korunacaktır.” Birçok konuda verdiğiniz sözleri unuttuğunuzu biliyoruz ama basın özgürlüğü bu ülkede demokrasi için vazgeçilmezdir, artık diyoruz yeter! Sokak çeteleriyle uğraşan, onlarla ilgili haber yapan bir medya mensubunu önce içeriye atacaksınız, sonra suç unsuru bulunmayınca da bir şekilde suç üretmeye çalışacaksınız ve verdiğiniz vaatler, verdiğiniz sözler ortadayken bunu yapacaksınız. Türkiye’de demokrasinin kurumsallaşması şart, demokrasinin kurum ve kurallarının işlemesi şart. Bunun için gerçek gazetecilerin, sadece doğruların yanında olan, halkın menfaatini gözetken, hiçbir güce boyun eğmeyen gazetecilerin hakkının, hukukunun korunması lazım. Bu konuda olması gerekenleri bir kez daha iktidar mensuplarına hatırlatıyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, sağ olun.

BAŞKAN - Sayın Çömez, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç’a ait.

Sayın Kılıç, buyurun.

33.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç’ın, liderleri Devlet Bahçeli ile Türk milletine; milliyetçi-ülkücü harekete; Genel Başkanlarının vizyonuyla hayat bulan eserlere ve hayalini kurdıkları terörsüz Türkiye’ye ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, konuşmama başlarken ömrünü Türk devletinin bekasına vakfeden, siyasi ahlakı ve “Önce ülkem ve milletim.” duruşuyla kutup yıldızımız olan bilge liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi’yi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz Türk milletini en kalbî duygularıyla selamlıyorum.

Bizim yolumuz günübirlik siyasi hesapların değil asırları kuşatan bir devlet aklının yoludur. Milliyetçi-ülkücü hareketin geride bıraktığı yıllar tesadüflerin değil fikirle temellenen, kararlılıkla devleşen ve somut eserlerle mühürlenlen bir mücadelenin özetidir. Milliyetçi-ülkücü hareketin elli yedi yıllık şanlı ve şerefli geçmişine baktığımızda tesadüfleri değil büyük bir fıkır hazırlığın sarsılmaz bir kararlılığı ve gönül coğrafyamızın her bir karış toprağına vurulmuş hizmet mühürlerini görürüz. Sayın Genel Başkanımızın vizyonuyla hayat bulan eserler sadece taştan ve betondan ibaret yapılar değildir; o eserlerin her birinde bir ruh, bir hafıza vardır. Akademik kürsülerde ilmin vakarıyla yükselen stratejik enstitülerden vakıflara, millî şuurun gür sesi olan yayın organlarına, Ankara’da şehitlerimizin aziz hatırasını yaşatan Ülkücü Şehitler Anıtı’ndan gönül coğrafyamızı birleştiren Horasan Erenleri Dergâhı’na, Ahlat’tan Afganistan’da bulunan Türkmenevi Talebe Yurdu’na kadar atılan her adım ve daha nicesi vefanın bir tezahürüdür.

Kıymetli milletvekilleri, biz neden bu kadar emek veriyoruz, neden bu kadar çabalıyoruz? Çünkü bizim için eser üretmek sadece bir inşaat faaliyeti değildir; bizim en büyük eserimiz Türk evladının

huzuru, Türk devletinin kıyamete kadar sürecek bekasıdır. Bu noktada, liderimizin milletimize ve gelecek nesillere bırakacağı en büyük eser henüz son noktası konmamış o hedeftir. O hedef, kökü kurutulmuş, terörün karanlığından tamamen arınmış bir Türkiye’dir.

Peki, nedir bizlerin hayalini kurduğu o terörsüz Türkiye? O Türkiye, Edirne’den Hakkâri’ye kadar her sokakta hiçbir korku duymadan, güvenle, kahkahalarla koşan çocukların Türkiye’sidir. O Türkiye, üniversite kürsülerinde gençlerimizin hiçbir şer odağının baskısına boyun eğmeden sadece ilimle ve ay yıldızlı bayrağın gölgesinde istikbalini inşa etmesidir. Terörsüz Türkiye demek, ekonominin prangalarından kurtulması, dağlarımızdaki petrolün, toprağımızdaki bereketin ve fabrikadaki alın terinin doğrudan milletin refahına akması demektir. Sporda şahlanmak, sanatta yükselmek ve her alanda tam bağımsız yaşamının adıdır terörsüz Türkiye. Hedefimiz nettir; yıllardır enerjimizi emen bu kamburu söküp atmak, anaların gözyaşlarını dindirmek, babaları boynu bükük bırakmamaktır. Sayın Genel Başkanımızın ferasetiyle ilmik ilmik dokuduğu bu süreç hiç şüphesiz Türk ve Türkiye Yüzyılı’nın kapısını ardına kadar açacak olan yegâne anahtardır. Bu kutlu iradenin her birimiz birer neferiyiz. Şunu herkes çok iyi bilsin ki milliyetçi-ülkücü hareketin attığı her adımın arkasında on binlerce şehidimizin aziz hatırası, her cümlesinde ise gazilerimizin onurlu duruşu vardır. Bizim yolumuz, bedeli kanla ve canla ödenmiş bir vatan borcudur. Dolayısıyla, vatan evlatlarının mukaddes hatırasını incitecek, şehit ailelerimizin ve gazilerimizin gönlüne en ufak bir sızı düşürecek hiçbir niyetin, hiçbir adımın tarafımızca kabul edilmesi mümkün değildir.

Bizim pusulamız bellidir, rotamız nettir. Attığımız her adım, hedeflediğimiz o huzurlu istikbal sadece ve sadece Türk devletinin sarsılmaz birliği içindir çünkü bizim aklımız hep Türkiye’dir diyor, bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve Ankara Milletvekili Sayın Murat Emir’e aittir.

Sayın Emir, buyurun.

34.- Ankara Milletvekili Murat Emir’in, Gazeteci Alican Uludağ’a, Kuzey Irak’taki IŞİD’lilere, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin’e ve Amerika’nın İsrail Büyükelçisinin açıklamalarına ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gazeteci Alican Uludağ’ın tutuklanmış olması yargıdaki çürümüşlüğü apaçık ortaya koyan ve basın özgürlüğünün nasıl yerle bir edildiğini açıkça ifade eden, gösteren bir sonuç olmuştur. Gecenin bir vakti çocuklarının gözü önünde 30’a yakın polisle, çocuklarının gözyaşları içerisinde evi de arayarak -evde ne aradıkları da belli değil- tutukladılar ve İstanbul’a götürdüler. Bir an için Alican Uludağ’ın suç işlemiş olduğunu varsaysanız dahi suç Ankara’da işlenmiştir. “Cumhurbaşkanına hakaret ettin.” deniyor, “Yanılıcı bilgiyi alenen yaydın.” deniyor, “Yargıyı küçük düşürdün.” deniyor. E, bütün bu işlemler gazetecilik Ankara’da olduğuna göre Ankara’da yapılmıştır. Öyleyse İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının buradaki yetki gasbı nedendir? Niye ısrarla İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı harekete geçmiştir? Niye Alican Uludağ şu anda İstanbul’da yargılanmaktadır ve Silivri Cezaevindedir? Biliyor musunuz ki Alican Uludağ’ın bir eşi ve iki çocuğu var ve o iki çocuğunun ve eşinin onu ziyaret etmesi bile son derece güçtür. Amaç eziyet etmektir, amaç diz çöktürmektir, amaç sindirmek, susturmaktır, amaç Alican Uludağ gibi onurlu, gerçek gazetecilere gözdağı vermektir. Bakın, Alican Uludağ için soruşturma izni istiyorlar Adalet Bakanlığından. Tabii, zamanın İstanbul Başsavcısı, şimdinin Adalet Bakanı, güya Türkiye başsavcısı olan Akın Gürlek bir günde yetki veriyor, bir günde “Soruşturabilirsiniz, yargılayabilirsiniz.” diyor. İşte, bu operasyonun siyasi olduğunun ve içerisinde hukuk olmadığının açık kanıtı da buradadır.

Bakın, elimde Alican Uludağ’ın dosyası var, ona sorulan sorular var, atılı suçlar var; 20’nin üzerinde paylaşım bulmuşlar. Niye biliyor musunuz? İçinde suç unsuru olmadığı için. İçinde suç unsuru olsa,

gerçekten bir aşağılama, gerçekten bir küçük düşürme olsa 1 tane paylaşım yeter ama bulamadıkları için 20 paylaşım göstermişler, dosyaya koymuşlar. Ben, bir kez de birkaçını buradan okumak istiyorum, içinde vicdanı olanlar dinlesin, burada bir suç unsuru var mı, yok mu karar versin. Bakın, demiş ki 28 Ocakta: “Hatta Erdoğan, iktidar sürsün diye devlet içerisinde oluşan derebeyliklere göz yummak zorunda bile kalıyor.” Doğru. “Halk desteğini yitiren Erdoğan, devlet mekanizmalarını vesayetçi bir anlayışla halka karşı kullanarak iktidarda kalma çabasında.” Doğru. 31 Mayıs’ta “Sandıkta kaybettiği yerel iktidarı yargı eliyle geri almaya çalışıyor, işte bu kadar demokrat.” diyor, doğru. “Silivri, Erdoğan rejiminin simge mekânı olmuştur.” diyor; yanlış mı arkadaşlar, yanlış mı? Şimdi, Silivri’ye Alican Uludağ’ı koyuyorsunuz ve bunu da Komisyon’da güya “Demokratikleşelim, basın özgürlüğünün önündeki engelleri kaldıralım.” dediğiniz gün -siz dediniz, hep birlikte dedik- o gün yapıyorsunuz. Bunca pespayeliği, bunca antidemokratik tutumu; gazetecilerin, düşünürlerin, siyasetçilerin, belediye başkanlarının böylesine Silivri üzerinden terbiye edilmesini asla kabul etmedik, asla kabul etmeyeceğiz; bunu da böyle bilin. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, Alican Uludağ’ın haberlerinden biri, devamını getiriyorum: İŞİD sevginiz hiç bitmedi, Yargıtay 3. Ceza Dairesi 6 İŞİD’liyi geçen yıl gecenin bir vakti serbest bıraktı, “Hayır!” diyemediniz, gecenin bir vakti serbest bıraktı ve “Hayır!” diyemediniz. İŞİD’liler daha geçen ay Yalova’da 3 polisimizi şehit ettiler.

Şimdi, anlıyoruz ki Kuzey Irak’ta bizim Büyükelçimizle bir görüşme var ve oradaki İŞİD’lileri Türkiye’ye geri alma durumu var. O hâlde, buradan soruyoruz, ivedilikle cevap bekliyoruz: Bu İŞİD’liler kimdir, yargılanmış mıdır, Türk vatandaşı mıdır, Suriye’ye nasıl geçmiştir, hangi suçlara karışmıştır, Türkiye’deki ortakları kimlerdir, onların Suriye’ye geçişine kimler destek olmuştur? Bunların hepsinin ortaya çıkması lazım. Kaç İŞİD’liyi alıyorsunuz, alınca ne yapacaksınız? Bu sorunun cevabını mutlaka vermek zorundasınız.

Değerli arkadaşlar, bir Millî Eğitim Bakanımız var yani rahatlıkla söyleyebiliriz ki gelmiş geçmiş en kötü Millî Eğitim Bakanı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Emir, lütfen tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Eğer, size bir karne verseydik ki milletimiz her seçimde size bir karne veriyor, son seçimde de size zayıf bir karne verdi.

Bakın, Yusuf Tekin’den kötüsü yok ve Yusuf Tekin, Millî Eğitimi, sınıfları tarikatlara, cemaatlara sonuna kadar açtı ve Millî Eğitimi çağ dışı bir anlayışla yönetmeye çalışıyor, kendi beyninin arkasındaki ideolojik saplantılarını çocuklarımıza zerk etme gayretinde ve en son olarak da -oruç tutan, tutmayan; eve gidince iftar yapan, yapmayan; annesi oruç tutan, tutmayan- bunun üzerinden çocukları etiketleme gayretinde. Bunu çocuklarımız üzerinden yapmayın, bu ihaneti yapmayın, çocukları etiketlemeyin; bunun dinle, dindarlıkla, din eğitimiyle hiçbir ilgisi yok.

Bakın, bir de kendisi bizim Genel Başkanımıza dil uzatıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Emir, lütfen tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum.

Ben buradan ona söylüyorum: Yusuf Tekin, senin miden geniş olduğu için hülle yoluyla profesörlüğü kabul ettin, senin miden geniş olduğu için MESEM’ler üzerinden tarikatları, cemaatleri okullara soktun, senin miden geniş olduğu için ÇEDES üzerinden çocuklarımızı iş cinayetlerine kurban ediyorsun, senin miden geniş olduğu için çocuklarımız bir öğün yemek bulamıyorlar, senin miden geniş olduğu için bir ay içerisinde aç olmasına rağmen yemek alamayan çocuk sayımız OECD ortalamalarının

neredeyse 3 katı, 5 katı. Böyle bir Millî Eğitim Bakanı utanacağına, üzüleceğine, sıkılacağına... Hâlâ 1 milyon atanmamış öğretmen var, midesi geniş olduğu için hâlâ 10 bin öğretmen alıyor, onları da mülakatta alıyor. Böyle bir Millî Eğitim Bakanı bir de bizim Genel Başkanımıza dil uzatacak, hadi oradan! (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Emir, teşekkür için açıyorum.

Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum, bir dakika Sayın Başkan.

Sayın Başkan, son olarak kısaca ifade etmeliyiz ki Türk Dışişlerinin Amerika, Trump söz konusu olduğundaki sessizliğini ve çaresizliğini asla kabul etmiyoruz. Amerika'nın İsrail Büyükelçisi "Fırat'tan Nil'e kadar topraklar vadedilmiştir, alacağız." diyecek, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir yetkilisi bu kişiye haddini bildirmeyecek. Bunun bir tek sebebi var: Trump'a mahkûmsunuz, gidiyorsunuz, Trump'tan meşruiyet istiyorsunuz, ondan aldığınız meşruiyet dolayısıyla da sessiz kalıyorsunuz, suskun kalıyorsunuz. Trump'ın Gazze şeridini turizm merkezine çevirmesine ses çıkarmadığınız gibi dünyanın reddettiği Barış Kuruluna yani Filistinlilerin dışlandığı Barış Kuruluna kendisi gidemediği için Hakan Fidan'ı gönderen bir Cumhurbaşkanımız var. Bu sessizlik Türkiye Cumhuriyeti'ne yakışmamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Son cümle Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Emir, son sözlerinizi alalım.

MURAT EMİR (Ankara) - Gazze meselesinde, Filistin mücadelesinde, Gazze şeridinin turizme açılmasına ve Amerika'nın İsrail Büyükelçisi'nin küstahlığına cevap vermelisiniz, bu sessizlik Türkiye Cumhuriyeti'ne yakışmamaktadır.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Balıkesir'in Edremit ilçesinden gelen gençlere "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Meclis locamızda Balıkesir'in Edremit ilçesinden gelen siyasete meraklı gençlerimiz var; hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Şimdi, diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'ya ait.

Sayın Usta, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, ramazan ayına, Selimiye Camisi'ne, "Laikliği birlikte savunuyoruz." bildirilerine, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e, Mersin'de barajların taşmasına, üreticilere yapılacak küçükbaş desteği projesine ve tohumla ilgili yürütülen algiya ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ben de sözlerime mübarek ramazan ayının tüm Müslüman âlemine ve mazlum coğrafyaya hayırlar getirmesi duasıyla başlamak istiyorum.

Ecdadımızın bizlere emaneti olan Selimiye Camisi kapsamlı bir restorasyon çalışmasının ardından yeniden ibadete açılmıştır. Bu aziz mabedin aslına uygun şekilde ihya edilerek ramazan ayında bereketiyle yeniden cemaatine kavuşması, tarihimize, kültürümüze ve medeniyet mirasımıza sahip

çıkma irademizin en güzel göstergelerinden biridir. Emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Bu eserler sadece taşlardan ve kubbelerden ibaret değildir bir medeniyet tasavvurunun da nişanesidir.

Son günlerde, tam da 28 Şubat dönemine yaklaştığımız dönemlerde yine bir laiklik tartışmasıyla, “Laikliği birlikte savunuyoruz.” bildirileriyle bir gündem oluşturulmaya çalışılıyor ama bu gündemler artık eski Türkiye’de kaldı. Bu yayınlanan bildirilerin de Türkiye’nin gündeminde, kamuoyunun gündeminde yer almadığını özellikle söylemek istiyorum.

Mübarek ramazan ayındayız. Çocuklarımızın “Allah” “Kur’an” “Kâbe” “Peygamber” demesinden korkmaya gerek yok, bu tip bildirilere de ihtiyaç yok.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Okullarda öğretilmesine de gerek yok.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Biz korkmuyoruz ya! Ailede öğreniyorlar zaten.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Noel’i kutlarken, insanlar Noel’le ilgili özgürce her şeyi yaparken sesi çıkmayanlar ramazan ayında çocuklarımızın özgürce ramazanı karşılamalarına, bu heyecanı yaşamalarına, inancımızı tazelemeye, coşkuımıza tahammülsüzlüklerine akıl sır erdiremiyoruz.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Ya, Noel’i kim kutlamış? Nereden çıkıyor bu Noel işi ya?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Ne tahammülsüzlüğü, siyasallaştırıyorsunuz her şeyi ya! Bir çocukları alet etmemiştiniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ülkemizin ramazan ayında Müslümanların İslam’ı yeniden coşturuyor olmasından rahatsız olunmasına da hayret ediyoruz.

Merhamet etmenin, kul hakkına riayet etmenin en çok öğretildiği bir ayda çocuklarımızın da bu maneviyattan istifade etmesinden neden endişe ediyorsunuz?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Alevi çocuklar var mesela, ne olacak? Oruç tutmuyorlar. Ermeni çocuklar var mesela, Süryani çocuklar var mesela, ne olacak?

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) - Siz neden bu kadar korkuyorsunuz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - LGBT lobilerinin eline çocukları bırakırken sesiniz çıkmıyor. Bunları özgürlük olarak değerlendirirken İslam’dan, Kur’an’dan, Peygamber’den bahsedilmesinden rahatsız olunmasını laiklik karşıtlığı vesaire değil, açıkça İslam karşıtlığı olarak gördüğümü çok net bir şekilde söylemek istiyorum.

MAHMUT DİNDAR (Van) - İstismar etmenizden rahatsız olunuyor, kimse rahatsız değil Peygamber’den. Yıllardır istismar ediyorsunuz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Okullarımızda yapılanlarla çocuklarımızın o heyecanını ve coşkusunu görmezden gelerek kıymetli Bakanımıza, Yusuf Tekin’e saldırmak da açıkçası ayrı bir konu ve başlık.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Çok kıymetli, çok(!)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - “Neden?” dersiniz; yapılan şey, çocuklara inancını, dinini, maneviyatını öğretmekten, merhameti öğretmekten, kul hakkını öğretmekten korkan insanlara “Korkmayın.” deme cesaretini göstermiştir Bakanımız.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Her çocuğun dini farklı olabilir, siz bunu anlamıyorsunuz ya!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yaptığı bütün işlemlerin çok doğru ve düzgün olduğunu açıkça ve netçe biz de söylüyoruz, sonuna kadar da arkasındayız. Türkiye artık eski Türkiye değil; Türkiye’de eskiden laiklik bildirileri okunur, birileri de hizaya girerdi, artık öyle bir Türkiye yok; Türkiye, inancıyla, varlığıyla, medeniyetiyle ortaya çıkmış ve kendi inancıyla da gençlerini ve nesillerini yetiştirmeyi hedef almış bir Türkiye. Bunu alışsanız iyi olur. Yaptığınız işin bir laik atak olduğunu düşünüyorum, bu laik atağı geçirenlere de geçmiş olsun diyorum.

Sayın Başkanım, Mersin’de maalesef barajların taşmasıyla ilgili birtakım algı yönetimlerine girmeye çalışılıyor yine CHP belediyesi ve CHP vekilleri tarafından. Devlet Su İşleri Müdürlüğünün kanunu çok açık, belediyelerimizin kanunu ve yetkileri de çok açık. DSİ’nin hiçbir dere ıslahı yapmadığını iddia ederek yine Mersin’de bir algı yürütülmeye çalışılıyor. Mersin’de son yirmi üç yılda Devlet Su İşlerinin ıslah ettiği dere sayısı 83’e ulaşmıştır ve belediyelerin 5216 sayılı Büyükşehir Kanunu’na istinaden “Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.” hükmü kanunla belediyelere verilmiştir. Bunlar çok açık ve net iken maalesef, CHP Mersin Belediyesinde altyapıya hiçbir yatırım yapılmamış, belediyenin sınırları içerisinde olan, yapılması gereken dere ıslahlarının hiçbirini yapılmadığı için maalesef bu sorunlar yaşanmıştır. Mersinli hemşehrilerimize, vatandaşlarımıza diyoruz ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Usta, lütfen tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum.

Maalesef Belediye çalışmadığı için bu sorunları vatandaşlarımız yaşıyor ve mağdur oluyorlar. İnşallah, bu sorunların çözümü için DSİ sorumluluğu olmasa da yapması gerekeni yapmaya devam edecek, belediyenin ıslah etmediği dereleri ıslah edecek. Ancak acı olan şey şu: Hem altyapıya yatırım yapmayıp hem işlerini yapmayıp hem de su fiyatlarını en çok yükselten CHP belediyeleri; bu kazandıkları, topladıkları paraları ne yaptıklarını millete izah etmeleri gerektiğini özellikle söylüyoruz. Vatandaşlarımızın da bu konuda belediyelere olan sorumluluklarını hatırlatmalarını rica ediyoruz.

Çiftçilerimize destekle ilgili, küçükbaş desteğiyle ilgili bir proje başlatıldı. Kıymetli bir proje, 150 bin küçükbaş, üreticilerimize verilecek. Her üreticimize 95 dişi ve 5 erkek küçükbaş temin edilecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Usta, lütfen tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum Başkanım.

Aylık 15 bin, yıllık 180 bin TL bakım ve beslenme desteğini yine Tarım Bakanlığımız karşılayacak. Projenin finansmanı için ise üreticilerimize Ziraat Bankasından bu projeye özel faizsiz kredi kullanılabilecek. Yine iki yıla kadar da geri ödemesiz, yedi yıla kadar da vade seçenekleri şeklinde bu projeden destek verilecek. Bu projede özellikle veteriner hekimlikten, ziraat ve gıda mühendisliğinden yeni mezun gençlerimize de başvuruları hâlinde öncelik verilecek. Genç ve kadın çiftçilerimize de bu projeye başvuruları hâlinde öncelik verilecek ve açıkça davet edilecek. Türkiye’de hayvancılığın her zaman geriye gittiğini iddia edenlere şu rakamlarla bir doğruları söylemek istiyorum: Avrupa’da sığır etinde 1’inciyiz, tavuk etinde 2’nciyiz, yumurtada 1’inciyiz, su ürünlerinde ise 2’nciyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum Başkanım, son cümlelerim.

BAŞKAN - Evet, teşekkür için söz veriyorum.

Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamam.

Yine, tohumla ilgili yürütülen büyük bir algı var, doğru bilgiyi vererek sözümü tamamlayacağım.

Tohumda ise dünyada ilk 10 ülkenin arasındayız ve tam 117 ülkeye de tohum ihracatı gerçekleştireyoruz ve ata tohumu çeşit sayısını da 49’a çıkardık. Hamdolsun, bu çalışmalarımızla 2026 yılında çiftçilerimize 1 trilyon liraya yakın destek bütçemizi ayırdık, 2025 yılında ise çiftçilerimize 706 milyar lira destekte bulunduk. Biz, üreten, katkı veren ve bu ülke için çalışan herkesi desteklemeye devam edeceğiz.

Tekrar, ramazan ayının hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Birlik, beraberlik, kardeşliğimizin artmasına... Çocuklarımızı heyecanından dolayı ve yaptıkları tüm faaliyetler için tebrik ediyorum, gönülden hepsini kucaklıyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Usta, teşekkür ediyorum.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun.

36.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Tabii, Sayın Yusuf Tekin ve Sayın Leyla Şahin Usta ucuz polemikler başlatmak konusunda ustalar. Burada hiç kimse dinle, din eğitimiyle ilgili bir şey söylemiyor, söylemez ama sizi Genel Kurulun ve milletimizin vicdanına sunuyorum. Küçücük çocuklara fiş verip, form verip “Eve gittim.” “Gittim.” “Namaz kıldım.” “Kıldım.” “İftarı açtım.” “Açtım.” “Sabah sahura kalktım.” “Kalktım.” “Bunları fotoğraflayın, getirin, bu formları bize getirin.” demek çocukları ve aileleri fişlemektir. Bunun yapılması yanlıştır, bunun yapılması eğitim anlayışına da uymaz, pedagojik de değildir, ayrımcıdır; bizim itirazımız buna. Yoksa siz bir ucuz tartışma üzerinden başka bir şeylere heves ediyorsunuz, biz bunun gayet farkındayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, son kez uzatıyorum sürenizi.

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Yusuf Tekin ben bunları söyleyince rahatsız oluyor, dava açmış, 80 bin lira kazanmış, şimdi işleme koymuş. Buradan söylüyorum: Yusuf Tekin, sen bizi bu şekilde susturamazsın. Yargının nasıl size bağlı olduğunu da biliyoruz ama eninde sonunda biz kazanacağız, emin olun, bunları da tek tek alacağız.

Şunun cevabını versin: Bakın, Gökhan Bahadır, bu kişi İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı, siyasetçilerle geziyor, AKP'ye, MHP'ye gidiyor, resim çektiriyor, milletvekili aday adayı ve İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı bu kişi; bu, içinize siniyor mu? Bizim itirazımız bu siyasallaşmayadır, Millî Eğitimin böylesine siyasallaştırılması, ideolojik saplantılarla yönetilmesidir.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Ekmen...

37.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Başkanım, Sayın Leyla Şahin Usta Mersin'deki bu taşkınlarla ilgili yapmış olduğu değerlendirmelerde maalesef kendisi de yanlış bilgilendirildiği için Genel Kurulumuzu yanlış bir şekilde bilgilendirmiştir. Geçtiğimiz hafta Tarsus, Erdemli ve Mezitli'de çok önemli taşkınlar yaşandı ve ciddi mağduriyetler oldu, çiftçimiz ve vatandaşlarımız sular altında kalan alanlarda ciddi zararlara uğradılar. Bugün itibarıyla tesadüfi bir şekilde yapmış olduğum basın açıklamasında Mersin DSİ projelerinin nasıl geciktiğini Cumhurbaşkanlığı yatırım programının istatistikleri üzerinden söylüyorum:

Cumhurbaşkanlığının bu yıl yayımlamış olduğu 2026 Yatırım Programı'na göre Mersin'de 2022'de yapımı ilan edilen yani programa giren, 2025'te ise tamamlanacağı taahhüt edilen birçok projemizin henüz ihalesi dahi yapılmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, lütfen tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Mesela Erdemli Karakız Göleti, Erdemli Müğlü Göleti, Mut Kadıkızı Göleti, Aksıfat Barajı sulaması, Berdan Barajı sulama yenileme projelerinin ihalesi dahi yapılmamıştır, 2022'den beri bekliyor.

Diğer yandan, Bozyazı ilçesi Sini Çayı ıslahının 2017'de başlayıp 2025'te bitmesi gerekirken bugün itibarıyla yüzde 18 oranında tamamlanmıştır. Deliçay Deresi'nin ikinci kısmı ise 2025'te bitecekken hâlâ yüzde 88 oranındadır. O yüzden, Sayın Leyla Şahin Usta, Büyükşehir Belediyesinin yaptığı ya da yapmadığı hizmetler üzerinden bir polemik yapmak yerine DSİ'nin Cumhurbaşkanlığı yatırım programındaki taahhüt edilen projelerinin gerçekleşme oranına bakarsa çok daha isabetli olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Usta, buyurun.

38.- *Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir ile Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, “fişleme” denilince aklımıza yani fişlemeyi en iyi yapan 28 Şubat dönemindeki bu zihniyet geliyor tabii ki, bunları en iyi bilenler de sizlersiniz.

Kadrolaşmadan bahsediyorsanız bir iki örnek de ben vereyim: Vural Savaş, Yargıtay eski Cumhuriyet Başsavcısıydı, sonra ne oldu?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Milattan önce... Oldu diye siz niye yapıyorsunuz aynı şeyi?

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - İşte, ona ne olduğuna iyi bakmak lazım ki aynı akıbete uğramamak lazım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yine bu isimlerin hepsi CHP'ye geldi. Yusuf Kenan Doğan, Naci Ünver, Kadir Özbek, İlhan Cihaner, Emine Ülker Tarhan. Bakın, sadece yargıdaki birkaç isimden bahsediyorum. Ali Özgündüz, Ercan Cengiz, Yekta Güngör Özden. Bu isimlerin sayısını artırabiliriz. Biz böyle bir zihniyette değiliz. Bizim derdimiz böyle bir kadrolaşma olsaydı yirmi üç yıldır zaten bu kadrolaşmayı görürdünüz.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Akın Gürlek de size geldi işte, aynı çizgide, Akın Gürlek de o çizgiden işte.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Biz hakkıyla, hakkaniyetiyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Aynı zihniyet Akın Gürlek'te, sizde şimdi. Hiç kendinizi oradan ayrı görmeyin.

BAŞKAN - Sayın Usta, lütfen tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum.

Kişi kendinden bilirmiş herkesi, maalesef böyle zannediyorlar.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Partimizi kapatmaya çalışan zihniyet Adalet Bakanı şu anda.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - DSİ'nin yaptığı işlerle ilgili verdiğim rakamların doğru olduğunu biliyorum, DSİ'nin kendisinden aldım. Mersin'de sadece işlemi tamamlanmış 83 tane dere ıslahından bahsettim. Sayın Ekmen, siz de açıp da Mersin Büyükşehir Belediyesinin yapmadığı dere ıslahlarına bir bakarsanız memnun olurum.

Teşekkür ederim.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bu belediyeler niye denetlenmiyor acaba? Devlet bunu niye denetlemiyor, ben de onu anlamıyorum. Devlet ne yapıyor yani? Belediyeler ayrı bir kurum mu, devletten bağımsız mı? Belediyeler var, bir de devlet mi var? Hayret bir şey ya, sıkıldık artık!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Denetleniyor, ceza yazılıyor, yapmıyor.

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun.

39.- *Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Usta, tabii, önündeki hazır listelerden, hazır konuşmalardan birini yapıyor. Biz başka bir şey söylüyoruz Sayın Usta, kulak verin dinleyin. Bakın, bir kişi düşünün, bu kişi milletvekili adayı olmuş, sonrasında tekrar şu anda Ankara İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Olabilir.

MURAT EMİR (Ankara) - Bu kişinin bu sıfatı sürerken, bu görevi sürerken sosyal medyasında AK PARTİ İl Başkanıyla, MHP İl Başkanıyla, İlçe Başkanıyla ilgili paylaşım yapması, buna dönük son derece siyasi paylaşımlar yapması uygun değildir. Devlet Memurları Kanunu var, sizin söyledikleriniz başka bir şey. Adam hâkimmiş, cübbesini çıkarmış, gelmiş, siyasete girmiş. Bu, başka bir şey ama biz burada şu andaki İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısının ne kadar siyasi olduğunu, Millî Eğitim Bakanlığının boğazına kadar siyasete battığını söylüyoruz. Buna cevap ver, verebiliyorsan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ayten Kordu...

40.- *Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, ramazan ayıyla ilgili yayınlanan genelgeye ilişkin açıklaması*

AYTEN KORDU (Tunceli) - Teşekkür ederim Başkan.

Çok büyük oranda Alevi coğrafyası olan Dersim'de büyük iftar çadırları kurmak, eğitim ve öğretim alanlarına ramazan genelgesi göndermek, bir toplumun ramazan ayı gibi önemli bir değerini başka inançlar üzerinde asimilasyon ve baskı politikası aracı hâline getirmek asla kabul edilemez. Ramazan ayına ilişkin yayınlanan genelgeyle okul öncesinden liseye kadar uzanan dinî uygulamalar kamusal eğitimi pedagojik yaklaşımdan uzak, tekçi, ayrımcı, asimilasyoncu alanlara dönüştürmektedir. Okullar bilimin, bir arada, eşit yaşamının ayrımsız alanları olmalıdır. Hiçbir dinin, mezhebin, tarikatın, inancın hâkimiyet kuracağı alanlar değildir. Aksisi özellikle farklı inançlara mensup aileleri, çocukları, hatta eğitim emekçilerini ciddi baskı altına almaktadır. Barış ve demokratik toplum olma gerçekliği tüm kimliklerin, inançların ve yaşam tarzlarının eşit yurttaşlık temelinde var olabildiği bir yaşamla mümkündür. Bu politikalara son verilmesi, bu genelge derhâl geri çekilmelidir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şimdi gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

VII.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- YENİ YOL Grubunun, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, kamu alımlarında 21/b pazarlık usulünün kullanımındaki artışın sebeplerinin, sonuçlarının ve kamu mali yönetimine etkilerinin araştırılarak gerekli yasal ve idari tedbirlerin alınması amacıyla 24/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Şubat 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

24/2/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/2/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin Ekmen

Mersin

Grup Başkanı

Öneri:

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, kamu alımlarında 21/b pazarlık usulünün kullanımındaki artışın sebeplerinin, sonuçlarının ve kamu mali yönetimine etkilerinin araştırılarak gerekli yasal ve idari tedbirlerin alınması amacıyla 24/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 24/2/2026 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'e söz veriyorum.

Sayın Ekmen, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Gündeme geçilmesini temin etmek amacıyla Sayın Leyla Şahin Usta'nın Mersin'deki dere ıslahlarıyla ilgili olarak bana yönelik eleştirisine yerimden cevap vermedim. Sayın Usta, benim okuduğum rakamlar da Cumhurbaşkanlığı yatırım programından. Elbette siz bardağın dolu tarafını göstererek bir tezi savunabilirsiniz ama yakın tarihte yaşanan sel felaketleri de göz önüne alındığında, Devlet Su İşlerinin Cumhurbaşkanlığı yatırım programına yıllardır girmiş, ihalesi yapılmamış, ihalesi devam eden, ödenek ayrılmayan ve bitirilmemiş işlerini ifade etmek bizim seçim bölgesinde vatandaşlarımıza karşı bir görevimizdir. Elbette Mersin Büyükşehir Belediyesinin yapıp yapmadığı konuları da konuşmaktan, vatandaşımız adına hesap sormaktan imtina etmeyiz ama mesela çok iyi bildiğimiz bir konu olarak -Sayın Gülcan Kış şimdi Büyükşehir Belediyesiyle görüşerek bu konuda bir bilgi notu hazırlanmasını rica ediyor- Berdan Barajı'nın su isale hattının DSİ tarafından yapılmış ve yıllardır bitirilmemiş olmasının hesabını biz Mersin Büyükşehir Belediyesinden mi soracağız, DSİ'den mi soracağız? Bu konuda da bize bir yol ve akıl gösterirseniz memnun oluruz.

Sayın Başkanım, bugünkü araştırma önergemiz aslında bütçemizin en büyük kara deliklerinden birinin daha detaylı olarak ele alınması hakkındadır. Türkiye Cumhuriyeti devleti büyük bir devlettir, bütçesi büyük bir bütçedir, o kadar büyük bir bütçedir ki bu yıl 3 trilyona yakın, neredeyse TEFE oranıyla, faizcilere, garantili bir şekilde gelir alan insanlara ödemede bulunulacaktır. Bunun yanında

garanti ödemeli projeleri ve yine bunun yanında 21/b ihalelerinin durumunu her zaman bu kürsülerde ifade ediyoruz. Kamu İhale Kurumu Başkanlığının yayınladığı verilere şöyle kısaca bir baktığımızda, Kamu İhale Kanunu'nda bir istisna olarak düzenlenmiş olan 21/b yani pazarlık usulüyle yapılan ihalelerin 2018 yılında tam yüzde 63,24 oranında yer kapladığını görüyoruz. Yani 2018 yılında bu devlet yapmış olduğu her 100 ihalenin 63'ünü doğrudan temin ya da pazarlık usulüyle yapmış. Rekabetin ortada olmadığı bir yerde, şeffaflığın ortada olmadığı bir yerde siz bütçenin verimli ve faydalı bir kullanımından bahsedebilir misiniz? Bu oran 2019 ve 2020 yıllarında yine yüzde 63 oranında iken 2021 yılında yüzde 70'e, deprem felaketinin yaşandığı 2023 yılında yüzde 76'ya çıkmış, 2025'in ilk altı ayında ise yüzde 90 oranına ulaşmıştır. Şimdi, Allah aşkına soruyoruz: Şeffaf ve açık ihale ilanlarından kaçınarak toplumdan neyi kaçırıyorsunuz? Bunlar doğrudan pazarlık yoluyla ve çok düşük kırım oranlarıyla ihale edilerek bütçeyi kime peşkeş çekiyorsunuz? Yine, Kamu İhale Kurumunun verilerine baktığımızda, pazarlık yoluyla ihaleler belirli bir döngü içerisinde döndüğünden, bunları itiraz yoluyla Kamu İhale Kanunu'na, sonra da yargı yoluna götürme oranlarının da çok çok düşük seviyelerde olduğunu görmekteyiz, göreceksiniz. Siz 21/b istisna maddesini ana yol olmaktan çıkarmadığınız müddetçe bütçenin verimli kullanımından söz edemezsiniz. Faizlerin düşürülmesinden söz edemezsiniz çünkü bütçenin genel giderleri ve kalemleri yine ödediğimiz faizlerle doğrudan ilişkilidir.

2023 yılında bir deprem oldu, muhtemelen milletvekili arkadaşlarımız savunma yaparken bu depreme değineceklerdir. Ancak Allah aşkına soruyorum: Bu deprem bölgesinde yapılması gereken işlerin tamamı davetiye yoluyla mı yapılmak zorundadır? Bakınız, size köy köy, ilçe ilçe isim verebilirim. 2022 ve 2023 yılında 4,5 milyon liraya ihale edilen köy evleri 1,8 milyona taşere ediliyordu. Bu yıl, 2026 yılının girişinde 5,5 milyona ihale edilen çelik konstrüksiyon bir yapı 3,2 milyona taşere ediliyor. Şimdi soruyorum: 4,5 milyon liralık davetiye yoluyla yapılan ihale bedeli ile 1,8 milyonluk taşere arasındaki para nerede, kimler arasında pay ediliyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, lütfen tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamlı) - 5,5 milyona ihale edilen çelik konstrüksiyon bir köy evi 3,2 milyona, 3,3 milyona ihale edildiğinde aradaki bu para hangi bürokrat, hangi müteahhit, hangi siyasetçi arasında pay ediliyor? İşte bu nedenle bir siyasi etik yasasının çıkarılması gerektiğini savunuyoruz. Son Meclis raporuna da girdi, gelin hep birlikte, belediye farkı gözetmeksizin, bürokrat farkı gözetmeksizin, siyaset farkı gözetmeksizin, parti farkı gözetmeksizin siyasi etik yasasını çıkaralım ve bu şekilde beytülmalin, kamuya ait olan bütçelerin peşkeş çekilmesinin önüne geçelim diyorum.

21/b ihale yağma sisteminin Mecliste geniş olarak tartışılması ve araştırılması yönündeki önerimize “evet” yönündeki oylarınızı bekliyor, hepinizi saygıyla selamlıyoruz. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ekmen, teşekkür ediyorum.

Diğer söz, İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'a ait.

Sayın Aydın, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun önerisi üzerine İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, millet devlete vergisini verirken adaletle toplanmasını, hakkaniyetle harcanmasını, şeffaflıkla da bunun hesabının verilmesini ister çünkü kamu kaynağı emeklinin sofrasından,

esnafın siftahından, gencin hayalinden kesilerek oluşan ortak bir hazinedir. Yüce kitabımız Maûn suresinde bize ahlakı ve kamu hakkını da hatırlatmaktadır; yetimi itip kakarı, yoksulu doyurmaya teşvik etmeyi, gösterişe sığınıp hakkı esirgeyenı tarif eder. Bu hak milletin vergisidir, tûyü bitmemiş yetimin hakkıdır, kamunun lokmasıdır. Bugün sorun şudur: Devletin şeffaflığı, yönetimin ahlakı, milletin parasına duyulan hürmettir çünkü şeffaflığın olmadığı yerde güven olmaz, güvenin olmadığı yerde ise yatırım da üretim de huzur da olmaz. İşte tam da bu yüzden, bu önerinin işaret ettiği Kamu İhale Kanunu’nun 21/b maddesindeki pazarlık usulünün istisna olmaktan çıkarılıp kural gibi işletilmesi kamu vicdanını yaralayan bir tabloya dönüşmüştür. Acil durumlar için öngörülen bu yöntemin yaygınlaşması rekabeti daraltmakta, şeffaflığı zayıflatmakta, denetimi ise fiilen etkisizleştirmektedir. İhale süreçleri birkaç davetli arasında yürütölen bir düzene sıkıştıkça milletin aklına şu soru düşmektedir: Bu iş kimin için, hangi gerekçeyle böyle yapılmaktadır? Kamu kaynağında güveni aşındıran da işte bu keyfiliğın görüntüsüdür.

Tek adam sistemiyle birlikte denge ve denetim mekanizmaları zayıflamış, karar alma süreçleri daralmış, Meclisin yani milletin gözetim gücü aşındırılmıştır. Bir ölkede yetki büyöy, denetim küçölürse ortaya çıkan şey etkin yönetim değil sadece keyfiliktir. Keyfiliğın olduğu yerde ise önce hukuk zedelenir, sonra ekonomi çöker, en sonunda da milletin devlete olan inancı yara alır. Devlet “Ben yaptım, oldu.” diyerek değil “Ben yaptım, hesabını da verdim.” diyerek büyöy. Fakat ne yazık ki Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden sonra devletin terazisi şaşmışır; yetki tek elde büyöyken hesap verme geriye düşmüştür. Allah nasip edecek, göreceksiniz, devriktidarımızda bu düzeni tersine çevireceğiz; denetimi güçlendiren, şeffaflığı zorunlu kılan, hesap sormayı devlet geleneğiy yapan bir sistemi Türk milletinin önüne koyacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aydın, lütfen tamamlayın.

YAVUZ AYDIN (Devamlı) - Bu vesileyle YENİ YOL Grubunun önerisini desteklediğimizi ifade ediyor, yüce heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aydın, teşekkür ediyorum.

Diğery söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan’a ait.

Sayın Olan, buyurun. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Sayın Başkan, değeryli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen değeryli halklarımız; bugün Türkiye’de herhangi bir kamu kurumu istediğiy şirkete, istediğiy firmaya, istediğiy kişiy ihale verebiliyor; bunu önleyecek ve önüne geçecek herhangi bir düzenleme yok. Kanunların çoğuy yamalı bohça gibi defalarca kez düzenlenmiş ve her seferinde iktidar kendi sermaye gruplarını güçlendirmek için yol ve yöntemlerin ortaya çıkarılması adına düzenlemeler yapmışır. 2002 yılından bu yana iktidar 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nı kendi yandaşları lehine toplamda 206 kez düzenlemiştir. Kamu ihalelerinde en büyük paya, en büyük alana sahip olan kamu iktisadi teşebbüslerine baktığımızda çoğuy Kamu İhale Kanunu’na tabi değil ve en büyük yağma burada yapılmaktadır. Neden bu kadar kurum Varlık Fonuna devredildi? Bunu sorgulamak lazım. Ortada bir Kamu İhale Kanunu yok, ortada temenniler metni var. Bugün burada yalnızca bir ihale yöntemini değil, kamu kaynaklarının hangi anlayışla ve kimin yararına kullanıldığını tartışmaktayız. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 21/b maddesi yani pazarlık usulü istisnai durumlar için öngörölmüş bir yöntemdir. Ancak doğay afet, acil ve öngörölemeyen hâller gibi sınırlı koşullarda başvurulması gereken bu usulün yıllar içinde âdeta temel ihale yöntemi hâline getirildiğini görmekteyiz.

Önergede de bahsedildiği üzere, 2018 yılında 21/b kapsamında yapılan alımların toplam tutarı 29 milyar TL'yi aşmıştır. Bunun yaklaşık 23,6 milyar TL'si yapım işleridir. 2019 yılında toplam tutar 23 milyar TL'nin üzerindedir ve bunun 16,6 milyar TL'si yine yapım işlerinden oluşmaktadır. İstisnai olması gereken bir yöntem, özellikle 5'li çeteye büyük yapım ihalelerini vermek kural hâline getirilmiştir. Bu tablo bize şunu söylüyor: Rekabetin yerini davet usulü, şeffaflığın yerini kapalı kapılar ardında yürütülen pazarlıklar, kamu yararının yerini ise belli çevrelerin çıkarları almıştır. Kamu kaynakları bu ülkenin yer altı ve yer üstü kaynaklarından, emekçilerin ödediği vergilerden, alın terinden, sofradan eksiltilen lokmadan oluşur. Bu kaynaklar birkaç şirketin, birkaç ayrıcalıklı grubun kazanç kapısı değildir. Bu kaynaklar işsiz gençlerin umududur, yoksul mahallelerin altyapısıdır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

HÜSEYİN OLAN (Devamla) - ...deprem bölgesindeki yurttaşın güvenli konutudur, hastanede sıra bekleyen yurttaşın sağlığıdır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişle birlikte karar alma süreçlerinin merkezileştiği, Meclisin denetim yetkisinin fiilen daraltıldığı bir dönemde ihale süreçlerinde istisnai yöntemlerin artışı yalnızca teknik bir ihale meselesi değildir. Bu, doğrudan doğruya bütçe hakkının aşılmasıdır. Demokratik hukuk devletinde kamu ihaleleri şeffaf olmalı, rekabete dayanmalı, bağımsız denetime tabi olmalı ve topluma hesap vermelidir. Tüm kamu alımları Meclis ve Sayıştay denetimine açık biçimde yürütülmelidir. Kamu zararına yol açan uygulamalar soruşturulmalı, kamu yatırımlarında toplumsal ihtiyaç önceliği esas alınmalıdır çünkü kamu kaynakları iktidarların değil halkın ortak varlıklarıdır diyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Olan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'a aittir.

Sayın Tahtasız, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir iktidar düşünün ki "Yolsuzluğu önleyeceğiz." diye iktidar olmuş, sonra da yandaş zengin etmek için Kamu İhale Kanunu'nu 206 kez değiştirmiş ama yine de yetinmemiş ve istisna yöntemlere başvurmuş. Kanun 206 kez değişti ama bu iktidarın atadığı bürokratlar ve yandaş şirketler, AKP'li isimler Kamu İhale Kanunu'nda en çok da 21/b maddesini sevmiş. Nasıl sevmesinler ki? Bakın, eski AKP Rize Milletvekili Abdulkadir Kart'ın ASL İnşaat şirketi 2012 ile 2022 yılları arasında kamudan toplam 5 milyar 397 milyon TL değerinde 22 tane ihale almış, eski AKP Milletvekili Mahmut Sami Mallı on üç yılda toplam 1,3 milyar liralık kamu ihalesi alıyor, mevcut AKP Iğdır Milletvekili Cantürk Alagöz Sağlık Bakanlığına 159 milyon TL'lik kuduz aşısı satıyor. Bu liste uzayıp gidiyor. Tabii ki de 21/b'yi seversiniz çünkü yandaşlarınız olan Limak, Kolin, Cengiz gibi firmalara bu ihale yöntemiyle para aktarıyorsunuz. 21/b, diğer adıyla adrese teslim ihale kanunu zarara uğratmanın, AKP'li isimleri zengin etmenin bir yolu olmuş. Oysa 21/b maddesi deprem, sel, yangın gibi olağanüstü durumlarda başvurulması gereken bir ihale yöntemiysen AKP bu yasayı yandaş zengin etme yasası hâline getirdi. Kamu ihalelerinde ideal olan ihale yöntemi açık ihale usulüdür. Açık ihale usulünde ihale ilanı yapılır ve tüm istekliler ihaleye katılabilir, böylece rekabet ortamı oluşur ve söz konusu ihale devletin menfaatine uygun olarak yapılır. Gelin görün ki açıklık, şeffaflık, kamu yararı gibi ihaleler AKP'ye ters.

Bakın, değerli arkadaşlar, 2024 yılında 729 milyarlık, 2025 yılının sadece ilk altı ayında ise 529 milyarlık ihale kapalı kapılar ardında 21/b'yle birilerine yine peşkeş çekildi. Bu yıllarda ne deprem oldu ne sel; o zaman neden 21/b'ye başvuruluyor? Özellikle son on yılda artan pazarlık usulü ihalelerin de etkisiyle Türkiye yolsuzluk riski algısında maalesef 124'üncü sıraya kadar geriledi, Tanzanya'nın bile gerisine düştü; Türkiye yolsuzlukla, usulsüzlükle, hukuksuzlukla anılır oldu. İstisnai yöntem olan pazarlık usulü ihale AKP döneminde virüs gibi yayıldı ve balık baştan kokar hesabı, tüm kurum ve kuruluşlara sirayet etti. Bu da beraberinde kamu zararı getirdi. KİT Komisyonu üyesi olarak söylüyorum: 2024 yılında 36,5 milyar TL zarar eden Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları son yirmi yılda 1.198 adet pazarlık usulüyle ihale yaparken, on beş yılda doğrudan temin yöntemiyle 576.105 adet alım gerçekleştirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tahtasız, lütfen tamamlayın.

MEHMET TAHTASIZ (Devamlı) - Bakanlık ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları bu yöntemle, Çorum'un hakkı olan Kırıkkale-Delice-Çorum Hızlı Tren Hattı'nda maalesef 21/b usulüyle günün son saatinde, 31 Aralıkta bir ihale yaptı. Bu ihaleyi normalde açık usul yapsa 40 milyara verecekken maalesef 80 milyara yandaşlara verdi. Yirmi üç yılda bu milletin tahminen 650 milyar dolarını 21/b'yle yap-işlet, yolcu garantili ihalelerle yandaa peşkeş çektiniz. Yazık değil mi bu milletin kaynaklarına? "Yolsuzlukları önleyeceğiz." diye iktidar oldunuz.

Gelin, bu önergeyi birlikte geçirelim. Kim bu milletin parasını çalmış, kim kamuyu zarara uğratmış, kimler ballı ihalelerle zengin olmuş ortaya çıkaralım. Eğer siz bunları ortaya çıkarmazsanız Cumhuriyet Halk Partisi ilk iktidarında ballı ihalelerle bu milletin kanını emenlerden hesap soracaktır, o hesap günü de yakındır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tahtasız, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kütahya Milletvekili Mehmet Demir'e ait.

Sayın Demir, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET DEMİR (Kütahya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. Bugün, Genel Kurulumuzda YENİ YOL Partisi tarafından verilen araştırma önergesi üzerine partimiz ve grubumuz adına söz almış bulunuyorum.

Öncelikle şunu ifade etmek isterim ki, demokratik siyasetin gereği olarak her öneri, her eleştiri, her değerlendirme bizim için kıymetlidir. Ancak araştırma komisyonları siyasi polemik alanları değil somut, nesnel ve yeni bir ihtiyaca binaen başvurulması gereken denetim mekanizmalarıdır.

Önergede dile getirilen hususlara baktığımızda, büyük ölçüde, hâlihazırda ilgili bakanlıklarımızın, kurumlarımızın ve Meclis denetim yollarının konusu olan başlıkların tekrarlandığını görüyoruz. Hükümetimiz şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkesi doğrultusunda bugüne kadar hiçbir meseleden kaçmamış, tüm sorulara açık yüreklilikle cevap vermiştir. Yazılı soru önergeleri, genel görüşmeler, bütçe görüşmeleri ve komisyon çalışmaları zaten bu denetimi etkin bir şekilde sağlamaktadır. Yakın dönemde yaşanan deprem ve pandemi süreci göstermiştir ki doğal afet ve olağanüstü hâllerde ihtiyaçların hızlı karşılanması zorunludur. Nitekim, deprem felaketinin üzerine ihtiyaçların ivedilikle giderilmesi amacıyla 21/b pazarlık usulünde görülen artış bu ivedi satışların artışlarının sonucudur ancak bu usul kanunda açıkça belirlenen sınırlı hâller için geçerli ve hiçbir şekilde denetim dışı değildir. Bizler, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu olarak, siyaseti algı üzerinden değil, eser ve hizmet üzerinden yapıyoruz. Milletimizin bize verdiği yetkiyi yatırımla, reformla ve icraatla taçlandırmanın gayreti

içerisindeyiz. Eğer ortada araştırmayı gerektiren yeni, somut ve sistematik bir sorun varsa elbette Meclisimizin iradesi devreye girer ancak mevcut durumda önerenin daha çok siyasi bir değerlendirme ve eleştiri metni niteliğinde olduğu açıktır.

Değerli milletvekilleri, Hükûmet olarak temel önceliğimiz milletimizin refahını artırmak, kamu kaynaklarını etkin kullanmak ve devlet mekanizmalarını daha güçlü hâle getirmektir. İlgili tüm süreçler Sayıştay denetimine açıktır, Meclis denetimine açıktır ve yargı denetimine de açıktır. Bu çerçevede, zaten işleyen bir mekanizma varken aynı konularda yeniden bir araştırma komisyonu kurulmasının kamuoyunda beklenti oluşturma ötesine geçmeyeceği kanaatindeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Demir, lütfen tamamlayın.

MEHMET DEMİR (Devamla) - Elbette, her eleştiri değerlidir, yapıcı her katkıyı dikkate alıyoruz ancak araştırma komisyonu kurulmasını gerektirecek yeni, somut ve olağanüstü bir durum söz konusu değildir. Mevcut mekanizmalar hem yeterli hem de etkindir.

Bu nedenle, grubumuz adına söz konusu araştırma önergesine katılmayacağımızı ifade ediyor, Genel Kurulu bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- *Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkanım, sabrınıza sığınarak çok kısa söz aldım.

Tabii, AKP teflon olduğu için bütün sorumluluğu başkasına yıkar, yapılan iyi bir şey olursa kendisinin, yapılamayan mutlaka başkasındır. Sayın Leyla Şahin Usta da Mersin Büyükşehir Belediyesini suçladı, “Dereleri ıslah etmiyorlar.” dedi. Hemen bilgi geldi. Bakın, Belediye ile DSİ arasında sadece Çavuşlu Deresi üzerinde bir anlaşma var, sözleşme var. Çavuşlu Deresi’nin bakım ve ıslahı Mersin Büyükşehir Belediyesinin sorumluluğunda ve orada en ufak bir sorun yok; sel yok, taşkın yok. Oradaki derenin ıslahı son derece doğru ama diğer sel olan, baskın olan yerler sizin sorumluluğunuzda. Birilerine satarak sorumluluğunuzu yok sayamazsınız. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Usta, buyurun.

42.- *Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Koskoca bir büyükşehirden bahsediyoruz, bir Büyükşehir Belediyesinin bir tanecik ıslah etmesi gereken dere varmış. Ha, buna kim inanır, bilmiyorum.

MURAT EMİR (Ankara) - Bakana sorarsanız söyler size.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Şehir merkezine dâhil olan derelerin tamamının ıslahı büyükşehirlerin kendi sınırları içerisinde, yasa da bunu söyler. Pek çok büyükşehir belediyesi bunu yaptığı için diğer şehirlerde baskınlar olmuyor. Siz bir tane dereyi ıslah ettiğiniz için övünebilirsiniz, tebrik ederiz(!)

BAŞKAN - Peki.

VII.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.- *İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, mütevazı bir iftar sofrasının maliyetinin bir hanenin aylık gelirini aşar hâle gelmesiyle ramazan ayında kamuoyunun gündeminden düşmeyen gıda krizinin yapısal sorunlarının belirlenmesi, girdi maliyetlerinin tüketici fiyatlarına etkisinin ve farklı gelir gruplarının gıdaya erişim sorunlarının tüm boyutlarıyla incelenmesi, gıda fiyatlarındaki fahiş artışların durdurulması ve vatandaşların temel gıdaya adil ulaşımının sağlanması amacıyla 24/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Şubat 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

BAŞKAN - İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum.

24/2/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/2/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez

Balıkesir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Balıkesir Milletvekili Grup Başkan Vekili Turhan Çömez tarafından, mütevazı bir iftar sofrasının maliyetinin bir hanenin aylık gelirini aşar hâle gelmesiyle ramazan ayında kamuoyunun gündeminden düşmeyen gıda krizinin yapısal sorunlarının belirlenmesi, girdi maliyetlerinin tüketici fiyatlarına etkisinin ve farklı gelir gruplarının gıdaya erişim sorunlarının tüm boyutlarıyla incelenmesi, gıda fiyatlarındaki fahiş artışların durdurulması ve vatandaşlarımızın temel gıdaya adil ulaşımının sağlanması amacıyla 24/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 24/2/2026 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'e söz veriyorum.

Adnan Şefik Bey, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun hazırladığı gıda fiyatları ile gıda fiyatlarındaki artışın araştırılması konusundaki önergeyle huzurlarınızda bulunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu, aslında bir istatistik değildir, ülkemizde kontrolsüz bir biçimde artan gıda fiyatları bir yandan vatandaşımızın şartlarını zorlarken diğer yandan da çocuklarımızı beslenemez -doymak başka bir şeydir, beslenmek daha başka bir şeydir- hâle getirdiğinden artık bir güvenlik sorunu hâline gelmiş bulunmaktadır. Mesela tarımda resmi veriler 2026 Ocak ayı Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi'ne göre, bir önceki aya göre yüzde 8,46; geçen yılın aynı ayına göre yüzde 43,58 artmıştır. On iki aylık ortalamalara göre artış yüzde 38,18'dir. Bu ne demektir? Tarlada maliyet artıyorsa rafta fiyat düşmez. Peki, tarımsal girdi fiyatına bakalım, her şeyi enflasyona bağlamak doğru değil; orada da 2025 Aralık verilerine göre yıllık artış yüzde 33,15'tir. Gübre, yem, mazot artmış ama çiftçinin ürettiği ürünlerin tamamının fiyatı düşmüştür.

Tarıma baktığımız zaman, Tarım Bakanlığı bu konuyla ilgili ne önlemler alıyor diye merak ediyoruz ama Tarım Bakanlığı birçok yanlışın içinde, bırakın önlem almayı, çiftçinin önünü kesmekle meşgul. Dönüme verilen destek 244 lira, 100 dönüm tarlası olan adama yarım ton mazot bile yapmıyor. Bunun yanı sıra, boyuna genelgeleri yazıp Sayın Cumhurbaşkanının önüne koyuyorlar, o da bu kadar genelgenin içerisinde hâliyle bakmıyor, imzalıyor. Mesela, çiftçinin sübvansiyonunu, faiz oranlarını yükseltiyorlar, böyle bir zamanda hem de. Arkasından, Sayın Cumhurbaşkanı durumu fark ediyor, “Bu işi düzeltin.” diyor, genelge değişiyor, düzeltiyorlar. Onun arkasından, mesela, bizim ovayla ilgili ekim noktasında kimin ne ekeceğine müdahale eden bir genelgeyi yine Sayın Cumhurbaşkanına yayınlıyorlar, yine Sayın Cumhurbaşkanı fark ediyor, “Bu işi düzeltin.” diyor, onu da düzeltiyorlar. Arkasından, yetmiyormuş gibi, BAĞ-KUR ve SGK prim borcu olan çiftçinin kredi alamayacağına dair bir genelgeyi daha Sayın Cumhurbaşkanına imzalattıyorlar; arkasından Sayın Cumhurbaşkanı buna da uyanıyor, bunu da fark ediyor ve “Götürün, düzeltin, getirin.” diyor. Pavyon hesabı gibi arkadaşlar, pavyon hesabı gibi; olmaz böyle bir şey, böyle Bakanlık olmaz! Sayın Cumhurbaşkanı olmasa çiftçi daha beter yanacak. Yani başkanlık sisteminde biz bütün yetkilerin Cumhurbaşkanında olmasını tenkit ediyoruz ama en azından bu dönemde Tarım Bakanlığının yetkileri Sayın Cumhurbaşkanında olsa inanın o, çiftçiye Tarım Bakanından çok daha insafli.

Şimdi, bakınız, 1,5 milyar dolarlık buğday, kepek vesaire ithal etmişiz. Bakınız, yağlık ayçiçeği, ham yağ; 2 milyar 140 milyon dolarlık yağlık ayçiçeği ithal etmişiz. Bu kafayla 22,8 milyar dolarlık ithalatla tarımı kalkındıramazsınız sayın milletvekilleri, gıda fiyatlarını da düşüremezsiniz. Hesabını siz veriyorsunuz, bilhassa iktidar milletvekilleri, elbette ki bu durumdan memnun değiller. Bunun hesabını onlar veriyor ama yanlış yönetimin cezasını da millet çekiyor.

Sayın milletvekilleri, bir diğer husus da gıda fiyatlarındaki, özellikle gıda fiyatlarındaki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Zaman zaman iktidar milletvekillerinin, bakanlarının, Sayın Cumhurbaşkanının da dile getirdiği, zincir marketlerdeki fiyat artışları; bu, şahsen bizim de hak verdiğimiz bir sıkıntıdır. Yani, enflasyona da olumsuz etkisi olan zincir marketteki fiyat artışları kontrol edilemez durumdadır ama neden? Marketlerin vicdanı yoktur, marketçinin vicdanı yoktur, marketin sahibini müşteri görmez bile ama mahalle bakkalının vicdanı da insafı da vardır. Her mahalleye tonlarca market açarak bakkal amcayı öldürdünüz, hep birlikte öldürdük; şimdi onun belasını çekiyoruz.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum efendim. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Adnan Bey.

Şimdi diğer söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç’a aittir.

Sayın Kılıç, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun önerisi üzerine söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde kontrolsüz bir şekilde yükselen gıda fiyatları milyonlarca vatandaşımızın en temel hakkı olan sağlıklı beslenmeyi tehdit eder hâle gelmiştir. Özellikle ramazan ayının bereketi altında sofralarımızdaki boşluklar ailelerimizin yüreğindeki acıyı büyötmektedir.

Tarım bir milletin bağımsızlığının ve geleceğinin teminatıdır. Gıda ve tarım sadece ekonomik bir sektör değil, millî güvenlik meselesidir. Yanlış tarım politikaları nedeniyle çiftçimiz borç altında ezilmekte, gençlerimiz tarımdan uzaklaşmakta ve üretim kapasitemiz erimektedir.

TÜİK'in enflasyonu ile vatandaşın hissettiği enflasyon arasında dağlar kadar fark vardır. Buradan soruyorum: TÜİK neden gıda sepetini açıklamıyor? Bu hesaplamayı neye göre yapıyor?

Gıda fiyatları tüm dünyada düşerken Türkiye'de yükselmeye devam etmektedir. Üstelik biz bir tarım ülkesiyiz, buna rağmen gıda enflasyonu sorunu yaşıyorsak bu apaçık bir ihmalin sonucudur. Defaatle ifade ettiğimiz gibi, üretimi önceleyen, ithalata bağımlılığı azaltan ve gıda güvenliğini esas alan adil ve millî bir tarım politikasına ihtiyaç vardır. Gençleri tarıma kazandırmak, kırsal kalkınmayı teşvik etmek ve yüksek maliyetleri düşürmek için reformlar şarttır. Tarım olmadan güçlü Türkiye olmaz. Bu bereketli topraklar doğru politikalarla kendi kendine yeten bir ülkeyi doğurabilir.

Değerli milletvekilleri, emeklilerimiz, asgari ücretlilerimiz ve sabit gelirli ailelerimiz iftar sofrasını kurmak için hesap kitap yapmak zorunda kalmaktadır. Hâl böyleyken, yirmi üç yılı aşkın süredir iktidar olanlar birtakım şovlarla bu gerçeği gizlemeye çalışıyorlar. Milletimizin mütevazı sofralarına misafir oluyor, giderken de reklam afişlerini yanlarında götürmeyi ihmal etmiyorlar, sonra da sosyal medya platformlarında boy boy paylaşıyorlar; hâlbuki, milletin sofrasından eksiltlen gıda enflasyonunun temel sebebi bu iktidarın ta kendisidir. Bir gazeteci dönemin Başbakanı Erbakan Hocamıza “Sizi vatandaşın sofrasında göremedik.” diye sorar. Hocamız “Bir Başbakan göreve geldiğinde vatandaş sofrasına birkaç çeşit daha koyabiliyorsa o Başbakan her akşam vatandaşın sofrasındadır.” diye cevap verir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - İşte, olması gereken budur. Bugün eğer vatandaşın sofrasını dert edinseydiniz bu tür şovlara ihtiyaç duymazdınız. Milyonlarca vatandaşın sofraya kurmadığı bir ülkenin iktidarısınız siz. İftar çadırı kuyruğunda misafir ağırlayamadığı için mahcup, torununa harçlık veremediği için boynu bükük, yalnızlığa itilen milyonlarca emekli var. Sizin iktidar olmadığınız bir denklemde daha müreffeh bir Türkiye mümkündür.

Bu doğrultuda, verilen önergeyi önemli buluyor ve destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ramazan ayının tüm İslam âlemi için hayırlara, coğrafyamızda ve dünyamızda barışa, kardeşliğe ve eşitliğe vesile olmasını diliyorum.

Ancak bugün ülkemizde yaşanan eşitsizliklerin sonucu olan enflasyon, derin yoksulluk ve toplumun gıdaya erişememesi üzerine konuşacağım. İktidarın çizdiği pembe tablolar ile sokağın, pazarın, mutfağın yangın yeri olduğu gerçeği arasında devasa bir uçurum var. Son Yaşam Memnuniyeti Araştırması'nda yurttaşlar “Ülkenin en önemli sorunu hayat pahalılığıdır.” demiş. Yani TÜİK'in manipülatif verileri dahi bu hakikati artık gizleyemiyor.

Şimdi, mübarek ramazan ayındayız. Azınlıktaki zenginler şatafatlı iftar sofralarına otururken belediyelerin kurduğu iftar çadırlarının önünde kuyruklar oluşuyor. Yağış, kar, soğuk demeden herkes saatler öncesinden o kuyruklarda beklemeye başlıyor. Bu kuyruklarda bekleyenler çoğunlukla emekliler ve asgari ücretliler yani açlık sınırının 30 bin lirayı aştığı bir ülkede 20 bin liralık maaşı reva gördüğümüz emekliler. Şimdi, bir emekli yurttaşımız içinde bulunduğu cendereyi şöyle haykırıyor: “20 bin lira alıyorum, kirayı ver, faturayı ver, elde var sıfır.” Bir diğeri ise “Böyle giderse yılın on iki ayı

oruç tutuyoruz.” diyerek açlığın ulaştığı boyutları yüzümüze çarpıyor ve aslında yılın her günü tek öğün beslenmek zorunda kaldığını haykırıyor. Bir pazarcı esnaf, yurttaşın artık kiloyla değil taneyle alışveriş yaptığını söylüyor. 80’li yıllarda bile et alırken düşünmediğini ancak bugün çeyrek kilo kıyma ya da bir dilim pastırmayı hayal bile edemediğini söyleyen yurttaşlar var.

Şimdi, ramazanın en önemli sembollerinden biri ramazan pidesi, sofraların vazgeçilmezi; sofralarda olması ne mümkün, tanesi 35 lira olmuş. Hurma, hurma! Artık lüks tüketim sayılıyor yani durum bu hâlde. Sayın milletvekilleri, bu tablodan en çok çocuklar etkileniyor. Kadın iradesini hiçleştirerek, kürsülerden “en az 3 çocuk” hamasetine devam ederken, mevcut çocukların karınlarını doyurmaktan aciz bir sistem yarattınız. Derin Yoksulluk Ağı’nın verilerine göre, anneler çocuklarının beslenme çantasına yiyecek koyamadığı için çocuklar utançlarından okula gitmek istemiyorlar. Çocuklarda yetersiz beslenmeye bağlı bodurluk oranı yüzde 5,5 gibi tehlikeli ve geri dönüşü olmayan bir eşiğe ulaştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

ADALET KAYA (Devamla) - Bitiriyorum.

Okulda olması gereken çocuklar yoksulluk nedeniyle ucuz iş gücü olarak çalıştırılmakta. Gıda krizinin sebebi, iktidarın iddia ettiği gibi, fırsatçılar değil; sorun, yapısaldır ve siyasidir. Yirmi iki yıldır ekonomide “reform” adı altında yapılan her düzenlemeyle toplumu ne yazık ki sefaletle sürüklediniz. Uygulanan ekonomi politikalarıyla yük hep yoksulun, emekçinin sırtına bindirildi.

Bizler DEM PARTİ olarak diyoruz ki: Gıda hakkı temel bir insan hakkıdır. Çocukların okula aç gitmediği, emeklilerin iftar çadırı kuyruklarında onurlarının zedelenmediği, yurttaşın gıdaya adilce erişebildiği bir düzeni kurmak zorundayız. Bu Meclis araştırma komisyonunun kurulması, halkın sofrasındaki yangını söndürmek adına atılacak ilk adımdır ve hayati önemdedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Gülcan Kış’a ait.

Sayın Kış, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İYİ Parti Grubunun vermiş olduğu araştırma önergesi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, gıda fiyatlarındaki artış bir ekonomi başlığı değildir. Bu artış, ülkeyi kimin yönettiği ve kimin bedel ödediğini gösteren en çıplak göstergedir. “Fiyatlar neden artıyor?” sorusuna cevap bulmadan hiçbir şey çözülmez, çözülemez de.

Biliyorsunuz, dünya büyük bir kriz yaşadı, pandemi oldu, savaşlar oldu ama gelenen noktada enflasyon birçok ülkede gerilerken ülkemizde tırmanmaya devam ediyorsa bunun adı küresel kriz değil, yönetememe hâlidir. Türkiye, gıda enflasyonunda Avrupa’da 1’inci, dünyada ise 4’üncü sırada. Bu tabloyu ne mevsim şartlarıyla açıklayabilirsiniz ne de dış güç masallarıyla, bu tabloyu açıklayan tek şey var, o da hukuksuzluk ve adaletsizliktir. (CHP sıralarından alkışlar) Çünkü bu ülkede güven yok, güven duygusunun olmadığı yerde üretim olmaz, yatırım olmaz, fiyatlar da düşmez. İktidar sıraları isterse bu kürsüden sayfalarca kitap cümlesi kurabilirler; ekonomi şöyle iyi, böyle iyi diyebilirler ama ben size vatandaşın ne yaşadığını anlatayım, belki o zaman canınız daha çok yanar. Hafta sonu Mersin’de semt pazarını dolaştım. Eskiden pazarcılar koca koca fiyat etiketleri asarlardı, şimdi tezgâhlarda “Kredi kartı

geçerlidir.” yazıyor. Bu, yoksulluğun AKP tarafından nasıl normalleştirildiğinin açık bir itirafıdır. Bakın arkadaşlar, bu ülkenin en büyük banknotuyla bir demet tere otu bile alınamıyorsa -altını çiziyorum, tere otu- ve fiyatı 250 TL’ye dayanmışsa ortada açık bir sistem sorunu vardır. 1 kilogram salatalık 190 TL’ye ulaşmış, 190 TL, salatalık bu.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - O da Mersin’de.

GÜLCAN KIŞ (Devamla) - Bu, yalnızca pahalı bir sebze değildir; bu, çöken tarım politikasının ağır bir bedelidir.

Değerli milletvekilleri, üretim ayağımız çökmüştür. Gübre pahalı, mazot pahalı, yem pahalı; çiftçi tarlasını süremez hâle gelmiştir. Üretim bu kadar baskı altındayken tüketiciye ucuz gıda vaadi vermek ya cehalettir ya da bilinçli bir aldatmadır. Üstelik zam yağmuru durmadan da devam ediyor. Bakın, bugün mazota yine zam geldi. Mazot fiyatı 61 TL’yi geçti. Çiftçi bu maliyetle tarlasını nasıl sürecektir, soruyorum sizlere. Mazota gelen her zam tarladan sofraya kadar her ürüne yeni bir zam olarak da yansımaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kış, lütfen tamamlayın.

GÜLCAN KIŞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Siz üretimi değil, zam üretimini destekliyorsunuz. Bu nedenle gıda krizi de bir sonuç olarak karşımızda duruyor. Asıl sorun, tarımı bitiren, üreticiyi yalnız bırakan, tüketiciyi borca mahkûm eden sizin siyasi tercihlerinizdir.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: Bu ülkede insanlar sabrının sınırında yaşıyor artık değerli arkadaşlar ama unutmayalım, bir hesap günü de var. O hesap günü geldiğinde 28.075 TL’yi çok gördüğümüz asgari ücretlinin de “20 bin TL size yeter.” dediğiniz emeklinin de iki eli yanınızda olacaktır. O hesap sandıkta görülecektir ve o gün geldiğinde bu kötü düzenin bedelini bu ülkenin emekçisi değil, bu düzeni kuran sizler ödeyeceksiniz.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Milleti aç koydular, aç. 50 milyon kişi yoksulluk sınırı altında yaşıyor.

BAŞKAN - Sayın Kış, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Burdur Milletvekili Adem Korkmaz’a ait.

Sayın Korkmaz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Adem Hoca, yine zor iş vermişler sana. Neyini savunacaksın bu gıdadaki fiyatların?

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM KORKMAZ (Burdur) - Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; az önce yapılan konuşmalarda da genellikle gıda fiyatları ve tarımsal üretimin yapısı üzerine değerlendirmeler yapıldı. Tabii, bu değerlendirmeler görece farklı açılardan yapılabilir ancak biz mesele hepimizi ilgilendiren, vatandaşımızın günlük hayatına doğrudan temas eden gıda meselesi, tarım meselesi olunca da her türlü değerlendirmeye, görüşe ve fikre elbette açık durumdayız ancak bu tür konuları değerlendirirken fotoğrafın bütününe bakmak gerekiyor ve bütüncül bir perspektif ortaya koymak gerekiyor.

Öncelikle, iktidara geldiğimiz günden bu yana hayvansal ve bitkisel üretimin sürdürülebilirliğini temel bir öncelik olarak ortaya koyduk, bu şekilde bir yaklaşım geliştirdik; üreticiyi destekleyen ve maliyetleri azaltan yapısal adımları kararlılıkla hayata geçirdik. Bu kapsamda, sadece geçtiğimiz yıl büyükbaş hayvan varlığımız yüzde 4,3; küçükbaş 5,4; kümes hayvanı varlığı 2,6 oranında artmıştır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yanlış bilgi Hocam, onu sen de tekrarlama. Şap hastalığı oldu, o kadar hayvan kesime gitti; o bilgi bile yanlış.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Daha geniş bir perspektiften bakıldığında ise hükümetlerimiz döneminde hayvan varlığında yüzde 50 ile yüzde 70 oranında artışlar sağlanmıştır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - 13 milyona düştü hayvan varlığı büyükbasta.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Bu artış yalnızca hayvan varlığıyla ilgili değildir. Bugün, Türkiye yaklaşık 24 milyon hektarlık işlenen tarım ve güçlü üretim kapasitesiyle 86 milyonluk nüfusun ve ayrıca da ülkemizdeki yıllık 60 milyondan fazla turistin de gıda ihtiyacını karşılayan güçlü bir tarımsal üretim kapasitesine sahiptir.

Tarım sektörümüz, gıda sektörümüzle birleşerek özellikle tarımsal üretimde net dış ticaret fazlası veren ve Türkiye'nin cari dengesine önemli katkısı bulunan sektörlerimizin başında gelmektedir. Bu anlamda, üretimi önceleyen ve çiftçisini destekleyen politikaların somut sonucu olarak bunu ifade edebiliriz.

Zaman zaman belli ürünlerde ithalat ihtiyacınız olabilir ama burada mesele ithalat-ihracat dengesinde net ihracatçı olduğumuzdur ve Türkiye'nin yıllardır net tarımsal ihracat fazlası veriyor olmasıdır.

Elbette, üretim kadar piyasadaki istikrar ve vatandaşımızın alım gücünün korunması da önemlidir. Ramazan ayı münasebetiyle işte, marketlerde ve pazarlarda fahiş fiyat artışları yapıldığı gibi birtakım söylemler de var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Çoğu AK PARTİ'li o marketlerin.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Ancak coşkuyla kutladığımız ramazan ayı münasebetiyle vatandaşlarımızın sofrasını korumaya yönelik adımlar kamu kurumlarımızın koordinasyonunda da yoğun bir şekilde sürdürülmektedir.

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Zamlar nasıl oluyor peki, zamlar nasıl oluyor?

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Ticaret Bakanlığımızın sektör temsilcileriyle yürüttüğü görüşmeler neticesinde indirim kampanyaları kapsamında önemli mutabakatlar sağlanmış, birçok zincir market temel gıda ve et fiyatlarında sabitlemeyi devreye almış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ben Ankara'da bulamadım öyle bir market.

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - İsimlerini vererseniz biz de bakalım, bir alalım. Hangi marketler, hangi marketler?

BAŞKAN - Evet, lütfen tamamlayın.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Ülkemizin öncü perakende zincirlerinden bazıları şubat ayı içerisinde 100 temel gıda ve temizlik ürününü vatandaşlarımıza geçen yılın fiyatlarıyla sunacağını açıklamıştır.

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - İş olsun diye konuşuyorsunuz ya.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Yine, Et ve Süt Kurumu aracılığıyla piyasaya arz edilen ürünlerde fiyat istikrarı da sağlanmış.

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Hangi ürünlerde? Bir söyleyin de biz de alalım. Hangi marketlerde? İsmi söyleyin de alalım. Vcdansızlık etmeyin ya!

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Kıyma 485 lira, kuşbaşı 510 lira, tranç 535 lira, kontrfile 900 lira, antrikot 1.000 lira, bonfile 1.200 lira seviyesinde sabitlenmiş; tereyağı ise 384 lira olarak sabitlenmiştir. Yani şu anda Ankara ve İstanbul başta olmak üzere PERDER'e üye marketlerde bu fiyatlarda et tedariki ve sunumu yapılmaktadır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bin liranın altında et yok hocam.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Ayrıca, yine, benim daha bugün sahadan aldığım... Burdur Güç Birliği Et Kombinası'nda da yaklaşık bir aydır et kesim fiyatında herhangi bir değişimin olmadığını, vatandaşımızın da güvenli gıdaya ulaşımı konusunda herhangi bir sıkıntısının olmadığını ifade eder, hepinize saygılar sunarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kesim 610 lira.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Şimdi öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir baksaydık kabul edip ne var, ne yok, fiyatlar nasılmış diye. Mazotun 61 lira olduğu yerde gıda ürünü ucuz olur mu ya!

BAŞKAN - Şimdi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım, ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, Türkiye'deki IŞİD yargılamalarındaki cezasızlık pratiklerinin araştırılması amacıyla 24/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Şubat 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

24/2/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/2/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

24 Şubat 2026 tarihinde Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından (16656 grup numaralı) Türkiye'deki IŞİD yargılamalarındaki cezasızlık pratiklerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 24/2/2006 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'e söz veriyorum.

Sayın Eren, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEMPARTİ GRUBU ADINA SERHAT EREN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ Grubumuzun önerisi adına söz almış bulunuyorum.

Önergemizde Orta Doğu halkları olmak üzere dünya halklarının başına gelmiş en büyük felaketlerin faillerinden olan IŞİD'lilerin Türkiye'deki yargılamalarındaki cezasızlık pratiğinin araştırılmasını talep ediyoruz.

Değerli milletvekilleri: IŞİD Irak'ta, Suriye'de, Orta Doğu'da, Avrupa'da ve dünyanın birçok yerinde katliam yapan, kadınları ve çocukları kaçırıp köleleştiren, sivilleri hedef alan, vahşi cinayetleri işlemekten çekinmeyen ve Ezidi halkına karşı soykırım yapan bir örgüttür. Suroç'ta 33 düş yolcusunu, Ankara'da 104 barış ve demokrasi talep eden emekçi yurttaşımızı katleden, Diyarbakır'da HDP'nin mitingini, Antep'te bir Kürt düğününü kana bulayan ve son olarak Yalova'da 3 polisi katleden IŞİD, bizatihi örgütlü, planlı ve sistematik hareket eden bir örgüttür.

Peki, bu kürsüden soruyoruz: Bu kanlı örgütle Türkiye gerçekten siyasi, ideolojik ve hukuki anlamda yüzleşti mi, yüzleşiyor mu? Soruyoruz: Kaç IŞİD'li insanlığa karşı suçlardan mahkûm olmuştur? Bugüne kadar kaç IŞİD sanığı kesinleşmiş mahkûmiyet almıştır? Kaç davada soykırım değerlendirilmesi yapılmıştır? Bu soruların bir an önce cevaplanmasını bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de IŞİD üyeleri kiliseye günah çıkarmaya gider gibi mahkemelerde günah çıkarıp sonra da rahatça çıkabiliyorlar. Katliamlardan, soykırımlardan, tecavüzlerden değil, basit birer örgüt üyeliğinden yargılanıyorlar. Şimdi soruyorum: İşledikleri suçlar arasında öldürme fiili var mı? Var. Kadınları köleleştiriyorlar mı? Köleleştiriyorlar. Hapse atıyorlar mı? Atıyorlar. Tecavüz ediyorlar mı? Ediyorlar. İnançtan ve etnik kökeninden kaynaklı olarak kitlesel katliam yapıyorlar mı? Yapıyorlar. Peki, hem bizim iç hukukumuzda hem de uluslararası hukukta “insanlığa karşı işlenmiş suç” olarak tanımlanan bu suçlardan dolayı yapılan yargılamalarda hem Diyarbakır hem Suroç hem Ankara hem Antep'le ilgili verilmiş tek insanlığa karşı suçtan dolayı ceza var mı? Hayır, tek bir ceza yok. Peki, yapılan yargılamalarda bu IŞİD'lilerin uluslararası bağlantıları araştırılıyor mu? Hayır. Ülke içerisindeki, devlet içerisindeki ilişkileri araştırılıyor mu? Hayır. Yurt dışında işlemiş oldukları suçlar Türkiye'de yargılandıkları dosyalara dâhil ediliyor mu? Hayır, hiçbir yapılmıyor, devlet içerisindeki bağlantıları araştırılmıyor. Sadece ve sadece ne yapılıyor? Sıradan, yakalanan kişinin şahsi durumuyla sınırlı olmak üzere veya o suçla sınırlı olmak üzere yargılama yapılıyor. Şimdi, sorun tam da bu, şu an yargılanan, yargılamaları devam eden ve iadesi söz konusu olan IŞİD'lilerin gerçekten yargılamaları yapılacak mı? Bu bahsettiğimiz çerçevede yargılamaları yapılacak mı? Etkin, bütünsel, bütünlüklü olarak etkili soruşturmalar, yargılamalar yapılacak mı? Hayır, yapılmayacak. Buna ilişkin kaygımız yüksektir. Tam da bu kaygıdan dolayı diyoruz ki: Bu araştırma önergemizin kabul edilmesi lazım.

Değerli milletvekilleri, şimdi, IŞİD yargılamalarıyla ilgili çok önemli bir davadan bahsedeceğim. Bakın, Ankara 15. Ağır Ceza Mahkemesinde bir yargılama yapılıyor. Irak'ta alıkonulan bir kız çocuğunun internet üzerinden satışı yapılıyor, bunun faili yakalanıyor, bununla ilgili bir dava açılıyor. Ama davada ne yok? Davada bu IŞİD'li yok, adli kontrol kararı bile verilmiyor. Duruşmalara gelmiyor, nerede olduğunu bilmiyoruz. Bu kişi aramızda da dolaşıyor olabilir. Yarın öbür gün herhangi bir yerde kendisini patlatabilir de; kim bilir, belki Suriye'de, Irak'ta Kürtlere karşı, Ezidilere karşı bir cephede de savaşıyor olabilir. Dolayısıyla, sayın milletvekilleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

SERHAT EREN (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; işte IŞİD'liler böyle korunuyor. Sadece demokratik siyaset yapan gazeteciler, akademisyenler, hukukçular, siyasetçiler, belediye başkanları on yıl, on beş yıl boyunca cezaevinde dururken insanlığa karşı suç işlemiş bu katillerin aramızda dolaşıyor olması bu ülkeye yapılan en büyük kötülüktür.

Diyoruz ki: Gelin, bu IŞİD'lileri doğru düzgün yargılayalım, hukuka uygun bir şekilde yargılayalım, bütünlüklü yargılayalım, etkili bir şekilde yargılayalım; gelin, bu araştırma önergemizi hep birlikte kabul edelim.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

İlk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a ait.

Sayın Çalışkan, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; 3 Kasım 2002 tarihinde seçim oldu, 1 Mart 2003'te -dört ay sonra- tezkere reddedildi, 20 Mart 2003'te Adana İncirlik'ten kalkan uçaklar Bağdat'ı bombaladı, Irak işgal edildi. Büyük Orta Doğu Projesi (BOP) Eş Başkanlığı çevresinde çanak tutulan bu işgal sonucunda belli olaylar oldu; bunlardan biri de Ebu Gureyb Hapishanesinde yaşanan işkenceler. Bunun sonucunda CIA ve MOSSAD iş birliğiyle sosyolojik taban bulan bir yapı ortaya çıktı; işin her şeyden önce merkezine inmek durumundayız. Bütün terör örgütleri insanlık için tehdittir.

Önergede insanlığa karşı işlenen suçların cezalandırılması isteniyor; El Hak, doğrudur ama AK PARTİ iktidarı Uluslararası Adalet Divanı tarafından bile mahkeme kararlarıyla tespit edilmiş, tescillenmiş olan İsrail'in Gazze'de işlediği soykırıma karşı ağzını açmıyor. Kendi kendini sosyal medya hesaplarından ifşa eden o katil, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı askerlere karşı bile hiçbir yaptırım uygulanmıyor; sorgulama, gözaltı hiçbirini yaptırılmıyor. Onun için de AK PARTİ iktidarı için terörün anlamı şu: "AK PARTİ'ye yararı mı var, zararı mı var; AK PARTİ'nin yanında mı, karşısında mı?" Dün savaş ilan ettiği bir kurumla bugün canciğer dost pekâlâ olabilir çünkü siyasi konjonktür bunu gerektirmiştir. Dün beraber yürüdükleri, aynı yağmur altında ıslandıkları kimselere ramazan günü, sahur vakti operasyonlarıyla on yıl sonra, hâlen pekâlâ terör operasyonu yapmaktan çekinmemektedir.

Değerli milletvekilleri, onun için, devlet güven vermelidir. "Benim Mısır'la aram iyi olsun, Özbekistan Hükümetini kızdırmayayım, Çin'le karşı karşıya gelmeyeğim." diye Müslüman Kardeşler mensuplarını uçağa bindirip teslim edersen, Özbek âlimi sınır dışı edersen, Uygurları sınır dışı edersen sana güven olmaz, senden adalet beklenmez. Onun için adaletin olmadığı bir yerde de hiçbir şekilde güven olmaz. Bizim her şeyden önce ülkede adaletin tesisi için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, lütfen tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bakın, bugün ülkemizde bir göç politikası uygulanıyor, gönüllü birlik politikalarla Avrupa'ya karşı pazarlık yapılıyor. Ülkemiz âdeta bir göç toplama kampı hâline getirildi. Avrupa Birliğinden milyarlarca para alınırken bir taraftan da Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı parayla satıldı. Böyle ülke yönetimi asla olmaz.

Bugün bahsedilen gruplarla ilgili gerçekten çok ciddi sorunlar var ama bu sorun bu Meclis kürsüsünde tartışılacak bir sorun zannediyorum değil; elbette bir komisyon kurulup bunun düzgünce, adilce, geleceği planlayacak şekilde çözülmesi gerekir. Bir taraftan mağduriyetler, bir taraftan insanlık dışı olaylar, hepsinin iç içe girdiği bir dönemde biliyorum ki iftar vakti yine "Yok." diyecekler.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Hakan Şeref Olgun'a aittir.

Sayın Olgun, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; IŞİD yargılamalarına ilişkin olarak Türkiye’de cezasızlık pratiği bulunduğu ve etkin bir mücadele yürütülmediği iddia edilmektedir. Her şeyden önce şunu açıkça ifade etmek gerekir ki Türkiye Cumhuriyeti devleti IŞİD başta olmak üzere tüm terör örgütleriyle mücadele eden bir ülkedir. Binlerce yabancı teröristi sınır dışı etmiş, yüzlerce operasyon gerçekleştirmiş ve çok sayıda örgüt mensubunu yargı önüne çıkarmıştır. Terörle mücadele konusunda samimiyet testi yapılacaksa bu test seçici bir bakışla yapılamaz. IŞİD’e karşı hassasiyet gösterilirken Suriye’nin kuzeyinde faaliyet gösteren ve PKK’nın uzantısı olduğu uluslararası raporlara da yansıyan YPG yapılanmasına karşı aynı netlik gösterilmezse burada ciddi bir çifte standart vardır. “YPG/DSG” adı altında faaliyet gösteren yapı Türkiye açısından açık bir ulusal güvenlik tehdididir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Yalova’da IŞİD’i öldüren polisi de anlat!

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Bu yapıyla organik bağı bulunan PKK kırk yılı aşkın süredir ülkemize ağır bedeller ödetmiştir. Dolayısıyla Türkiye’nin sınır güvenliğini sağlamak amacıyla yürüttüğü tüm operasyonlar kime karşı yapılırsa yapılsın meşrudur.

Terörle mücadele ideolojik tercihlere göre parçalara ayrılarak yürütülemez. İnsan hakları elbette evrenseldir ancak insan haklarını savunurken Türkiye’nin güvenlik hakkı da yok sayılamaz. Bizim yaklaşımımız nettir: Terörün her türlüsüne karşıyız, IŞİD’e de karşıyız, PKK’ya da karşıyız, YPG’ye de karşıyız. Türkiye Cumhuriyeti devletin terörle mücadelesi bir tercih değil, iktidarda kim olursa olsun anayasal bir zorunluluktur.

Yine, bu mücadele yapılırken söz konusu bölge ülkelerinde yargılanan ve tutuklu bulunan Türk vatandaşlarımızın durumu konusunda da hassasiyet gösterilmelidir. Bu vesileyle, daha önce dile getirdiğim bir durumu bu kürsüden bir kere daha sorma ihtiyacı hissediyorum: On dokuz aydır Irak’ta taksirli bir suçtan tutuklu bulunan Türk vatandaşı Süleyman Sürmeli, Irak mahkemesince 31 Aralık 2024’te iadesine hükmedilmesine ve ülkeye dönmesi yönünde rızasını açıklamasına rağmen dosyası hâlâ Irak Dışişleri Bakanlığında tutuluyor. Türkiye’ye iade edilse mevzuat gereği geldiği gün tahliye olacak bir Türk vatandaşı başka bir ülkenin nezarethanesinde rehin gibi tutulurken Türkiye Cumhuriyeti ne yapıyor? O zaman da sormuştuk, Süleyman Sürmeli neden tutuluyor? Türkiye kimden çekiniyor? Yoksa Irak’ın Türk vatandaşlarını IŞİD iddiaları üzerinden siyasi pazarlık aracı yaptığı iddiaları doğru mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - “Türkiye, IŞİD suçlularını iade etmediği için Irak da Süleyman’ı rehin durumda bekletiyor, iade etmiyor.” şeklinde gayriresmî verilen bilgiler gerçek mi?

Değerli milletvekilleri, terörle mücadelede çifte standart olmaz. Devlet ciddiyeti hem güvenliği sağlamak hem de vatandaşın hukukunu korumakla ölçülür. Biz ne teröre göz yumarız ne de bir Türk vatandaşının başka bir ülkede hukuki belirsizlik içinde tutulmasına sessiz kalırız.

Bu soruların cevabı verilmeden, bu çelişkiler giderilmeden sağlıklı bir tartışma yürütülemez diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Biz “terör örgütü” dedikçe onlar hop oturup hop kalkıyorlar ya!

BAŞKAN - Sayın Olgun, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver’e aittir.

Sayın Ünver, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Tüm dünyada ve özellikle Suriye’de olduğu gibi Türkiye de terör eylemlerinde büyük can kayıpları vererek IŞİD terörünü yaşadı. Suruç’ta, Ankara’da, Atatürk Havalimanı’nda, Sultanahmet Meydanı’nda, Gaziantep’te, İstanbul’daki bir gece kulübünde çok sayıda yurttaşımız IŞİD tarafından katledildi. Son olarak Yalova’da IŞİD operasyonunda 3 polisimizi şehit verdik. Son zamanlarda tutuklu IŞİD üyelerinin Türkiye’ye getirileceği iddiaları gündeme gelince Türkiye’nin IŞİD mensuplarına karşı yargısal uygulamaları ve güvenlik politikaları boyutuyla tutumu haklı olarak tartışılır, konuşulur olmuştur.

Türkiye’de her kesimin dile getirdiği cezasızlık algısı hatta olgusu önemli bir yargı sorunudur. Biliyoruz ki suç olan eylemi gerçekleştiren fail hak ettiği cezayı gecikmeden ve en hızlı şekilde almaz ise bu, adalete olan inancı yok eder. Ceza adaletinin sağlanması yaygınlaşan cezasızlık olgusunu da bertaraf etmenin tek yoludur. Maalesef ki Türkiye’de AKP iktidarında bu sağlanamamaktadır. Bilelim ki suç işleyen fail hak ettiği cezayı almaz ise bu, failin sırtının sıvazlanması anlamına geliyor. Birçok suçun yanı sıra dini istismar eden terör örgütleri söz konusu olunca bu hususta oluşan şüpheler hiç de haksız değildir. İktidar çevrelerince FETÖ’nün ilk başlarda nasıl, 15 Temmuzdan sonra nasıl değerlendirildiği; yine IŞİD’in ilk yıllarda yaşanan önceki hoşnutsuzlukların, öfkelerin doğurduğu reaksiyon olarak görüldüğü hepimizin malumu. Örnek kabîlinden 2016’da yaşadığımız acı bir olayı hatırlayalım. 2 askerimiz Fethi Şahin ve Seftir Taş’ın yakılarak şehit edildiklerine dair video internette yayımlanınca hepimiz dehşete düşmüştük. Bu vahşetin hesabının en hızlı şekilde sorulmasını bekledik. Uzun süre ilgililer ve yetkililer kamuoyuna karşı durumu açıklayıcı bir tutum almadılar. Bu arada, infazın fetvasının IŞİD’in kadısı olarak bilinen Jamal Abdul Rahman Alwi tarafından verildiği ileri sürüldü; sonra, bu isim Türkiye’ye yerleşti, Gaziantep’te bir kuşçu dükkânı açtı. IŞİD’in kanlı kadısı Gaziantep’te kanarya satarak hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam etmeye başladı. Bir ihbar üzerine tesadüfen yakalandı. 18 Haziran 2020’de tutuklanıp IŞİD yöneticiliğinden dava açıldı, dokuz ay sonra da adli kontrole tahliye edildi. Durum basına yansıyınca 18 Eylül 2021’de yeniden tutuklandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Devamla) - Açılan yeni davayla Anayasa’yı ihlal ve 2 kişiyi öldürmek suçundan 3 kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

Yalova’da 3 polisimizi şehit eden IŞİD teröristleri de tutuklanıp yedi ay sonra serbest bırakılmışlardı. Bu teröristlerden birinin tutuklandıkları dosyadaki ifadesinde polisimize ve Cumhurbaşkanına “kâfir” dediği, Türkiye Cumhuriyeti’ni şeriat dışı, askerlik ve oy kullanmayı da küfür olarak nitelediği basına yansıdı. Hâl bu iken bu teröristler nasıl serbest bırakıldılar ve tahliye edildiler? O zaman şu sorular hiç de haksız değil: Getirilecek IŞİD mensupları kim? Türkiye’ye getirildiklerinde hak ettikleri şekilde yargılanacaklar mı? İnsanlığa karşı işledikleri suçlardan, sistematik katliamlardan uluslararası suç boyutuyla cezalandırılacaklar mı?

Bu nedenle, öneriye uygun olarak Meclis araştırması açılmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ünver, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Mustafa Arslan’a ait.

Sayın Arslan, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

Baş rahmet, ortası mağfiret, sonu cehennem azabından kurtuluş olan ramazan ayının tüm insanlığa hayırlar getirmesini diliyorum.

Millî Eğitim Bakanlığımız tarafından yayınlanan ramazan genelgesi bu milletin ruh köküne, tarihsel hafızasına, medeniyet iddiasına uzanan açık bir irade beyanı olmuştur. Bu anlayışı çocuklarımızla buluşturmak bir dayatma değil, kökleriyle bağıni koparmayan bir nesil yetiştirmenin vicdani, tarihi ve millî sorumluluğudur. Bu anlamlı vizyonun mimarı Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere emeği geçenlere ve Millî Eğitim Bakanımız Sayın Yusuf Tekin'e şükranlarımı ifade ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir; terörle mücadelesi sınır ötesinde ve ülkemizde hukukun çizdiği çerçevede yürütülmektedir. Terör nereden gelirse gelsin, kimden gelirse gelsin terör örgütlerine uygulanacak mevzuat bellidir; teröristin kimliğine, etnik yapısına, siyasi düşüncesine göre bir uygulama yoktur. DEAS'la devlet olarak en kapsamlı, en etkili mücadeleyi yürüten ülke Türkiye'dir. Bu uğurda sınır ötesinde, yurt içinde, uluslararası arenada kararlı bir mücadele ortaya konulmuş, DEAS'ın başı ezilmiştir. Türkiye'nin bu uğurdaki mücadelesinin hafife alınmasını hiçbir vicdan kabul etmez. DEAS'la en büyük mücadeleyi veren ülkemizi farklı bir konuma yerleştiren önergedeki ifadeleri kabul mümkün değildir.

Terörle mücadele söz konusu olduğunda netiz; Türkiye Cumhuriyeti, hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde hem vatandaşının can ve mal güvenliğini korumak hem de temel hak ve özgürlükleri güvence altına almak için büyük bir mücadele ortaya koymaktadır. Güçlü bir demokrasi aynı zamanda güçlü bir kamu düzeniyle mümkündür, bunun dışındaki arayışlar Türkiye'ye fayda değil, zarar getirir.

Önergede dile getirilen bazı iddiaların ülkemizin uluslararası alandaki mücadelesini zayıflatacak bir dil içerdiğini de üzülererek görüyoruz.

Türkiye, bulunduğu coğrafyada çok boyutlu tehditlerle karşı karşıyadır. Sınır güvenliğimizden enerji arz güvenliğine, düzensiz göçten bölgesel istikrarsızlıklara kadar pek çok başlıkta yoğun bir mücadele yürütülmektedir. Böyle bir tabloda devletimizin kurumlarını töhmet altında bırakmak sorumlu bir siyaset anlayışı değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - Bizim önceliğimiz, 85 milyon vatandaşımızın birliğini, kardeşliğini ve huzurunu korumaktır. Etnik kimliği, inancı, yaşam tarzı ne olursa olsun her bir vatandaşımız bu devletin eşit ve onurlu bir ferdidir; ayrıştıran değil, birleştiren bir dili esas almak zorundayız. Siyaset, toplumu kutuplaştırma değil, ortak paydada buluşturma sanatıdır.

Sözlerimi Hazreti Mevlâna'nın bir sözüyle bitirmek istiyorum: "Küsmek ve darılmak için bahaneler aramak yerine sevmek ve sevilmek için çareler arayalım."

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, emeklilere yönelik, sosyal devlet ilkesi gereğince hem emekli maaşlarında hem de bayram ikramiyelerinde gerekli iyileştirmelerin bir an önce yapılması amacıyla 24/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Şubat 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

24/2/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/2/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili, Grup Başkan Vekili Murat Emir tarafından, emeklilerimize yönelik, sosyal devlet ilkesi gereğince hem emekli maaşlarında hem de bayram ikramiyelerinde gerekli iyileştirmelerin bir an önce yapılması amacıyla 24/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan 1720 sıra no.lu Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 24/2/2026 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'e söz veriyorum.

Sayın Meriç, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün söylenecek çok az söz var. Birçoğunuz niyetlisiniz, Allah kabul etsin diyorum her şeyden önce ve birazdan gideceksiniz iftar sofralarına oturacaksınız, iftarınızı açacaksınız ve Cenab-ı Allah'a dua edeceksiniz "Rabb'im bize verdiği nimetler için sana şükürler olsun." diye ama maalesef ibadet sadece bu değil. Tuttuğunuz oruçların size mana olarak katması gereken duygular maalesef sadece bu olmamalı ama milyonlarca emeklimiz inanın, samimiyetle söylüyorum, kendi evinde iftarını nasıl açacağını ki canının istediği yemekle değil, maalesef kâğıda kaleme rakamlar yazarak "Neyle açacağım?" diye günlerini, haftasını ve bu mübarek ayı geçirmek zorunda kalıyoruz. Eğer siz bu emekli hemşehrilerimizi, milletimizi düşünemeyecekseniz, düşünmüyorsanız, kusura bakmayın ama ben kendi adıma söyleyeyim, bir şey söylersem canınız sıkılır, yaptığımız ibadetlerin Allah katında kabulü de çok zor diye düşünüyorum çünkü her ibadet insana bir şeyler nasip etmeli. Öyle değil mi Sayın Grup Başkan Vekilimiz? Yaptığımız ibadetlerden insani olarak bir şey almak zorundayız. Cenab-ı Allah'ın bizim yaptığımız her ibadette bir şeyleri düzeltmemiz gerektiğini, insani değerlerimizin bir şekilde farkına varmamız gerektiğini söyleyen bir dine mensupsunuz ama sizler kusura bakmayın -bu yaptığımız ibadetlerin sonucunda- emeklileri kendi iftarını açamayacak şekilde yoksulluk sınırının altına, açlık sınırının altına maalesef mahkûm ettiniz.

Bakın, gelin, bu ucube sistem olan başkanlık sisteminin bize getirmiş olduğu bu emekli ikramiyelerinin ve maaşlarının halkı bu kadar eziyet içerisinde geçinmeye zorladığı bir sistemden hep beraber kurtulalım. Bu, hepimizin vicdani olarak sorumluluğudur, bu vatana, bu millete bir sorumluluğumuzdur. Ben, inanın, bir Türk evladı olarak, bir milletvekili olarak, bir kardeşiniz olarak bunlardan gerçekten çok büyük rahatsızlık duyuyorum, sizlerin de duyduğuna buna samimiyetimle inanıyorum. Bugün sokağa çıktığınızda bir emeklinin size şikâyet etmediğini bana söyleyemezsiniz.

Bakın, burada bizi izleyen milyonlarca emekli vatandaşımız var. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak sizin bu aldığınız emekli maaşlarının size yetmediğini, bu maaşlarla insani yaşam şartlarını size veremediğimizi açıkça söylüyoruz ve bunu kabul ediyoruz. Bunu değiştirmek için de bugün tekrar yeni bir yasanın çıkması için de elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz ama bugün birazdan yapılacak oylamada yirmi beş yıldan beri bizi idare eden, sizleri idare eden AKP Hükümetinin, seçtiğiniz milletvekillerinin oylarıyla maalesef ret verilecek. Size diyecekler ki: “Bu maaşlar size yeter, bu açlık sınırında geçinmek zorundasınız, bu yoksulluk sınırının altında geçinmek zorundasınız, bu size yeter.”

Ama ben buradan tüm emeklilere seslenmek istiyorum: Bu sizin için bir kader değildir, bu sizin çekmek zorunda olduğunuz bir kaderiniz değildir, her şey sizin elinizde. Bu sandık geldiğinde bunları size yaşatmaya mahkûm eden bu AKP Hükümetinin bu milletvekillerine ne diyeceğinize şimdiden karar verin.

Bakın, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak diyoruz ki: Bunu yapmayın, bu emeklilerimizin maaşlarını gelin düzeltelim, bayram ikramiyelerini artıralım, insanca yaşamaları için gereken ikramiye ve maaşları düzenleyen yasayı tekrar elimize alıp kontrol edelim, edelim ki kendi emekli olan annenize, babanıza, kardeşlerinize, etrafınıza, akrabalarınıza, beraber kahvede oturduğunuz hemşehrilerinize karşı başınızı önünüze eğmeyin diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

MELİH MERİÇ (Devamla) - Arkadaşlar, bu siyasi bir konuşma değildir; bu, hepimizin içini yakan, hepimizin sokağa çıktığımızda, emekliler bizim yüzümüze baktıklarında kafamızı önümüze eğdiğimiz bir pozisyondan kurtulma çabalarıdır, bu bir siyasi konuşma değildir. Milletimizin insani olarak yaşamlarını sağlayabilecek kudret bu ülkede var ama vermiyorsunuz. Bunu vermek için biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak sizin yanınızdayız. Bütün emeklilerin bütün ihtiyaçlarını giderecek hak ettikleri maaşı almaları için gereken her şeyi yapmaya biz hazırız, muhalefet milletvekillerimiz de hazır ama gelin, dik durmaktan vazgeçin, emeklileri bu sıkıntı karşısında, bu yaşam koşullarında yaşamaya mahkûm etmeyin diyorum ve Genel Kurulu sevgiyle saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Meriç.

Diğer söz talebi, YENİ YOL Grubu adına Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ’a ait. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu grup önerisi üzerinde YENİ YOL Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, iktidar bizi burada oyalarken dışarıda bu ülkenin emeklisi kirasını ödeyemediği için evinden atılıyor. Bu ülkenin emeklisi başını sokacak bir dam bulamadığı için en ucuz pansiyon köşelerinde, sağlıksız odalarda barınma savaşı veriyor. Bu tablo, iktidarın Türkiye Yüzyılı masalının acı bir iflas belgesidir.

Bakınız, bugün Türkiye’de 4 kişilik bir ailenin sadece karnını doyurabilmesi için açlık sınırı 31.224 lira. Peki, yoksulluk sınırı nedir? 111.706 lira. Peki, siz emekliye ne veriyorsunuz? Açlık sınırının biraz üstünde bir para veriyorsunuz, 5 milyon kişi 20 bin lira maaş alıyor. Bekâr bir çalışanın yaşama maliyetinin 40.541 lira olduğu bu düzende emekliyi 20 bin liraya mahkûm etmek “Sen yaşama, sen nefes alma.” demektir.

Sayın Cumhurbaşkanı 2024 yılını Emekliler Yılı ilan etmişti. Evet, haklıymış, 2024 yılı emekliler için açlığın, yoksulluğun, çaresizliğin ve de sefaletin yılı oldu. Rakamlara bakın; 2002 yılında emeklilerin sadece yüzde 36,6'sı ek bir iş arıyordu, bugün ise yüzde 65,77'si ek bir iş arıyor. Bugün Türkiye'de kayıt dışı çalışanlarla birlikte 8 milyona yakın emekli, ilerlemiş yaşına rağmen ya bir tezgâhın başında ya da bir inşaat iskelesinde veya taksilerde şoförlük yaparak rızkını arıyor. Emekliyi ömrünün son baharında çalışmaya mahkûm eden bu düzen sosyal devletin bittiği yerdir.

“Emekliye kaynak yok.” diyenlere buradan soruyorum: Vergilerini bir gecede sildiğiniz... Sildiniz demiştik de Mehmet Şimşek “Kimsenin vergi borcunu silmiyoruz.” demişti ve ardından da biz ilave etmiştik, Sayın Erhan Usta'yla beraber şöyle demiştik: Evet, silmiyorsunuz ama bu vergi borcu olan zenginleri çağırıyorsunuz, uzlaşmayla da bunların milyon dolarlık borçlarını sıfıra indiriyorsunuz. Sonra, siz kalkıyorsunuz, davetiyeli ihaleler yapıyorsunuz. Burada yine grup önerimizde söylemiştik, kamunun masraflarını söylemiştik “2018 yılında 56 milyar olan bir şey, sadece kamu ihalelerinde kamu inşaatlarına harcanan para nasıl olur da 2024-2025 yılında 549 milyar liraya çıkar?” diyerek ama bunlara cevap veremezsiniz çünkü niye vermeyeceksiniz? Bir yandan davetiyeli ihalelerle, bir yandan garantili uçuşlarla, garantili yollarla, garantili tünellerle, garantili köprülerle, yanılma payınız yüzde 97 olan ihalelerle bu milletin parasını çarçur edip birilerine peşkeş çekiyorsunuz, sonra da emekliye “Para yok.” diyorsunuz. Vallahi, billahi, tallahi bu ülkede para var ama bu ülkede para 86 milyonun, yaklaşık 76 milyonun parasını 16 milyona, 10 milyona, 20 milyona servet transferi yapıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Sonra da diyorsunuz ki: “Türkiye’de para yok.” Türkiye’de para var, aynı zamanda Türkiye’de daha büyük paralar da olabilir. Eğer Türkiye bir hukuk devleti olsaydı, Türkiye’de hakikaten hukukun üstünlüğünün hâkim kılındığı, üstünlerin hukukunun değil, üstünlerin hukukunun olmadığı bir hukuk devleti inşa etmiş olsaydınız buraya çok büyük yatırımcılar gelir ve bu yatırımcılarla beraber istihdam olur, bu istihdamla beraber hem turizmde hem madencilikte -ki çevreyi kirletmeyen- hem de aynı zamanda tarımda ve sanayide ve teknolojiye de çok ciddi paralar kazanırdık ve bu paralarla da... Emekliler zaten verdikleri paraları istiyorlar sizden ama siz o paraları 2005 yılında yapmış olduğunuz bir kanunla, 5510 sayılı Yasa'yla beraber onların paralarını her yıl azar azar azaltarak, onlara daha az emekli maaşı vererek, daha az emekli ikramiyesi vererek onları açlığa mahkûm etmek istiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Ama nasıl ki 31 Martta emekliler size bir ders verdiyse önümüzdeki yapılacak seçimlerde de emekliler sizlere bir ders verecek. O zaman göreceksiniz ve diyeceksiniz ki: “El mi yaman bey mi yaman? Hakikaten millet yamanmış.” Ama iş işten geçmiş olacak diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'a ait.

Sayın Arslan, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik tablo açıkça göstermektedir ki iktidar bu ülkeye yıllarını vermiş emeklileri artık birer hak sahibi olarak değil, bir yük olarak görmektedir. Bu durum emeklilerin yaşadığı sorunların yanında ekonomik krizin de derinliğini ve yoksulluğa ulaştığı boyutu gözler önüne sermektedir. Bugün emeklilerimiz maaş zammı açıklandığında sevinemiyor çünkü

gelen zam daha cebine girmeden buharlaşıyor. “En düşük emekli maaşını 20 bin liraya çıkardık.” diye övünenler aslında Türkiye’yi hangi yoksulluk seviyesine getirdiklerini açıkça itiraf ediyorlar. Bu maaşlar yıllarca ödenmiş primlerin, dökülmüş alın terinin, verilmiş emeğin karşılığıdır ve bugün emekliler bu hâldeyse bunun sebebi emekliler değil, bu ülkeyi yöneten siyasi iradedir.

Değerli milletvekilleri, bayram kapıda, emekliler umutla bayram ikramiyesine bakıyor. 2018 yılında bayram ikramiyesi ilk kez verildiğinde asgari ücretin yüzde 62’sine denk geliyordu. Bugün ise aynı ikramiye asgari ücretin yalnızca yüzde 13’üne tekabül ediyor. Bu artış değil, açık bir erozyondur. 2018’de ödenen bin lira ikramiye yaklaşık 250 dolara karşılık geliyordu, günümüzde 4 bin TL olan ikramiye ise yaklaşık 90 dolar seviyesine kadar düşüyor. TÜİK tarafından yayımlanan enflasyon verilerine göre 2018 yılı başından 2026 yılı başına kadar genel fiyat seviyesi 11 kat artarken aynı yıllar arasında ikramiye yalnızca 4 kat artmış. Soruyorum buradan: Bugün konuşulan rakamlara baktığımızda, bayram ikramiyesi midir yoksa emekliye verilen bir sadaka mıdır? Bayramda çocuğa harçlık vermiyorsunuz, yaşını başını almış, ömrünü bu devlete adanmış insanlara hakkını veriyorsunuz; böyle adalet olmaz.

Biz İYİ Parti olarak diyoruz ki: Bayram ikramiyesi her yıl tartışma konusu olmasın, asgari ücretin yarısı olsun. Bugün buna ilişkin verdiğimiz kanun teklifinde de hepinizin desteğini bekliyoruz. Kanun teklifimizle amaçlanan, emekli bayram ikramiyesinin her yıl için belirlenen net asgari ücretin yarısı tutarında ödenmesini sağlayarak kalıcı bir sistem kurulmasıdır. Böylece ikramiye tutarı ekonomik koşullara göre kendiliğinden güncellenecek ve bir sosyal politika aracı hâline gelecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Arslan, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - Gelin, bu mağduriyeti birlikte düzeltelim. Bir kere olsun bu ülkenin emeklisine “Devletim benim yanımda.” dedirtelim.

Bu nedenle, CHP’nin vermiş olduğu grup önerisini destekliyor, yüce Türk milletini ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Arslan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu’ya ait.

Sayın Konukçu, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Değerli milletvekilleri, AKP iktidarı tarihe faizcinin, patronların, tefecilerin, yandaşların iktidarı olarak geçecek. Bunu nereden anlıyoruz? 2026 bütçesine baktığımızda bile çok net bir şekilde bunu görebiliyoruz. Bütçede vergiler içinde kurumlar vergisinin yani patronların payı 2024’teki yüzde 52’lik seviyesinden yüzde 33’e düşürüldü. Toplam bütçenin yüzde 14,5’i faiz ödemelerine ayrıldı. Peki, bakalım... Sosyal yardım ve desteklere ayrılan tutar 917 milyar lirayla faiz harcamalarının sadece üçte 1’i oranında kaldı. Yani halkı tefecilerin eline düşürdünüz. Halktan çaldıklarınızla Türkiye’deki yetmiyor, dünyadaki faizcileri besliyorsunuz. Halktan daha çok vergi toplanırken bunun daha az kısmının doğrudan kamusal hizmetler için harcadığını görüyoruz. 2022 bütçesinde genel kamu hizmetlerine ayrılan pay yüzde 42 iken bu oran 2025 itibarıyla yüzde 29’a kadar geriledi. Gayrisafi millî hasılda emekli, yaşlılık maaşı ödemelerinin oranlarına baktığımızda 2008-2020 döneminde ortalama yüzde 5,87 olan bu oran -elimizde bu veriler var- 2022’de yüzde 3,77’ye geriledi; neredeyse yarıya geriledi.

Şimdi, kapitalist toplumlarda siyasi iktidarlar kapitalistlerden, büyük patronlardan yanadır, onlar için çalışırlar ama gerçekten sizin gibisi görülmedi. Her geçen gün yoksulluğu büyüten, halkın yarısından fazlasını açlığa mahkûm eden, yandaşı büyütmek için canhıraş çalışan saray iktidarı en büyük

soyguncular çetesi olarak geçecek tarihe. Saray danışmanları 7-8 bin liralık iftar sofralarında görüntü verirken hiç utanmıyorlar, bundan siz de utanmıyorsunuz, bir uyarıda bile bulunmuyorsunuz “Bu kadar alenen yapmayın.” diye. 2018’de emekli ikramiyesi bin lirayken şimdi 4 bin lira yani 3 katı artmış. Peki, gıda enflasyonu ne kadar artmış, gıda ne kadar artmış? 14 kat artmış. Yine, 2018’le kıyasladığımızda emekli ikramiyesi asgari ücrete oranla 17.500 lira olmalıydı şu anki rakamlarla. Ancak asıl olması gerekenleri söylersek emekli maaşı asgari ücret kadar, güncel rakamlarla asgari ücret 55 bin lira, emekli ikramiyesi de 1 maaş kadar olmalıdır. Bütçeden emeğin aldığı payı her geçen yıl düşürüyorsunuz. Emeklileri hayattan bezdirdiniz. Emekliler geçinmiyor, beslenemiyor, barınamıyor; izbe otellerde kalıyorlar, otogarlarda barınıyorlar, 3, 4, 5 emekli bir araya gelip bir evde yaşamaya çalışıyor. Emekli maaşının asgari ücrete oranını da düşürdünüz. Bu konuda da yine çok ciddi rakamlar var elimizde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Daha önce, 2003 yılında en düşük emekli maaşı asgari üretin 1,5 katyken şimdi neredeyse üçte 2 oranına gerilemiş durumda. Kul hakkından bahsediyorsunuz burada, büyük oranda emekçilerden, emeklilerden, çalışanlardan, halktan toplanan vergilerin yandaşlara, holdinglere, tefecilere, faizcilere peşkeş çekilmesi kul hakkına girmek olmuyor mu? Bu ne anlama geliyor, bunu düşünemiyor mu insanlar zannediyorsunuz? Yalanla dolanla halkı soydunuz, halkın lokmasına göz koydunuz, halkı perişan ettiniz. Bu gerçeği milliyetçi hamasetle, dinci cambazlıkla örtmeyeceksiniz. Bu büyük soygunun sonunda çok ciddi hesap soracak halklar. Bu yolun sonunda yoksul halkın gazabı var. “Yaşanacak ücret yoksa isyan var.” diyen halktan çaldıklarınızı tek tek geri alacağız ama önce sizi tarihin çöplüğüne yollayacağız. (DEM Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Konukçu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Adıyaman Milletvekili Resul Kurt’a ait.

Sayın Kurt, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA RESUL KURT (Adıyaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti, Anayasa’nızın açık hükmü gereği bir sosyal hukuk devletidir. Sosyal devlet, vatandaşını yalnız bırakmayan, zor zamanlarında yanında olan, emeklisine, yaşlısına, engellisine sahip çıkan bir devlettir. Bugün emeklilerimiz genel sağlık sigortası kapsamında dünyanın en kapsamlı sağlık hizmetlerine erişmektedir, yaşlılara erişim kolaylaşmış, şehir hastaneleri ve modern sağlık altyapısı sayesinde sağlık hizmeti bir ayrıcalık olmaktan çıkmış, bir hak hâline gelmiştir. Emeklilerimizin sorunları, bu Meclis çatısı altında zaman zaman konuştuğumuz üzere her zaman Meclisimizin gündemindedir, Hükümetimizin gündemindedir. Bu konuda daha önce de çalışmalar yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, bizim siyaset anlayışımız, umutsuzluk değil, güven inşa etmektir. Hükümetimiz emeklilerimizin refahını artırmaya yönelik kapsamlı politikaları hayata geçirmektedir. Emeklilerimizin ve dar gelirlilerin refahını artırmaya yönelik çalışmalarımız bundan sonra da aynı kararlılıkla devam edecektir. Çok kısa bir süre önce deprem bölgesinde 455 bin konut ve iş yeri hak sahiplerine teslim edilmiş, başta Adıyaman olmak üzere depremden etkilenen şehirlerimizde vatandaşlarımızın yanında olduk ve olmaya devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, sosyal destek politikalarımızı bugün ihtiyaçlara göre daha da güçlendirmek için Gelir Tamamlayıcı Aile Destek Sistemini yani GETAD’ı hayata geçiriyoruz. Hazine ve Maliye

Bakanlığımız ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız gelir yapıları ve sosyal devlet mekanizmaları üzerinde kapsamlı çalışmalar yürütmektedir. GETAD sistemi öncelikle pilot illerde uygulanacak, ardından tüm ülkeye yaygınlaştırılacaktır. Bu sistem sadece bir sosyal yardım değil, sosyal devlet anlayışımızı güçlendiren yapısal bir reform olacaktır.

Bu vesileyle sosyal devlet anlayışını daha da güçlendiren kapsamlı çalışmalarımız devam ederken CHP grup önerisini desteklemediğimizi ifade ediyor, Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum Sayın Kurt.

Şimdi öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime altmış dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.39

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.42

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 234, 237, 242, 147, 69, 68, 139, 167, 171, 188, 168, 187, 186, 131, 204, 149, 148, 150, 183, 95, 172, 50, 106, 104, 207, 154, 105, 82, 51, 113, 241, 153, 182, 220, 133, 64, 197, 56, 246, 80, 97, 48 ve 231 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44 ve 45'inci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 3, 4, 5, 10, 11, 12, 17, 18, 24, 25, 26 ve 31 Mart 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine ve Genel Kurulun çalışma saatlerine ilişkin önerisi

24/2/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 24/2/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Leyla Şahin Usta

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 234, 237, 242, 147, 69, 68, 139, 167, 171, 188, 168, 187, 186, 131, 204, 149, 148, 150, 183, 95, 172, 50, 106, 104, 207, 154, 105, 82, 51, 113, 241, 153, 182, 220, 133, 64, 197, 56, 246, 80, 97, 48 ve 231 sıra sayılı kanun tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44 ve 45'inci sıralarına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

3, 4, 5, 10, 11, 12, 17, 18, 24, 25, 26 ve 31 Mart 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve 24, 25, 26 ve 31 Mart 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde saat 24.00'e kadar,

24 Şubat 2026 Salı günü (bugün) birleşiminde 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

25 Şubat 2026 Çarşamba günü birleşiminde 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

26 Şubat 2026 Perşembe günü birleşiminde 234 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

3 Mart 2026 Salı günü birleşiminde 237 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

4 Mart 2026 Çarşamba günü birleşiminde 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

5 Mart 2026 Perşembe günü birleşiminde 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

10 Mart 2026 Salı günü birleşiminde 242 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

11 Mart 2006 Çarşamba günü birleşiminde 147 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

12 Mart 2026 Perşembe günü birleşiminde 69 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

17 Mart 2026 Salı günü birleşiminde 68 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

18 Mart 2026 Çarşamba günü birleşiminde 139 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

Çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

BAŞKAN - Öneri üzerinde ilk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizin ramazanı şerifini tebrik ederek saygılar sunuyorum.

Bugün Başkanlık Divanında ilk kez görev yapan Çanakkale Milletvekilimiz Rıdvan Uz Bey'i de Kâtip Üyeliği sebebiyle tebrik ediyor, görevinde de başarılar diliyorum.

Ramazan ayı içerisindeyiz, ramazan ayını idrak ediyoruz, gönül isterdi ki bu ayı iktidarıyla, muhalefetiyle Meclis çalışmalarımızı hep beraber planlayalım ama maalesef yine klasik bir çoğunlukçu anlayışla “Biz çalışma saatlerini kendimiz belirleriz.” şeklinde bir öneriyle karşı karşıya kaldık. Madem ramazan ayını hep beraber idrak ediyoruz, karşılıklı anlayış bekliyoruz birbirimizden, o hâlde, dediğim gibi, ramazanın ne zaman geleceği önceden bellidir, Meclis çalışmalarını da muhalefet-iktidar beraber planlayıp konuşabilirsek burada daha az gergin, ibadeti ve idraki daha bol bir ramazanı hep birlikte idrak edebiliriz ama “Hem işlerimiz görülsün hem de biz burada kendi başımıza buyruk bir çalışma ortaya koyalım.” şeklindeki bir yaklaşımı kabul etmenin mümkün olmadığını ifade etmek istiyorum; birinci eleştirim bu.

İkincisi, rutinlerimiz var artık Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtiğimizden bu yana. Bir tanesi neydi? Emeklilerin en düşük aylığı... Her dönem ne zaman gündeme geleceği belli olur ama her nedense son dakika, alelacele “Hadi, bunu bayrama yetiştirmemiz lazım; hadi, bunu maaşların artış dönemine yetiştirmemiz lazım.” diye telaşa düştüğümüz bir konu var. İşte, buradan ilan ediyorum özellikle bu yasayı getirecek olan AK PARTİ grup yönetimine: Önümüzdeki günlerde bayram ikramiyeleri gündeme gelecek emeklilerle ilgili. “Yok, emeklilerin neyine yetmiyor bu!” diyorsanız zaten diyecek bir şeyimiz yok ama gerçekten “Emeklilerin hak ettiği bayram aylığıyla ilgili bir düzenlemeyi hep beraber yapalım.” diyorsanız son dakikaya bırakıp iki ayağınızı bir pabuca sokmayın; gelin, bugünden bunu ya

bir madde ihdasıyla bu veya bir sonraki kanunun içerisine koyalım ya da son gün bütün Meclisi bir tane şeye, bütün emeklileri de bir beklentiye sokmadan bunu bugünden halledelim diyorum.

Bir diğer önemli konu, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonumuz bir rapor ortaya koydu. Bu rapor elbette önemli ve kritik bir eşikti ama bu raporda uzlaşılan noktaların yasal olarak atılması gereken adımları var Türkiye Büyük Millet Meclisinde. Dolayısıyla bu raporun bir eylem planını ve takvimlendirmesini de Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak hep beraber yapmamız lazım ama görüyoruz ki bugüne kadar buraya sunulan kanun teklifleri, maalesef, milletin ihtiyaçlarından ya da Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve milletin gündeminden ziyade bürokrasinin teknik ihtiyaçlarıyla, burada yasa yapmayla ilgili faaliyetlerde bulunmak durumunda kalıyoruz. Onun için, bırakın bürokrasinin teknik ihtiyaçlarını gelin, milletin ihtiyacına ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin gerçek ihtiyaçlarına odaklanalım diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'a söz veriyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİPARTİGRUBUADINAHÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Bugün size İzmir sanayisinin amiral gemisi olan PETKİM'de yaşanan stratejik üretim zafiyetini ve bu durumun bölge sanayicimiz üzerinde yarattığı derin mağduriyeti yüce Meclisin dikkatine sunmak istiyorum. Bakınız, 2008 yılında bir özelleştirme yapıldı. Stratejik bir kalem olan petrokimya devimiz, SOCAR'a devredildi. O gün verilen vaatleri hepimiz hatırlıyoruz: “Yatırım yapılacak, üretim artacak, dışa bağımlılık bitecek.” denilmişti. Peki, bugün geldiğimiz noktada ne görüyoruz? Tam bir hayal kırıklığı, tam bir aldatmaca.

Sanayicilerimizin mağduriyeti aslında İzmir sanayisinin özetidir. Petrokimya yatırımı sözü verenler rotayı rafineriye kırıp “Kendi ham maddemizi üreteceğiz.” diyerek kamuoyunu oyaladılar. Sonuç? Sonuç şu: 20 kilometre uzağındaki Menemen Plastik İhtisas Organize Sanayi Bölgesi fabrikalarında üretim için ham madde aranıyor ama yok. Sebep? Rafineri var ama plastikçiye ham madde yok. Bir zamanlar ihtiyacın yüzde 30'unu karşılayan PETKİM, bugün kendi sanayicisini konteyner peşinde, dünyayı gezer hâle getirdi. Bu mu sizin yerli ve millî ekonomi modeliniz? Peki, verilen sözler nerede? Yatırım şarttı, ne oldu? Bu tesis petrokimyayı şahlandırmak için satılmadı mı?

Değerli milletvekilleri, sanayicilerimiz tınaklarıyla kazıyarak, teşviklerle büyümeye, ihracat yapmaya çalışıyor. Kaynaklar petrokimya yerine rafineri, enerji ve liman gibi başka alanlara kaydırıldı. Kapasite artışının sınırlı kalması demek Türkiye'nin dövizinin oluk oluk dışarıya akması demektir. Bu durum ise sadece cari açığı büyütüyor, aynı zamanda teknolojik birikimimizi de felç ediyor. Kendi ham maddesini üretemeyen bir Türkiye sanayide tam bağımsız olamaz. Sayın Bakana ve iktidara sesleniyorum: Petrokimya sektörünü bu ataletten ne zaman kurtaracaksınız? Denetim görevlerinizi ne zaman yapacaksınız? Sanayicimizin “Ham madde bulamıyoruz.” feryadını ne zaman duyacaksınız? Bu mesele bir millî güvenlik ve strateji meselesidir. İzmir'in malı olan, Türkiye'nin değeri olan PETKİM'in asıl kuruluş amacı olan Türk sanayisine hizmet etme noktasına geri dönmesi için gereken adımlar derhâl atılmalıdır.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kırkpınar, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Murat Emir'e ait.

Sayın Emir, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, iktidarın, bir alışkanlık hâline getirdiği torba yasalarla ilgili-ilgisiz birçok şeyi aynı maddenin içerisinde koyup, komisyon çalışmalarını bir güne, yirmi dört saate sıkıştırıp, sonrasında da Genel Kurulu böylesine aceleye getirme ve kanunları bir şekilde kalitesiz, niteliksiz yapıp Anayasa Mahkemesi duvarına çarpmak gibi bir alışkanlığı var. Yine, aynı şekilde bir çalışma usulü var; bu kez, tabii, ramazan dolayısıyla -ki yeri gelmişken tüm milletimizin ve İslam âleminin ramazanını tebrik ederim- şu anda bu yasanın görüşülmesi konusunda aşırı bir zorlamayla karşı karşıya değiliz ancak yine biliyoruz ki bu düzensizlik, plansızlık eninde sonunda Genel Kurulda yeni kanunlar geldiği zaman, özellikle emeklilere ikramiye artışı söz konusu olduğu zaman yeni bir baskı olacak.

Değerli arkadaşlar, önümüz bayram, emekliler Meclise bakıyorlar, herkesin gözü burada, verdiğiniz 4 bin lira, bunu artırmak için neyi bekliyorsunuz? Bunu artırmak için neyi bekliyorsunuz? Çünkü siz 2,7 trilyon faiz ödeyen bir iktidarsınız, cumhuriyet tarihinin en faizci iktidarsınız ama yılda toplamda 30 milyar liralık bir ödeneği ayıramıyorsunuz ve emekliye zam yapamıyorsunuz, oysa emekli burada ivedilikle ikramiyesine zam bekliyor. Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz, ikramiyenin, bayram öncesi verilen ikramiyenin en az asgari ücret kadar olması gerektiğini söylüyoruz.

Bakın, bir teklifle gelmişsiniz ama burada millî parkları korumak, doğayı korumak, Anayasa'da da gösterildiği gibi, ormanları koruma görevi ve tabii kaynakların mutlaka kamu yararına uygun kullanılmasını devletin gözetme görevi göz ardı ediliyor. Orman alanlarının adına "millî park" diyorsunuz ama işletmeye çeviriyorsunuz. İşletmeye çevirdiğiniz millî parkı birilerine peşkeş çekiyorsunuz. Anayasa 168 son derece açık, 163 son derece açık; orman mülkiyetleri devlettir, devredilemez ama elli yılına kiraliyorsunuz, aslında mülkiyeti devretmiş oluyorsunuz. O orman alanlarına, o millî parklara, o tabii varlıklarımıza her türlü tesisin yapılmasının önünü açıyorsunuz ama oradaki yapıları yıkma görevinden vazgeçiyorsunuz. Yani tamamen rant ve talan odaklı bir yasayla geldiniz. Bu nedenle biz bu yasaya karşı direnmeye devam edeceğiz. Anayasa'nın bir gereği olarak da bu torba kanunun Anayasa'nın birçok maddesini ihlal ettiğini söylüyoruz ve Anayasa Mahkemesinden de bu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Devamla) - Toparlıyorum efendim.

BAŞKAN - Sayın Emir, lütfen tamamlayın.

MURAT EMİR (Devamla) - Aceleye getirdiğiniz ve birilerine -rant- peşkeş çekmek üzere getirdiğiniz bu torba yasanın özellikle Anayasa'ya aykırı olduğunu, buradan geçerseniz de Anayasa Mahkemesi duvarına çarpacağını, kısa bir süre sonra yine gelip burada "Biz yanlış yapmışız, doğru dürüst çalışmamışız, ormanları koruma görevi devletinmiş; bu nedenle, gelin, biz yeni bir yasa yapalım." diyeceğinizi biliyoruz. Bu nedenle, bu yasaya karşı tutumumuz "ret" şeklinde olacaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Emir, teşekkür ediyorum.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÖNERGELER

1.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, (2/2098) esas numaralı İmar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/131)

BAŞKAN - Şimdi, İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınması önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/2098) esas numaralı Kanun Teklifi'min İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını talep ediyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Doğan Bekin

İstanbul

BAŞKAN - Önerge üzerinde teklif sahibi olarak İstanbul Milletvekili Doğan Bekin konuşacaktır.

Sayın Bekin, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

DOĞAN BEKİN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle ramazan ayının Türk-İslam âleminde ve tüm ümmete hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ederek konuşmama başlıyorum.

İmar Kanunu'nda değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifimizin doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasına ilişkin önerge üzerinde söz almış bulunmaktayım.

2018 yılında yürürlüğe giren imar barışı yasası 31/12/2017 tarihinden önce yapılan yapıları kapsasa da 2017 Kasım ile 2018 Mart ayları arasındaki uydu görüntülerinin eksikliği nedeniyle birçok vatandaşımız mağdur olmuştur.

Uydu görüntülerinin güncel olmaması, bazı bölgelerde görüntülerin hiç bulunmaması, özellikle kırsal alanlarda yapılan küçük yapıların tespitinde ciddi sorunlara yol açmıştır. Bu durum ise yaklaşık 10 milyon kişinin hak kaybına uğramasına neden olmuştur. Ayrıca, Büyükşehir Belediyesi Yasası'yla köylerin mahalle statüsüne geçirilmesi sonucunda kırsalda yaşayan vatandaşlarımız da mağdur olmuştur. Bu değişikliklerle birlikte, köylerde barınma, tarım ve hayvancılık amaçlı yapılan yapılar ruhsatsız sayılmış ve şehirlerdeki yapılarla aynı kurallara tabi tutulmuştur. Oysa, yasada yer alan belediyelerin iki yıl içerisinde imar planlarını yapması veya yaptırmaması şartı birçok belediye tarafından yerine getirilmemiştir. Bu yükümlülüğün uygulanmaması nedeniyle bugün köylerdeki pek çok yapı fiilen kaçak duruma düşmüş, söz konusu durum kırsaldaki yapı kayıt sorunlarını daha da artırmıştır.

Bu mağduriyetleri gidermek amacıyla Meclise sunulan kanun teklifinin temel amacı, imar barışı kapsamında vatandaşlarımızın kendi mülkü üzerinde yatay mimari ve afet riski taşımayan afet riski raporu almış yapıların kayıt altına alınarak vatandaşlarımızın sorunlarını çözmektir. Kanun teklifi, özellikle depreme dayanıklı yapıların korunmasını hedeflenmekte, fay hattı üzerinde bulunan veya doğal afetlere karşı dirençsiz olan yapıları kapsam dışında bırakmaktadır. Teklifte, yapıların denetimi için en az yirmi yıllık deneyime sahip uzman mühendislerin görevlendirilmesi öngörülmüştür. Ayrıca, zemin etüt raporlarının hazırlanması, fay hattı araştırmalarının yapılması ve binaların dayanıklılığının bilimsel testlerle belirlenmesi şartı getirilmiştir. Ruhsatsız ilave katların bulunması hâlinde ise yapının temelden itibaren incelenmesi zorunlu tutulmuştur.

Kanun teklifinin amacı, sağlam yapıların korunarak millî servetin israfını önlemek, barınma hakkını güvence altına almak ve kira krizine çözüm üretmektir. Bununla birlikte, bugün hukuken yok hükmünde sayılan pek çok yapıda vatandaşlarımız fiilen yaşamını sürdürmekte ancak bu yapıların en temel ihtiyaçları olan elektrik ve su abonelikleri yapılamamaktadır. Bu durum, mevcut sistemde vatandaşların zorunlu olarak kaçak kullanıma yönelmelerine yol açarken belediyelerin ve devlet hazinesinin de herhangi bir gelir elde edememesine neden olmaktadır. Yapıların kayıt altına alınmasıyla hem bu mağduriyetlerin giderilmesi hem de kamu kaynaklarına katkı sağlanması mümkün olacaktır.

Yapı kayıt belgesi sahiplerinin mağduriyetlerini gidermek, mülkiyet sorunlarını çözmek ve afetlere dayanıklı yapıların tespitini sağlamak öncelikli hedefler arasındadır. Bu toplumsal sorunun çözümü, yalnızca belirli bir kesimi değil tüm ülkeyi ilgilendiren bir sorun olarak ele alınmalı; bu sorun, sadece bizlerin değil Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında yer alan tüm siyasi partilerin ortak irade ortaya koyarak müşterek akılla çözüme kavuşturması gereken bir konu olarak değerlendirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

DOĞAN BEKİN (Devamla) - Bu vesileyle Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Çok teşekkürler efendim. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bekin, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230)²

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

18 Şubat 2026 tarihli 62’nci Birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 230 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan 5’inci madde kabul edilmişti. Teklifin görüşmelerine 6’ncı maddedeki önerge işlemleriyle devam edeceğiz.

6’ncı maddede aynı mahiyette 4 önerge vardır, aynı mahiyetteki önergeleri birlikte işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalg

Gülderen Varli

Celal Fırat

Bitlis

Van

İstanbul

Ömer Faruk Gergerlioğlu

İbrahim Akın

Mehmet Zeki İrmez

Kocaeli

İzmir

Şırnak

Zülküf Uçar

Van

² 230 S. Sayılı Basmayazı 17/02/2026 tarihli 61’inci Birleşim Tutanağı’na eklidir.

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Mehmet Akalın	Yüksel Arslan	Yüksel Selçuk Türkoğlu
Edirne	Ankara	Bursa
Hüsmen Kırkpınar	Burak Dalgın	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İzmir	Balıkesir	İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Selçuk Özdağ	Sema Silkin Ün	Birol Aydın
Muğla	Denizli	İstanbul
Sadullah Kısacık	Mustafa Bilici	İdris Şahin
Adana	İzmir	Ankara

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

İlhami Özcan Aygün	Ömer Fethi Güner	Ayhan Barut
Tekirdağ	Niğde	Adana
Mühip Kanko	Gülcan Kış	Uğur Bayraktutan
Kocaeli	Mersin	Artvin

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Van Milletvekili Zülküf Uçar'a ait.

Sayın Uçar, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Uçar sözüne başlamadan önce... Varılan mutabakat gereği, hatiplere birer dakika ilave süre verilmeyecektir, sözlerini buna göre tamamlarlarsa şimdiden teşekkür ederim.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim, bunu az önce öğrendik.

Ben öncelikle değerli halkımızı ve Değerli Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Zindanlardaki yoldaşlarımızı da selamlıyor; diğer taraftan, bütün halklarımızın ramazanını kutluyor, hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, son yüz yıldır “Kürt yoktur.” tezinden “kart kurt” tezine kadar Kürt halkının inkâr ve imhası temelinde bir siyaset yürütüldü. Bu siyaset, Kürt halkının birliğini hedef alıp parçalanmış bir Kürt kimliği yaratmak istedi. 4 parçaya bölünen kürdistan gibi Kürt birliği de paramparça edilmek istendi. Böylece, sürekli iç çatışmalar ve ayrışmalar yaşayan kaotik bir Kürt varlığı amaçlandı. Bunun için denenmeyen yol kalmadı ama sonuç, Rojava eylemlerinde bir kez daha kendini ortaya koydu. Kürt halkı, bir ve bütün olarak çarpıcı bir şekilde bir ve bütün olduğunu bütün dünyaya gösterdi. Doğru bakmayı bilenler için birçok mesaj da içeriyor. Herkes bu gerçekliği de iyi okumak zorundadır. Sykes-Picot Anlaşması Kürt halkı nazarında çökmüştür. Bütün ezberler Rojava etrafında kurulan birlikle bozuldu. Şüphesiz ki bu noktaya gelmekte Sayın Öcalan'ın büyük bir emeği ve çabası vardır. Onun geliştirdiği fikirler etrafında belki de ilk defa bir toplum inkâr şartlarında uluslaşmayı başardı. Bu birlik daha da geliştirilebilir.

Kürt ulusal birliğinin fikrîsel temeli demokratik ulusal birliktir. Bu öyle bir stratejidir ki başka hiçbir araca ihtiyaç duymadan ulus siyasetini mümkün kılabilir. Özgür Kürtlük için her bir Kürt'ün farklı bir yöntemi de elbette olabilir ancak bütün bunları Kürt halkı kendi arasında demokratik ve eşitlikçi bir tartışmaya taşıyabilir. Bunların suni çatışmalar olmasına müsaade etmemek de gerekir. Sosyal medyadan başlayarak bütün Kürt kamusal alanını bu suni tartışmalara boğmak istiyorlar. Bu özel savaş yöntemlerini ortak Kürt iradesi de boşa düşürmelidir.

Demokratik Kürt birliği, 4 parçada ulusal ilişkileri geliştirme ve ortak bir irade oluşturma amacına yaslanır. Bu stratejiyle, asırlık bir yalan ve oyalama stratejisi de çöker. Yüz yıldır Kürt halkını oyalıyorlar, “Devletiniz olmadığı için ulus değilsiniz.” diyorlar ancak geldiğimiz aşamada şu husus artık kanıtlanmıştır: Kürt halkı, devleti olmayan, 60 milyonluk bir ulustur. Sayın Öcalan, bu oyalama, öz güvensizlik yaratma ve biat ettirme stratejisini de çökertti. Demokratik ulusal birlik stratejisinin özü şudur: Ulus olmak için devlet olmayı ya da devletin lütuf sunmasını beklersen varlığını kaybedersin. Amaçsız tartışmalar ve sosyal medya retorikleri değil, demokratik eylem belirler ulus olmayı. Uluslaşma dediğimiz, ortak bir zihniyet ve kimlik bilincini oluşturma faaliyetidir; ayrışma ya da çatışma yaratmak değildir. Orta Doğu’da kazanımlar, binbir mekikle dokunmuş bir siyasetle mümkündür.

Sayın Öcalan...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - “Bebek katili” diyoruz!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ya, bir sus, bir tahammül et, dinle! Oturduğun yerden bağırıp durma!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bebek katili!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Dinleyeceksin!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Cani! Katil!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Kürsüyü dinleyeceksin! Terbiyesiz! Haddini bil! Kürsüye saygı duyacaksın!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Konuşma! Sen konuşma!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Dinleyeceksin, tahammül edeceksin!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bebek katili!

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Sayın Öcalan, demokratik ulus birliğiyle bize şunu gösterdi: 4 parçaya bölünmüş olsak dahi ortaya bir irade koyarsak ulus olmayı başarabiliriz. İşte, Rojava etrafında örülen politik irade de tam olarak ulus somutlaşmasının örneğidir. Sayın Öcalan, 4 parça kürdistanı Kürt aklı içerisinde yeniden birleştirmiştir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yerini bil, haddini bil; parmağını indir!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tabii söyleyeceğim, bebek katili!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Haddini bil, kürsüyü dinle!

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Kürt varlığı için, Kürt özgürlüğü için Kürt ulusal birliği stratejiktir.

Kürtlere hâlen Sykes-Picot merceğinden bakanlara ve Kürt adına konuşanlara da sözümüz açıktır: Kardeşlikte de yurttaşlıkta da Kürt’ün iradesine artık başvurmak zorundasınız.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hiçbir zorunluluğumuz yok! Kürt bizim kardeşimiz, siz geçeceksiniz o işleri!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ya, hani kardeşlik! Sen ne diyorsun? Çelişkinin dibini yaşıyorsunuz! Dinleyeceksin, tahammül edeceksin; bağırıp durmayacaksın oradan!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Siz de dinleyeceksiniz, size de söyleyeceğiz hak ettiklerinizi!

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Şimdi “Rojava sonrası sıra Başur’da.” diyenler, en çok onlar bilsin: Artık, Kürt’ü Kürt’e kırdırma siyaseti işlemeyecektir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Dinle! Haddini bil, haddini! Haddini bil, yerini bil!

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Bu vesileyle, son süreçte Rojhilat'ta gelişen birliği buradan takip ediyor, Kürt halkının ortak tavrını selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Uçar, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bir uyarıyı bir kez daha yapmakta fayda görüyorum. Hatip konuşurken Genel Kurulda gruplar arası atışmalar hatibin konuşmasının Genel Kurulda tam anlaşılmasına mâni olur sadece ama kayıtlara girmesini ve televizyonlardan yayınlanmasını tam manasıyla engelleme imkânı yok, mesaj...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Başkan bunu engellemeli!

BAŞKAN - Bir izin verin.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Türkiye Cumhuriyeti devletinde böyle bir konuşma olmaz!

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ya, sana mı soracağız!

BAŞKAN - Arkadaşlar, bir izin verin, meramımı anlatayım.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Adam “4 parça olsak da...” derken Meclis Başkan Vekili engellemek zorunda!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ya, ramazandayız, ramazanda; kardeşliğini hatırla, yerini bil! Neye tahammül edemiyorsun?

BAŞKAN - Sezai Bey, uyarın lütfen.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Siz orayı uyaracaksınız.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ne var burada uyarı yapabileceği! Hem Başkansınız hem hatipsiniz hem kürsüdesiniz hem Meclisi yöneteceksiniz; var mı öyle bir dünya, var mı öyle bir dünya!

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Siz hangi devletin vatandaşlarıyorsunuz? Siz nerenin vatandaşlarıyorsunuz? Ne biçim konuşuyorsunuz! Yeter artık!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Vekilsiniz, dinleyeceksiniz! Kürsüdeki hatibe saygıyı koruyacaksınız!

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Ortaklarına bakarak konuşsun, bize bakmasın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sen önüne bak.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ya, herkes üstüne alınacağını alınsın.

BAŞKAN - Evet, şimdi, değerli milletvekilleri, Meclisimizin...

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Meclis Başkan Vekilleri engellemek zorundadır.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Herkese de bir had bildiriyorsun, sen kimsin ya!

BAŞKAN - Meclisimizin mehabeti için karşılıklı elbette bizim fikirlerimiz olacak, bunları da kürsüde söyleyeceğiz.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Şımardınız siz, şımardınız.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sen kimsin be! “Şımarydın.” demek nedir be! Nesin sen, ağababası mısın, sahibi misin, kimsin sen?

BAŞKAN - Söz verildiğinde en yüksek sesle onları dile getireceğiz.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Varsa söyleyeceğin, kalkarsın burada konuşursun, oradan bağırarak konuşma.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Her yerde konuşurum.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Konuşma bak, bağırarak konuşma bir daha! Oraya çıkar konuşursun, tamam mı hadsiz!

BAŞKAN - Şimdi, diğer söz talebi Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu'na ait.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Hadsiz!

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Hadsiz! Ancak oradan konuşursun!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Oradan da konuşurum, buradan da konuşurum, dışarıda da konuşurum.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Sadece bağırmakla olmaz bu iş, işin gücün bağırmak!

BAŞKAN - Sayın Selçuk Türkoğlu, söz sizde.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Konuşmanın içeriğini dinlemiş olsaydın daha farklı bir değerlendirme yapardın; içeriğini dinleyn, içeriğini.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; İmralı canisinin statüsünü yüce Türk mahkemeleri tescil etmiştir.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sensin canı, sen.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ya, dakika bir ya! Caniliğin dibi sizsiniz!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Onun da tescilinde adı bebek katilidir.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - “Update” et kendini.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Anlaşıyor ki bu ihanet komisyoncuları Türk milletine yaşattıkları hayal kırıklıklarına yenisini ve akıl dışı olanları eklemek istiyorlar.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu halka en büyük ihanet sizin bu tutumunuzdur.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Birileri hatırlasın, İmralı'daki ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsünün statüsü üzerinden başlatılan tartışma aziz milletimizin vicdanında yer bulamayacaktır. O canının statüsü zaten bellidir. O statüyü kendisi seçmiş, Türk mahkemeleri de tescil etmiştir. O bir bebek katili ve bölücü terör örgütü elebaşı, binlerce insanımızın da katlinden sorumlu bir katildir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - “Katil” deyip durmayın! Bu, halkın iradesidir. Oradaki statü de AİHM'nin gereğidir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Devletin hükmü kesindir; Türk mahkemelerinin hükmü kesindir, kararı nettir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - “Hukuk, hukuk” diyorsunuz, her gün buradan hukuku hatırlatıyorsunuz!

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Kürt falan da değil!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Asıl tartışılması gereken, İmralı'dakinin statüsü değil Türk milletinin yok sayılan egemenlik statüsüdür. Tescilli bebek katiline statü arayışına girenlerin vicdan muvazeneleri kaybolmuştur.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tescilli Kürt düşmanlarısınız sizler!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bu millet, katile asla ayrıcalık değil ancak ve ancak şehitlere, ailelerine ve aziz Türk milletine vefa istemektedir.

Şimdi, efendim, 6'ncı maddeye geçmeden önce yeri geldi bir kez daha söyleyelim: Evet, statüsü bebek katilidir, öyle kalacaktır ve İmralı'da çürüyerek gidecektir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Çürüyen sizin zihniyetiniz, sizin düşmanlığınız, sizin kardeşlik karşıtlığınız!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Göreceğiz.

Sayın Başkan, muhterem...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bu ramazanda söylediğiniz sözlerle bak!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Kürt düşmanı!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Kürt düşmanısın, tescilli düşman sizsiniz, bu halkın düşmanı sizsiniz!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bizim kardeşlikle ilgili hiçbir sorunumuz yok.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Terör üreten de sizsiniz!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Türk milletinin hiçbirisinin kardeşlikle ilgili sorunu yok.

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Yakılan Kürt köylerinin ahi tutacak sizi, Kürt köylerini yaktınız siz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ya, bu ne o zaman, bu ne o zaman! Kürt biziz, her gün bize hakaret ediyorsun! "Biz kardeşiz." diyorsun, yok öyle bir dünya! İkiyüzlülüğünüzü herkes görüyor; ikiyüzlüsünüz, düşmansınız!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Ama bölücü, eli kanlı, PKK terörüyle, onun sözcüleriyle, onun sözde lideriyle bir meselesi var ve o meselede mutlaka hesaplaşacağız.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - İkiyüzlüsünüz, ikiyüzlü; ikiyüzlüsünüz, ikiyüzlü!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Hiç endişeniz olmasın.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Sen konuşunca kan ve barut kokusu geliyor ya, ayıptır ya!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Kanı, barutu kullananlara soracaksın, tamam mı!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Halk, sizin ikiyüzlülüğünüzü görüyor! İkiyüzlülüğünüzü görüyor bu halk, ikiyüzlülüğünüzü görüyor! Düşmanlığınızı görüyor! Nefret dilinizi görüyor!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Nefret dilini de nefretin silahını da bebek katilleri yaptı!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sensin nefret dili, sizsiniz! Düşmanlık kokuyorsun! Nefret kokuyorsun! Nefret kokan sensin!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Hiçbirimizin elinde şehit kanı yok ama sizin var! Siz, bu kanlarla büyüdünüz!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Nefret dili senin dilin! Düşmanlık eden de sensin!

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Kürt'ün kanı eline bulaşmış senin ya!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Sen savaş sürsün de nemalan diye yaşıyorsunuz!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Her sözünüzde düşmanlık üretip “Biz kardeşiz.” diyemezsiniz! Böyle kardeşlik olmaz!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Ne oldu, zorunuza mı gitti gerçekler?

NEVROZ UYSALASLAN (Şırnak) - Ya, yalan söylüyorsunuz! İkiyüzlüsün, ikiyüzlü! İkiyüzlüsünüz, ikiyüzlü!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Memleketin kırk yıldır yaşadığı, PKK yüzünden yaşadığı, bu eli kanlı örgüt yüzünden yaşadığı, binlerce insanımızı kaybettiğimiz bu terör sürecindeki gerçekleri söyledik de zorunuza mı gitti?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Daha mı çok ölsün? Daha çok insan ölsün istiyorsunuz, değil mi? Daha çok ölsün istiyorsunuz!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Sizin yalanlarınıza mı kanacağız? Neyin barışından bahsediyorsunuz, neyin “terörsüz Türkiye”sinden? Gececeksiniz o işleri!

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Senin o Toros zihnietin para etmez! O katil Toros zihnietin para etmez!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Siz de bunları dinleyeceksiniz, mutlaka dinleyeceksiniz, dinleteceğiz!

NEVROZ UYSALASLAN (Şırnak) - Gerçek olan bu halktır! Kürt halkı gerçektir ve Sayın Öcalan bu halkın lideridir! Buna sen karar veremezsin! Halkın kimi seçeceğine sen karar veremezsin ancak saygı duyabilirsin!

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Sen Torosçusun, Torosçu! Torosçusun, Torosçu!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bizim bu halklardan ne Kürt halkıyla ne Türkmen’le ne Çerkez’le ne Boşnak’la hiçbir sorunumuz yok, hepsinin Türk milletinin bir parçası olduğunu biliyor ve kabul ediyoruz. Bunu bölmeye çalışan sizlersiniz!

MAHMUT DİNDAR (Van) - Susturun şu adamı burada!

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Bölücülük yapmak sizin zehirli diliniz!

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Hadi oradan! Hadi oradan!

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Hiçbirisi Kürt değil, çoğu Ermeni bunların, çoğu Ermeni!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ya, çark etme, çark etme! Bursaspor’da attığın “tweet” gibi çark etme! Sahip çık, düşmansan düşmanlığını söyle!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Sayın Başkan, müsaade ederseniz devam edeyim. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT DİNDAR (Van) - Senin gibi faşistlerin yüzünden memleket bu hâlde!

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, süreniz doldu efendim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bir dakika vermeyecek misiniz?

MAHMUT DİNDAR (Van) - Senin gibi zihniyetlerin yüzünden memleket bu hâlde. Kardeşi kardeşe düşman yaptınız!

BAŞKAN - Millet karar verdi zaten; sözünüzün tesiri, etkisi evlere gitti.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamam.

BAŞKAN - Mesaj yerini buldu.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Efendim, saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sen istedin, sen! Bizim hatibe laf atarken sen de oraya çıkacağını bilecektin, onu hesap edecektin, ona göre oradan lafını edecektin!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ne oldu, zorunuza mı gitti gerçekler?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - E, bu faşistler başka türlü gündem olamıyor.

BAŞKAN - Diğer söz talebi Ankara Milletvekili İdris Şahin'e ait.

Sayın Şahin, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Ekranları başındaki aziz milletimizin de tekrar hem ramazanlarını tebrik ediyorum hem de kendilerine saygıyla selamlarımı iletiyorum.

Değerli milletvekillерim, aziz vatandaşlarımız; aslında, bakarsanız, görüştüğümüz Millî Parklar Kanunu ama kürsüdeki gündem bambaşka bir gündem. Şunu diyebilirsiniz: Genel Kuruldaki arkadaşlarımız neyi konuştuğumuzun farkında ama ekran başındakiler bağlamından kopartarak “Bu, millî parklarla alakalı neden bahsediyor? Oysa buradaki hatipler çok daha farklı şeylerden bahsediyor.” diyebilirler ama özü de sözü de gündemimiz de millî parklar ve ülkenin, şu an itibarıyla, iktidarın Meclis Genel Kuruluna sunduğu yasa bu.

Bir iktidarın doğaya bakışı, aslında bu milletin geleceğe bakışıyla alakalıdır. Eğer siz, bu toprakları sadece yönetilebilecek birer mali kaynak, birer kupon arazi olarak görürseniz, orada artık ne korumadan ne de milletin hakkından söz edebilirsiniz. Bugün görüştüğümüz bu madde, her ne kadar uyum düzenlemesi kılıfıyla karşımıza getirilse de aslında doğa koruma rejiminde hukuk devletini devre dışı bırakan bir yön değişikliğini içermektedir.

Bugüne kadar millî parklarımızda temel ilke şuydu: Önce koruma, sonra sınırlı ve kontrollü kullanım. Şimdi ise bu teklifte tüm yetkileri tek bir elde toplayan, freni olmayan ve denetimden uzak bir yapı oluşturuluyor. Biliyoruz, AK PARTİ iktidarı devleti bir şirket gibi yönetmeyi arzu ediyor ama şu an itibarıyla bahsettiğimiz millî parklar arkadaşlar. Siz, millî parkları bir ticari işletme gibi düşünürseniz, Bakanlıktan Millî Parklar Genel Müdürlüğüne yetki kullanım devrini gerçekleştirir ve aynı zamanda, devletin işletmekle yükümlü olduğu maddeye “Hem işletir hem de işletene kiraya verir ve dilediği gibi tasarrufta bulunur.” hükmünü getirirseniz, o zaman millî parktan, tabiat parkından bahsedemezsiniz. Siz, şimdiye kadar bu milletin gözü gibi koruduğu millî parkları bir ticari alana çevirmek istiyorsunuz; burada çok büyük bir hataya düşersiniz. Bu, açıkça Anayasa'ya aykırı; bakın, yaptığınız düzenleme açıkça Anayasa'ya aykırı çünkü siz, denetlenemez bir yetkiyi yani yargı talimatı dışında, yargının kararı olmadan millî parklarda işletme yapma yetkisini veriyorsunuz. Kime veriyorsunuz? Eskiden Bakanlığın kullandığı bu yetkiyi sadece Millî Parklar Genel Müdürlüğüne devrediyorsunuz ki bu son derece büyük bir sıkıntı ihtiva eder.

O yüzden, siz “Bir işletme mantığıyla, tüccar mantığıyla şirket gibi ülkeyi yöneteceğiz.” dediniz; bugün hem hukukta ve adalette hem de ekonomide ülkeyi uçurumun kenarına getirip bıraktınız. Bu ülkeye daha fazla zarar vermeyin; hiç olmazsa ormanlarımıza dokunmayın, millî parklarımıza dokunmayın, tabiat parklarımıza dokunmayın arkadaşlar. Bu yetkiyi kullanacaksa devlet kullansın ve kullanılan yetki hukuk devleti çerçevesinde bir denetime tabi tutulsun. Siz, Genel Müdürlüğe vermiş olduğunuz bu yetkiyle yargıyı sorumlu olmaktan çıkartıyorsunuz; yargı kararı olmadan buralarda işletme açılabilceğine, çalıştırılabileceğine dair bir hüküm getiriyorsunuz. Siz, kendi elinizdeki yetkileri, yasamanın elindeki yetkiyi niçin yürütmeye vermekten bu kadar keyif alıyorsunuz, anlamak

mmkn değil. Türk milleti adına hüküm veren, Türk milleti adına yasa yapma yetkisine sahip olan Parlamentonun elindeki bu yetkileri tek tek yürütmeye terk etmek, yürütmenin de altında Milli Parklar Genel Müdürlüğüne terk etmek neyin nesidir, anlamış değilim.

Değerli milletvekilleri, bakınız, Banaz'dan İlçe Başkanımız Murat Ahmet Gündüz Bey arıyor, diyor ki: "Vekilim, görüşülmekte olan konu Milli Parklar ve Uşak'ta bir maden şirketi Murat Dağı'nda maden açmak için ED raporu hazırlıyor ki bu ED raporunu olanca hızla gerçekleştirecek ve Gediz havzası, Küçük Menderes ve tüm Ege Bölgesi'ni kapsayan yer altı sularımız kaybolacak. Yabani hayvanların ev sahipliğini yapan Murat Dağı maden arama şirketi yüzünden yok olacak." Hepimiz Murat Dağı'nı, Gediz'i gayet iyi biliriz. Bakın, oradaki bir ilçe başkanı dertleniyor, aynen Uğr Bayraktutan'ın Cerattepe'de ifade ettiği gibi, diyor ki: "Gediz'e dokndrtmayız! Murat Dağı'na dokndrtmayız!"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS şAHİN (Devamla) - Ama siz, sadece Gediz ve Murat Dağı'nı değil arkadaşlar, tüm milli parkları, tüm tabiat parklarını sadece ve sadece yürütmenin tekelinde bir Genel Müdürlüğü veriyorsunuz ve hem işletir hem de işletme yapanlara, bir başkasına kiraya verir hükmünü getiriyorsunuz bu 6'ncı maddeyle.

Son derece hatalı bir madde; gelin, bu maddeyi geri ekin. Bu, hem Anayasa'ya aykırı hem de bizim doğamıza, tabiatımıza, ormanlarımıza yapabileceğimiz en büyük ihanettir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAşKAN - Sayın şahin, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Artvin Milletvekili Uğr Bayraktutan'a ait.

Sayın Bayraktutan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

UğR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerine söz aldım.

Ben de İdris şahin'e buradan teşekkür ediyorum. Hep aynı türküleri söyledik "Cerattepe geçilmez, Artvin halkı yenilmez." diye. Bu türküleri sonsuza kadar söyleyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, şimdi, ben de Anayasa'yla geldim. Anayasa'nın 169'uncu maddesinde gayet açık, genelde irticalen yaparım konuşmaları ama bu çok önemli maddelerden bir tanesi yani bu kanunun mihenik taşlarından bir tanesi 169'uncu madde. Bize şunu öğretirlerdi, ben uzun dönem uygulamada kaldım: "Efendim, kanun koyucu böyle takdir etmiş." "Kanun koyucu şöyle yapmış." Ben kanun koyucuyu çok umumi bir şey zannederdim. Çok zr dilerim, o kelimeyi kullanmayacağım; Atatürk'n Meclisidir, o kelimeyi kullanmayacağım; kanun koyucu başka bir şeymiş, bu kadar kibar diyeyim, Murat Emir'in kulağına söyleyeceğim ne demek istediğimi.

Değerli arkadaşlarım, 169'uncu madde diyor ki: "Ormanlar devredilemez. Mülkiyete konu olarak herhangi bir kişiye verilemez, buna ilişkin işletme yapılamaz. Mruruzamanla, zaman aşımıyla yani kazandırıcı zaman aşımıyla yirmi yıl fasılasız, nizasız kullanıp da mülkiyet hakkı üzerinde iddia edilemez. Kamu yararı dışında irtifak hakkı kurulamaz." Bunu kim diyor? Anayasa'nın 169'uncu maddesi.

İlginç bir hüküm var, öyle bir olay var ki Türkiye Büyük Millet Meclisi af yetkisini kullanmış olsa dahi genel veya özel afta ormanları yakanlara ilişkin anayasal hüküm var, diyor ki: "Bundan yararlanamaz." Müthiş bir zırh var. Türkiye'nin bütün kilometrekaresinin yüzde 30'u ormanlar değerli arkadaşlarım. Anayasa'nın bu ilgili maddesi hem ormanları koruyor hem de orman köylüsüne ilişkin bir zırh ortaya koyuyor.

Bakın, 1980’li yıllarda Türkiye’nin nüfusu 44 milyondur, 12 milyon orman köylüsü vardı. Şimdi, geldiğimiz noktada 86 milyonluk nüfusa ulaştık 7,5 milyon orman köylüsü var. Ormana tüccarı soktuk, orman köylüsünü kenara attık değerli arkadaşlarım. Hatırlar mısınız “ORÜS” diye bir kurum vardı, Sayın Ömer Fethi Gürer bunu en iyi o bilir. ORÜS nereye gitti? El Fatiha! ORKÖY nereye gitti değerli arkadaşlarım, ORKÖY nereye gitti? ORKÖY de ortadan kalktı. Bu kurumları birer birer ortadan kaldırdık. Şimdi, yasal düzenleme getiriyorsunuz, diyorsunuz ki: “Efendim, 6’ncı maddede bir değişiklik yapalım.” 6’ncı maddede özellikle tabiatı koruma alanları, millî parklar, tabiat parklarına ilişkin olarak özel şirketlere işletmeyle alakalı bir yetki vermek istiyorsunuz.

Ya, biz mi başka fakülteleri okuduk değerli arkadaşlarım? Bize mi başka fakültelerde bunu öğrettiler? Kanunların Anayasa’ya uygunluğunun yargısal denetimini yapan bir kurum var: Anayasa Mahkemesi. Muhtemelen oylarınızla bu kanun teklifi kabul edilecek. Anayasa’da bu amir hükmün açıklığına rağmen, 169’uncu maddenin varlığına rağmen ya öyle bir düzenleme getiriyorsunuz ki tekrar tekrar okuyorum, ya böyle bir şey olabilir mi arkadaşlar? Hangi ulvi nedendir, hangi muhik sebeptir, hangi akli nedendir? Kalkıyorsunuz da parklara ilişkin özel işletmelere yetki veriyorsunuz; bir, bu.

İki: Başka bir şey daha yapıyorsunuz. Burada eski düzenlemede yetki kimde? Tarım ve Orman Bakanlığında. Yahu, hangi akıllı Tarım ve Orman Bakanlığında bu yetkiyi alıyor da -biraz önce sevgili İdris Şahin de çok güzel ifade etti- Millî Parklar Genel Müdürlüğüne veriyor? Hangi muhik sebeptir, hangi kamu yararındır? Özel adrese teslim bir problem mi vardır bu kanunla alakalı 6’ncı maddede? Bize mi yanlış öğrettiler? Hukuk fakültelerine başladığımız 1’inci sınıfta bize şunu öğrettiler, dediler ki: “Kanunlar Anayasa’ya aykırı olamaz.” Muhtemelen bu, anayasal, yargısal bir denetimden geçecektir. Ben, sizin ne yaptığınıza ilişkin kehanette bulunmuyorum. Bunu, biraz sonra oylarınızla kabul edeceksiniz. Anayasa Mahkemesinin ne yapacağını merak ediyorum Sayın Murat Emir, Değerli Grup Başkan Vekilim; Anayasa Mahkemesi ne yapacak bu konuda? Burada Anayasa Mahkemesinin 1 üyesi bile açılacak muhtemel bir iptal davasında eğer “kabul” oyu veriyorsa buradan diyorum: Yazıklar olsun ona ya! (CHP sıralarından alkışlar) Bu, başka bir okul mu okumuştur değerli arkadaşlar, başka bir okulu mu?

AK PARTİ milletvekilleri, değerli arkadaşlarım; içinizde çok kıymetli arkadaşlarım var, şunu bir okuyun, bir de Anayasa 169’u okuyun; bu bürokratlar hiç mi hukuk fakültelerini bitirmediler ya? Böyle bir düzenlemeyi buraya nasıl getirirler ya? Özel şirketlere bu yetkiyi veren; tabiat parklarına, millî parklara ilişkin olarak bu yetkiyi veren bir düzenlemeyi bu Meclise nasıl getirirsiniz arkadaşlar? Buraya, bakın, birçok düzenlemeler geldi, eksiklikler oldu, yanlışlar oldu, buna ilişkin direnç gösterdik, ihtirazi kayıtlarımızı düştük ama bu derecede “Kral çıplak.” diyen, Anayasa’ya aykırı bir düzenlemeye ilişkin böyle örnekleri çok görmedik. En çarpıcı örneklerden bir tanesidir arkadaşlar. 169’un varlığına rağmen, 169’daki amir hükme rağmen; kamu ormanlarının mülkiyetinin devredilemeyeceği, zaman aşımına ilişkin olaylar, irtifak haklarındaki kamu yararı varlığına rağmen siz millî parklarda, tabiat parklarında mülkiyet hakkına ilişkin, özel şirketlere ilişkin bir düzenleme yapıyorsanız hukuk adıyla bu bir cinayettir; bu cinayete sessiz kalmayacağız değerli arkadaşlarım. Onun için, bu yanlıştan vazgeçin diyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bayraktutan, teşekkür ediyorum.

6’ncı madde üzerindeki aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6’ncı madde kabul edilmiştir.

7’nci madde üzerinde 4 önerge vardır. Bunlardan 3’ü aynı mahiyette olduğundan birlikte işleme alacağım ve birlikte oylarınıza sunacağım.

Aynı mahiyetteki 3 önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalg

Gülerden Varlı

Celal Fırat

Bitlis

Van

İstanbul

Ömer Faruk Gergerlioğlu

İbrahim Akın

Hüseyin Olan

Kocaeli

İzmir

Bitlis

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Sadullah Kısacık

Muğla

Denizli

Adana

Mustafa Bilici

Birol Aydın

Mehmet Karaman

İzmir

İstanbul

Samsun

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

İlhami Özcan Aygun

Ömer Fethi Güner

Ayhan Barut

Tekirdağ

Niğde

Adana

Mühip Kanko

Gülcan Kış

İnan Akgün Alp

Kocaeli

Mersin

Kars

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önerelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önereler üzerinde ilk söz Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'a ait.

Sayın Olan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz gibi, geçtiğimiz cumartesi günü Dünya Ana Dili Günü'ydü. Bu vesileyle "...” diyerek başlamak istiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Mecliste kurulan Demokrasi Komisyonun hazırladığı ve kamuoyuna sunduğu ortak rapor mevcut sorunu Kürt sorunu olarak tanımlamamakla beraber, Kürt halkının değerlerini, dilini ve kültürünü güvenlik ve terör parantezine sıkıştırarak asıl sorunu ıskalamaktadır. Yüz yıllık devlet aklının Kürt halkını ve değerlerini "güvenlik" başlığı altında kriminalize ve inkâr etmesi çatışmalı ortamın oluşmasının ana nedenidir. Sorunu doğru teşhis etmek bu bağlamda çok önemlidir. Bu sorun bir kimlik sorunudur, bu sorun bir kültür sorunudur, bir demokrasi sorunudur; bu sorun özü itibarıyla Kürt sorunudur. İktidarın çözüm sürecinde Kürt meselesini ele alma ve çözüme ulaştırma iradesinin çok gerisinde bir raporla bu süreci bir "terör" başlığı altına indirgemesi, toplumsal tepkilerin oluşmasına neden olmakta ve sürece olan güveni azaltmaktadır. Sadece sorunun doğru tespiti değil, aynı zamanda sürecin toplumsallaştırılması gereken bir aşamada Kürt sorununun adını dahi koyamamak realiteyle yüzleşmekten kaçınmak anlamını taşımaktadır. Çözüm sürecinde bedenini taşın altına koyacağını iddia edenlerin gelinen noktada yüz yıllık devlet aklıyla, aynı ezberlerle süreci götürmeye çalışması doğru değildir. Tabii ki Kürt sorununun çözümü adına verilen kararlılık mesajları ve yine raporda yer alan

³ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

sürece ilişkin yasal düzenleme önerileri ve demokratikleşmeyle ilgili öneriler kıymetli ve yerindedir fakat ortak yaşam ve eşit yurttaşlık temelinde oluşturulmak istenen bu yeni dönemde hakikatlerimizi görmezden gelmek, sorunları ve mevcut realiteyi kabul etmemek sürecin sonuca ulaşması bağlamında bazı sorunlara neden olacaktır.

Sayın Abdullah Öcalan'ın 27 Şubatta deklare ettiği barış ve demokratik toplum çağrısının üzerinden tam bir yıl geçti.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bebek katili, bebek!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yahu, hâlâ mı ya, hâlâ mı? Sus!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tarihe de not edelim, bebek katili olduğunu her yerde haykıracağız!

HÜSEYİN OLAN (Devamla) - Sayın Öcalan'ın çağrısındaki barış ve demokrasi vurgusu bu toprakların en temel ihtiyaçlarının adıdır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Nedir bu ya?

HÜSEYİN OLAN (Devamla) - Oysa bu süreç bir siyasi erkler tarafından -parantez içinde- “terörsüz Türkiye” olarak adlandırıldı. Bir konuyu adlandırmak o konuya yaklaşımın özeti niteliğindedir; işte, Kürt halkına ve Kürt sorununa yaklaşım burada farkını göstermektedir. Bin yıllık Türk-Kürt ilişkilerinin zedelenmesinde önemli rol oynayan imha ve inkâr siyaseti Kürt direnişiyle boşa çıkmıştır.

28 Şubat Dolmabahçe mutabakatı Kürt sorununun çözümü adına tarihî bir fırsat yaratmış fakat bu tarihî fırsatın kaçırılması bu ülkenin on yılına mal olmuştur. Gelineen noktada Kürt halkının varlık mücadelesi tanınmış fakat bu tanımlamanın hâlâ siyasi ve özellikle hukuki temelleri oluşturulmamıştır. Tarihe ve Türkiye halklarına karşı büyük sorumluluğumuzun gereği bizlere bu süreci artık ağırdan almak değil, hızlandırma misyonunu yüklemektedir.

Yüz yıllık Meclis pratiği Kürt sorununa, Kürt halkının kültürel değerlerine ve varlığına yönelik onlarca, yüzlerce hatta binlerce kırmızı çizgi çekerek yok saymaya çalıştı. Geç kalınan her saniye ve her an bu kırmızı çizgilere yeni kırmızı çizgiler eklenmesine sebep olacaktır. Oysa insan yaşamının en önemli değeri olan hayatı demokrasi, barış ve özgürlüklerin üzerine kırmızı çizgiler çekilerek yok sayılmaz. Bu değerleri kırmızı çizgiler çekerek kapatmaya çalışmak kandan ve şiddetten beslenen, tek amacı bulunduğu mevki ile koltuğun yerini biraz daha sağlamlaştırmak olan çürümüş ve kokuşmuş zihniyetlerin palazlanmasına ve süreci akamete uğratmak adına her türlü kirli oyunun sergilenmesine vesile olacaktır diyerek Genel Kurulu selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Olan.

Diğer söz talebi Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'a ait.

Sayın Karaman, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin 7'nci maddesiyle kanunun 15'inci maddesi değiştirilmekte, korunan alanlarda kanuna aykırı yapı ve tesislerin Millî Parklar Genel Müdürlüğü tarafından hiçbir karar alınmasına gerek kalmaksızın derhâl yıkılabilmesine imkân tanınmaktadır.

Biz, doğaya düşman olanın düşmanınız çünkü yeryüzü Rabb'imizin bize bir emanettir. Biz medeniyetimizi bu umde üstüne tesis eden bir medeniyetin evlatlarıyız ancak aynı zamanda, biz, devletin dininin adalet olduğuna da inanırız. İşte, bu yüzden bir emaneti korurken diğerini yıkamayız. “Doğayı koruyorum.” diyerek hukuku zedelemek, adaleti aşındırmak, devletin temel ilkelerini zayıflatmak asla kabul edilemez çünkü doğayı korumak ile hukuku korumak rant sahipleri istemedikçe çatışmaz. Anayasa'mızın 56'ncı maddesi, çevrenin korunmasını devlete bir görev olarak yüklemiştir. Elbette kaçak yapılaşmaya karşı caydırıcı tedbirler alınmalıdır.

Ve aynı Anayasa'mızın 2'nci maddesi Türkiye Cumhuriyeti'ni bir hukuk devleti olarak tanımlar. O hâlde soruyorum: Hukuk devleti ne demektir? Keyfiliğin olmadığı, idarenin sınırsız değil kurallara bağlı hareket ettiği devlet demektir ama gelin görün ki bu düzenlemeyle Genel Müdürlüğe hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın derhâl yıkım yetkisi verilmektedir. İşte, sorun da tam burada başlamaktadır. Aynı bir idari karar olmaksızın, gerekçeli bir işlem tesis edilmeksizin savunma hakkı tanımadan yapılacak bir yıkım hukuk devleti ilkesini zedeler. Danıştay ve Anayasa Mahkemesi kararlarında istikrarlı şekilde görürüz ki telafisi güç ve imkânsız zararlar devlete karşı vatandaşları koruyan ve gücünü frenleyen en temel gerekçedir. "Doğayı koruyalım." derken hukuku yıkamazsınız. Anayasa'nın 35'inci maddesi mülkiyet hakkını güvence altına almıştır. Evet, bu hak kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilir ancak sınırlama ölçülü, gerekli ve orantılı olmalıdır. Yıkım, idarenin uygulayabileceği en ağır yaptırımlardan biridir. Üstelik teklif, inşa aşamasında olanlar da dâhil olmak üzere tüm yapıların derhâl yıkılabileceğini öngörmektedir. Henüz tamamlanmamış, belki hakkında hukuki süreç devam eden, belki de hatalı bir tespitle kaçak sayılan bir yapının yargı denetimi gerçekleşmeden ortadan kaldırılması telafisi imkânsız sonuçlar doğurur. Adalet aceleyle değil usulle tecelli eder.

Anayasa'mızın 125'inci maddesi açıktır: İdarenin her türlü işlem ve eylemi yargı denetimine tabidir. Ancak bu düzenlemeyle yıkım eylemi, aynı bir karar tesis edilmeden ve ilgililere ilgili başvuru imkânı tanınmadan icra edilmektedir. Bu durumda iptal davası açma hukuki hakkı fiilen anlamsız hâle gelebilir çünkü dava sonuçlanıncaya kadar yapı çoktan ortadan kalkmış olacaktır. Oysa Anayasa'mızın kararlarında da vurgulandığı üzere, yıkım kararı temel haklara doğrudan müdahaledir ve etkili başvuru hakkı anayasal bir zorunluluktur. Eğer idare hem karar alacak hem uygulayacak hem de yargı sürecini fiilen etkisiz hâle getirecek bir konuma gelirse burada denge bozulur ve nihayetinde iktidar tıranlaşır. Hukuk devleti, idarenin denetlenebilir olduğu devlettir ancak günden güne bu denetim sizin ellerinizle yok edilmektedir. Yapmayın, adaleti yıkmayın çünkü adalet sizden sonra en çok size lazım olacak.

Kaçak yapılaşmayı önlemek meşru bir amaçtır ancak her meşru amaç her aracı meşru kılmaz. Elverişlilik, gereklilik ve orantılılık testlerini yapmadan doğrudan ve otomatik bir yıkım mekanizması kurmak ölçülülük ilkesini zedeler. Önce tespit, ardından gerekçeli karar, tebliğ, makul süre tanıma imkânı gibi usuller, güvenceler tanınarak caydırıcılık sağlanabilir. Devlet adaletle güçlüdür. Aceleyle değil hakkaniyetle hareket eden bir idare milletin güvenini kazanır. Bizim medeniyetimiz... Zulüm sadece bireye karşı değil hukuka karşı da olur. Usulsüz bir müdahale, haklı bir amacın bile meşruiyetini gölgeler. Doğa da bizimdir, hukuk da bizimdir, korunan alanlar milletin ortak değeridir. Devletin yetkisi artarken vatandaşın güvencesi azalırsa adalet terazisi şaşar; işte böyle oluyor.

Biz, kaçak yapılaşmaya da karşıyız, doğanın talan edilmesine de karşıyız. Doğayı koruyalım ama hukuku aşındırmadan, caydırıcılığı sağlayalım ama adaleti zedelemeyen, devlet güçlü olsun ama güç mutlaka hakka ve hukuka bağlı olsun. Bizler hak, hukuk ve adalet çizgisinde siyaset yapmaya devam edeceğiz çünkü inanıyoruz ki adalet mülkün temelidir.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Karaman, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'a ait.

Sayın Alp, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinde Sayın Bakanın birçok yetkisi genel müdüre devrediliyor. Dikkatinizi çekiyor mu, aslında bizim Bakan son zamanlarda çok şey kaybediyor; bugün yetkilerini kaybediyor ama Toprak Mahsulleri Ofisinde de buğdayları kaybetmişti hatırlarsanız. (CHP sıralarından alkışlar)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Atlar ne oldu, atlar? Atlar bulundu mu?

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - TİGEM çiftliğinde Sayın Bakan atları kaybetmişti, bugün de yetkilerini kaybediyor, çok önemli yetkilerini Genel Müdüre devrediyor. (CHP sıralarından alkışlar) Artık herhâlde bu mahcubiyetle buraya da gelememiş. Komisyon sıralarına bakıyoruz, Bakan yok, Bakanlıktan kimse de yok; Sayın Genel Müdür burada, hukuk müşaviri, daire başkanı ve uzmanlarıyla beraber ama Bakanımız yok. E, adamın her şeyini elinden aldılar gerçekten. Yalnız, onun hakkını bugün ben savunacağım çünkü bu kanun teklifini bu şekilde yasalaştırırsanız Anayasa Mahkemesi bunu iptal eder, peşinen söylüyorum. Sayın Bakanın hukukunu savunmak da bize kaldı çünkü getirmek istediğiniz değişiklik teklifiyle, mevcut yasada mahkemeye ait olan bir yetkiyi Sayın Genel Müdüre veriyorsunuz. Sayın Genel Müdür, siz hangi hakla bu yetkiyi kullanacaksınız? Münhasıran mahkemelere aittir bu yetki, mevcut düzenlemede de mahkemelere aittir. Siz hangi itirazı kabil kararı kendiniz kabul edeceksiniz, Türk milleti adına siz mi karar veriyorsunuz? Bu, Meclise de yapılmış bir hakarettir, Sayın Bakana da yapılmış bir hakarettir. Bilmiyorum, AK PARTİ Grubunun bu Bakanla ne derdi var, en az bizim kadar onlar da uğraşıyorlar, yetkilerini buduyorlar.

Bu kanun teklifinin bu maddesiyle ilgili daha fazla konuşmaya çok da gerek duymuyorum çünkü aslında konuşmam uzundu, az önce cereyan eden hadiseler nedeniyle konuşmamın geri kalan kısmını değiştirmek istiyorum müsaade ederseniz.

Efendim, biliyorsunuz, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu raporunu yayımladı. Bu rapor tartışılacak mı? Elbet tartışılacak. Ne demek yani? Türkiye ilk defa yeni bir model deniyor, bugüne kadar silahla, şiddetle çözülmek istenen bir hususu şimdi konuşarak çözmeye çalışıyor; buna karşı olanlar var, destekleyenler var. Toplumumuz tartışacak mı? Elbet tartışacak. Hakkı mıdır? Elbet hakkıdır. Siyaset de buna cevap verecek, buna da kimsenin gocunmasına gerek yok. Ben de bu tartışmaya iki dakikalık süremde bir örnekle katılmak istiyorum.

Raporun bir yerinde çok önemli bir husus var sayın milletvekilleri, dikkatinizi çekmiştir, şöyle diyor: “On yıllardır yaşanan terör ve çatışma sürecinin ülkemize maliyetinin yeniden hesaplanması gerekmiştir. İhtiyatlı bir çerçevede dahi sürecin ülkemize yıllık ortalama en az 140 milyar dolar, en çok 240 milyar dolar düzeyinde bir ekonomik değer kaybına sebep olduğuna işaret etmektedir.” Bu, devletin resmî bir verisi, bu artık resmî bir veri. 140 milyar dolar yıllık ekonomik kayıp ne demek?

Herhâlde en iyi Ömer Fethi Gürer bilir, çiftçi borçlarımız ne kadar, bütün Türkiye’nin çiftçi borcu ne kadar?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - 1 trilyon 200 milyar lira bankalara.

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - 1 trilyon 200 milyar lira Türkiye’deki tüm çiftçilerin borcu var. 140 milyar dolar, 6 trilyon lira yapar ortalama sayın arkadaşlar yani bu, Türkiye’deki bütün çiftçi borçlarının 5 katı.

İşte, emekliler için bayram ikramiyesi talep etti muhalefet, reddediyorsunuz, “İmkânlarımız yok.” diyebiliyorsunuz.

Cevdet Akay çok iyi bilir, kaç emekli...

CEVDET AKAY (Karabük) - Yaklaşık 17 milyon emekli.

İNAN AKGÜN ALP (Devamla) - 17 milyon emekli. 6 trilyon lirayı 17 milyon emekliye bölsen yılda 360 milyon küsur yapar, ayda 30 bin lira yapar. Yani Türkiye’deki tüm emeklilere seyyanen 30 bin lira dahi zam verseniz bir yılda kaybettiğimiz gelir kadar bile değil.

Şimdi, Türkiye bu hâldeyken, emekli bu hâldeyken, çiftçi bu hâldeyken, dış borçlar bu hâldeyken, enflasyonla mücadele edemiyorken yıllık 140 milyar dolar bir kaynağı hâlâ daha savaşa, hâlâ daha çatışmalara harcama lüksümüz var mı, kimsenin var mı? Bu Mecliste hiç kimsenin, tek bir milletvekilinin

dahi bunu kabul edeceğini düşünmüyorum. Meselelere biraz da bu cihetten bakalım, yaklaşalım; ülkenin menfaati bakımından bakalım, yaklaşalım. Bu projenin eksikleri var, bu raporun kusurları var, hataları var, eksikleri olacak ama bu bir süreç ve bu süreç içerisinde bunu tamamlama imkânı var.

Bu duygularla hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Alp, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

“Yıkım kararı ilgisine tebliğ edilir. Tebliğden sonra ilgiliye Genel Müdürlüğe yapılmak üzere 30 günlük itiraz süresi verilir. İtirazlar Genel Müdürlükçe 30 gün içerisinde değerlendirilerek ilgiliye bildirilir.”

Mehmet Akalın

Edirne

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Yüksel Arslan

Ankara

Hüsmen Kırkpınar

İzmir

Burak Dalgın

Balıkesir

Burhanettin Kocamaz

Mersin

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.50

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.58****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63'üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Önceki oturumda okuttuğum Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz ve arkadaşlarının önergesinin işlemine devam ediyoruz.

Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Kocamaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 230 sıra sayılı Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, teklifin 7'nci maddesiyle, korunan alanlardaki hukuka aykırı yapı ve tesislere herhangi bir mahkeme kararına lüzum görülmeksizin Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından doğrudan el konulması ve bu yapı ve tesislerin yıkılması öngörülmektedir. Anayasal bir hukuk devleti olmanın temel ilkesi, idarenin tüm eylem ve işlemlerinin keyfilikten uzak, Anayasa'ya ve kanunlara bağlı ve en önemlisi, bağımsız bir yargı denetimine tabi olmasıdır. Yıkım işlemi, sonuçları itibarıyla telafisi imkânsız bir nitelik taşımakta ve Anayasa'yla korunan mülkiyet hakkına yönelik en ağır müdahalelerden birini oluşturmaktadır. Böylesine geri dönülemez ve ağır sonuç doğuran idari bir işlemin potansiyel hatalara, eksik değerlendirmelere veya orantısız güç kullanımına karşı denetimsiz bırakılması mülkiyet hakkının özünü zedeleyecektir. Kaçak yapılaşmayla mücadelenin etkinliği anayasal güvencelerin ve temel hakların feda edilmesiyle sağlanamaz. İdarenin keyfî kararlarına karşı vatandaşları tamamen savunmasız bırakacak bu yaklaşım hukuk güvenliği ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu bariz Anayasa'ya aykırılık riskini bir nebze olsun azaltmak amacıyla yıkım kararına karşı ilgiliye en azından idari bir itiraz yolu tanınması ve bu sürecin işletilmesi yönünde tarafımızca Komisyona bir önerge sunulmuştur. Önergemizdeki amaç, hızlı ve etkin mücadele zorunluluğu ile bireyin temel haklarının korunması arasındaki hassas dengede mülkiyet hakkı lehine asgari bir güvence mekanizması oluşturarak hukuk devleti ilkesini pekiştirmektir. Önergemizde anayasal dengeyi koruma açısından mülkiyet sahibine otuz günlük itiraz hakkı ve idareye de bu itiraza otuz gün içinde değerlendirme görevi verilmiştir ancak bu yapıcı teklifimizin dahi dikkate alınmaması ve reddedilmesi inatla düzenlemedeki denetimsiz ve keyfiliğe açık bir yapının korunmak istendiğini göstermektedir. Bu sebeplerle anayasal temel ilkelere açıkça aykırı olan ve vatandaşları idarenin tek tarafı ve geri dönülmez işlemleri karşısında korumasız bırakan bu maddeye mevcut hâliyle karşı çıkıyoruz.

Değerli milletvekilleri, konuşmamın bu bölümünde tarım arazileri sular altında kalan üreticilerimizin yaşadıkları sorunlara kısaca değinmek istiyorum. Aşırı yağışlar nedeniyle Türkiye'nin birçok bölgesinde olduğu gibi Adana Seyhan Barajı ve Tarsus Berdan Barajı'nda su seviyeleri yükselmiş, DSİ tarafından baraj kapaklarının açılmasıyla birlikte Adana ve Tarsus Ovası'nda binlerce hektarlık tarım arazileri sular altında kalmıştır. Buradan bir kez daha Adanalı ve Mersinli üreticilerimize geçmiş olsun dileklerimizi iletiyorum. Yaşanan bu olayda bahçeler, seralar ve ekili alanlar büyük zarar görmüş, üreticilerimizin onca emekleri, masrafları ve umutları boşa çıkmıştır. Yaşanan bu durumun tek sorumlusu DSİ ve yirmi dört yıllık bu iktidarın hâlâ yaşadığı acemilikler ve yanlış yönetim anlayışıdır. Yıllardır söyleye söyleye dilimizde tüy bitti. Berdan Çayı bir türlü ıslah edilmemiş, hazırlanan projeler iktidar tarafından bugüne kadar uygulanmamış, sonrasında ise ortaya ne yazık ki defalarca bu acı tablolar çıkmıştır.

Buradan iktidara sesleniyorum: Sizin eseriniz olan Mersin ve Adana'daki bu acı tabloyu bir an önce ortadan kaldırın ve üreticilerimizin zararlarını karşılayın diyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kocamaz, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

8'inci madde üzerinde 4 önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk 3 önerge aynı mahiyette olduğundan birlikte işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalp

Gülderen Varlı

Celal Fırat

Bitlis

Van

İstanbul

Ömer Faruk Gergerlioğlu

İbrahim Akın

Ceylan Akça Cupolo

Kocaeli

İzmir

Diyarbakır

Sümeyye Boz

Muş

Aynı mahiyetteki 2'nci önergenin imza sahipleri:

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Sadullah Kısacık

Muğla

Denizli

Adana

Mustafa Bilici

Birol Aydın

Necmettin Çalışkan

İzmir

İstanbul

Hatay

Aynı mahiyetteki 3'üncü önergenin imza sahipleri:

İlhami Özcan Aygün

Ömer Fethi Gürer

Ayhan Barut

Tekirdağ

Niğde

Adana

Mühip Kanko

Gülcan Kış

Aliye Timisi Ersever

Kocaeli

Mersin

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Muş Milletvekili Sümeyye Boz'a ait.

Sayın Boz, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve kıymetli halklarımız; herkesi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

21 Şubat Ana Dili Günü'nü uğurlayalı birkaç gün oldu ve o gün bize bu ülkede demokrasi seviyesinin farklı olanların kamusal alanda ne kadar dâhil olabildiğiyle ölçüldüğünü gösterdi. Hak, çoğunluğun tahammül sınırlarına göre genişleyip daralan bir alan değildir, devletin tartışmasız bir biçimde güvence altına almak zorunda olduğu bir statüdür.

Bakınız, yakın zamanda Sayın Abdullah Öcalan'ın 27 Şubat barış ve demokratik toplum çağrısının bir yılı dolmak üzere. Bu, geçen yıl bize aslında bir şeyi gösterdi: Barışın teknik bir terim olmadığını aktardı. Barış, inkâr siyasetinin terk edilmesi; demokratik toplum ise güvenlikçi politikalarla yönetilen bir rejimden hak temelli bir anayasal, bir siyasal düzene geçiştir. Yerel demokrasinin güçlenmesi, kültürel hakların anayasal güvenceye kavuşması, ifade özgürlüğünün genişlemesi, doğanın korunması; bunlar tali başlıklar değil, barışın temelidir.

Fakat bu ülkede ne zaman bir hak talebi gündeme gelse aynı refleks devreye giriyor; güvenlikçi politikalar. Ana dilinde eğitim-güvenlik; yerel yönetimlerin yetkisi-güvenlik; doğanın korunması-güvenlik; kadın mücadelesi-güvenlik. Aslında mesele güvenlik değil, mesele her şeyi güvenlikçi politikalarla bastırma sorunu. Bugün önümüze gelen bu kanun teklifi de ne yazık ki bu alışkanlığın devamıdır. “Koruma hizmetlerinin güçlendirilmesi” diyor ama içerik bize bambaşka bir şey söylüyor. Düzenlemede teknik bir kapasite artışı değil, koruma anlayışının yön değiştirmesi var. Asıl sorun da aslında tam burada başlıyor. Doğa yönetilecek bir idari alan değildir, tasarruf konusu yapılacak bir mülk de değildir. Ekolojik bakış açısı insanı hiyerarşisinin tepesine yerleştirmez; ekosistemler de zaten talimatla işlemez. Bir nehrin akışını, bir ormanın döngüsünü, bir vadinin biyoçeşitliliğini merkezden belirlenen usullerle yönetemezsiniz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Devletin görevi doğayı denetlemek değil, ekosistemin bütünlüğünü güvence altına almaktır. Doğayı denetim alanına indirgediğinizde onu korumuş olmazsınız, siyasetin tasarruf alanına sokmuş olursunuz. Bakın, hatırlayın, İkizdere'de köylüler taş ocağına karşı çıktığında güvenlikçi müdahale devredeydi, Akbelen'de ormanını koruyan kadınlara karşı güvenlikçi siyaset devredeydi, Kaz Dağları'nda maden direnişine karşı güvenlikçi bir baskı vardı. Hevsel'de, Munzur'da, Cudi'de, Şenyayla'da, doğa âdeta halktan korunur gibi kapatıldı ama şirket projeleri söz konusu olduğunda aynı sertlik ortada yoktu. Ancak doğa idari bir dosya değildir, doğa suyun akışı, toprağın verimi, havanın temizliği, kuşun göç yolu, çocuğun geleceğidir. Demek ki mesele güvenlik değil, mesele güvenlikçi politikaların kim için işletildiğidir. Çünkü güvenlikçi siyaset doğayı değil, kontrol alanını büyütür. Ancak doğayı kontrol eden toplumlar güçlü toplumlar değildir, doğayla uyum sağlayan, uyum kurabilen toplumlar güçlüdür. Güç, bastırma kapasitesinden değil birlikte yaşayabilme kabiliyetinden doğar. Kimliği tehdit gören akıl, doğayı kaynak gören akıl; ikisi de işte bu kökten beslenir. Birincisi dili denetler, ikincisi toprağı; birincisi kimliği risk alanı olarak kodlar, ikincisi ise ormanı yatırım alanı olarak görür. Biz bu Mecliste açık bir tercihin altını çiziyoruz: Güvenlikçi politikalarla daraltılmış bir siyasal alan mı, yoksa hak temelli ve katılımcı ekolojik bir demokratik toplum mu? Eğer gerçekten barıştan, gerçekten demokrasiden, gerçekten kalkınmadan söz ediyorsak kimliği bastırarak, doğayı kuşatarak bir gelecek inşa edemeyeceğimizi kabul etmemiz gerekiyor. Bu ülkenin ihtiyacı olan kontrol siyaseti değil, cesur bir hak siyasetidir insan için de doğa için de.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Boz, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a ait.

Sayın Çalışkan, buyurun. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; bir ramazan günü iftara üç dakika kala Genel Kurul kapandı, canhıraş bir mücadele içerisindeyiz, aziz milletimiz iftar sofralarında buradan çıkacak bir müjde bekliyor ama iktidarın vereceği müjde iftar sofrasına reklam panosuyla gidip fotoğraf çektirmek ne yazık ki.

Bugün de böyle bir günde şu anda Milli Parklar Kanunu Teklifi'ni görüşüyoruz. Kanun teklifinin içeriğine, maddelerine fazla söyleyecek bir şey yok, her şey zaten ortada, saatlerce konuşsak bir anlamı yok ama ben aziz milletimize ve tarihe not düşmek açısından şunu belirtmek isterim ki: Bu kanunla 5 bakanlık tasfiye ediliyor. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının imarla ilgili düzenlemesi kalkıyor, bir şahsın eline veriliyor. Kültür ve Turizm Bakanlığının doğayı korumayla ilgili görevi ortadan kalkıyor, bir şahsa veriliyor. Tarım ve Orman Bakanlığının korumakla yükümlü olduğu alanlar, mera, şu bu, hepsi tasfiye ediliyor. Hazine ve Maliye Bakanlığı bir taraftan vatandaşa ceza yazıp gelir elde etme peşindeyken burada hazineye ait yerler doksana dokuz yıllığına bir şekilde birilerine veriliyor. Burada Adalet Bakanlığı yok ediliyor. Bu ülkede yapabileceğiniz en büyük kötülüklerden biri hukuku kanunen de ortadan kaldırmak. İnsan şu yasayı getirirken en azından şu Meclisten, bu aziz milletten utanır. Herhangi bir konuda mahkeme kararını beklemeden yık. Ya, siz Ali kırıncı baş kesen misiniz ya? Terör mü çıkarmaya çalışıyorsunuz? Bir yerde mahkemeyi yok saymaktan daha kötü bir şey olamaz. Bunu fiilen deprem bölgesine yapıyorlar, mahkeme kararı gelmeden "Burası rezerv alanı olacak..." Mahkemesi devam eden yerler yıkılıyor, şimdi de millet isyan etmedi diye yeni süreçte bu bakanlık da tasfiye edilerek bir kuruma veriliyor. Burada şunu görüyoruz ki muhtemelen bazı bakanlara bazı işleri yaptırmak zor. Bir günde bakanı görevden almak da zor ama 5 bakanlıktan daha etkili bir alttaki genel müdüre "Erkeksen yapma, bu gece görevden alınır, kimsenin de umuru, ruhu duymaz." diye bu söyleniyor ne yazık ki. Evet, burada, bakanlıklar tasfiye edildiği gibi aslında yeni bir rejimin ihdasını da adım adım görüyoruz. Önce, Meclis pasivize edildi, şimdi bakanlar pasivize ediliyor. Şahısların üzerine... Oraya atanmış kişi her kimse, genel müdür -ki isimlerinin bir önemi yok- bir gecede zaten değişiyor.

Değerli milletvekilleri, burada içerikle ilgili zaten her şeyi konuştuk. Bu yasa Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürü denen zatın saltanat yasası, o zat da zat olduğu için değil, görevlendirmeye her an alınıp her an bırakılacak birisi olduğu için... Neymiş? Ek bekçi alınacaktı. Ya, Allah'tan korkun, şu mevcut bekçilere iş verdiniz mi? Şu mevcut bekçilerin karnını doyurdunuz mu? Her gün polisler intihar ediyor. Birçok bekçinin tazminat hakkı yok. Asgari ücret alıyor korucular, çok çok zor şartlarda hayat sürüyorlar ama şimdi yeni yasayla bekçi alınacaktı.

Yasanın içerisinde ne var? Yasanın içerisinde döner sermaye... Bütün işler denetim dışına çıkmak, bütün işler bütçe oluşturmak... Bu yasa, evet, adı belki "doğayı koruma" gibi anlaşıyor... Zaten bu algı içinde bu arkadaşlar çok mahir, algı ve vergi deyince AK PARTİ'nin üstüne yok, kimse ellerine su dökemez. Park kanunu, doğa koruma kanunu... Oysa bütünüyle, baştan sona denetimsiz bütçe, bütçeyi tamamen bir şahsın eline verme yetkisi. Bu Genel Müdürlük öyle sihirli ellere sahip ki bir taraftan şirket kuracak, tesis açacak, istediğini yıkacak, döner sermaye oluşturacak ve bütün bunları yaparken de hiçbir şekilde denetime tabi tutulmayacak.

Aziz mübarek ramazan gününde millete daha fazla eziyet etmeyin, bu milletin beklentilerine cevap verin.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'e aittir.

Sayın Timisi Ersever, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 8'inci maddesi üzerine söz aldım.

Konuşmama, bu ülkeyi içten içe çürüten bir iktidar anlayışını tarif ederek başlamak istiyorum çünkü önümüzde duran kanun teklifi tam da bu anlayışın aynadaki yansımasıdır. Belirtiler çok net, iktidar, bu şatafat düzeninin sonsuza dek süreceğini zannediyor. Tarifi zor bir kibir ve güç zehirlenmesi içerisindeler. Siyasallaşmış bir hukuk düzeni kurdular, torpil, kayırma, iltimas almış başını gidiyor. Ormanlarda, madenlerde, derelerde, ırmaklarda hüküm süren bir talan var. Bu kanun teklifi, bu yıkımın millî parklara sirayet etmesinin kapılarını sonuna kadar aralayacaktır.

Kanun teklifinin geneline bakalım. “Ormanları, sulak alanları, millî parkları koruyacağız.” diyorsunuz ama millî parkları özel sektörün insafına teslim ediyorsunuz. “Tabiat parklarını güçlendireceğiz.” diyorsunuz ama denetimi zayıflatıyorsunuz. Korunan alanları turizme, enerji projelerine, altyapı yatırımlarına açıyorsunuz. “Kaçak yapıları yıkmak yerine değerlendirmeye alıyoruz.” diyerek Genel Müdürlüğün inisiyatifine bırakıyorsunuz. Kamu yararı ve zaruret etiketiyle şirketlere kapı aralıyorsunuz. Sözün özü, siz yine minareyi çaldınız, kılıfını hazırlıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Gelelim 8'inci maddeye: Koruma hizmetleri ve suçların takibinde orman muhafaza memurlarının yanı sıra av ve doğa koruma memurları ile saha bekçilerine de yetki veriliyor ama bu kişilerin çalışma usul ve esaslarının doğrudan Genel Müdürlüğe çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenmesi öngörülüyor. Yani millî parklara ilişkin personel seçimini kanun yerine Milli Parklar Genel Müdürlüğüne bırakıyorsunuz. Anayasa'ya aykırı bir iş yapmakla kalmayıp torpil ve siyasi kadrolaşmanın yolunu açıyorsunuz. Tabir yerindeyse yine kendiniz çalıp kendiniz oynayacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar) Ülkeyi saran torpil ve liyakatsizlik zincirine bir halka daha ekleyeceksiniz, bu bir kadrolaşma yöntemidir, bu bir hesap vermeme yöntemidir. Anayasa Mahkemesi 2023 yılında benzer bir düzenlemeyi iptal etti. Yüksek Mahkeme ne dedi? “Kanuni ölçüt belirlenmeksizin idareye takdir alanı tanımaz.” Siz o kararın üzerinden iki yıl bile geçmeden aynısını tekrar getiriyorsunuz. Bu bir hata değil, kural ve hukuk tanımayan anlayışınızın devamıdır. Diyorsunuz ki: “Her şeyi Genel Müdürlükte toplayalım, planlayalım ve millî parkları yandaşlarımıza peşkeş çekelim.” Bu, tek adam zihniyetinin tüm kurum ve kuruluşlara hâkim olmasıdır, en tepeden başlayarak tüm bürokraside tek adamlar yaratılmasıdır.

Değerli milletvekilleri, bu zihniyeti daha önce mahkeme kararlarına rağmen Atatürk Orman Çiftliği'nde gördük, on binlerce ağacın altın uğruna kesildiği Kaz Dağları'nda gördük, zeytinliklerin söküldüğü Akbelen'de gördük. “İyileştireceğiz, değiştireceğiz, geliştireceğiz.” yalanıyla yer altı ve yer üstü kaynaklarımızı yerle bir ettiniz. Kuşların göç güzergâhı olan, endemik bitki zenginliğiyle eşsiz Kuyucuk, Eber Gölleri kurudu, Yedigöller maden rantı uğruna kurban edildi. Her yaz sazlıklar yakılıyor, ne hikmetse kuşların üreme alanlarında sürekli yangın çıkıyor; sulak alanı imar rantına açılıyor. Anlaşılan o ki gözünüzü şimdi de millî parklara diktiniz. “Yerli ve milliyiz.” diyerek yerli ve millî tüm birikimlerimizi talan ettiniz.

Biz bu kanunun her cümlesine “hayır” diyoruz. Millî parklar iktidarın arka bahçesi değildir; milletin ortak değeridir, gelecek nesiller için korumamız gereken alanlardır. Bu maddenin ve bu teklifin tamamının geri çekilmesi memleketin hayrına olacaktır. Doğayı korumak artık bir tercih değil zorunluluktur.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önergeler reddedilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiş" ibaresinin "ilave edilmiş" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Akalın	Yüksel Arslan	Burak Dalgın
Edirne	Ankara	Balıkesir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Hüsmen Kırkpınar	Şenol Sunat
İstanbul	İzmir	Manisa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Gerekçeyi açıklamak üzere Manisa Milletvekili Şenol Sunat'a söz veriyorum.

Sayın Sunat, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan teklifin 8'inci maddesi üzerine söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Evet, sayın milletvekilleri, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Zirvesi'ne ev sahipliği yapacağımız bir yılda Meclisten çıkaracağımız doğa koruma yasası böyle mi olmalıdır? Korumaktan çok kullanmayı hedefleyen bir yasa doğaya değil şirketlere hizmet etmez mi? Yaban hayatını korumak yerine yaban hayatını geliştirmeye odaklanan bir yasa doğaya değil avcılığa hizmet etmez mi? Korunan alanlara turizm amaçlı bina kurulmasını kolaylaştıran bir yasa doğaya değil betona hizmet etmez mi? Dünyayı iklim kriziyle mücadeleye davet ettiğimiz bir dönemde kendi doğamızı zayıflatan bir yasa teklifi tutarsızlıktır, samimiyetsizliktir, vizyonsuzluktur.

Sayın milletvekilleri, iktidar "Millî parkların sayısını 49'a çıkardık." diyor, rakamlar ise başka şeyler söylüyor. Millî park ve benzeri koruma altındaki ormanlık alanlar ülke ormanlarının sadece yüzde 1,5'ini oluşturuyor yani 100 hektar ormanın sadece 1,5'ini koruyorsunuz. Korumakla övündüğünüz ormanlar işte bu kadar az. "Korumaya aldık." dediğiniz ormanları da korumuyorsunuz, keşke korusanız. Peki, ne yapıyorsunuz?

Örneğin, millî parklar. Millî park koruma alanlarının içerisinde "alan başkanlığı" adı altında, uluslararası literatürde karşılığı olmayan yerler ürettiniz. 2014'te Gelibolu'nun, 2019'da Kapadokya'nın, 2023'te Uludağ'ın millî park statüsünü parçaladınız, alan başkanlığına dönüştürdünüz. Sonuç ne oldu, soruyorum sizlere? Bu alanlarda tesisleşmenin önünü açtınız, betonlaştırdınız her yeri. Böyle yaparak korumuş mu oldunuz millî parkları? Çanakkale'nin yeşili gitmiş, Bursa susuz kalmış umurunuzda mı acaba sayın milletvekilleri?

Evet, doğayı korumak konusunda iktidar o kadar tutarsız ki bunu en iyi Manisalılar görüyor. 2017'de Akhisar Ovası'nı tarımsal sit alanı ilan edenler, 2026'da Akhisar'da altın madeni aranmasına, kömür madeni çıkarılmasına onay veriyor, altın için ormanları tahrip etmek istiyor, kömür ocağı için 3 bin ağacı kesmek istiyor, Manisa'nın sularını kirletmek istiyor.

Akhisar'da bunlar yaşanırken Soma'da ne yapıyor iktidar? Kömür şehri Soma'da beceriksiz politikalarla kömür üretimini durma noktasına getiriyor, Soma B Termik Santralini özelleştiriyor. Özelleştirdiği şirket santrali sekiz aydır çalıştıramıyor. Enerji Bakanı eylül ayında "Bir ay içinde oyuncu değişecek." diyor, üzerinden beş ay geçiyor, oyuncu değişmiyor fakat Soma B'yi işleten şirket geçen hafta çalışmalarını tamamen durdurma kararı alıyor. Soma B Termik Santrali bugün için 91 işçiyi

süresiz ücretsiz izne çıkardı; diğer işçiler çok tedirgin, bayram öncesi belirsizlik had safhada, bunu yapmaya hakkınız yok. Özel maden şirketleri de işçi çıkarmaya başladı; Akçadağ 150 işçi, Defaş 250 işçi. Soma sokakta sayın milletvekilleri, Soma çaresiz ve Soma sahipsiz.

Akhisar'da doğa tahrip ediliyor, Soma'da üretim sürdürülemiyor; ne koruma var ne planlama var ne verilen sözlerin tutulması var, sadece günü kurtarma var. Şimdi sormak gerekmiyor mu: Madem kömür üretimi yapacaksınız Soma'ya neden sahip çıkmıyorsunuz? Madem doğayı koruyacaksınız Akhisar'da ormanı, suyu, doğayı neden tahrip ediyorsunuz? Manisa'daki bu tablo iktidarın tutarsız, plansız, başarısız politikalarının özetidir.

Bu yüzden, İklim Zirvesi'ne ev sahipliği yapacak bir ülkenin önce kendisi dünyaya örnek olmalıdır diyor, saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sunat, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'inci madde kabul edilmiştir.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.27

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.28****BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ****KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)**

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 63'üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 25 Şubat 2026 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

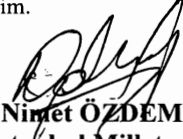
Kapanma Saati: 21.29

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, TBMM Kütüphanesinin dijitalleştirme çalışmalarına ve erişilebilirlik kapasitesinin artırılmasına ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/39309)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularının Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Numan KURTULMUŞ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nimet ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

TBMM Kütüphanesinde kitap, dergi, gazete ve benzeri yayınlar dâhil olmak üzere yaklaşık **450 bine yakın materyal** bulunduğu, bunların **357 bine yakını basılı kitaplardan** oluştuğu bilinmektedir. Buna karşın, **dijital erişim kapsamında internet üzerinden erişilebilen materyal sayısının yalnızca yaklaşık 4 bin** ile sınırlı olduğu görülmektedir.

Bilgi çağında yasama faaliyetlerinin etkinliği, milletvekillerinin güncel, hızlı ve kesintisiz bilgiye erişimi ile doğrudan bağlantılıdır. Özellikle milletvekillerinin **7 gün 24 saat uzaktan erişim** imkânına sahip olması, yasama, denetim ve temsil görevlerinin gereği olarak büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, engelli bireylerin bilgiye erişimini kolaylaştıracak **Braille alfabesi, sesli kitap ve erişilebilir dijital içerik uygulamalarının** Meclis Kütüphanesinde son derece sınırlı olduğu ya da olmadığı ifade edilmektedir. Her ne kadar TBMM Kütüphanesi ulusal kütüphane statüsünde olmayan, kurum içi bir kütüphane niteliği taşısa da; çağdaş parlamentolarda bilgiye erişimde eşitlik, erişilebilirlik ve dijitalleşme, kurumsal itibarın ayrılmaz bir parçasıdır.

Bu çerçevede;

1. TBMM Kütüphanesinde bulunan 357 bin basılı kitabın büyük çoğunluğunun dijital ortama aktarılmamış olmasının gerekçeleri nelerdir?
2. Mevcut dijitalleştirme çalışmalarının kapsamı, yıllık hedefleri ve uygulama takvimi var mıdır? Varsa bu hedefler nelerdir?
3. Dijital erişime açılan materyal sayısının yaklaşık 4 binle sınırlı kalmasının hukuki, teknik veya bütçesel nedenleri nelerdir?
4. Telif hakkı engeli gerekçesiyle dijitalleştirilemeyen eserlerin oranı nedir? Telif sorunu bulunmayan eserler için neden daha kapsamlı bir dijitalleştirme yapılmamaktadır?
5. TBMM Kütüphanesinde hâlihazırda Braille alfabesiyle yazılı kaç adet kitap bulunmaktadır? Bu kitapların konu dağılımı ve güncellik durumu nedir?
6. Görme engelli milletvekilleri ve personel için Braille kitap, sesli kitap ve erişilebilir e-kitap üretimine yönelik bir politika ya da düzenli çalışma yürütülmekte midir?
7. Görme engellilerin veya vatandaşın uzaktan erişimine olanak sağlayacak sesli kitap ve erişilebilir dijital kütüphane uygulamalarının hayata geçirilmemesinin gerekçesi nedir?
8. TBMM Kütüphanesinin, milletvekillerinin mekândan ve zamandan bağımsız biçimde 7/24 uzaktan erişimine imkân tanıyacak bir dijital kütüphane altyapısına kavuşturulması yönünde bir çalışma planı bulunmakta mıdır?
9. TBMM'nin kurumsal itibarı ve çağdaş parlamentolarla uyum açısından, Meclis Kütüphanesinin dijital ve erişilebilirlik kapasitesinin artırılmasına yönelik orta ve uzun vadeli bir strateji hazırlanması planlanmakta mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03-1805564
Konu : Soru Önergesi

24 02 2026

Sayın Nimet ÖZDEMİR
İstanbul Milletvekili

İlgi : 21.01.2026 tarihli ve 7/39309 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

TBMM Kütüphanesinin dijitalleştirme çalışmalarına ve erişilebilirlik kapasitesinin artırılmasına ilişkin ilgi önerenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAĞ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

CEVAPLAR:

Cevap 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. ve 9.- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Kütüphanesi, derleme kütüphanesi olup öncelikli olarak milletvekilleri ve Meclis personeline hizmet veren bir ihtisas kütüphanesidir.

Koleksiyonda bulunan basılı eserlerin tamamının dijital ortama aktarılamamasının temel nedeni, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndan kaynaklanan hukuki engellerdir. Mezkûr Kanun'un 22'nci maddesi uyarınca çoğaltma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Dijitalleştirme işlemi hukuki açıdan çoğaltma sayıldığından, telif hakkı koruması altındaki eserlerin eser sahibinin izni olmaksızın dijital ortama aktarılması mümkün bulunmamaktadır.

Koleksiyonun büyük çoğunluğu 20. ve 21. yüzyıla ait eserlerden oluşmakta olup, bu eserlerin önemli bir kısmı 5846 sayılı Kanun kapsamında koruma altındadır. 5846 sayılı Kanun'un 27'nci maddesi uyarınca eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıl süreyle koruma devam ettiğinden, koleksiyonun yaklaşık %85'inin telif koruması altında olduğu değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, görme engelli milletvekilleri ve personelin ihtiyaçları doğrultusunda, kurum içi erişilebilir dijital içerik sunumu konusunda çalışmalar değerlendirilmektedir. Sesli kitap üretimi telif hakkı kapsamında çoğaltma ve işleme hakkını gerektirdiğinden, bu alanda atılacak adımlar 5846 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde planlanmaktadır. Fakat görme engelliler tarafından Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığına bugüne kadar herhangi bir talep yöneltilmemiştir.

Dijital parlamento ve kağıtsız meclis projeleri kapsamında dijitalleştirme çalışmaları artan hızla devam etmektedir. Kullanıcı sayısı dijitalleştirme ile birlikte artmaktadır.

Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığının kurumsal bir dijitalleştirme politikası mevcuttur. Öncelik TBMM'nin kendi yayınlarına verilmiştir. Telifi bulunmayan eserler acikerisim.tbmm.gov.tr sisteminde yayınlanmaktadır.

Dijital dönüşüm kapsamında Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı tarafından gerçekleştirilen başlıca çalışmalar şunlardır:

- 1908'den 2015 yılına kadar tüm tutanak dergisi ciltlerinin dijitalleştirme işlemleri tamamlanmıştır. 2015 yılından günümüze kadar olan tutanak dergisi ciltleri ise hem basılı olarak hem de dijital ortamda üretilmektedir.

- 2024 yılında temin edilen 4 adet seri tarayıcı ile yaklaşık bir milyon belge dijital ortama aktarılmıştır.

- 2025 yılında gazete ve dergi dijitalleştirilmesi için A1 boyutlu tarayıcı alınarak 50.000 sayfa gazete tam metin kelime taranabilir şekilde dijital ortama aktarılmıştır.

- 2024 yılında paydaş kurumlarla yürütülen iş birliği kapsamında dijital kaynak paylaşımı gerçekleştirilmiş ve yaklaşık 5 milyon dijital görüntü ihraç edilmiştir.

- Kütüphane 20 ulusal gazetenin basın arşivine günlük olarak erişim sunmaktadır. Bu hizmete TBMM Mobil uygulaması ve arsiv.tbmm.gov.tr adresi üzerinden tüm milletvekilleri ve Meclis çalışanları ulaşabilmektedir.

- arsiv.tbmm.gov.tr sistemi üzerinden çeşitli süreli yayınların dijital sayılarına TBMM Yerleşkesi içerisinde erişim ve kelime taraması yapılabilmektedir.

- 2025 yılında New York Times, Newsweek ve The Economist yayınları için internet aboneliği gerçekleştirilmiştir.

- 2025 yılında Springer Nature aboneliği ile 12.000 e-kitap kalıcı olarak Kütüphaneye kazandırılmıştır.

2.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, Isparta ilinde son on yılda kapanan fabrika ve şirketlerin sayısına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/39546)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ticaret Bakanı Ömer Bolat tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını, Anayasanın 98 ve İçtüzüğü 96. Maddeleri gereğince arz ederim. 22.01.2026

Hikmet Yalım Halıcı
Isparta Milletvekili

Türkiye'nin sanayi üretimi ve istihdamı açısından önemli bir potansiyele sahip olan Isparta ilinde son yıllarda ekonomik faaliyetler, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler, atölyeler, fabrikalar ve üretim tesisleri açısından çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Yerel sosyo-ekonomik raporlar ve odalar tarafından dile getirilen endişelere göre, iş yeri kapanışlarının artması; üretim kapasitesinin düşmesi ve istihdamda olumsuz etkiler gözlenmektedir.

Bu çerçevede, Isparta ilinde son on yıl içerisinde kapanan işletme, fabrika, atölye ve şirket sayılarına ilişkin resmi verilerin açıklanması, ekonominin gerçek durumunun değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Bu bağlamda;

1-2016–2026 yılları arasında Isparta ilinde resmi verilere göre toplam kapanan işletme sayısı nedir? Yıllar ayrı ayrı ve sırasıyla belirtilmek üzere; hangi yılda kaç fabrika, işletme ve atölye kapanmıştır?

2- Aynı dönem için Isparta ilinde kapanan fabrikaların sayısı nedir? Bu fabrikalar hangi sektörlerde faaliyet göstermekteydi? Her yıl için sektörel dağılım nedir?

3-Isparta ilindeki atölye türü küçük işletmelerin kapanış sayısı son 10 yılda kaçtır?

4-Isparta'da kapanan şirketlerin sayısı son on yılda toplam kaçtır?

5-Bu kapanışların istihdam üzerindeki etkileri ve toplam işten çıkarılan kişi sayısı ile ilgili Bakanlığınızın elinde veriler var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?

6- Bu fabrika, atölye ve işletmelerin kapatılması nedeniyle son 10 yılda İlçelerden merkeze ve Isparta ilinden başka illere göç etmek zorunda kalan vatandaşların sayısı nedir? Bu kişiler en çok hangi illere gitmiştir?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : E-69602026-00118720367 / 115194133
Konu : Soru Önergesi (7/39546)

19.02.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 02.02.2026 tarihli ve 43452547-120.07.04-E.1790281 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Isparta Milletvekili Sayın Hikmet Yalım HALICI tarafından verilen 7/39546 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek : Soru Önergesi Cevabı

Isparta Milletvekili Sayın Hikmet Yalım HALICI'ya Ait 7/39546 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-6) Ticaret sicili kayıtları 238 ticaret sicili müdürlüğü tarafından münferit olarak tutulmakta ve bu kayıtlara ilişkin bütün belgeler de buralarda saklanmakta olup, ticaret sicili işlemleri Bakanlığımız bünyesindeki Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) üzerinden elektronik ortamda gerçekleştirilmektedir. MERSİS'te ticaret sicilinde tescil edilen ticaret şirketleri ile ticari işletmelere ilişkin bilgiler yer almaktadır. Sistemde faaliyet alanlarına ya da sektörlerle ilişkin bilgi ya da atölye veya fabrika bilgileri tutulmamaktadır.

Bu itibarla, 01.01.2016 ile 31.12.2025 tarihleri arasında Türkiye genelinde 1.321.973 şirket (anonim şirket, limited şirket, kolektif şirket, komandit şirket, kooperatif) ve ticari işletme kurulmuş olup, 516.820 şirket ve ticari işletme kapanmıştır.

Öte yandan, anılan tarihler arasında Isparta İlinde, 3.584 şirket (anonim şirket, limited şirket, kolektif şirket, komandit şirket, kooperatif) ve ticari işletme kurulmuş olup, 2.213 şirket ve ticari işletme kapanmıştır.

Bununla birlikte, şirket ve ticari işletmelerin terkin işlemleri, yalnızca ekonomik zorluk kaynaklı olarak değil ticari hayatın doğal akışı içerisinde; birleşme, bölünme ve tür değişikliği gibi çok çeşitli nedenlerle de gerçekleşebilmektedir.

3.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik faaliyetlerine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/39633)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın T.C. Millî Eğitim Bakanı Sayın Yusuf Tekin tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince talep ederim.
26/01/2026

Saygılarımla,

Op. Dr. Ali KARAoba
Uşak Milletvekili

Üniversiteler yalnızca akademik bilgi üreten kurumlar değil; bulundukları şehirlerin ekonomik, sosyal ve kültürel potansiyelini toplumsal faydaya dönüştürmesi beklenen kamusal yapılardır. Bu sorumluluğun önemli başlıklarından biri de engelli ve özel gereksinimli bireylerin eğitime, istihdama, kültürel yaşama ve ekonomik faaliyetlere eşit katılımını destekleyecek çalışmaların geliştirilmesidir.

Muğla ili; Bodrum, Marmaris, Fethiye, Datça ve Milas gibi uluslararası ölçekte tanınan turizm merkezleriyle, her yıl milyonlarca yerli ve yabancı turisti ağırlayan Türkiye'nin en önemli turizm kentlerinden biridir. Küresel ölçekte hızla büyüyen erişilebilir turizm pazarı dikkate alındığında, engelli ve özel gereksinimli bireylerin ve engelli turistlerin turizm faaliyetlerine katılımını artırmaya yönelik politikalar; sosyal kapsayıcılığın yanı sıra bölgesel kalkınma açısından da stratejik bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin turizm, iletişim, mimarlık, mühendislik, sağlık ve sosyal bilimler alanlarındaki akademik kapasitesini; engelli ve özel gereksinimli bireyler ile engelli turistlerin ihtiyaçlarına yönelik çözüm üretme doğrultusunda nasıl kullandığı önem arz etmektedir.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi bünyesinde engelli ve özel gereksinimli öğrencilere ve kampüs hayatına yönelik "Engelsiz Kampüs Birimi" bulunmakta, 2020 yılından bu yana gerçekleştirilen faaliyetleri web sitesinde paylaşılmaktadır. Üniversitenin kampüs içindeki çalışmalarının yanı sıra; Muğla ili ve ilçelerinde yaşayan engelli ve özel gereksinimli bireyler ile engelli turistlere yönelik Üniversite tarafından hangi somut çalışmaların yürütüldüğü; İl Millî Eğitim Müdürlüğü, yerel yönetimler, bakanlıklar, turizm sektörü temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği düzeyi; üniversitenin bu alandaki bilimsel üretim ve proje kapasitesi; yapılan çalışmaların ölçülebilir çıktıları ile sahada tespit edilen ihtiyaçların neler olduğu kamuoyuna açık ve bütüncül biçimde izlenememektedir. Üniversitenin resmi internet

sitesinde, engelli ve özel gereksinimli bireyler ile erişilebilir turizm alanına özgülenmiş, bütüncül bir faaliyet raporunun bulunmadığı görülmektedir. Üniversite bünyesinde yer alan fakülte ve bölümlerin engelli ve özel gereksinimli bireyler ile nadir hastalıklar ve erişilebilir turizm alanında yürüttüğü akademik çalışmalarının, varsa TÜBİTAK ve Avrupa Birliği destekli projelerinin, sosyal sorumluluk faaliyetlerinin kapsamı, tematik odakları, iş birliği yapılan kurum ve kuruluşlar ile somut çıktılarının şeffaf biçimde kamuoyu ile paylaşılması; hem mevcut kapasitenin görünür kılınmasına hem de bu alanda geliştirilebilecek yeni çalışmalar ile tespit edilmesi gereken yapısal eksikliklerin ortaya konulmasına doğrudan katkı sağlayacaktır.

Eğitim alanında ise, Millî Eğitim Bakanlığı'nın üniversitelerle kurduğu koordinasyon; özel eğitim, kapsayıcı eğitim, mesleki yönlendirme, erişilebilirlik, turizm eğitimi ve yerel iyi uygulamaların yaygınlaştırılması açısından kritik önemdedir. Tüm bu nedenlerle, Muğla ili ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi özelinde 2020–2026 dönemindeki çalışmaların bütüncül biçimde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda,

- 1- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi tarafından 2020–2026 yılları arasında engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik gerçekleştirilen faaliyetler, programlar, etkinlikler ve kurumsal düzenlemeler nelerdir? Bu çalışmaların sayısal ve nitel çıktıları nelerdir?
- 2- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi bünyesinde engelli ve özel gereksinimli bireylere ilişkin kurumsal koordinasyon hangi birimler üzerinden yürütülmektedir? 2020–2026 döneminde kampüsler ve uygulama alanlarında erişilebilirlik konusunda yapılan düzenlemeler nelerdir?
- 3- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ile Muğla İl Millî Eğitim Müdürlüğü arasında 2020–2026 yılları arasında engelli ve özel gereksinimli bireyler, özel eğitim, kapsayıcı eğitim ve öğretmen eğitimi kapsamında yürütülen ortak çalışmalar nelerdir?
- 4- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin Turizm Fakültesi ve ilgili bölümleri tarafından 2020–2026 döneminde erişilebilir turizm, engelli turistlerin ihtiyaçları, kapsayıcı turizm hizmetleri ve turizm personelinin eğitimi alanlarında yürütülen akademik çalışmalar ve saha uygulamaları var mıdır?
- 5- Bodrum, Marmaris, Fethiye, Datça ve Milas gibi yoğun turist alan ilçeler dikkate alındığında, Üniversitenin 2020–2026 döneminde engelli ve özel gereksinimli bireyler ile engelli turistlere yönelik erişilebilir konaklama, ulaşım, rehberlik ve kültürel hizmetler konusunda yerel yönetimler ve turizm sektörüyle yürüttüğü ortak çalışmalar nelerdir?
- 6- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin Mimarlık, Mühendislik, İletişim ve ilgili fakülteleri tarafından 2020–2026 döneminde turizm alanlarında erişilebilirlik, evrensel tasarım, yönlendirme sistemleri ve dijital erişim konularında yürütülen çalışmalar var mıdır?

- 7- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin Sağlık Bilimleri ve ilgili birimleri tarafından 2020–2026 döneminde engelli ve özel gereksinimli bireyler ile nadir hastalıklarla yaşayan bireylerin turizm ve sosyal yaşama katılımını desteklemeye yönelik rehabilitasyon, danışmanlık veya eğitim çalışmaları yapılmış mıdır?
- 8- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi 2020–2026 döneminde engelli ve özel gereksinimli bireyler ile erişilebilir turizm odağında TÜBİTAK, Erasmus+ veya benzeri ulusal ve uluslararası fonlarla desteklenen projeler yürütmüş müdür? Yürütüldüyse bu projelerin konuları ve çıktıları nelerdir?
- 9- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin 2020–2026 döneminde Muğla'da faaliyet gösteren engelli alanındaki sivil toplum kuruluşları ve turizm sektörü temsilcileriyle yaptığı iş birlikleri nelerdir?
- 10- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin Muğla Büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediyeleri ile 2020–2026 döneminde engelli ve özel gereksinimli bireyler ile engelli turistlerin sosyal yaşama ve turizm hizmetlerine erişimine yönelik ortak çalışmaları nelerdir?
- 11- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi bünyesinde 2020–2026 yılları arasında engelli öğrenci, engelli akademik personel ve engelli idari personel sayısı kaçtır?
- 12- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Muğla ili özelinde, engelli ve özel gereksinimli bireyler ile erişilebilir turizm alanında çalışmaların güçlendirilmesi için tespit edilen başlıca ihtiyaç ve eksiklikler nelerdir? Millî Eğitim Bakanlığı'nın bu alana yönelik planladığı destek ve koordinasyon mekanizmaları var mıdır?
- 13- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'ne yönelik 2020–2026 yılları arasında CİMER üzerinden iletilen ve engelli bireyler ile erişilebilirlik konulu başvuru sayısı kaçtır?
- 14- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin resmî web sitesi ve sosyal medya hesapları işitme ve görme engelli kullanıcılar için erişilebilir midir? Bu kapsamda yapılan ya da yapılması planlanan çalışmalar nelerdir?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610- **162**
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

24.02/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 23/01/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1785166 sayılı yazınız.
b) 05/02/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1793134 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b)'de kayıtlı yazıyla iletilen Hatay Milletvekili Necmettin ÇALIŞKAN'ın 7/39187 ve Uşak Milletvekili Ali KARAOBA'nın 7/39633 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Yulu TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

UŞAK MİLLETVEKİLİ ALİ KARAOBA'NIN 7/39633 ESAS NUMARALI YAZILI SORU
ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından alınan 11805 sayılı konuya ilişkin yazıları Ek'te yer almaktadır.

Ek: Yazı

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-57802651-610-11805
Konu : Soru Önergeleri - 7/39633

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Başkanlığı)

İlgi : a) 05.02.2026 tarihli ve E-32661919-610-152877789 sayılı yazınız
b) Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörlüğünün 16.02.2026 tarihli ve E-42372428-610-1144336 sayılı yazısı.

Uşak Milletvekili Op. Dr. Ali KARAoba tarafından verilen 7/39633 esas sayılı Soru Önergesi Kurulumuz Başkanlığınca incelenmiş olup Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörlüğünün cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN
Başkan Vekili

Ek: İlgi (b) yazı

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : E-42372428-610-1144336
Konu : Soru Önergesi

06.02.2026

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA
(Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı)

İlgi : Yükseköğretim Kurulu Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı'nın 09.02.2026 tarihli ve E-57802651-610-9348 sayılı yazısı

İlgi'de kayıtlı yazınızla Uşak Milletvekili Op. Dr. Ali KARACI tarafından verilen 7/39633 esas numaralı yazılı soru önergesine verilecek cevaba esas teşkil etmemiştir. Üniversitemizden talep edilen bilgilere ilişkin açıklamalar Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Turhan KAÇAR
Rektör

Ek:

- 1- AÇIKLAMALAR
- 2- Ek-1
- 3- Ek-2
- 4- Ek-3
- 5- Ek-4
- 6- Ek-5
- 7- Ek-6
- 8- Ek-7

1. Soruya Cevap: Üniversitemizde engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik Engelli Öğrenci Birimi Koordinatörlüğü tarafından gerçekleştirilen faaliyetler, programlar, etkinlikler, proje ve yayınlar ile kurumsal düzenlemeler **Ek-1’de** gönderilmektedir.

2. Soruya Cevap: Üniversitemizde engelli ve özel gereksinimli bireylere ilişkin kurumsal koordinasyon Engelli Öğrenci Birimi Koordinatörlüğü tarafından yürütülmektedir.

Ayrıca 2026-2026 döneminde kampüsler ve uygulama alanlarında erişilebilirlik konusunda;

Yapılan fiziki düzenlemeler:

- 2020 yılında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının Türkiye Erişilebilirlik Ödülleri Erişilebilir Üniversiteler kategorisinde Jüri Oylamasında ikinciliğe hak kazanmıştır.

-2021 yılında Turizm Fakültesi Yeşil Bayrak

-2022 yılında Mekanda Erişilebilirlik Hedefiyle Sağlık Bilimleri YÖK-Engelsiz Üniversite Ödülleri Turuncu Bayrak,

-2023 yılında Mekanda Erişilebilirlik Hedefiyle Turizm Fakültesi Binası YÖK-Engelsiz Üniversite Ödülleri Turuncu Bayrak, Rektörlük Binası YÖK-Engelsiz Üniversite Ödülleri Turuncu Bayrak, Atatürk Kültür Merkezi Binası YÖK-Engelsiz Üniversite Ödülleri Turuncu Bayrak Adayı,

-2024 yılında Mekanda Erişilebilirlik Hedefiyle Fethiye Ziraat Fakültesi ve Dalaman Sivil Havacılık Yüksekokulu Binalarında YÖK-Engelsiz Üniversite Turuncu Bayrak ödülünü almıştır.

Üniversitemiz Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı olarak ihaleli olarak yapılan Yapım İşlerinde;

-2020 yılında AKM Binasında Engelli Çalışmaları- İnşaat işleri (Büyük onarım ihalesi)
-2022 yılında AKM ve KÜTÜPHANE Binalarında- Asansör Yapımı (Büyük onarım ihalesi)

-2023 yılında Milas MYO İdari Bina, SKS Binası, Dış Fakültesi Binasında-Engelli WC Yapımı (Büyük onarım ihalesi)

-2024 yılında MMYO Binası Engelli WC Yapımı (Çeşitli onarım ihalesi) 2025 yılında Fethiye Sağlık Yüksekokulu Binası Engelli WC Yapımı (Çeşitli Onarım ihalesi) tamamlanmıştır.

3. soruya cevap: Üniversitemiz ile Muğla İl Millî Eğitim Müdürlüğü arasında, öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine katkı sağlamak, okullarda yürütülen eğitim-öğretim faaliyetlerini desteklemek ve eğitimde kaliteyi artırmak amacıyla “Eğitimde İş Birliği Protokolü” imzalanmış olup farklı alanlarda çalışmalar yürütülmektedir. İş birliği protokolü öncesinde farklı akademik birimler tarafından İl Millî Eğitim Müdürlüğü ile gerçekleştirilen çalışmalar/etkinlikler bulunmaktadır. (Örneğin 2021 yılı Özel Eğitim Bölümü Öğretmen Seminerleri, Çocuk Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi çevrimiçi eğitimler). Aynı zamanda üniversitemiz öğretim üyelerin davetli konuşmacı olarak yer aldığı etkinlikler söz konusudur.

4. soruya cevap: Üniversitemiz Turizm Fakültesinde engelli ve özel gereksinimli öğrencilere ilişkin yürütülen çalışmalar ve saha uygulamaları **Ek-2’de** gönderilmektedir.

Ayrıca Üniversitemiz Fethiye İşletme Fakültesinde;

- 2020–2026 dönemi kapsamında, “Turizme Erişiyoruz 1-2” projeleri çerçevesinde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye İşletme Fakültesi akademisyenleri Prof. Dr. Işıl

Arıkan Saltık, Araş. Gör. Dr. Doğan Çaprak ve Araş. Gör. Dr. Ezgi Kuyu tarafından iki akademik araştırma tamamlanmıştır:

1-Erişilebilir Turizme Yönelik Algılar: Engelli Bireyler ve Yakınlarıyla Nüel Odak Grup Çalışması: Kasım 2024'te çevrim içi gerçekleştirilmiştir. Farklı illerden ve engel gruplarından 12 katılımcı yer almıştır. Erişilebilirliğin fiziksel boyutunun ötesinde sosyal ve toplumsal boyutları ele alınmıştır.

2-Fethiye'deki 4 ve 5 Yıldızlı Konaklama İşletmelerinin Erişilebilirliğinin Önem-Performans Analizi ile İncelenmesi: 278 veri toplanmıştır. Yöneticilerin erişilebilirliği önemli gördüğü ancak uygulama performansının geride kaldığı tespit edilmiştir. Özellikle işaret dili bilen personel ve dokümanlar düşük performans göstermiştir.

-Proje kapsamında Şubat–Mart 2025 döneminde turizm sektöründe çalışan personele 30 saatlik İşaret Dili Eğitimi verilmiştir. 42 başvurudan 32 kişi eğitime başlamış, 23 kişi programı tamamlayarak belge almıştır. Eğitim, projenin en güçlü çıktılarından biri olmuştur.

-İlk projede Fethiye'de bulunan 6 otelde turizmde erişilebilirlik hakkında eğitimler verilmiştir.

5. Soruya Cevap: Üniversitemiz Fethiye İşletme Fakültesinde Sabancı Vakfı'nın desteğiyle yürütülen "Turizme Erişiyoruz 1-2" Projeleri, Fethiye Turizm Tanıtım Eğitim Kültür ve Çevre Vakfı (FETAV) koordinasyonunda, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye İşletme Fakültesi akademisyenleri Prof. Dr. Işıl Arıkan Saltık, Araş. Gör. Dr. Doğan Çaprak ve Araş. Gör. Dr. Ezgi Kuyu'nun katkılarıyla yürütülmüş, proje ortakları arasında Fethiye Belediyesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi de yer almıştır.

Eğitim videoları 5 otelle (Tuana Tatil Köyü, Yonca Lodge, Pastörel Vadi, Atapark Otel, Akra Barut Hotel) paylaşılmıştır. Liberty Hotels Grubu (8 otel) araştırma sürecine veri desteği sağlamıştır.

22–23 Mayıs 2025 tarihlerinde 70 kişinin katılımıyla 2 günlük çalıştay gerçekleştirilmiştir. Çalıştayda "Gölge Rehber" ve "Erişilebilirlik İzleme Haritası" fikirleri geliştirilmiştir.

Bu çalışmalar Fethiye yerinde erişilebilir turizm konusunda paydaş temelli bir iş birliği zemini oluşturmuştur.

6. Soruya Cevap:

-Üniversitemiz Mimarlık Fakültesinde turizm alanlarında erişilebilirlik, evrensel tasarım, yönlendirme sistemleri ve dijital erişim konularında yürütülen çalışmalar Ek-3'te gönderilmektedir.

-Üniversitemiz Fethiye İşletme Fakültesinde Proje kapsamında:

- Otellerin web sitelerinin erişilebilirliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.
- PDF formatında erişilebilir bilgi paketlerinin hazırlanması konusunda uygulamalı öğrenim sağlanmıştır.
- Sesli betimlemeler hazırlanmış ve iki pansiyona toplam 8 görme engelli turistin ziyareti gerçekleştirilmiştir.
- Gelen geri bildirimler doğrultusunda sesli betimleme içerikleri güncellenmiştir.

- Üniversitemiz Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü öğrencileri 2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılında Dr. Öğr. Üyesi Erdem TÜRK danışmanlığında öğrencilerimiz Fatmatüzzehra ÖZTÜRK, Nermin Beyza EVCEN, Enes ALGAN'ın geliştirdiği "Engel Gruplarına Özel Mekan Erişilebilirliğini Değerlendiren Mobil Uygulama, Mobile Application To Evaluate Space Accessibility For Disability Groups" başlıklı bir mobil uygulama geliştirilmiştir. Uygulama bireylerin kamuya açık

alanlardaki mekanları farklı engel türlerine göre uygunluğunu değerlendirmeye yarayan bir altyapı sunmaktadır. Söz konusu uygulama geçtiğimiz yıl düzenlenen genç Beyinler Yeni Fikirler yarışmasında toplumsal katkı kategorisinde birincilik ödülü kazanmıştır. Ayrıca aynı çalışma BİLTEVT2025 BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNDE EVRENSEL TASARIM ULUSLARARASI ENGELSİZ BİLİŞİM 2025 KONGRESİ'nde sözlü olarak sunulmuştur.

7. Soruya Cevap:

-Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Fakültesinin engelli ve özel gereksinimli bireyler ile nadir hastalıklarla yaşayan bireylerin turizm ve yaşama katılımını desteklemeye yönelik rehabilitasyon, danışmanlık veya eğitim çalışmalarını içeren cevabı Ek-4'te gönderilmektedir.

-Üniversitemiz Fethiye İşletme Fakültesinde engelli bireylerin turizm deneyimleri odak grup yöntemiyle analiz edilmiş, geri bildirimleri doğrultusunda uygulamalar güncellenmiş olup engelli bireyler içinde:

- 17 Ocak 2025'te FETAV'da 22 kişi,
- 18 Ocak 2025'te Nursel Özdemir Özel Eğitim Merkezinde 14 kişi,
- Üniversitenin 5 kampüsünde 391 öğrenciye erişilmiştir.

8. Soruya Cevap: Üniversitemizde 2020-2026 döneminde engelli ve özel gereksinimli bireyler ile erişilebilir turizm odağında TÜBİTAK, Erasmus+ veya benzeri ulusal ve uluslararası fonlarla desteklenen projeler Ek-5'te gönderilmektedir.

-Üniversitemiz Mühendislik Fakültesi Yazılım Mühendisliği Bölüm Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Cihat ÇETİNKAYA danışmanlığında Ali AKGÖL, Sultan GÜVENBAŞ ve Waseem WASAYA adlı öğrenciler tarafından TÜBİTAK 2209-A kapsamında "Alzheimer Hastalarının Konum Takibine Yönelik BLE-tabanlı Bir Akıllı Şehir Tasarımı ve Gerçekleştirilmesi" başlıklı proje geliştirilmiştir.

-Üniversitemiz Fethiye İşletme Fakültesinde "Turizme Erişiyoruz 1-2" projeleri Sabancı Vakfı tarafından desteklenmiştir. 2 akademik araştırma rapor, 3 eğitim videosu, 30 saatlik İşaret Dili Eğitimi, 2 günlük çalıştay ve Hazine Avı etkinlikleri gerçekleştirilmiştir.

9. Soruya Cevap:

-Üniversitemizde 2020-2026 döneminde Muğla'da faaliyet gösteren engelli alanındaki sivil toplum kuruluşları ve turizm sektörü temsilcileriyle yapılan İş Birliği Protokolleri aşağıda verilmiştir.

- 1- Üniversitemiz ile Beyazay Derneği arasında imzalanan İş Birliği Protokolü
- 2- Üniversitemiz ile Inspira Bodrum Kültür Sanat arasında imzalanan İş Birliği Protokolü
- 3- Üniversitemiz ile Kadın ve Demokrasi Vakfı Muğla Temsilciliği arasında imzalanan İş Birliği Protokolü

-Üniversitemiz Fethiye İşletme Fakültesi ile Fethiye Turizm Tanıtım Eğitim Kültür ve Çevre Vakfı (FETAV) koordinasyonunda Altı Nokta Körler Derneği Fethiye Şubesi, Fethiye Otizm Derneği, Uluslararası Genç Arayış Derneği, Fethiye Ticaret Odası, Liberty Hotels, Yonca Lodge ve Fethiye Belediyesinin katılımlarıyla eğitim ve çalıştaylar yapılmıştır.

10. Soruya Cevap: Üniversitemiz Fethiye İşletme Fakültesi ile Fethiye Belediyesi ile ortak çalışmaları;

- Eğitim ve toplantılar için mekânsal destek sağlamıştır (FKM).
- Tanıtım ve iletişim desteği vermiştir.
- AR-GE biriminden bir personel eğitim videolarında gönüllü olarak görev almıştır.

11. Soruya Cevap: Üniversitemiz bünyesinde 2020-2026 yılları arasında engelli öğrenci, engelli akademik personel ve engelli idari personel sayısı **Ek-6'de** gönderilmektedir.

12. Soruya Cevap: Engelli ve özel gereksinimli bireyler ile erişilebilir turizm alanında çalışmaların güçlendirilmesi için tespit edilen başlıca ihtiyaç ve eksiklikler;

- Turizm sezonuna denk gelen faaliyetlerde katılım zorluğu
- Yerel düzeyde erişilebilir turizm konusunda bilgi ve duyarlılık eksikliği
- Engelli bireylerin turistik işletmelerde istihdamının sınırlı olması
- Yabancı tur operatörleriyle daha güçlü iş birliği ihtiyacı
- Erişilebilir turizm alanında yerel bir ağ kurulması gerekliliği.

13. Soruya Cevap: Üniversitemize 2020-2026 yılları arasında CİMER üzerinden yapılan, engelli bireyler ve erişilebilirlik konulu başvuru sayısı 1 (bir) adetdir (2023 yılı)

14. Soruya Cevap: Üniversitemiz resmi web sitesi ve sosyal medya hesapları işletme ve göreme engelli kullanıcılar için erişilebilir olması için yapılan yada yapılması planlanan çalışmalar **Ek-7'de** gönderilmektedir.

EK 1: Bilgi Talep Edilen Başlıklar

Üniversitemiz Engelsiz Kampüs Birimi olarak yapı erişilebilirliği, eğitimde erişilebilirlik, sosyo-kültürel faaliyetlerde erişilebilirlik ve web erişilebilirliği alanlarında ilgili daire başkanlıkları ve birimlerle çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Birimin faaliyet alanına yönelik gerçekleştirilen çalışmalar ve faaliyetler dış paydaşlarla ilgili belgelerde, faaliyet raporlarında, birim iç değerlendirme raporlarında paylaşılmaktadır. Engelsiz Kampüs Birim sayfasında bu raporlar sunulmaktadır.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi olarak YÖK Engelsiz Üniversite Ödülleri kapsamında Turizm Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Rektörlük, Dalaman Sivil Havacılık Yüksekokulu ve Fethiye Ziraat Fakültesi turuncu bayrak almaya ve Atatürk Kültür Merkezi turuncu bayrak adayı olmaya hak kazanmıştır. Fakültelerimizden Turizm Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi aynı zamanda yeşil bayrak ödülü almaya hak kazanmıştır. Ayrıca üniversitemiz İlahiyat Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dil ve Konuşma Terapisi programları 2025 yılı Engelsiz Program Nişan ödüllerini kazanmıştır.

Engelsiz Kampüs Birimi'nin 2020-20026 yılları arasında gerçekleştirdiği faaliyetler Tablo 1'de sıralanmaktadır.

Tablo 1. Engelli Öğrenci Birim Koordinatörlük Faaliyetleri

Tarih (Yıl)	Etkinlik Adı
2025	Erişilebilirlik Çalıştayı
2025	Haydi Gel Tanışalım (Öğrenci topluluklarıyla engelli bireylerle etkinlikler üzerine tanışma ve bilgilendirme toplantısı)
2025	Erişilebilirlik ve Uygulamaya Dönük Çözüm Önerileri
2025	Gönüllü Akran Destek Programı Toplantısı (Sosyal Sorumluluk)
2025	Nadir Görülen Hastalık ALBİNİZM
2025	8 Mart Dünya Kadınlar Günü Panel "Kadın Olmak" (Engelli Kadınlarımız)
2025	Bebeklikten Yetişkinliğe Otizm Spektrum Bozukluğu
2025	Web ve Sosyal Medya Platformlarında Erişilebilirlik
2024	Farklı Bir Deneyim (Görme yetersizliğine ilişkin)
2024	Erişilebilir Eserler Sergisi
2024	Afet ve Özel Gerekسينimi Olan Bireyler

2024	Yenilebilir ve Erişilebilir Materyaller Tasarlama
2024	Çocuklarımızla Film Saati (Özel gereksinimi olan bireyler konulu)
2024	Çocuklarımızla Film Saati II
2024	Ay yolu Seramik Sergisi
2024	Söz Sırası Bizde (3 Aralık Dünya Engelliler Günü)
2024	Gençler Kampüste (Sosyal Sorumluluk)
2024	Dünya Down Sendromu Farkındalık Günü (Sosyal Sorumluluk)
2024	Dünya Otizm Farkındalık Günü (Sosyal Sorumluluk)
2023	Tandem Bisiklet Turu
2023	Yükseköğretimde Eğitime Erişim: Öğretimsel Uyarlamalar
2023	Engellilik Alanında Projeler
2022	Film Gösterimi (Özel gereksinimi olan bireyler konulu)
2022	Dünya Engelliler Günü Paneli
2022	Tandem Bisiklet Turu
2022	Engelliler Haftası Simülasyon Etkinlikleri
2022	‘Benim için Hassas Diyorlar’ tiyatro oyunu
2021	Çalışma Yaşamında Özel Gereksinimli Bireyler
2021	Bir Hayat Bir Parça Puzzle Sergisi
2021	Engelliler Haftası Etkinlikleri (Webinar)
2021	Sosyal Dışlanma (Söyleşi)
2021	Engelli Bireylere Yönelik İşkur Bilgilendirme Sunumu
2021	3 Aralık Dünya Engelliler Günü Programı
2020	Beyaz Baston Görmeyenler Haftası Etkinliği
2020	Engelsiz Üniversite ve Engelsiz Toplum

Bu faaliyetlerden biri olan Erişilebilirlik Çalıştayına akademik ve idari birimler, öğrenci temsilcileri ve dış paydaşların katılım sağlamıştır. Çalıştay dört tematik alanda (yapı erişilebilirliği, sosyo-kültürel faaliyetlere erişilebilirlik, eğitimde erişilebilirlik ve web ve sosyal medya platformlarında erişilebilirlik) güçlü ve zayıf yönlerini tartışılarak kısa ve uzun vadede uygulanabilecek iyileştirme adımları belirlenmiştir. Ekte çalıştay raporu yer almakta olup web sayfasında da bu rapor paylaşılmaktadır.

Üniversitemizin Engelsiz Kampüs Birimi dışında fakülte, bölüm ve öğrenci toplulukları tarafından gerçekleştirilen 2020-2025 yıllarındaki etkinlikler Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Engellilik ile İlgili Faaliyetler

Tarih	Düzenleyen/ler	Etkinlik Adı
2020	Turizm Fakültesi	Engelsiz Kampüs Birimi Tanıtımı
2021	Muğla Meslek Yüksekokulu	Engelli Çocuklara Yönelik Drama Gösterimi "Sevgi Engel Tanımaz"
2021	Rektörlük	Görme Engelliler Müze Eğitiminde Dokunarak Öğreniyor
2021	Özel Eğitim Bölümü	Bir Öğretmenim Farklıtıydı!
2021	Tıp Fakültesi	Çocuklarda Nörolojiksel Bozuklukların Erken Tanısı
2021	Tıp Fakültesi	Engelliler Haftası Webinar Etkinliği
2021	Tıp Fakültesi	Pandemi ve İşitme Engeli Webinar Etkinliği
2021	Özel Eğitim Bölümü	Özel Eğitim Bölümü Öğrencileri Otizm Konuşuyor
2021	Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü	Down Sendromu Farkındalık Etkinliği
2021	Spor Bilimleri Fakültesi	Uzaktan Eğitim Süreci Engellerini Birlikte Aşıyoruz!" Etkinliği
2022	Rektörlük Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı	Özel Sporcular Atletizm İl Şampiyonası
2022	Engelsiz Spor ve Sosyal Yardımlaşma Öğrenci Topluluğu	Engelsiz Spor Şenlikleri
2022	Marmaris Turizm Meslek Yüksekokulu	Engellilere Sunulan Hizmetler
2022	Özel Eğitim Öğrenci Topluluğu	14 Nisan Otizm Spektrum Bozukluğu Farkındalık Semineri
2022	Rektörlük	Koşamayanlar İçin Koş
2022	Rektörlük Engelsiz Kampüs Birimi/Türkiye Beyazay Derneği	"Engelli Farkındalığı" Konulu Kısa Film Yarışması

2022	Spor Bilimleri Fakültesi	Down Sendromu Farkındalık Günü
2022	Spor Bilimleri Fakültesi	Engelliler İçin Beden Eğitimi ve Spor
2022	Muğla Meslek Yüksekokulu	Özel Çocuklar Şenliği
2022	Özel Eğitim Bölümü	Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarda Nesnel Oyun Öğretimi
2022	Dalaman Meslek Yüksekokulu	Engelli Bireylerle İletişim
2022	Eğitim Fakültesi	Muğla Özel Eğitim Uygulama Merkezi Öğrencilerinin Fakülte Ziyareti
2022	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü İletişim Temelli Grup terapisi Programı
2023	Dalaman Meslek Yüksekokulu	Engelli Bireylerle İletişim
2024	Eğitim Fakültesi	Topluma Hizmet Uygulamaları (Özel Çocuklar Sergi)
2024	Spor Bilimleri Fakültesi	Özel Gereksinimli Bireylerin Spora Katılımına Rehber Yaklaşım
2024	Turizm Fakültesi	Yükseköğretim ve Engelli Öğrencilerimiz
2024	Damla Topluluğu	3 Aralık Dünya Engelliler Günü Farkındalık Etkinlik
2024	Okul Öncesi Eğitim Topluluğu	3 Aralık Dünya Çocuk Engelliler Günü
2024	Özel Eğitim Topluluğu	Engelliler Haftası Uçurtma Şenliği
2024	Özel Eğitim Topluluğu	Özel Gereksinimli Bir Kardeşe Sahip Olmak
2024	Özel Eğitim Topluluğu	21 Mart Down Sendromu Farkındalık Günü Aile Etkinliği
2024	Fethiye İşletme Fakültesi	STK lara "Hak Temellilik ve Erişilebilir Turizm Eğitimi"
2025	Spor Bilimleri Fakültesi	+ 1 Farkla Sporla Hareket Ediyoruz
2025	Spor Bilimleri Fakültesi	Engellilerde Spor Şenliği
2025	Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi	Otizmi Farklı Perspektiflerden Birlikte Anlamak

2025	Yaşam Boyu Öğrenme Uygulama ve Araştırma Merkezi	Koklear İmplant ve Dinleme Eğitimi
2025	Yaşam Boyu Öğrenme Uygulama ve Araştırma Merkezi	Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Çocuklara Yönelik Değerlendirme
2025	Yaşam Boyu Öğrenme Uygulama ve Araştırma Merkezi	İşitsel Rehabilitasyon Kursu
2025	Yaşam Boyu Öğrenme Uygulama ve Araştırma Merkezi	Öğrenme Güçlüğü Olan İlkokul ve Okul Öncesi Çocuklarına Matematik Kursu

Üniversitenin Bilimsel Kapasitesi: Engellilik konulu Yayınları ve Projeleri

Üniversitemizde engellilik alanında çalışmalar yürüten bölümler/programlarımız ve bu bölümlerde bulunan öğretim üyelerimiz bulunmaktadır. Bunun yanı sıra bilimsel çalışma alanı olarak engellilik üzerine çalışan öğretim üyelerimiz bulunmaktadır. Öğretim üyelerimizin son 5 yıl içerisinde yayın bilgileri Tablo 3'te ve Tablo 4'te gerçekleştirmiş olduğu proje bilgileri sunulmaktadır.

Tablo 3. Son 5 Yıl İçerisinde Gerçekleştirilen Yayınlar (Seçili)

Birim	Yayın Adı
Turizm Fakültesi	Bulut Merve, 2025. A comparative analysis of tourism experiences between persons with autism and down syndrome. Journal of Multidisciplinary Academic Tourism
Tıp Fakültesi	Uysal İsmail, Özden Fatih, Nadiye Karaman Özgür, İmerci Ahmet, 2025. The Effect of Foot-Ankle Condition On Physical Performance in Cerebral Palsy With Spastic Equinus Deformity. Journal of the American Podiatric Medical Association
Tıp Fakültesi	Karagöz Duygu, Şahin Nilfer, Kıcalı Raziye Ülkü, 2024. Risk Factors Associated with Disease Severity in Autism Spectrum Disorder. Turkish Journal of Clinical Psychiatry

Spor Bilimleri Fakültesi	Kocacıbık Ali Yiğit, Mutlu Tonguç Osman, 2024. Profesyonel Ligde Mücadele Eden İştirme Engelli Hentbolcularda Algılanan Stresin Saldırganlıkları Üzerindeki Yordayıcı Etkisinin İncelenmesi. Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi
Spor Bilimleri Fakültesi	Gürsoy Recep, Gümüşdağ Hayrettin, Bastık Canan, Özmaden Murat, Çetiner Ömürhan, 2021. The evaluation of physical education, sport, and exercise for individuals with mental disabilities in turkey: a study of meta-synthesis. Progress In Nutrition
İlahiyat Fakültesi	Ulu Fatma, 2024. Multidisipliner Perspektiften Çocuk Araştırmaları/İştirme Engelli Çocukların Manevi İhtiyaçları ve Başa Çıkma. Yayın Evi: Palme Yayınları
Sağlık Bilimleri Fakültesi	Yılmaz Çiftçi Nevin, Tunçer Aylin Müge, 2024. Testing Validity and Reliability of Cross-linguistic Lexical Task— Turkish (OLT-TR) in Preschoolers with and without at Risk of Language Disorder. Archives of Health Science and Research
Eğitim Fakültesi	Işık Osman Raşit, Demir Buket, 2022. Matematikte Üstün Yetenekli Öğrenciler ve Eğitimleri: Örnek Yaklaşımlar Ve Uygulamalar/Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitiminde Matematiksel Modelleme ve Oyun Etkinlikleri. Yayın Evi: NOBEL Editör Adı: Dr.Öğr.Üyesi Duygu Özdemir, Doç.Dr. Bilal Özçakı
Eğitim Fakültesi	Eren Gülperi, Doğan Uğur, 2020. Zihinsel Engelli Çocuğa Sahip Babaların Stres Düzeyleri ve Stresle Başa Çıkma Yöntemlerinin İncelenmesi: Karma Desenli Bir Çalışma. Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Eğitim Fakültesi	Okulu Hasan Zühtü, Arabacıoğlu Sertaç, Oğuz Ünver Ayşe, 2022. Doğa ve Bilim Kamplarının Zenginleştirilmesi: Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Tasarlanan Bir STEM Kampının İncelenmesi. Millî Eğitim Dergisi
Eğitim Fakültesi	Delivelî Kismet, 2020. İştirme engelli öğrencilere sunulan eğitim hizmetlerinin değerlendirilmesine ilişkin nitel bir araştırma. SDU International Journal of Educational Studies
Eğitim Fakültesi	Açar Sinem, Lee Gloria, Umucu Emre, 2025. An Analysis of the Establishment and Evolution of Disability Resource Center Structure Through Qualitative Inquiry – A Case Analysis from the Rehabilitation Specialists’ Perspective. Rehabilitation Counseling Bulletin
Eğitim Fakültesi	Delivelî Kismet, 2020. A method proposal for teaching students with intellectual disability to read and write: sentence targeted syllable method. Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counseling.

Eğitim Fakültesi	Saral Dinçer, Olçay Seray, Öztürk Halil, 2022. Autism Spectrum Disorder: When There is no Cure, There are Countless of Treatments. Journal of Autism and Developmental Disorders
Eğitim Fakültesi	Ayvazoğlu Resmiye Nalan, 2024. Professional Athletes Knowledge About and Awareness of Accessibility Signs/Symbols: A Descriptive Study. Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences
Eğitim Fakültesi	Güçyeter Sule, Ayvazoğlu Resmiye Nalan, Sardohan-yıldırım A, Emel, 2022. Being a Student with Special Needs in Higher Education during the Covid-19 Pandemic: Experiences and Ways to Cope with Difficulties. Yükseköğretim Dergisi
Eğitim Fakültesi	İçyüz Rifat, Doğan Murat, 2023. Parents of Children with Hearing Loss in Inclusive Education in Turkey: Which Problems Do They Face and What Do They Need?. Theory and Practice in Child Development
Eğitim Fakültesi	Sani Bozkurt Sunagül, Bozkuş Genç Gülden, Vuran Sezgin, Yıldız Gizem, Çelik Seçil, Diken İbrahim Halil, Uysal Cigdem, Gürgür Hasan, Kalaycı Gülelşan Özge, Diken Özlem, Ateşgöz Nazmiye Nazlı, İçyüz Rifat, Doğan Murat, Şafak Pınar, Demiryürek Pınar, 2022. COVID-19 Salgınında Türkiye'ü2019deki Özel Gerekisini Olan Öğrenciler ve Ailelerine Yönelik Uzaktan Özel Eğitim Uygulamalarına İlişkin Uzman Bakış Açısı. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi
Eğitim Fakültesi	Akçakaya Hatice, Ergül Cevriye, 2022. Online Multi-Component Cognitive Strategy Instruction for Cochlear Implant Users: Reading Comprehension. Journal of Deaf Studies and Deaf Education
Eğitim Fakültesi	Kızır Mine, 2025. Examining the effects of menstrual cycle tracking training on girls with intellectual disability. Research in Developmental Disabilities
Eğitim Fakültesi	Kızır Mine, 2025. Two-Stage E-Learning Coaching Practice: Description of a Teacher and Family Training Process. International Journal of Disability, Development and Education
Eğitim Fakültesi	Kızır Mine, 2021. Özel Eğitimde Tele-sağlık Uygulamaları. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
Eğitim Fakültesi	Kızır Mine, 2021. İnternet Temelli Özel Eğitim Hizmeti Alan Bireylerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi

Eğitim Fakültesi	Kaya Ali, Şahin Candan Hasret, 2024. 'When you tweet, you get a response' advocate parent experiences in Turkish special education. International Journal of Developmental Disabilities
Eğitim Fakültesi	Şahin Candan Hasret, Kaya Ali, 2024. The experience of parents of children with intellectual disabilities/autism who experienced the Kahramanmaraş earthquake in Türkiye. Journal of Intellectual Disabilities
Eğitim Fakültesi	Şahin Candan Hasret, Çolak Aysun, 2022. Training Home Safety Skills to Parents of Children with Autism Spectrum Disorder: A Multilevel Mixed Study. Exceptionality
Eğitim Fakültesi	Doğan Serap, Şahin Candan Hasret, Ergenekon Yasemin, 2022. Views and Experiences of Individuals with Autism Spectrum Disorder and Their Mothers During the COVID-19 Pandemic. International Journal of Developmental Disabilities
Eğitim Fakültesi	Kaya Ali, Şahin Candan Hasret, 2021. 'I did not even receive even a phone call from any institution!': experiences and recommendations related to disability during COVID-19. International Journal of Developmental Disabilities

Tablo 4. Son 5 Yıl İçerisinde Gerçekleştirilen Projeler (Seçili)

Birim	Öğretim Üyesi	Proje Adı
Fethiye İşletme Fakültesi	Prof. Dr. İşıl Arkan Saltık	Engelsiz Turizm. Proje Türü: Özel Kuruluşlar. Turizme Erişiyoruz. 2022-2023
Fethiye Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	Öğr. Gör. Mahmut Beler	İşitme engelli / Sağır bireylerin ilk yardım farkındalığının artması amacıyla işaret dili ile ilk yardım modülünün geliştirilmesi. Proje Türü: Avrupa Birliği. Engelsiz İlk Yardım. 2021-2021
Turizm Fakültesi	Dr. Öğr. Üyesi Merve Bulut	Kapsayıcı eğitim . Proje Türü: TÜBİTAK PROJESİ. Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitim Sürecinde Yüksek Öğrenim Gören Engelli Öğrencilerin Öz Yeterlilik Algısının Okulu Bırakma Eğilimine Etkisinin Engel Türüne ve

		Öğrenim Görülen Alana Göre Karşılaştırmalı Analizi. 2021-2022
Tıp Fakültesi	Prof. Dr. Ethem ACAR	Proje Türü: Dünya Bankası. Acil Servislerde Özel gereksinimi olan bireylere yönelik Kriz Müdahale Sistemi. 2020-2022
Tıp Fakültesi	Prof. Dr. Nilfer ŞAHİN	Otizm spektrum bozukluğunda Sinapsin III gen varyantları analizi. Proje Türü: TÜBİTAK PROJESİ. Otizm spektrum bozukluğunda Sinapsin III gen varyantları analizi. 2021-2022
Spor Bilimleri Fakültesi	Prof. Dr. Fatma İlker Kerkez	Zihinsel engelli çocuklarda beden eğitimi ve oyun . Proje Türü: TÜBİTAK PROJESİ. Eğitilebilir Düzeyde Zihinsel Engelli Çocuklarda Beden Eğitimi ve Oyun Çalışmalarının Motor Becerilere Etkisinin İncelenmesi. 2022-2022
Sağlık Bilimleri Fakültesi	Dr. Öğr. Üyesi Eda Eyigün	Proje Türü: Danışman. Konu: Proje Türü: TÜBİTAK PROJESİ. Gecikmiş Dil Konuşma Bozukluğu Olan Çocuk ve Ebeveynlerinin, Ebeveyn-Çocuk Etkileşimlerinin Tipik Gelişim Gösteren Çocuk ve Ebeveynleri ile Karşılaştırılması. 2023-2024
Sağlık Bilimleri Fakültesi	Dr. Öğr. Üyesi Şükriye Kayhan Aktürk	Proje Türü: Araştırmacı. Konu: Özel gereksinimli bireyler ve aile eğitimi. Proje Türü: Diğer kamu kuruluşları (Yükseköğretim Kurumları hariç). Özel Eğitim Programlarını ve Materyallerini Geliştirme Projesi-Özel Gereksinimli Çocukların Aileleri için Bilgilendirme Rehberlerinin Oluşturulması Çalışması. 2021-2024
Sağlık Bilimleri Fakültesi	Dr. Öğr. Üyesi Şevket Özdemir	Proje Türü: Araştırmacı. Konu: Proje Türü: AB. Zihinsel Engelli bireylerde İhmal-İstismardan Korunma ve Mahremiyet Eğitimi. 2018-2020

Eğitim Fakültesi	Doç. Dr. Sinem Acar	Projedeki Görev: Araştırmacı. Konu: İşitme engelli / Sağır bireylerin ilk yardım farkındalığının artması amacıyla işaret dili ile ilk yardım modülünün geliştirilmesi. Proje Türü: AB. Engelsiz İlk Yardım.
Eğitim Fakültesi	Dr. Öğr. Üyesi Bilge Aslan Altan	Projedeki Görev: Yürütücü. Konu: Kapsayıcı toplum uygulamalarında öğretimsel etkinliklerle destek. Proje Türü: TÜBİTAK PROJESİ. Öğrenme Güçlüklerine Etkin Destek: Dijital Oyunlar. 2022-2023
Eğitim Fakültesi	Dr. Öğr. Üyesi Halil Öztürk	Projedeki Görev: Araştırmacı. Konu: Otizmli Öğrencilere Umut Olalım projesi kapsamında araştırma geliştirme hizmeti. Proje Türü: Kalkınma Bakanlığı. Otizmli Öğrencilere Umut Olalım. 2021-2021
Eğitim Fakültesi	Dr. Öğr. Üyesi Hatice ÖZ	Projedeki Görev: Danışman. Konu: Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler için İnförmel Sözcük Okuma Envanterinin Geliştirilmesi. Proje Türü: TÜBİTAK PROJESİ. İnförmel Sözcük Okuma Envanterinin Geliştirilmesi. 2022-2023
Eğitim Fakültesi	Dr. Öğr. Üyesi Candan Hasret ŞAHİN	Projedeki Görev: Yürütücü. Konu: Proje Türü: TÜBİTAK PROJESİ. Öğrenmede Evrensel Tasarım: Öğretim Stratejilerine Teknolojinin Entegre Edilmesi II. 2024-2025
Eğitim Fakültesi	Dr. Öğr. Üyesi Candan Hasret ŞAHİN	Projedeki Görev: Yürütücü. Konu: Proje Türü: TÜBİTAK PROJESİ. Öğrenmede Evrensel Tasarım: Öğretim Stratejilerine Teknolojinin Entegre Edilmesi I. 2021-2022

TURİZM FAKÜLTESİ
ENGELLİ VE ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN
YAPILAN FAALİYETLER:

1. Fakültemize, her yıl Engelsiz Kampüs Birimi tarafından fakültemizde bulunan engelli öğrenci sayıları ve bilgileri gönderilir. 2025 -2026 ders yılında fakültemizde engellilik raporu bulunan dört öğrencimiz mevcuttur.
2. Fakültemizde her dönem başında engelli öğrenci danışmanı tarafından, fakültemizde öğrenci olan ve engelsiz kampüs biriminde kaydı bulunan engelli öğrenciler ile birebir iletişime geçilmektedir, bu kapsamda her dönem başında öğrencilerin talepleri alınmaktadır. Söz konusu taleplere ilişkin akademik uyarılma formu doldurulmaktadır. Söz konusu akademik uyarılma formu doldurulduktan sonra öğrencinin ilgili dönemde aldığı verse ilişkin talepler, ilgili Öğretim Elemanlarına hem üst yazı ile hem de engelli öğrenci danışmanı tarafından kurumsal e-posta kanalı ile bildirilmektedir.
3. Doldurulan akademik uyarılma formları ve ilgili evraklar ve yapılan faaliyetler Üniversitemiz engelsiz kampüs birimine iletilmektedir,
4. Engelli öğrenciler, fakülte engelli öğrenci danışmanı tarafından hem akademik ihtiyaçlarının tespiti hem de kariyer hedefleri gibi konularda kendilerine destek olmak amacıyla toplantıya davet edilmektedir. Katılım gösteren engelli öğrenciler ile (yüz yüze) toplantı da yapılmaktadır. Ayrıca cep telefonu ve WhatsApp aracılığı ile, engelli öğrenci danışmanı, engelli öğrenciler ile dönem boyunca iletişimde kalmaya devam etmektedir. Söz konusu iletişim kanalı ile, öğrencilere, mezun hakkındaki soruları, burs programı, okul-sektör buluşması gibi önemli konularda da bilgi verilip yönlendirme yapılmaktadır.
5. Üniversitemin engelsiz kampüs biriminin İnternet sayfasında çevrim içi yayınlanmakta olan Muğla Sıhhiye Fakültesi Engelli Öğrenci Birimi Yönergesi'ne bağlı olarak erişilebilir eğitim kapsamında engelli öğrenciye özel sınav uygulaması, ek süre verilmesi gibi erişilebilir uygulamalar, öğrenciden gelen talepler dikkat göz önünde bulundurularak, yapılmaktadır.
6. Fakültemiz internet sayfasından engelli öğrenci koordinatörü iletişim bilgileri belirtilmektedir. Ayrıca üniversitemiz Engelsiz Kampüs Birimine ilişkin bilgiler fakültemizin internet sitesinde sunulmuştur. Fakültemiz internet sayfasında erişilebilirlik menüsü bulunmaktadır.
7. Fakültemiz internet sayfasında “Fakülte Engelli Öğrenci Danışmanı” sekmesinde fakültemiz Fakülte Engelli Öğrenci Danışmanı bilgileri ve fakültemizde erişilebilir eğitime ilişkin bilgiler ve ilgili yönergeye verilen yönlendirmeler yer almaktadır.
8. Engelliliğe ilişkin farkındalığın mesleki alanda da artırılabilmesi için, fakültemizde Engellilik ve Turizm dersi okutulmaktadır. Söz konusu ders kapsamında erişilebilir turizm hakkında öğrencilerimiz bilgi sahibi olmakta ve kendilerinden gelen geri dönüşler dikkate alındığında söz konusu dersin engelliliğe ilişkin farkındalığını oluşturduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler söz konusu ders kapsamında engellilik ve turizm konusunda, ilgili kişiler ile röportaj gerçekleştirip elde edilen bilgileri ders kapsamında sunarak konuya ilişkin farkındalıklarını yükseltmektedirler.
9. Engellilik ve Turizm dersi kapsamında, Muğla Zihinsel Engelliler Derneği ile iş birliği yapılmakta olup, her yıl ilgili derneğin başkan yardımcısı engellilik ve Otizm Spektrum Bozukluğu kapsamında deneyim ve bilgilerini öğrencilerimiz ile ders kapsamında paylaşmaktadır.

10. Engelsiz kampüs biriminin düzenlediği erişilebilir eğitim temelindeki çalıştaylara Turizm Fakültesi Engelli Öğrenci Koordinatörü olarak katılım gösterilmektedir.
11. Erişilebilir Eğitim Kapsamında, “Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitim Sürecinde Yüksek Öğrenim Gören Engelli Öğrencilerin Öz Yeterlilik Algısının Okulu Bırakma Eğilimine Etkisinin Engel Türüne ve Öğrenim Görülen Alana Göre Karşılaştırmalı Analizi (2021-2022)” projesi TÜBİTAK 2209 A kapsamında, Fakültemiz o dönemki öğrencisi Yaren BÜLBÜL ve engelli öğrenci danışmanı Dr. Öğr. Üyesi Merve BULUT danışmanlığında tamamlanmış olup, çalışma kapsamında engelli öğrencilerin yönelik erişilebilir eğitim kapsamında memnuniyet, öz yeterlilik ve okula devamlılığını ölçen ölçekler geliştirilip uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar düzenlenen çevrimiçi seminer ile ilgili paydaşlar ile paylaşılmıştır.
12. Ayrıca Fakültemiz engelli öğrenci danışmanı tarafından yazılmış olan Engelli Turizmi isimli bir kitap yazılmıştır. Söz konusu kitapta ki bilgiler, ilgili derslerde öğrencilerimiz ile paylaşılmaktadır. Engelli ve Turizm dersinin yanı sıra Ön büro Yönetimi, Kat Hizmetleri Yönetimi, Introduction to Tourism, Quality Management ve Principles of Marketing dersleri kapsamında ilgili haftalarda engelli ve özel gereksinimli misafirler ile iletişim ve erişilebilir hizmet tasarımı konuları da öğretilmektedir.

Turizm Fakültesi
Engelli Öğrenci Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Merve BULUT

2209-A
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ARAŞTIRMA PROJELERİ
DESTEKLEME PROGRAMI

SONUÇ RAPORU

**PROJE BAŞLIĞI: ERİŞİLEBİLİR ÖĞRENME ORTAMI ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA: TASARIM STÜDYOLARININ
GÜNCELLENMESİNE YÖNELİK MODEL ÖNERİLERİ**

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜNÜN ADI: Besra İzem Türkmenoğlu

PROJE ORTAĞININ ADI: Duygu Peçenek

AKADEMİK DANIŞMANININ ADI: Dr. Öğr. Üyesi Bengi Yurtsever

GENEL BİLGİLER

PROJENİN KONUSU	Erişilebilir Öğrenme Ortamı Üzerine Bir Araştırma: Tasarım Stüdyolarının Güncellenmesine Yönelik Model Önerileri
PROJE YÜRÜTÜCÜSÜNÜN ADI	Besra İzem Türkmenoğlu
PROJE ORTAĞININ ADI	Duygu Peçenek
DANIŞMANIN ADI	Dr. Öğr. Üyesi Bengi Yurtsever
PROJE BAŞLANGIÇ VE BİTİŞ TARİHLERİ	Aralık 2021 - Kasım 2022

1. GİRİŞ: Proje Konusu Hakkında Bilgi

Erişilebilirlik ve evrensel tasarım kavramlarının tarihsel süreçlerine bakıldığında yaşamımızda önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Erişilebilirlik kullanıcıların ihtiyaç duyulmaksızın mekânlara, ürünlere güvenli biçimde ulaşabilmesi ve kullanabilmesidir. Toplum tarafından engellenmiş olan bireylerin dahil edildiği bu yaklaşım “herkes için tasarım” olarak da adlandırılmaktadır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun kabul ettiği Engelli Kişilerin Hakları Bildirgesi’nde engelli “*normal bir kişinin kişisel ya da sosyal yaşantısında kendi kendisine yapması gereken işleri, bedensel veya ruhsal yeteneklerindeki kalıtsal ya da sonradan olma herhangi bir noksanlık sonucu yapamayanlar*” olarak tanımlanmaktadır (Çepehan & Güller, 2020). Toplumda engelli olarak tanımlanan bireylerin farklı yetkinliklerinin göz ardı edildiği ve çevrelerindeki tasarımların engel oluşturduğu; buna bağlı olarak da “başkaları tarafından sebeple engellenmiş bireyler” olduğu saptanmıştır.

Çalışma sırasında “erişilebilirlik ve evrensel tasarım kavramları nedir, herkes için tasarım nedir ve nasıl oluşturulur” soruları tasarım stüdyosu kapsamında sorgulanmış ve “günümüzde tasarım stüdyoları herkesin kullanımına açık mıdır ve nasıl oluşturulur” sorularına cevap aranmıştır. Bu çalışmada asıl amaç tasarımın kullanıcıların hareketlerini kısıtlamadan, herkes için erişilebilir olması ve mekânın kullanıcıya uyum sağlayabilmesidir. Gelecekte nelerin olacağı bilinmediğinden sadece engellilik ya da yaşlılık kapsamında değil; her dönemde karşılaşılabilecek kısıtlılık halinin göz önünde bulundurularak “herkes için tasarım” görüşü benimsenmiştir. Bu yaklaşımın, ülkemizdeki yansımaları değerlendirilerek eğitim mekânları altında “tasarım stüdyolarını” yorumlamak amaçlanmıştır. Buna bağlı olarak; yorumlama sürecinin sonunda oluşacak modelde, eğitim kurumlarındaki tasarım derslerinin sürdürüldüğü

stüdyoların engellenmiş bireylerin gereksinimlerine uygun, kolay anlaşılabilir, değişen parametrelere göre yenilenebilir, esnek, hatayı tolere edebilir, ergonomik ve güvenli olması hedeflenmektedir. Bu hedefler doğrultusunda tasarımcıya büyük görevler düşmektedir. Öncelikle tasarımcıların "evrensel tasarımın" önemini kavraması ve tasarımların ilk adımlarının atıldığı tasarım stüdyolarının kullanıcıların değişebilen ihtiyaçlarına cevap vermesi gereklidir.

2. ARAŞTIRMA ÖNEMİ, YÖNTEMİ VE ÇALIŞMAYA YAKLAŞIM

Erişilebilirlik ve evrensel tasarım kavramlarının tarihsel süreçlerine bakıldığında yaşamımızda önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Toplumun birer parçası olan her birey, toplumun çoğunluğunun kullanabildiği olanakları rahatlıkla kullanabilme, erişebilme hakkına sahiptir. "Engelli" olarak tanımladığımız bireylerin aslında engelli değil, tasarlanmış çevre tarafından "engellenen" bireyler olduğunu anlamak, yapılan tasarımlar üzerine düşünüldüğünde pek de güç değildir. Beşerî çevre ve mekânlar tasarlanırken toplumun çoğunluğu göz önüne alınmakta, farklı hallere dahil olan bireyler göz ardı edilmektedir.

Çalışma, bu noktada her bireyin mekânlara ve beşerî çevrenin olanaklarına erişim problemlerini ve diğer insanlarla olan ilişkilerini anlamak, karşılaşılan problemlere çözümler aramak ve her bireyin kullanımına açık bir tasarım stüdyosu oluşturmayı amaçlar. Çalışmanın, başta mekânların da tasarlandığı alanlar olan tasarım stüdyolarını ve ardından diğer mekânları etkileyen bir altlık olması amaçlanmaktadır. Çalışmanın başarıyla gerçekleştirildiği takdirde bilimsel anlamda araştırmanın makale ve bildirisinin çıkması, bilimsel etkinliklerin düzenlenmesi, tasarlanan modellerin farklı mekânlarda sorgulanabilmesi ve sosyal medya yardımıyla da yaygın etkisinin artırılması hedeflenmiştir. Oluşan modelin ya da alternatiflerin, "faydalı model" adı altında farklı çalışmalara da altlık oluşturabileceği ve üniversitelerde ilgili bölümlerdeki ders akışlarında arka plan çalışması olarak kullanılabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın kullanıcı odaklı olarak, nitel araştırma yöntemi ile yapılması planlanmış ve durum çalışması yöntemi ile ilerlenmesine karar verilmiştir. Durum çalışmalarında kullanıcılar ile görüşmeler yapılabileceği için araştırma akışı buna göre belirlenmiştir. Araştırma akışına ait tüm süreç aşamaları aşağıda belirtilmiştir. 1. Aşama olan "veri toplama" sürecinde görüşmeler yapılmış ve araştırma için özgün veri toplanmıştır.

2.1. Veri Toplama: Görüşme Ön Hazırlık ve Görüşmelerin Yapılması

Bu bölümde eğitim mekânlarından biri olan tasarım stüdyolarında üretim yapan veya yapmaya çalışan engellenen bireyler ile yüz yüze görüşmeler yapılmış ve hazırlanan sorular bireylere aktarılmıştır. Görüşme yanıtları Evrensel Tasarım İlkeleri'nin de bir altlık ölçek olarak kullanılmasıyla yorumlanmıştır. Ek olarak MSKÜ Engelli Birimi'nden temin edilecek bilgiler dahilinde de tasarım odaklı üretim yapan birimlerdeki öğrenciler ve öğretim elemanları ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler ses kayıt cihazı desteği ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama adına görüşme yapılmış olan kişiler Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO-World Health Organization) engel durumu üzerine yapmış olduğu tanımlamalar kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu tanıma göre;

- *Noksanlık (Impairment): "Sağlık bakımından "noksanlık" psikolojik, anatomik veya fiziksel yapı ve fonksiyonlardaki bir noksanlığı veya dengesizliği ifade eder."*
- *Özürlülük (Disability): "Sağlık alanında "sakatlık" bir noksanlık sonucu meydana gelen ve normal sayılabilecek bir insana oranla bir işi yapabilme yeteneğinin kaybedilmesi ve kısıtlanması durumunu ifade eder."*
- *Maluliyet (Handicap): "Sağlık alanında "maluliyet" bir noksanlık veya sakatlık sonucunda, belirli bir kişide meydana gelen ve o kişinin yaş, cinsiyet, sosyal ve kültürel durumuna göre normal sayılabilecek faaliyette bulunma yeteneğini önleyen ve sınırlayan dezavantajlı bir durumu ifade eder."* (Koca, 2010).

Görüşme sonucunda engel üzerine kalıplaşmış bileşenleri kırabilmek adına güncel yeni veriler elde edilmesi birincil hedef olarak belirlenmiştir.

2.2. Veri Analizi: Görüşmelerin Deşifre Edilmesi ve Kodlanması

Görüşmelerin ardından kayıt cihazındaki veriler deşifre edilerek kodlanmıştır. Kodlama sürecinde "Evrensel Tasarım İlkeleri" göz önünde bulundurulmuş, buna ek olarak yeni bir veri elde edebilme durumuna açık olabilmek için deşifrede kullanılan kelime sıklıklarına göre gruplandırma yapılmıştır. Bu bağlamda araştırma konusu ile ilişkili olan kavramlar ön plana çıkarılmıştır. Verilerin anonimleştirilmesi sürecinde betimsel analizden yararlanılmıştır.

2.3. Tasarım Bilgisi ile Bütünleştirme

Tasarım bilgisi ile bütünleştirme sürecinde, mimari tasarım kriterleri ve evrensel tasarımın bütünleşmesi üzerine gözlem, örnek proje incelemesi gibi çalışmalar

yürütülmüş ve tasarım sürecinin her kullanıcı ile bir bütün olması sağlanmıştır. Bu süreçte “herkesin kullanımına açık bir tasarım atölyesi nasıl mümkün olabilir” sorusu altında literatür araştırması yapılmış; mekânsal tüm bileşenler evrensel tasarım, herkes için tasarım, esneklik, erişilebilirlik, ergonomi, teknoloji kavramları üzerinden ele alınarak tasarım bilgisine yönelik bir irdeleme yapılmıştır. Bu sürecin sonunda elde edilen bilgiler ve görüşmelerden elde edilen veriler ile erişilebilir tasarım stüdyosu adına bir bilgi havuzu oluşturulabilmiştir.

2.4. Tasarım Parametrelerinin/Değişkenlerinin Belirlenmesi

Proje akışının bu aşamasında elde edilen bilgi havuzundaki verilere göre güncel parametreler saptanmıştır. İncelemeler ve gereken noktada derin literatür araştırması katkısı ile paralel olarak “herkes için tasarım” ve “herkes için erişilebilir bir tasarım stüdyosu” özelinde mimari tasarım değişkenleri belirlenmiştir. Bir tasarım stüdyosuna ilişkin değişkenlerin belirlenmesinde Ergenoğlu'nun (2013) da belirlemiş olduğu *alan gereksinimi, erişme uzaklığı, hareket, yaklaşım ve güç* üzerine olan erişilebilirlik bileşenlerinden yararlanılmıştır. Bu aşamada çeşitli model alternatiflerinin ilk adımları atılmıştır.

2.5. Modelin Üretilmesi

Son ve en kritik aşama olan model üretimi aşamasında ise yapılan görüşmeler, doküman analizleri, proje incelemeleri ve değişkenlerin belirlenmesinin ardından elde edilen veriler, tasarım öğrenimi süreci göz önünde bulundurularak bütünleştirilmiş ve alternatifli model üretimleri gerçekleştirilmiştir. Tasarım tabanlı bir araştırma sürecinin sonucu olan üretim aşamasında ortaya çıkan model alternatifleri, her bireyin kullanımına uygun ve esnek kullanım özelliklerine sahip olacak biçimde ele alınmıştır.

3. ÇALIŞMANIN KAPSAMI VE KAVRAMSAL ARKA PLAN

3.1. Erişilebilirlik Tanımı ve Kapsamı

Erişilebilirlik, toplumun her kesiminden insanın mekâna ait tüm donatı ve bileşenlerden herhangi bir engelle karşılaşmadan kolaylıkla faydalanması, özetle mekânın olanaklarına erişebilmesi anlamına gelmektedir. Kullanıcıların başka bileşenlere ihtiyaç duymaksızın mekânlara, ürünlere güvenli biçimde ulaşabilmesi ve kullanabilmesidir. Herhangi bir bireyin mekânların her olanağına tam anlamıyla

ömrünün tamamında erişim sağlayabilmesi imkansızdır. Her birey ömrünün belirli dönemlerinde çocukluk, yaşlılık, hamilelik, görme yetisi kaybı veya bir uzvun zedelenmesi gibi durumlardan kaynaklı kimi zaman kalıcı kimi zaman da geçici erişim problemleri yaşamaktadır. Dolayısı ile söz konusu kalıcı ve geçici engel teşkil eden durumlar göz önünde bulunarak tasarlanan yapılar her anlamda erişilebilir olmalı ve mekânın kendisi bu engeli ortadan kaldırmalıdır.

3.2. Bakış Açılarını Dönüştürmeye Yönelik Bir Adım: “Engelli” Kavramı Yerine “Engellenmiş Birey”

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun kabul ettiği Engelli Kişilerin Hakları Bildirgesi'nde engelli *“normal bir kişinin kişisel ya da sosyal yaşantısında kendi kendisine yapması gereken işleri, bedensel veya ruhsal yeteneklerindeki kalıtsal ya da sonradan olma herhangi bir noksanlık sonucu yapamayanlar”* olarak tanımlanmaktadır (Çepehan & Güller, 2020). Toplumda engelli olarak tanımlanan bireylerin farklı yetkinliklerinin göz ardı edildiği bu sebeple çevrelerindeki tasarımların engel oluşturduğu bu sebeple engellenmiş bireyler olduğu saptanmıştır.

Toplumda engelli olarak tanımlanan bireylerin engelleri, bireyin sahip olduğu farklı yetenek, algı biçimi veya yetileri değil farklı yetkinlikleri göz ardı ederek tasarlanan kentsel veya mekânsal elemanların bireylerin önlerine çıkardığı bariyerlerdir. Dolayısı ile söz konusu bireyler engelli değil çevrelerinde karşılarına çıkan birtakım bariyerler yüzünden engellenen bireylerdir. Üretim her ne amaçla gerçekleştiriliyor olursa olsun ortaya çıkan ürün herkesin kullanımına açık olmalı, farklı yetkinlikleri bulunan insanların kullanımını engellememelidir. Engellenen birey tanımının kapsamı içerisinde özellikle mekân erişimde problemlerle karşılaşan yaşlılar, hamileler gibi bireyler de bulunmaktadır. Bu bireyler toplumun çoğunluğundan az olsa da göz ardı edilemez. Bir diğer taraftan ise her birey aynı engellerle karşılaşma ihtimaliyle yüz yüzedir.

Toplumda her bireyin birbirinden farklı olmasını sağlayan birçok sebep bulunmaktadır. Bunlar, genel anlamda belirli bir süre için olan farklılıklar, doğuştan gelen farklılıklar ve sonradan edinilen farklılıklar olarak gruplandırılabilir. Belirli bir zaman için bulunan farklılıklar içerisinde çocukluk, yaşlılık, hamilelik veya bir uzvu incitmek gibi durumlar bulunabilir. Doğuştan gelen farklılıklar belirli bir duyunun doğuştan edinilememesi veya bir uzvun doğuştan oluşmaması sayılabilir. Sonradan edinilen engel durumlarında ise

benzer engellenme durumları bir kaza, hastalık veya travma sonucu oluşabilir. Bireylerin haklarını korumak adına, çalışma kapsamına çocukluktan kaynaklı olan ve zihinsel olan farklılık durumları dahil edilmemiştir.

Çalışma kapsamında ele alınmış farklılıkları bulunan bireyleri engelleyen ana unsur, bireyin uzvu ya da hamilelik durumu vb. olgular değil; tasarlanan beşerî çevrenin, toplumun sadece belirli bir bölümünün yetilerine uyum sağlayacak biçimde tasarlanmış olmasıdır. Bireyleri engelleyen bir diğer önemli unsur ise çevresindeki ve toplumdaki ön yargılı bireylerdir.

Her birey toplumun her alanında kendi isteği doğrultusunda yer alabilmelidir. Bu farklılık halleri hem toplumda hem de beşerî çevrenin tasarımında tolere edilebilmeli ve paylaşılan her mekân her bireye uyum sağlayacak esneklikte olabilmelidir.

3.3. Tasarım Sürecinde Ötekileştirmenin Kırılması: Evrensel Tasarım

Evrensel tasarım, farklı isimlerle 1950 yılından beri üzerine çalışılan bir konudur. İlk etapta “engelliler için tasarım” olarak ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşım, fiziksel erişim problemi yaşayan insanlar için geliştirilmiş olup bireyleri ayırtıran bir anlayış izlemiştir. 1970’lerde ise kısmen Avrupa ve Amerika’da çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Bu dönemlerde ise “ulaşılabilir tasarım” ismi ile çalışmalar geliştirilmiştir. 1970’lerde ABA ile başlayan bu çalışmalar 1990’larda ADA ile devamını getirmiştir. ADA, engelsiz tasarım kavramı üzerinde çalışmış, çalışmayı bir otel yapısı üzerine gerçekleştirmiştir. Çalışmanın her ne kadar sosyal kullanımı göz ardı etme gibi eksiklikleri bulunsada dönemi için iyi bir örnektir.

Evrensel tasarım günümüz anlayışıyla incelendiğinde “tüm ürünlerin ve çevrelerin yaş, beceri ve durum farkı gözetmeksizin pek çok kişi tarafından kullanılabilmesini olanaklı kılan, bütünselleşme sağlayan bir tasarım yaklaşımı” olarak tanımlanmaktadır (Dostoğlu vd., 2009). Evrensel tasarım, bireyin fiziksel güç kullanmasına gerek duymadan, farklı kullanım becerisi veya yetisine sahip bireylerin rahatlıkla mekâna ulaşım sağlaması ve mekânın bileşenlerinden faydalanmasını hedefleyen tasarım anlayışıdır. Bu yaklaşımda önemli olan noktalardan biri tasarlanan nesne veya çevrenin herkesin kullanımına açık ve normal görünmesi ve böyle hissettirmesidir. Toplumda bu engellerle karşılaşan bireylerin durumu olumsuz olarak nitelendirilirken bu engellerle karşılaşmayan toplumun geneli kusursuz olarak tanımlanmaktadır. Ancak her birey ömrünün bir bölümünde çeşitli engellerle karşılaşmış veya karşılaşma

ihhtimali ile karşı karşıyadır. Bu sebeple bireyleri ayrıştırarak evrensel bir tasarım elde etmek imkansızdır. Her birey engelli veya bir engelli adayı olarak ele alınmadan önce bir paydaş, bir katılımcı ve bir kullanıcı olarak ele alınmalı ve eş kabul edilmelidir. Herkes için tasarımın ana ögesi bu ayrıklığı ortadan kaldırmaktır.

Toplum tarafından engellenmiş olan bireylerin dahil edildiği bu yaklaşım "herkes için tasarım" olarak da adlandırılmaktadır. Herkes için tasarım kavramı kapsayıcı, evrensel ve erişilebilir olmalıdır. Herkes için tasarlanan mekânlar, her bireyin farklı insanlık hallerine uyum sağlayabilmeli, her birey desteğe ihtiyaç duymadan güvenli ve konforlu biçimde mekânın her olanağına erişebilmelidir. Herkesin kullanacağı bu mekânlar oluşturulurken çeşitli olgular göz önüne alınmalı ve tasarım bu yönde zenginleştirilmelidir. Evrensel tasarım, bu nedenle belirli ilkelere desteklenir:

1. Herkes için eş ve adil kullanım

Tasarım nesnesi veya tasarlanmış beşerî çevre farklı yetkinlik ve becerileri bulunan bireylerin tamamı tarafından eşit biçimde kullanılabilir olmalıdır.

2. Esnek ve uyumlu tasarım

Tasarım nesnesi veya mekân, farklı kullanım tercihleri, yetkinlikleri veya becerilerine uyum sağlayabilir olmalıdır.

3. Basit ve sezgisel kullanıma açık tasarım

Tasarım, farklı yetiler, beceriler ve algılama düzeyleri önemsenmeksizin herkes tarafından kolay algılanabilir olmalıdır. Kullanıcı, nesneyi veya mekânı kullanırken zorlanmamalıdır.

4. Kolay anlaşılır, bilgiyi rahatlıkla aktaran tasarım

Tasarım nesnesi, bilgiyi her türlü algı düzeyinden bağımsız olarak kolay anlaşılır biçimde sunmalıdır.

5. Hatayı tolere edebilen, zararı önleyen tasarım

Tasarım nesnesi, beşerî çevre veya mekân, olası kaza veya kullanım hatalarını tolere edebilir olmalıdır. Bu şekilde kazalar ve tehlikeye sebebiyet verecek herhangi bir olaydan zarar görülmeden güvenli biçimde çıkılabilir.

6. Düşük fiziksel güç kullanımı

Tasarım nesnesi veya mekân çabası ve güç gerektirmeden kullanılmalıdır. Kullanıcı, bedenini yormamalı ve doğal haliyle kullanmaya devam etmelidir.

7. Uygun boyut ve mekân

Kullanıcıya her türlü fiziksel kullanım için yeterli alan sağlanmış olmalıdır.

4. TASARIM STÜDYOLARINDA ERİŞİLEBİLİRLİK: RAPOR DÖNEMLERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR

4.1. Tasarım Stüdyosu

Tasarım stüdyoları, tasarımcı veya tasarımcı adaylarının üretimlerini gerçekleştirmek adına kullandıkları mekânlardır. Tasarım stüdyolarının kullanıcıları bu ortamda çok-sesli ve katılımcı bir zemin oluşturmaktadır (Masatlıoğlu, 2020). Tasarım bilgi ve becerisini geliştiren en önemli mekânlardan biri olarak da görülebilir. Tasarım stüdyosunun kapsadığı tüm öğretiler de tasarımı geliştiren diğer etkenler ile desteklenmektedir. Stüdyo öğretisi, deneyerek öğrenmeye olanak sağlayan bir ortamdır. Gerçek hayatta karşılaşılabilecek problem ve olgular tasarım stüdyolarında ele alınmakta ve bu problemler çözülmek üzere toplu veya bireysel olarak çalışmalar yapılmaktadır. Gerçek problemlerin ve durumların simüle edilmesi ve yaparak öğrenme deneyimi üzerine kurulu tasarım stüdyosu, mimarlık eğitim programlarının kalbi olarak tanımlanmaktadır (Onur ve Zorlu, 2017).

Eğitimin doğasında olduğu gibi tasarım stüdyolarının da doğasında yenilenme ve yeni gereksinimleri yakalamak bulunmaktadır. Süreç içerisinde bu yenilikleri yakalamak adına tasarım stüdyoları da değişmiş ve hala değişimini sürdürmektedir. Birçok öğretilerde olduğu gibi tasarım stüdyolarının da usta-çırak öğretisi ile başladığı bilinmektedir. Söz konusu ilk stüdyo öğretisinde çırak, ustanın yaptığı işleri izlemekte ve stüdyo imkanları sayesinde olabildiğince deneyerek kendisini geliştirmekteydi. Mimarlık stüdyoları çerçevesindeki gelişim değerlendirildiğinde stüdyo eğitimindeki ilk adımlar Fransız Kraliyet Akademisi ile başlamaktadır. Fransız Kraliyet Akademisi'nin açtığı yeni çağ, mimarlık stüdyosunun hem geleneksel mimarlık eğitiminden ayrılmasını sağlamış, hem de ilk öğretinin getirdiği anlayışı korumuştur. Ardından Ecole des Beaux-Arts ile açılan yeni dönem, mimarlık stüdyosu ve okul eğitimi entegre eden, günümüz mimarlık stüdyolarına yakın anlayışlardan biridir. Söz konusu dönemde tasarım yetisinin sonradan kazanılamayacağı düşünülmekteydi ve öğretisi, daha sezgisel bir biçimde ilerlemekteydi. 20. Yüzyılda ise Bauhaus okulu öğretisi ön plana çıkmaya başlamıştır. Bauhaus etkisindeki stüdyo eğitimi, daha özgür bir alan tanımaktaydı. Öğrenci-öğretmen iletişimi daha güçlü iken; öğrenci temel ilkeler üzerinden tasarımı deneyimleyerek öğrenmekteydi.

Bu basamakların ardından tasarım stüdyolarının bugününe yansımaları ise tasarım stüdyosu ortamının öğrenciyi tasarlama yetisini deneyerek kazanma, sosyal ve özgür

bir ortam içerisinde eğitim görme olanaklarını tanımasını sağlamıştır. "NAAB, kişiye kazandırılacak farkında olma özelliğini; tanımlar, gerçekler, kavramlar, kurallar, yöntemler, süreçler veya durumlarla ilgili belirli bir bilgi ile tanışık olma düzeyi olarak tanımlamaktadır. Anlama özelliğini ise, bir enformasyonu kavrama, içselleştirme düzeyi olarak açıklamaktadır." (Onur ve Zorlu, 2017). NAAB, stüdyo eğitiminin asıl amaçlarından bir diğerinin ise öğrenciye karşılaşılabilecek veya olası herhangi bir problemi çözebilme becerisini kazandırmak diye eklemektedir.

Stüdyonun temel iki ögesi bu bağlamda "anlama" ve "beceri"dir. Bu iki temel sayesinde stüdyo eğitimi, tasarım süresince tüm gereklilikleri, olanakları vb. anlamayı ve deneyerek, fikir alışverişi yaparak beceri kazandırmayı sağlamaktadır.

4.2. Öğrenme Ortamının Önemi

Öğrenme, öğrencinin rahatlıkla ortamın olanaklarına erişebildiği, dikkatinin dağılmadığı, güvenli, sosyalleşmeye de olanak veren bileşenlere sahip olduğu bir yerde gerçekleşebilmelidir. Öğrenme ortamında gerekli görülen olguların sağlanmadığı durumlarda verilen eğitimin kalitesi ne derecede olursa olsun öğrencinin bu eğitimden tam anlamıyla faydalanamayacağı bir gerçektir. Yapılan çalışmalarda uygun öğrenme ortamlarının, öğrenciyi araştırma, etkileşim, ortak çalışma, okuma ve konuşma konusunda cesaretlendirerek, öğrencinin öğrenme performansını arttırdığı saptanmıştır (Şensoy, 2019).

Öğrenme ortamının önemi, tasarım stüdyosu özelinde değerlendirilecek olursa ortamın daha önce de Evrensel Tasarım İlkeleri'nde yer alan gereklilikleri karşılıyor olması beklenmektedir. Tasarım stüdyolarında öğrenme mekânı; eğitimci-öğrenci veya öğrenci-öğrenci paylaşımına dayalı, stüdyo bünyesinde çalışanların ilişkilerinin güçlü olduğu, özgürce eğitimin sürdürüldüğü, değişimleri yakalayabilen ortamlar olmalıdır. Öğrenme ortamı tüm bu etkenleri destekleyecek biçimde geliştirilmelidir. Stüdyo, temelde sosyal bir ortamda öğrenim görmeyi gerektirmektedir. Bu sosyal ve özgür öğrenme ortamı her kullanıcı için bu olanakları sağlamalıdır. Her öğrenci farklı öğrenme yetilerine sahiptir. Bu sebeple öğrenme ortamı esnek de olabilmelidir. Sonuç olarak, mekân ile öğrencinin öğrenme performansı arasındaki ilişki nedeniyle bütün öğrencilerin ve öğretmenlerin deneyimlerini paylaşabileceği güvenli ve konforlu mekânların tasarlanması eğitimle ilgilenen herkesin sorumluluğu altında olmalıdır (Şensoy, 2019).

Eğitim mekânları ve öğrenim arasındaki ilişkinin önemsenerek tasarlandığı ortamlarda görülen durumlardan bazıları; sürekli öğrenmeyi destekleyen bir mekân anlayışına sahip olması, sosyalleşme ortamlarının sağlanmış olması, gerekli noktalarda bireye özel alan tanınması, eğitim ortamını benimsemek adına öğrencinin alanı kişiselleştirmesine olanak tanınması, öğrencinin keşfetmesine olanak sağlanması, mekânın esnek olması, başka birinden yardım almadan mekân olanaklarından her kullanıcının faydalanması ve mümkünse doğal ve sağlıklı bir aydınlatmaya sahip olmasıdır.

4.3. Herkes İçin Tasarım Stüdyosu Nedir?

Tasarım stüdyoları özelinde evrensel tasarım kavramı ele alındığında her tasarımcı veya tasarımcı adayının mekânın her olanağından faydalanabilmesi amaçlanır. *The Principles of Universal Design*'a göre evrensel tasarım; ürünlerin, çevrenin, programların ve hizmetlerin ek bir tasarıma ihtiyaç kalmadan, herkes tarafından kullanılabilir şekilde tasarlanmasıdır (Akt: Çiftçi ve Tunalı, 2021). Evrensel tasarım, bireyin fiziksel güç kullanmasına gerek duymadan, farklı kullanım becerisi veya yetisine sahip bireylerin rahatlıkla mekâna ulaşım sağlaması ve mekânın bileşenlerinden faydalanmasını hedefleyen tasarım anlayışıdır. Çoğunluktan farklı olarak nitelendirilen gruplar da tasarım stüdyolarından faydalanmalı ve her birey ile eşit olanaklarda tasarım sürecini aktif biçimde sürdürebilmelidir. Geleceğin mekânlarının ve hatta kentlerinin ilk adımlarının atıldığı tasarım stüdyolarında her bireyin tasarım sürecine katılabilmesi, ilerleyen dönemlerde oluşacak yeni mekânlarda bireylerin benzer engellerle karşılaşmaması ve daha önce karşılaştığı engelleri bireyin tasarımcı olarak bizzat kaldırması açısından da önemlidir. Herkes için tasarım stüdyosu, her bireyin mekânın her olanağına erişebildiği, esnek, güvenli, kolay anlaşılır, bireylerin iletişim kurmasına elverişli mekânlar olarak nitelendirilebilir.

4.4. Günümüzde Tasarım Stüdyoları Herkesin Kullanımına Açık Mıdır?

Günümüzde tasarım stüdyoları da dahil olmak üzere birçok mekân toplumun bazı kesimlerini göz ardı ederek tasarlanmaktadır. Mekân tasarlanırken tasarımcı estetik veya teknolojik kaygılarını ön plana çıkararak erişilebilirliği ikinci planda tutmakta, engeller koyarak bazı kullanıcıları dışarıda bırakabilmektedir (Ergenoğlu, 2013). Ülkemizde yasal düzenlemelerin ilk adımları 1997 senesinde 3194 sayılı İmar Yasası'nda bulunan "Fiziksel çevrenin engelliler için ulaşılabilir ve yaşanabilir kılınması

için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda Türk Standartları Enstitüsü'nün (TSE) ilgili standartlarına uyulması zorunludur" Ek-1 maddesiyle atılmıştır (Mevzuat, 2021). İlerleyen süreçte ise 1999 yılında 572 sayılı KHK ile İmar Yasası'nda yeni düzenlemeler gerçekleştirilmiştir (Enginöz, 2015). Bu düzenlemelerde engelli olarak tanımlanan bireyler ve yaşlı bireyler için cadde, sokak, meydan, yol gibi özellikle sirkülasyon alanlarında düzenlemeler yapılmıştır.

Tasarım stüdyoları dahil olmak üzere birçok mekânda da yine bireylerin sirkülasyon alanlarını kullanabildiği; ancak mekâna erişim sağlandıktan sonra mekânın diğer bileşenlerinden etkin biçimde faydalanılmadığı gözlemlenmiştir. Tasarım stüdyoları birer eğitim alanıdır ve eğitim alanlarında farklı yeteneklere sahip bireylerin, istediği takdirde mekândan ve verilen eğitimden faydalanabilmesi gerekmektedir. Yükseköğretim sistemi 2019 verilerine göre 7 milyon 7 yüz 30 bin öğrencinin yalnızca %0,5'i engelli olarak tanımlanan bireylerdir. Dünya genelinde toplumun %10-15'inin engelli bireyler olduğu düşünüldüğünde yükseköğretim gören engelli birey sayısının oldukça düşük olduğu görülmektedir (YÖK, 2019). YÖK'ün öğrenci dostu çalışmaları bu sayıyı arttırmak adına destekte bulunmaktadır; ancak bireyler hala eğitimin her alanında yer almakta zorlanabilmektedir. Tasarım stüdyoları da bu bireylerin gelecekte daha fazla kullanım engeli oluşturmamak ve her bireyi topluma kazandırmak adına varlığını sürdürmesi gereken öğrenme ortamlarıdır. Araştırmancının öznesi olan bireylerin engellerini kaldırmak adına yaşanan problemleri tespit etmek ve günümüz koşullarında çözümlemek en önemli adımlardan biridir.

4.5. Herkes İçin Tasarım Stüdyosu Nasıl Oluşturulur?

Konu, tasarım stüdyolarına indirgenğinde ise tasarım stüdyoları birer eğitim ve öğrenme mekânıdır. Bu mekânların barındırdığı tüm olanaklar farklı yetilere ve becerilere sahip insanların kullanımını kolaylaştırmak adına erişilebilir, esnek, güvenli ve diğer bireylerle iletişime teşvik edici olmalıdır. Tasarım stüdyoları bireylerin güvende ve rahat hissettiği yerler olmalı, bir diğer yönden de sosyal ilişkileri güçlendirmeye olanak sağlamalıdır (Şensoy, 2019). Bireyler stüdyo içerisinde çalışmayı sürdürürken de dış dünyadan soyutlanmamalı hem stüdyo kullanıcıları ile hem de çevre ile iletişim halinde olmalıdır. Tüm bu özellikler ile birlikte elbette stüdyoların estetik olması da beklenmektedir. Buna bağlı olarak araştırmada, her bireyin ihtiyaçlarına nasıl cevaplar verileceğini belirlemek, her bireyin kullanımına uygun yeni model önerileri geliştirmek ve bu konuda farkındalık yaratmak önemli görülmektedir. Hem tasarım stüdyolarında

hem de çeşitli eğitim mekânlarında, alternatifleri üretebilen bu çalışma sayesinde gerekli görüldüğü takdirde değişim-dönüşüm yolunda adımlar atılabilecektir. Bu sayede günümüzde söz konusu işlevlerde eğitim veren mekânlar da her bireyin kullanımına açık hale gelebilecektir. Diğer bir yönden de gelecekte bu işlevleri gerçekleştirmek adına tasarlanan mekânlara evrensel tasarımın uygulanabilirliğini belgeleyebilir. Bu bağlamda çeşitli alanlarda örnekler incelenmiştir.

4.5.1. Dostluk Parkı, Uruguay (Marcelo Roux & Gaston Çuna)

Fiziksel ve zihinsel işleyişleri toplumun çoğunluğundan farklı olan çocuk ve gençleri dışarıda bırakmadan, her çocuğun erişebileceği bir park alanı tasarlamak amaçlanmıştır. Park alanı boyunca güvenlik için keskin köşeler kullanmaktan kaçınılmıştır. Görme yetisi hiç olmayan veya kısıtlı olan bireyler için duvar ve zeminlerde dokulu taşlar kullanılmıştır. Oyun alanları farklı duvarlarla keşfedilebilecek biçimde düzenlenmiştir (fark edilmesi kolay renkler, dokular...). Park boyunca kolay hareket edilmesi için geniş alanlar bırakılmıştır (Archdaily, 2015).

4.5.2. Bikurim Okulu, Tel Aviv (Sarıt Shani Hay)

Okul, her öğrencinin kendi ihtiyaçlarını karşılaması ve mekânlardan optimum düzeyde faydalanması üzerine tasarlanmıştır. Çocukları sakinleştirmek ve stresten uzak tutmak adına meditasyon odaları tasarlanmıştır. Mekânlarda güvenliğin sağlanması adına zemin ve duvarların bir kısmında yumuşak dokular kullanılmıştır. Eşitlik göz önünde tutulmuş, bu sebeple esnek mekânlar oluşturulmuştur. Bu sayede her öğrenci mekânın olanaklarını kendi ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde kullanabilmektedir (Dezeen, 2020).

4.5.3. DeafSpace, Gallaudet Üniversitesi (Hansen Bauman)

Üniversite içerisinde duyma yetisi bulunmayan veya kısıtlı olan bireylerin kullanımını kolaylaştıran bir alandır. Mekân, bu bireylerin kullanımına açık mekânlar tasarlamak adına kılavuz niteliğindedir. Alanda net görülebilen takip çizgileri, belirli bölgelere yerleştirilmiş aynalar ve iyi bir aydınlatma sistemi bulunmaktadır.

4.5.4. Er Roberts Kampüs Yapısı

Erişilebilir tasarımın estetiğe bir engel oluşturmadığını kanıtlar nitelikte bir yapıdır. Yapı bünyesinde engelli haklarını korumak ve sosyalleşmeyi sağlamak adına kurulan

birimler de bulunmaktadır. Yapı içerisinde merkez galeri çevresinde çarpıcı kırmızı rampa ile dolaşım sağlanmaktadır. Su sesi gibi sesli uyarılar kullanılarak çeşitli merkezleri daha kolay bulunması sağlanmaktadır. Kolay fark edilebilir renkler kullanılmış, geniş koridor ve rampalar inşa edilmiş, doğal ışığın kullanımı önemsenmiştir. Ergonomik tabela ve mobilyalar tercih edilmiştir.

Bu örneklerdeki kriterler tasarım atölyeleri katılımcılarının görüşleri ile harmanlanmıştır. Sürecin sonunda belirlenen parametreler ile herkes için tasarım stüdyosunun model üretimine geçilmiştir.

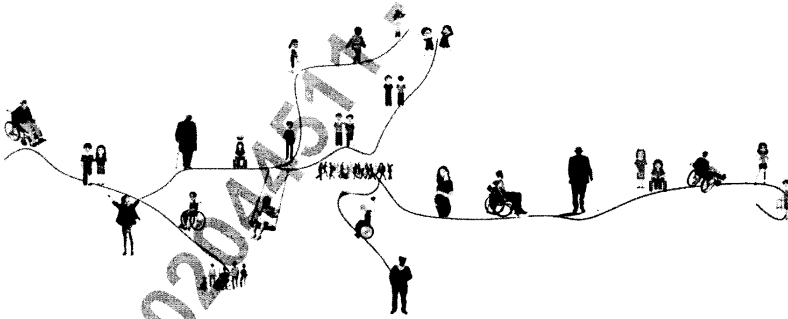
5. ALAN ÇALIŞMASI

Eğitim mekânlarından biri olan tasarım stüdyolarında veya beceri gerektiren herhangi bir stüdyoya üretim yapan veya yapmaya çalışan engellenen bireyler ile yüz yüze görüşmeler yapılmış ve hazırlanan sorular bireylere aktarılmıştır. Görüşmeler "nasıl bir mekânda eğitim görmek isterdiniz, üretim yapmak adına yararlandığınız mekânlarda ne gibi engellerle karşılaşıyorsunuz" vb. ana sorularının temalarında yapılmıştır. Görüşmeler ses kayıt cihazı desteği ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama adına görüşme yapılan kişiler Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO-World Health Organization) engel durumu üzerine yapmış olduğu tanımlamalar kapsamında seçilmiştir. Çalışma sürecinde görüşmeler bu kapsamdaki engellenen bireyler ile gerçekleştirilmiştir. Yöntem dahilinde 10 kişi ile görüşülmüştür (Tablo 1). Görüşmelerin yapıldığı bireyler, yalnızca fiziksel erişim konusunda problem yaşayan bireylerdir ve her birey 18 yaşını doldurmuştur. Görüşmeye dahil olan bireylerin biri yaşlılık haline dahil olmakta, biri hamilelik haline dahil olmakta diğer bireylerin ise çeşitli fiziksel erişim problemleri bulunmaktadır (Şekil 1). Görüşmelere dört öğretim elemanı altı öğrenci dahil olmuştur. Bireylere erişim noktasında çeşitli aksaklıklar yaşanması sebebiyle çeşitli atölyelerde görev alan bireylerle görüşmeler yapılmıştır ve eğitimci sayısı dörde yükseltilmiştir. Engellenen bireylerin insanlarla görüşmekten kaçındığı, projelere dahil olma konusunda genel anlamda istekli olmadıkları gözlemlenmiştir. Bu durumun bireylerin fiziksel engeller dolayısıyla toplumun diğer bireyleri gibi hayatlarını rahatlıkla idame edememelerinden kaynaklı kendilerine olan inançlarının azalması, çevrelerinde bulunan diğer bireylerin engellenen bireylere karşı olan ön yargıları, her dışarı çıktıklarında en az bir erişim engeliyle karşılaşmaları gibi sebepler sonucu bireylerin,

bu proje ve topluma dahil olabilecekleri diğer etkinliklerden kaçındıkları düşünülmektedir.

Tablo 1. Katılımcı bilgileri.

Grup	Katılımcı	Erişilebilirlik ile ilgili kısıtlanma durumu tanımı
Öğretmen	Katılımcı-1	...benim ayağımda 5 cm. kısalık var.
	Katılımcı-2	Hamile olmamdan kaynaklı yaşadığım kısıtlanmalar.
	Katılımcı-3	Ben bir <i>spina bifida</i> hastasıyım.
	Katılımcı-4	<i>Skolyoz</i> hastasıyım. Omurgada eğrilğim var. Bir ameliyat geçirdim. Şu anda platinler var zaten.
Öğrenci veya Kurs Katılımcısı	Katılımcı-5	Ben çocukken yüksek ateş geçirmişim, sağ taraf komple... Sol tarafım ise %60 yok.
	Katılımcı-6	Engelim, sadece bedensel engellyim.
	Katılımcı-7	Bedensel engellyim. Tekerlekli sandalye kullanıyorum.
	Katılımcı-8	60 yaş üzeri
	Katılımcı-9	...yüksekten düşme sonucu L1 kırığı. Omur L1. Belden altım kısmen felç kaldı. Bu durumda <i>ortopedik</i> engelli sayılıyorum. Engel derecem %80'dir.
	Katılımcı-10	CP (SP) olarak geçiyor. Yani <i>serebral palsy</i> .

Şekil 1. Katılımcı profili diyagramı.

Yanıtların çözümlenmesinde kümeleme, kodlama, gruplandırma yöntemleri kullanılmıştır. Analizlerin veriye dönüştürülmesinde ise betimsel analizden yararlanılmıştır. Katılımcı gruba önceden araştırmanın kapsamı ile ilgili bilgi verilmiştir. Çalışma süreci için geliştirilen ortalama 10 soru bulunmaktadır. Tasarım sürecinde ve görüşme sorularının hazırlanmasında ölçek olarak Evrensel Tasarım İlkeleri göz önünde bulundurulmuştur. Bu ilkeler şöyle sıralanabilir: Eşitlikçi kullanım, kullanımda esneklik, basit ve sezgisel kullanım, algılanabilir bilgi, hata için tolerans, düşük fiziksel

güç gereksinimi, yaklaşım ve kullanım için uygun boyut ve mekân (Dostoğlu vd., 2009). Bu 7 ilke ölçek alınarak hazırlanan görüşme soruları, yarı yapılandırılmış bir düzende katılımcılara sorulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme, diğer görüşme türlerine göre en sık kullanılan tekniklerden biridir (Karasar, 2005).

Görüşme sorularının içeriği; ilk 3 sorusu demografik bilgi ile başlamakta, sonradan gelen 2 soru toplumsal, 4 soru mekânsal, 1 soru da toparlayıcı nitelikte olacak şekilde düzenlenmiştir. Sorular aşağıda belirtilmiştir:

- 1- Doğum tarihiniz nedir?
- 2- Erişilebilirlik ile ilgili kısıtlanma durumunuzu kısaca tanımlar mısınız?
- 3- Hangi bölümde okuyorsunuz/görev yapıyorsunuz?
- 4- Bölümünüzü tercih etmeden önce bir ön yargı ile karşılaştınız mı?
- 5- Şu anda çalıştığınız birimde ön yargı olduğunu düşünüyor musunuz?
- 6- Çalıştığınız birime/bölüme fiziksel erişimde bir sorun yaşıyor musunuz? Varsa bunlar nelerdir?
- 7- İç mekânlarda fiziksel erişim ve kullanım ile ilgili bir sorun yaşıyor musunuz? Varsa bunlar nelerdir?
- 8- Üretim alanınız olan tasarım stüdyolarında bir sorun ile karşılaşıyor musunuz? Varsa bunlar nelerdir?
- 9- Herkes için tasarım stüdyosu için olmasını gerekli gördüğünüz bileşenler nelerdir?
- 10-Belirtmek ya da eklemek istediğiniz konular var mı?

Analizler sonucunda elde edilen parametreler tasarım modeli oluşturmada altlık olarak kullanılabilir.

6. BULGULAR

Görüşmelerden (EK-1) sonra elde edilen bulgular kodlanarak (Tablo 2) model üretimine birer parametre olarak dahil edilmiştir.

Tablo 2. Görüşmeler sonucu elde edilen kod ve kategoriler.

Katılımcılar	Görevi	Yorumlar	Kod kategorisi
Katılımcı-1	Emekli Öğretmen	... öncelikle atölyelerin girişleri yani tüm bina girişleri, atölyeleri bırakın kamu kurumları, işte özel meskenler, apartman girişleri... Hepsinin öncelikle bir engelli rampasına ihtiyacı var.	Sirkülasyon Girişler
		... öncelikle dış mekândan başlayıp ya da şehrin sokaklarından başlayıp bu erişilebilirlikleri, engelli rampaları ya da kaldırımları başları sonları onların düzenlenmesi, bina girişleri tabi...	Yol ve kaldırım Sirkülasyon Girişler

		Bedensel engelli, evet sandalyeye oturduğu zaman masaya bir normal insan büyüklüğünde oluyor ama daha farklı engeli olan arkadaşım... Yani masa ona yüksek gelebiliyor. Orada onun bir verimli çalışma yapmasını bekleyemeyiz.	Mekân içerisindeki mobilya ve diğer donatılar
Katılımcı-2	Öğretmen	... ailemdeki bazı üyeler tarafından çeşitli ön yargılar yaşadım. Neden o bölümü seçtiğime, nasıl o işi yapabileceğime dair çeşitli ön yargıları vardı. Fakat beni etkilemedi. ...İdarecilerim olabilir ya da diğer branş öğretmenleri ya da çeşitli diğer normal diye tabir ettiğimiz öğrencilerin velileri de bu kapsamda. Bunlardan yana çocuklarımızla ilgili yani özel çocuklarımızla ilgili başaramayacaklarını, zaten onlardan çok da bir şey beklenmemesi gerektiği şeklinde ön yargıları hala yaşıyorum maalesef.	Ön yargı
		İkinci kat oluşu sınıfın bu hamilelik sürecinde beni bayağı bir zorladı. Ciddi bel ağrım var. İlk başlarda da düşük tehlikem vardı. Bundan dolayı merdiven çıkıp inebilmem zordu.	Sirkülasyon
		Mesela köşeli masalara -burada masalarımız köşeli- bir öğrencimiz bir kere kafasını çarptı, burada şifli gitti. Bir sıkıntı yaşadık yani. Ya da ne bileyim dolap kenarları çok sivri. Çocuklar normalde dolaptan gidip eşyalarını alabilirler. Bu anlamda bir kısıtları yok, ama dolap kenarları sivri olduğu için onlar gidip dolaptan bir şey alıp ederken ben öğretmen olarak ciddi tedirginlik yaşıyorum. Çünkü orada bir tehlike barındırıyor sivri kenarlar ve dolayısıyla öğrenciye bir kısıt daha getirmiş oluyor.	Mekân içerisindeki mobilya ve diğer donatılar
		Yani bahçe biraz bir nebze tehlikeli. Merdivenlerde, bahçenin kendi merdivenlerinde yükselti sorunumuz var. Belli yerler daha yüksek belli yerler daha alçak. Oralarda da iki üç basamaklı merdivenlerle geçiş sağlanıyor. Fakat merdiven üzerindeki taşlarda döşemelerde ciddi kırılmalar, yamalar yapılmış durumda. Bunlar da dikkatsiz davranıldığında düşmeye vs. Sebebiyet verebiliyor.	Zemin Yol ve Kaldırım
		... Bir gün biz sınıftayken yerler patladı. Önce deprem oluyor zannettik baya tedirgin olduk. Sonrasında o patlayan parkeler temizlendi, oralar göçük kaldı yani parkesiz alanlar oluştu sınıfta. Dolayısıyla bu da bir yükselti farkı oluşturdu. Çocuklarımız birkaç tanesi de burada sınıf içine gidip gelirken ayaklarına takılıp düştüler burada.	Zemin
		Bizim dolaplarımız yetersiz olduğu için materyallerimiz sığmıyor ve üst raflara yani dolap üstüne koliyle falan materyal yerleştirmek zorunda kalıyoruz. ... Almak için sandalyeye çıkmam gerekiyor benim bu şekilde iken. Bu bir tehlike yaratıyor.	Mekân içerisindeki mobilya ve diğer donatılar
		Çocukların sıralarında yani özel eğitimle birebir çalışmak gerekiyor. Her öğrencinin yanına gidip birebir ders yapıyoruz. Dolayısıyla sürekli sırasında eğil doğru yaşamamız gerekiyor. Bu bir sorun yaratıyor.	Mekân içerisindeki mobilya ve diğer donatılar
		...Hatta duvarların bile yarıya kadarki kısmının yumuşak malzeme ile kaplanması gerekebiliyor çocukların çarpmasını önlemek için. Ya da herhangi bir öfke nöbeti, bir kriz anı yaşandığında çocuğun kendini oralara	Mekân içerisindeki mobilya ve diğer donatılar

		vurmaması için buraların da katlanması son derece faydalı olur.	
		...Gözlük kullanıyor o (öğrencisinden bahsediyor.). Gözlük kullanarak ve ışığa çok ihtiyaç duyuyor. Karanlıkta göremiyor. Tavuk körlüğü diye bir rahatsızlığı var onun da. Işık sağladığımızda ve gözlük taktığında onunki de minimum düzeye iniyor.	Işık
Katılımcı-3	Akademisyen/ Tiyatro oyuncusu	...Bir de ben dördüncü kattaydım-. Ara sıra asansör bozuluyordu. O zaman yürüyerek çıkmak zorunda kalıyordum. O beni yoruyordu.	Sirkülasyon
		Bir öğrencimiz vardı. Sandalyesi sınıfın kapısından geçmesi biraz zorlanıyor diye yanlış hatırlamıyorsa onu modifiye etmiştik.	Girişler Kapi eşikleri Kapi çeşitleri
		Bu arada buradan gidiyorsa Büyükşehir Belediyesi'nin kaldırımları çok yüksek. Ben her adım atarken Tüm Büyükşehir Belediyesi'ne sevgilerimi gönderiyorum.	Yol ve Kaldırım
		Mesela sahneye çıkabilmem için merdivenler var. Yüksek aralıklı merdivenler. Arkadaşlar falan arada yardım ediyorlar. Ben bir şekilde ayarlayıp çıkıyorum ama mesela bir tekerlekli sandalyeli braya çıkamaz. Ya da bir görme engelli nasıl çıkabilir? Yine hani destekle falan olması lazım çünkü bir tutacak yer yok.	Sirkülasyon
Katılımcı-4	Öğretmen	Yani bende fazla ağır koah da var. Bir merdiven çıkarken, inip çıkmakta çok zorlanıyorum. Yani bazen atıyorum acil sınıfa koşmam gerekiyor. Bir öğrenci düşmüştür ya da bir şey, bir kavga vardır sınıfta. Onu koştığım esnada böylelikle nefes nefese kaldığım zamanlar oluyor. Yani atıyorum ikinci katta olması bir sorun değil de okulda bir asansör olması bunun için bir çözüm olabilir.	Sirkülasyon
		Pencereilerin kenarları da çok dik. Onların mesela kapakları ben böyle yumuşak şeyler oluyor; onları kaplayabilirler. Duvarlarımız mesela sınıf duvarları özel öğrenciler sınıfı olmasına rağmen fayansla kaplamalı.	Güvenlik Mekân içerisindeki mobilya ve diğer donatılar
		Hani fiziksel kısıtlanma durumu olan öğrencimiz var mesela bizim okulumuzda klozet yok ve bizim oturamayan bir öğrencimiz var. Hani kilosundan kaynaklı. Onda çok sorun yaşıyoruz. Çocuğu kendi öğretmenler tuvaletine götürüyoruz.	Islak Hacim
		Rampa sistemi var dışarıda ama içeride merdiven sistemi var...	Sirkülasyon
		Çünkü dolaplarımız yüksek. Yani benim kendi boyum çok yetmiyor. ... Ben mesela sandalyesiz çıkamam bu imkânsız. Bu da ekstra sınıf içinde kontrolün kaybedilmesine neden oluyor.	Mekân içerisindeki mobilya ve diğer donatılar
		...tahtalarımız çok yüksek. Ben mesela tahtanın en uç kısmına yetişemiyorum. Tahtalar büyük olduğu için ben yetişmekte zorlanıyorum. Genelde alt kısma yazıyorum.	Mekân içerisindeki mobilya ve diğer donatılar
		... birebir çalıştığımız öğrenciyi etkinlik masasına alıp böyle çalışıyoruz (masa boyu sebebiyle). Bu da biraz zaman	Mekân içerisindeki mobilya ve diğer donatılar

		sıkıntısına sebep oluyor. Çünkü öğrenciyi motive edip başka yere almak biraz dert oluyor yani bizim için.	
Katılımcı-5	Kamu görevlisi	Burası için burada bir asansör olması lazım... Ama eski bina olduğu için izin yok.	Sirkülasyon
		... bu kapı eşikleri var ya onlar problem yaratıyor.	Sirkülasyon Girişler
		... İlk olarak asansör iki olarak kapı açma bazı kapılar güç istiyor onlar engel oluyor	Girişler Kapı çeşitleri
		Rampa olsa daha iyi olur, onun dışında mesela kaygan zemin oluyor olur olmaz yerlerde ... Benim için yollar biliyorsunuz yol ... bazıları yüksek çıkamıyorsunuz düşünüyorsunuz. Benim için yol önemli, bir anda yükseliş bir anda alçalıyor	Sirkülasyon Zemin Yol ve kaldırım
		(Pencere sürgüsü) kapalıysa benim için gayet iyi yoksa şunun gibi oldu mu (pencere açık durumda) mesela masa dibimde engel oluyor geçerken falan yolu kapatıyor çünkü	Mekân içerisindeki mobilya ve diğer donatılar
Katılımcı-6	Elektronik cihaz tamircisi	Ya gördüğün gibi Ben yapamazsın, gezemezsin Yeni olacak diyeyim. Elimden geldiğince yapıyorum.	Ön yargı
		Yok yok hayır. Ben tekerlekli araba kullanmıyorum. Yerden emekleyerek gidiyorum.	Maddi imkân
		Var gibi. Lakin başında babam bekliyor. Olmayınca da yerde yapıyorum.	Mekân içerisindeki mobilya ve diğer donatılar
		Ya ben tamirci değilim. Bunun eğitimini görmek isterdim. Ben bunun eğitimini hiç görmedim. Kafama göre yapıyorum. Ama bunun eğitimini görmek isterdim. Araç gitmiyor. Bulduğumuz yerden çalışmamızı sağlayacak bir yer yok. Muğla da uzak olduğu için gidemiyorum.	Maddi imkân Atölye eksikliği Farkındalık
		Eğitim kurumu değil de... Eğitim kurumu var da bize göre yok. Yani engelliler diyorum. Rahat gezelim... Yapıyor ama engellilere göre yapmıyor.	Sirkülasyon Atölye eksikliği Farkındalık
Katılımcı-7	Okçu	Kimse bunu yapabilir gibi bakmadılar. Çünkü olmaz, yapamaz gibisiyle baktı. Bundan önce de yüzme de yapıyordum. Hiç ayaklarımı kimildata mıyordum bu arada. Yüzme sayesinde kıpırdatabildim.	Ön yargı
		Oralarda çok merdiven iniş çıkış olduğu için sürekli bir orada sıkıntımız var.	Sirkülasyon
		Tabii ki de asansör, ulaşım. Üst kata çıkmada sıkıntı vardı. Mesela okuldayken bile, okul okurken bile asansör yoktu okulunda.	Sirkülasyon
		Bir masanın boyu yüksek olduğu için ulaşım veya uzantılarda sıkıntı vardı tabii.	Mekân içerisindeki mobilya ve diğer donatılar

Katılımcı-8	Emekli ressam	Burada bilgisayarda çalışırken çoğu pencereler devamlı gözümümü alıyor... Işık... Ama perdeyi kapatıyorum	Işık
		Aydınlık olması. Artık ısı. Yine güneş görmeyen güneş. Aydınlık olmalı artı gürültüden uzak yani bir ses yalıtımı. Yani gürültü olmamalı. Sakin ve dolayısı ile... Dolaplar... Tabii ki o dolaplarda bir çekmeceli dolaplar olmalı malzemeyi koyabilmek için.	Işık, Ses, Mekan içerisindeki mobilya ve diğer donatılar
Katılımcı-9	Okçu	Hani bize ön yargı zaten her zaman olur. Hani sen yapamazsın, sen bilemezsin, sen gidemezsin. Halbuki benim bir sloganım var Türkiye'de ya da Dünya'da bile söyleyebiliriz: İmkân verilirse imkânsız diye bir şey yoktur. İmkân verin imkânsız bizden isteyin.	Ön yargı
		Şimdi geçtiğimiz dönemlerde sayın valilerimizden biri engelli rampası yaptırıyordu valilik binasına. Bana dediler ki "test edebilir misin, hani uygun mu değil mi" anlamında inşaat aşamasına gittim, test ettim, çıktım. Çok da rahat çıktım. Güzel olmuş dedi oradaki bu işi yapan insanlar. Dedim ki hayır olmamış. Neden olmamış, sen rahat çıktın, ben rahat çıktım da bu sandalyelerin bir standardı yok ki. Bu tür yerleri yaparken en büyüğü baz almak zorundayız. Sonra büyük sandalyesi olan arkadaşımı çağırdım da virajı dönemedi, dönemediğinde de haklıymışsın dediler.	Sirkülasyon
Katılımcı-10	Tiyatro oyuncusu	Asansörleri kontrol edilmiyor. Yani ediliyorsa da bir gün iki gün dayanıyor. Onun dışında o mekânda öyle. Rampası olmayan yerlerde zaten ekip arkadaşlarım yardımcı oluyor.	Sirkülasyon
		Öncelikle ya rampa ya da asansör. Mesela bir katlık da olsun normal asansör olabilir.	Sirkülasyon
		Kaldırımından gitmem gereken yerde kaldırımın ucunda bir dükkân oraya eşyalarını koyuyor. Nasıl gideyim ben orada? Bunları biraz mesela o zaman ya bisiklet yoluna araç koymayacaksınız ya da kaldırımını biraz daha genişleteceksiniz ki kaldırımda geçebilsin insanlar. Tamam "normal" insanlar yürüyebiliyor, gidebiliyor ama biz...	Sirkülasyon Yol ve kaldırım
		...yerleri çok kaygandı tekerlekli sandalyedeki için sıkıntı yaratıyor gibi şeyler.	Zemin

- **Zemin:** Zeminde kaygan malzeme seçilmesi, katılımcıların yaşadığı ve gözlemlediği problemler arasında önemli bir noktada yer almaktadır. Özellikle ıslak hacimlerdeki zemin malzemesinin kaygan oluşu, kayıp düşmelere ve erişimin engellenmesine sebep olmaktadır. Bu sebeple üretilen modelde zemin malzemesi tasarım aşamasında dikkat edilen parametrelerden biri olarak belirlenmiştir.

- **Işık:** Mekânların yeterli ışık alamaması ve yapay ışıklandırmanın yeterli olmadığı alanlarda mekânı deneyimleyen kullanıcıların görme konusunda problem yaşadıkları; aynı zamanda ışığın ruhsal duruma etkisiyle beraber yaptıkları işlerin verimliliği açısından etkili olduğu anlaşılmıştır. Bu sebeple üretilen modelde ışık etkisi dikkate alınarak doğal ve yapay ışıklandırmanın herhangi bir engele sebebiyet vermeyecek düzeyde tasarlanmasına dikkat edilmiştir.
- **Girişler:** Mekâna giriş ve çıkışı sağlayan kapı açıklıklarının yeteri kadar geniş olmadığı durumlar, özellikle tekerlekli sandalye kullanıcıları açısından problem teşkil etmektedir. Tekerlekli sandalyenin kapıdan geçememesi ya da kullanıcının bastonunun kapıya veya kapı koluna takılması gibi durumlarla karşı karşıya kaldıkları yaşanan problem arasındadır. Bu sebeple oluşturulan modelde her türlü fiziksel engele sahip olan kullanıcıların mekâna rahatlıkla giriş çıkış yapabilecekleri açıklığa sahip olmasına dikkat edilmiştir.
- **Kapı eşikleri:** Mekâna girişlerde bulunan eşikler tekerlekli sandalye, koltuk değneği kullanıcıları ya da görme problemi yaşayanların takılmasına neden olabilmekte, buna bağlı olarak da düşüp yaralanmalar yaşanabilmektedir. Oluşturulan modelde bunun gibi küçük görünen ama önemli sonuçlar doğurabilecek detayların göz önünde bulundurulması ana tasarım yaklaşımı olarak kabul edilmiştir.
- **Kapı çeşitleri:** İtmeli kapılar belirli bir güç gerektirdiği için kullanıcıları zorladığı saptanmıştır. Güç gerektirmeyen, sensörlü, otomatik açılıp kapanabilen kapılar, pencereler, giriş çıkışı ya da hava almayı sağlayan mekânsal bileşenlerin düşük fiziksel güç kullanımını gerektirecek şekilde tasarlanmasına dikkat edilmiştir.
- **Sirkülasyon:** Kullanıcıların mekâna erişimi sırasında düşey sirkülasyon olarak sadece merdiven kullanılması; rampa ve asansörün bulunmaması ya da olan elemanların da engellenmiş bireylerin kullanımına uygun olmaması en çok şikâyet edilen sorunlardan birisi olarak dikkat çekmektedir. Fiziksel gücü yeterli olmayan kullanıcıların merdivenle çıkamamaları, asansörün bozulması veya rampa olsa bile en ve yüksekliğinin uygun ölçülerde yapılmaması sebebiyle mekânlara ulaşamama, tüm bunlara bağlı olarak da dışlanmış hissedip ruhsal durumunda bozulma ya da yardıma muhtaç hissetme gibi durumların yaşandığı kullanıcılar tarafından dile getirilmiştir. Bu sebeple yapılan model önerisinde

mekâna erişimi sağlayan sirkülasyon elemanlarının herhangi bir ayırım gözetmeksizin, “herkes için erişim” düşüncesi çerçevesinde fiziksel engeli bulunmayan kullanıcıların kullandığı elemanlardan ayırtırmadan olması gereken ölçülerde yapılmasına dikkat edilmiştir.

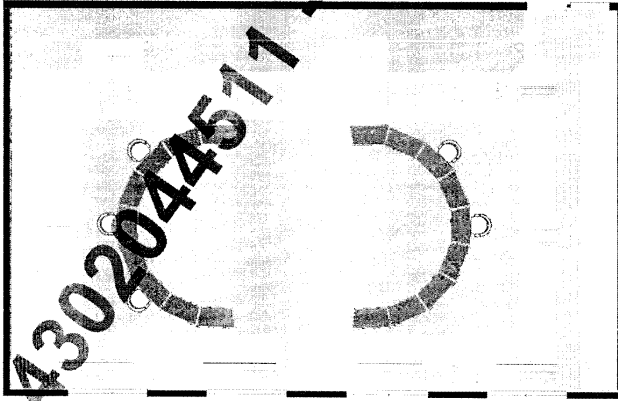
- **Yol ve Kaldırım:** Kullanıcılar yol ve kaldırımların bozuk oluşu, araçların saygılı olmayışı, engelli park yerlerine engeli bulunmayan insanların park edişi, kaldırım yüksekliğinin uygun olmayışı sebebiyle ulaşımında zorluklar yaşadığını dile getirilmiştir. Özellikle tekerlekli sandalye kullanıcıları bu konudaki hassasiyetlerini vurgulamıştır. Bu sebeple üretilen modelde sadece mekân içi için değil çevresinin de engellenmiş bireylerin rahatlıkla kullanabileceği bir düzenleme ile yapılmasına dikkat edilmiştir.
- **Mekân içindeki tefrişlerin özellikleri:** Eğitim veren kullanıcıların öğrencilerinin fiziksel çevreden kaynaklı yaşadığı problemler arasında bulunan sıra, masa, dolap yükseklikleri çeşitli fiziksel rahatsızlıklara sebebiyet vermektedir. Ayarlanabilir ve esnek malzemeler yerine, standart ve tek tip kullanıcıya hitap eden tefriş kullanımı ve bunların sıvri detaylara sahip olması zarar verdiği ve yaralanmalara açık ortam oluşturduğu için problem unsuru olarak belirlenmiştir. Bu sebeple model önerisinde kullanıcıların minimum zarar görmesini sağlayacak esnek malzeme seçimi ve mekânda rahat hareket edebilme olanaklarının sağlandığı bir tasarım yoluna gidilmiştir.
- **Islak Hacim:** Mekânlarda bulunan tuvalet ve mutfak kullanımında kullanıcılar birçok problemle karşılaştığını dile getirmiştir. Mutfak tezgâh yüksekliğinin uygun olmaması sebebiyle yardım almadan kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayamadığı aynı zamanda özel ve kamusal alanlarda tuvaletlerin engel durumunu gözetmeden yetersiz sayıda ve uygun ölçülerde olmaması sebebiyle birçok mekânı kullanamamaları dile getirilmiştir. Model önerisinde bu durumlar göz önünde bulundurularak tasarım yapılmıştır.

7 MODEL ÜRETİMİ

Bulgulara bağlı olarak toplamda 4 adet model üretilmiştir.

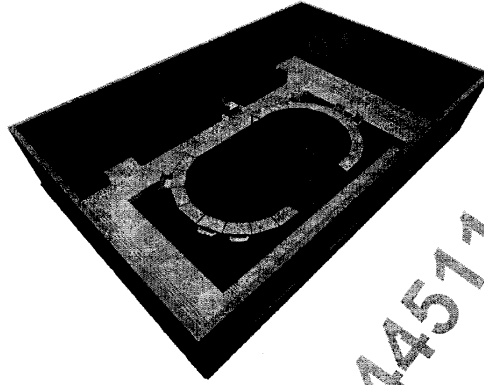
7.1. Model-1

1 numaralı model olan büyük planlı atölyede alan görece olarak daha geniş olduğu için depolama, serbest ve düzenli çalışma için yeterli alanlar tasarlanmıştır. Masa tasarımları çalışma alanı olarak belirlenen bölümde farklı biçimlerde yan yana getirilerek farklı öğrenme biçimlerine elverişli olabilecek şekilde düzenlenebilmektedir. Girişi tanımlayan bölümde farklı boylarda ayarlanabilen tahta sistemi yerleştirilmiştir. Atölyenin yan tarafında yatay olarak hareket ettirilebilen serbest çalışma alanında kullanılan oturma alanları ve alt kısımlarında depolama alanlarına da olanak sağlayacak şekilde yapılmıştır. Bu alanlar farklı yüksekliklerde bulunduğu için herkesin erişebileceği alanlar haline gelmiştir. Aynı zamanda yatay hareket edebilmesi sayesinde tekerlekli sandalyenin girebileceği açıklıklar da oluşturulabilmektedir. Kesim ve boya gibi işlemlerin yapılabilmesi için masaların ve esnek oturma alanlarının bulunduğu bir serbest çalışma alanı oluşturulmuştur. İkinci bölümde ise çalışma masalarının bulunduğu çalışma alanı konumlandırılmıştır. Alanda yeterli doğal ışığın kullanılabilmesi için uzun kenara pencere açıklıkları bırakılmıştır (Şekil 2).

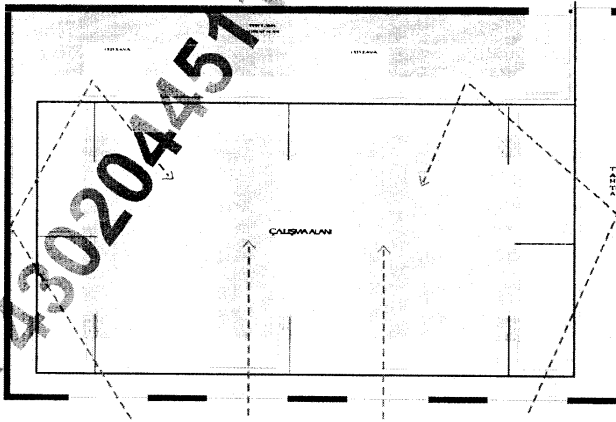
Şekil 2. Model-1 planı.

Masalar tekerlekli sandalyenin manevra alanını ve genişliğini sağlayacak biçimde yerleştirilmiştir. Tekerlekli sandalyelerin boyutları genellikle 80cm-125cm arasında olup, manevra alanı ise yarıçapı 1.5 m olacak şekilde hesaplanmıştır (Şekil 3).

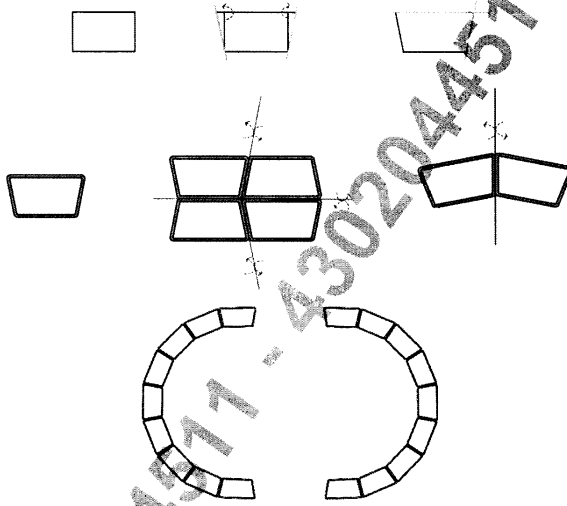
Şekil 3. Model-1 perspektif.

Zeminde kullanılan kabartmalar ve renkler görme yetisi sınırlı olan bireyler için kontrast renklerle boyanmıştır. Kırmızı rota çalışma alanı, sarı rota depolama alanı olarak belirtilmiştir. Zemindeki kabartmalar sarı renk olarak tanımlanmıştır. Pencere yerleşim diyagramında gösterildiği biçimde yerleştirilerek alanın doğal ışığı maksimum düzeyde alınmıştır (Şekil 4).

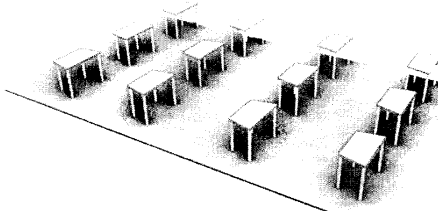
Şekil 4. Model-1 zemin, doğal ışık ve rota diyagramı.

Masalar tekerlekli sandalye kullanan ya da fiziksel rahatsızlığından dolayı farklı boylardaki kullanıcıların da rahatlıkla erişebileceği yükseklikte tasarlanmıştır. Masa genişlikleri aynı şekilde tekerlekli sandalyeli kullanıcının rahatlıkla girebileceği ve manevra alanına elverişli olacak genişlikte yapılmıştır. Kullanıcıların herhangi bir darbe sonucu alacağı hasarı en aza indirmek için yumuşak malzeme olan plastik kaplanmış ve masa kenarları sivriligi azaltmak için ovalleştirilmiştir (Şekil 5).

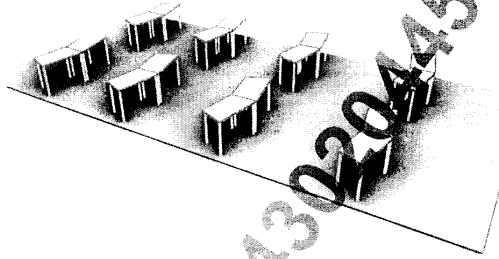

Şekil 5. Model-1 masaların bir araya gelme şeması.

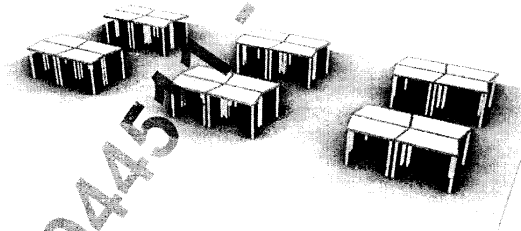
Farklı öğrenme biçimlerine elverişli olması için masa boyutu bir kenarı uzun olacak şekilde genişletilmiş; böylece masaların sadece tekli değil ikili, dörtlü ve en etkili öğrenme biçimi olan at nalı şeklinde farklı biçimlerde kullanılabilmesi sağlanmıştır (Şekil 6-7-8-9).

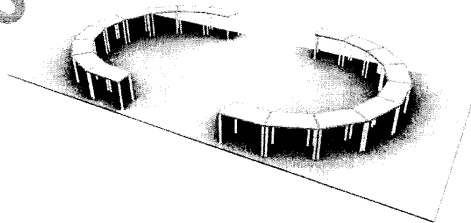
Şekil 6. Model-1 masaların tekli bir araya gelme şeması.

Şekil 7. Model-1 masaların ikili bir araya gelme şeması.

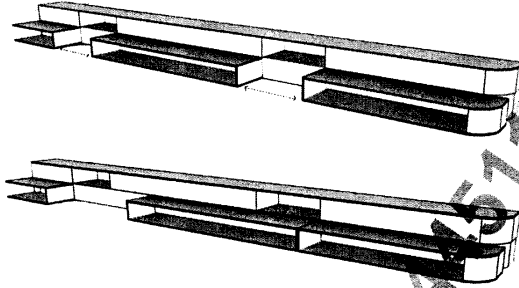

Şekil 8. Model-1 masaların dörtlü bir araya gelme şeması.

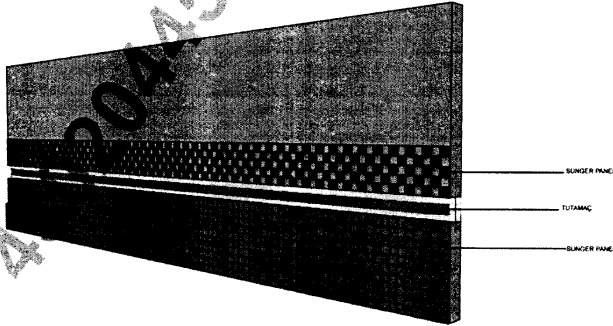
Şekil 9. Model-1 masaların at nalı biçiminde bir araya gelme şeması.

Girişin yanında bulunan yatay olarak hareket edebilen raylı oturma alanı sistemi alt kısımların da bulunan depolama alanı Şekil 10'da yer almaktadır.

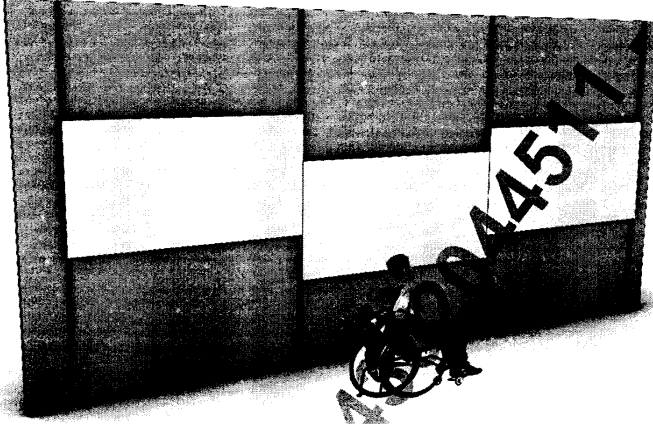
Şekil 10. Model-1 raylı oturma ve depolama alanı.

Duvarlar darbelere karşı hasarı minimuma indirmek için sünger panellerle kaplanmıştır. Panellere verilen dokular ve kullanılan kontrast renkler sayesinde kullanıcıların kolay fark etmesi hedeflenmiştir. Duvarda açılan nişin içine yerleştirilen destek elemanı kullanıcıların rahatlıkla tutunacağı yükseklikte nişin içine yerleştirilmiştir. Yerden yüksekliği 90cm olarak yerleştirilmiş ve sivri kısımlar ovalleştirilmiştir (Şekil 11).

Şekil 11. Model-1 duvarlarda malzeme kullanımı.

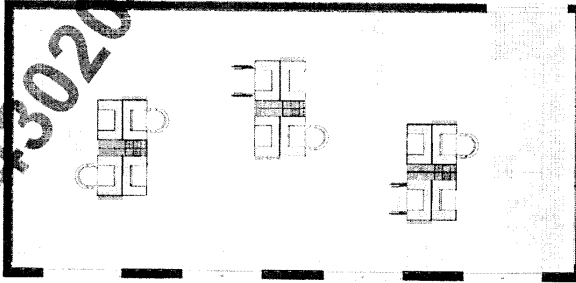
Girişte bulunan farklı yükseklikte ayarlanabilen raylı sistemli tahta tasarımı Şekil 12'de yer almaktadır.

Şekil 12. Model-1 ayarlanabilir raylı tahta sistemi.

7.2. Model-2

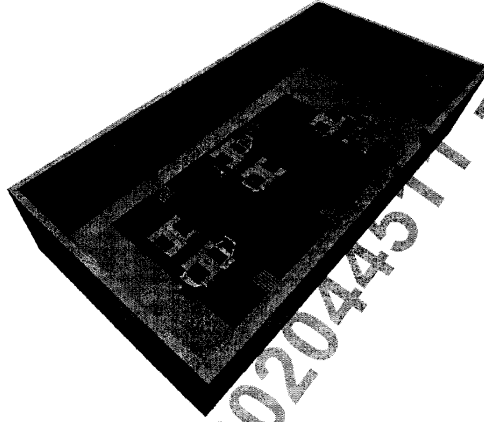
2 numaralı model olan küçük planlı atölyede kısıtlı alan göz önünde bulundurularak alan tanımlamaları yapılmıştır. Depolama ve çalışma alanlarının birlikte olacağı tasarım yapılmıştır (Şekil 13).

Şekil 13. Model-2 planı.

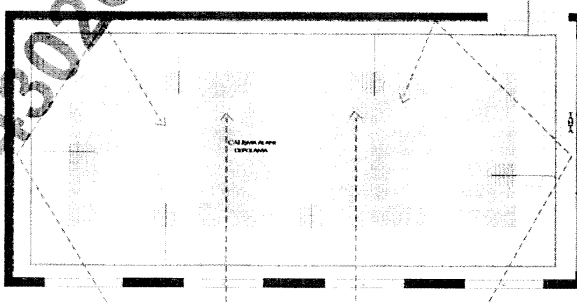
Depolama ve çalışma alanlarının birlikte işleyeceği bir tasarım yapılmıştır. Giriş bölümünde raylı sistemli tahta bulunmaktadır. Masaların duvar ile olan mesafesi

yarıçapı 1.50m olacak şekilde tekerlekli sandalyenin dönebileceği alanlar olarak yerleştirilmiştir (Şekil 14).

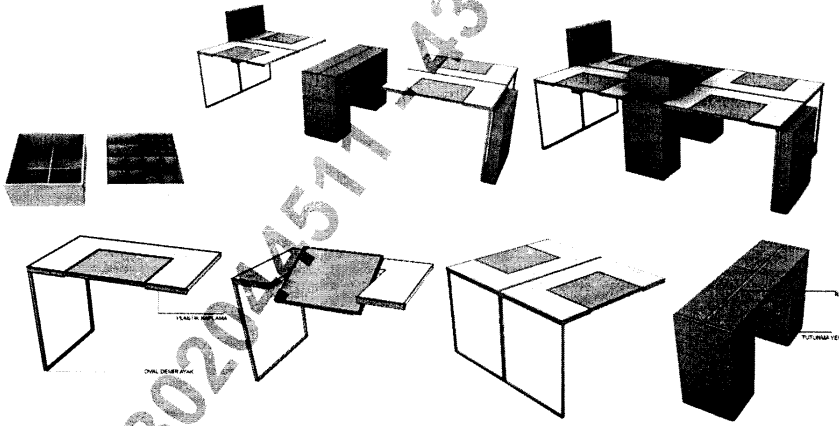
Şekil 14. Model-2 perspektif.

Zeminde kullanılan kabartmalar ve zemin renkleri görme yetisi sınırlı olan bireyler için kontrast renkler kullanılmıştır. Zemindeki kabartmalar sarı renk olarak tanımlanmıştır. Gösterilen gri alan hem depolama hem de çalışma alanını tanımlamaktadır. Pencereler diyagramda gösterildiği biçimde yerleştirilerek alanın doğal ışığı maksimum düzeyde alınmıştır. Pencere arası mesafe tekerlekli sandalyenin girebileceği açıklıklarla yerleştirilmiştir böylece kullanıcıların vakit geçirebileceği alanlar oluşturulmuştur (Şekil 15).

Şekil 15. Model-2 zemin, doğal ışık ve rota diyagramı.

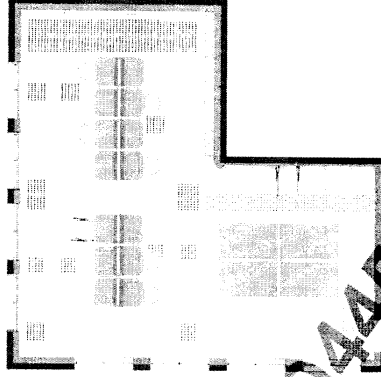
Masa tasarımı dar alanda maksimum verim alınması planlanarak depolama ve çalışmayı sağlayan masa tasarımı yapılmıştır. Masaların sivri uçları ovalleştirilmiş ve bireylerin rahat çalışabilmesi için masanın orta alanı açısı ayarlanabilir biçimde tasarlanmıştır. Masa kenarları darbe esnasında yaralanmayı önlemek için plastik kaplanmıştır. Masaların ortasında kullanıcıların erişebileceği ve malzemelerini koyabileceği çekmeceler düzenlenmiştir. Bu sistem masaların omurgası olup 4 masanın birleştiği kısımdır. Ortasında bulunan rayda tekerlekli sandalyeli kullanıcının da görebileceği yükseklikte elindeki malzemeyi rahatlıkla karşındaki kullanıcıya iletebileceği kutu tasarımı yapılmıştır. Yapılan kutuda birçok bölme bulunup kullanma kapasitesi artırılmıştır. Masaların ayaklarında depolama ihtiyacı için yukarı aşağı hareket ettirilen sürgülü kapak tasarımı yapılmıştır. Böylece depolama ve çalışma alanı ortak alanda tanımlanarak küçük alanda bütün işlevler bir arada yapılmaktadır (Şekil 16).

Şekil 16. Model-2 masa ve depolama-düzenleme birimlerinin tasarımı.

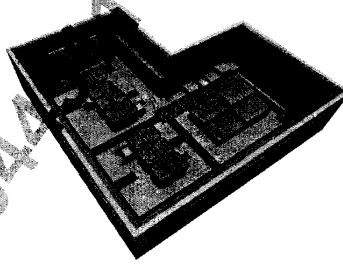
7.3. Model-3

3 numaralı model olan L planlı atölyede alan iki parçaya ayrılmıştır. Girişi tanımlayan bölümde kesim ve boya gibi işlemlerin yapılabileceği masaların ve esnek oturma alanlarının bulunduğu bir serbest çalışma alanı oluşturulmuştur. İkinci bölümde ise tahta ve çalışma masalarının bulunduğu çalışma alanı konumlandırılmıştır (Şekil 17).

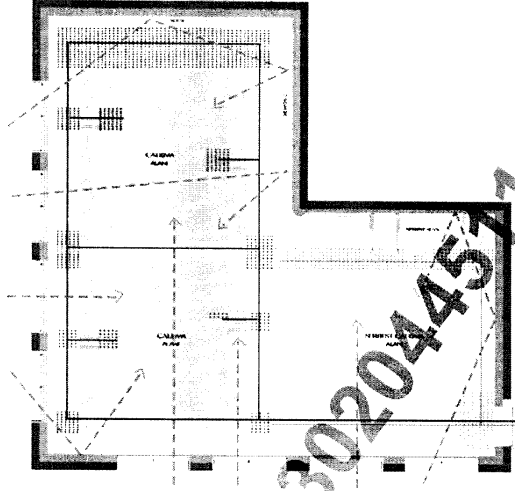
Şekil 17. Model-3 planı

Serbest çalışma alanında bulunan masaların yükseklikleri farklıdır (120cm-90cm-70cm-50cm) (Şekil 18).

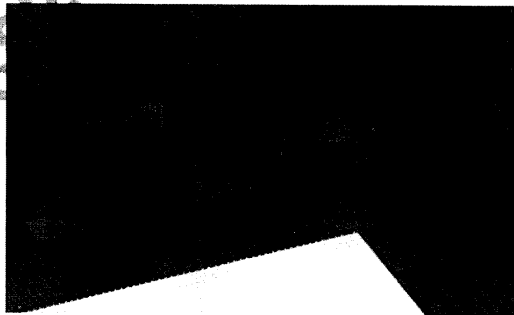
Şekil 18. Model-3 perspektif.

Zeminde kullanılan kabartmalar görme yetisi sınırlı olan bireyler için kontrast renklerle bulunduğu alanı tanımlayacak biçimde düzenlenmiştir. Mavi rota serbest çalışma alanlarını, sarı rota depolama alanlarını, kırmızı rota ise çalışma alanını tanımlamaktadır (Şekil 19).

Şekil 19. Model-3 zemin, doğal ışık ve rota diyagramı.

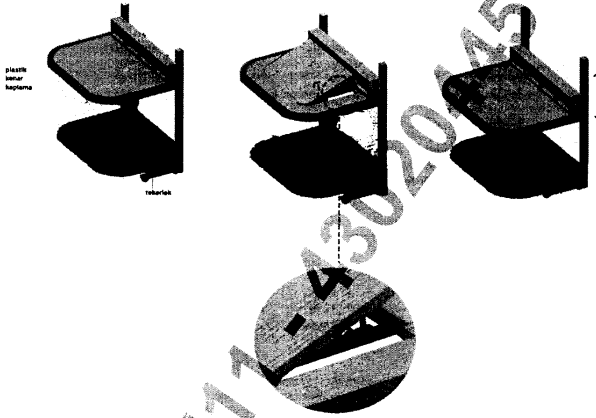
Serbest çalışma alanında bulunan oturma alanı, duvara yaslanıp kaldırılabilir, yüksekliği değiştirilebilir ve gerekirse masa yüksekliğine getirilip farklı işlevlerde kullanılabilir biçimde düzenlenmiştir. Duvarı destek almak için iki farklı yükseklikte tutunma alanları oluşturulmuştur (45 cm- 90 cm) bu alanlar dışında kalan duvar bölümü tamamen yumuşak bir malzemeyle (sünger panel) kaplanmıştır. Zeminler de kabartmalar dışında tamamen yumuşak malzemeyle kaplanmıştır (Şekil 20).

Şekil 20. Model-3 serbest çalışma ve oturma birimlerinin tasarımı.

Çalışma alanında bulunan tahtalar Model-1 ve Model-2'de olduğu gibi yüksekliği ayarlanabilir biçimde duvara montelidir.

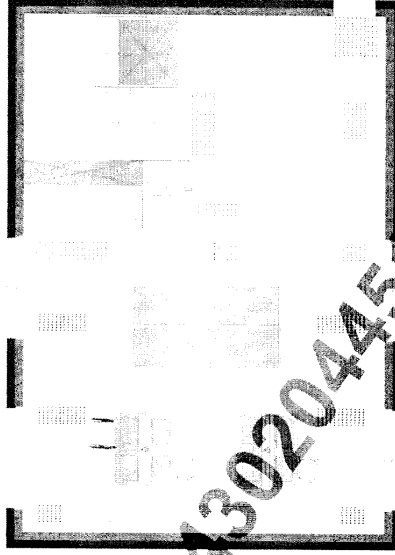
Çalışma alanında bulunan masaların köşeleri ovalleştirilip plastik bir malzemeyle kaplanmıştır. Masalar böylece daha güvenli hale getirilmiştir. Masaların üzerine çalışma malzemelerinin yerleştirilebileceği bir bölme koyulmuştur. Masaların yeri ve yükseklikleri değiştirilebilmektedir (Şekil 21).

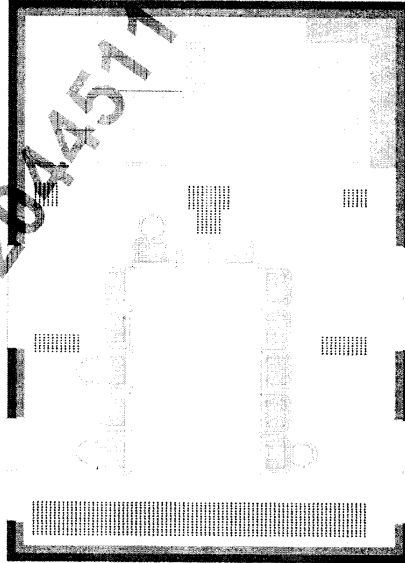
Şekil 21. Model-3 masa tasarımı.

7.4. Model-4

4 numaralı model olan iki katlı atölyede, ilk kat serbest çalışma alanı olarak ayrılmıştır, bir diğer kat ise çalışma alanı ve verilecek dersler için ayrılmıştır (Şekil 22-23).

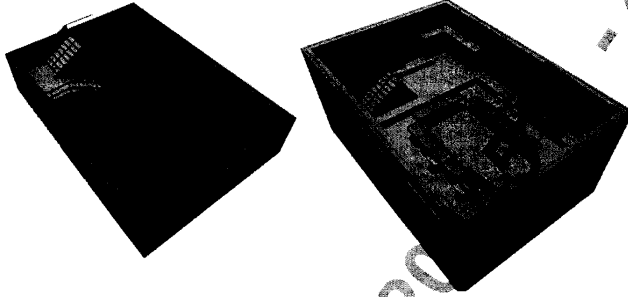

Şekil 22. Model-4 ilk kat planı.

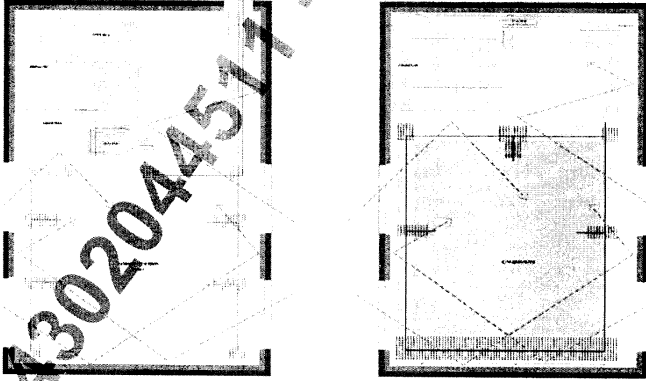
Şekil 23. Model-4 ikinci kat planı.

Alanda kullanılan tefriş elemanları Model-3 ile aynıdır. Masa düzenleri ikinci katta hal biçiminde düzenlenmiştir (Şekil 24). Bu form işitme yetisi kısıtlı olan bireylerin görme duyusuyla öğrenmesi açısından önemli bulunmaktadır.

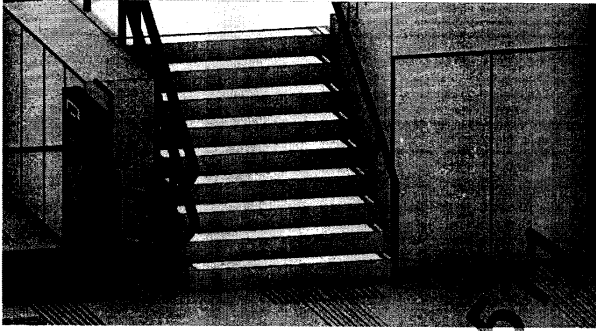
Şekil 24. Model-4 perspektif ve çalışma düzeni.

Yer kabartmaları ve duvardaki destek alanları Model-3'teki gibi oluşturulmuştur. Farklı olarak sirkülasyon alanları gri renkle gösterilmiştir (Şekil 25).

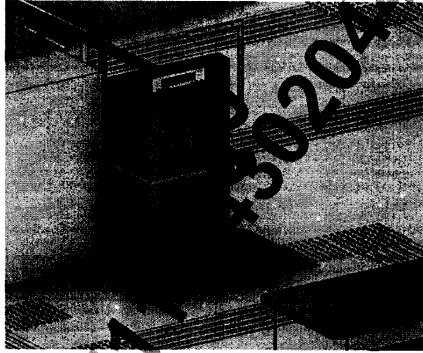

Şekil 25. Model-4 zemin, doğal ışık ve rota diyagramı.

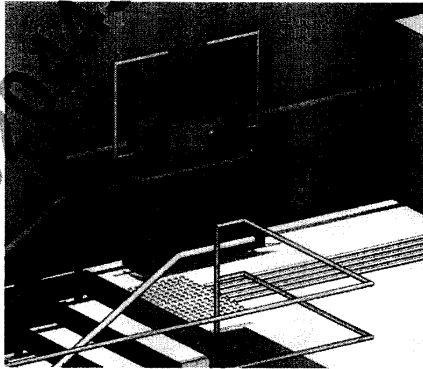
Merdivenin alt bölümü depolama alanı için ayrılmıştır. Merdivene, bir portatif asansör monte edilmiştir. Merdiven korkuluğuna iniş esnasında bireye önünden destek sağlamak adına kaldırılabilir ve hareket edebilir bir destek eklenmiştir (Şekil 26-27-28).

Şekil 26. Model-4 düşey sirkülasyon erişim düzenlemeleri 1.

Şekil 27. Model-4 düşey sirkülasyon erişim düzenlemeleri 2.

Şekil 28. Model-4 düşey sirkülasyon erişim düzenlemeleri 3.

Model	Plan tipi	Özellikler	Düzenlenme ögesi
Model-1	Standart boyutlarda dikdörtgen planlı atölye	Zeminde kabartmalar kullanılmıştır. Görme yetisi sınırlı olan bireyler için çalışma alanı kırmızı renkle ifade edilmiştir. Kabartmalarda sarı renk kullanılmıştır. Duvarlarda tutunmak ve destek almak için duvarlara açılan nişlere monte edilmiş elemanlar eklenmiştir. Bu elemanların ve pencerelerin alt bölümleri yumuşak bir malzeme ile (sünger panel) kaplanmıştır. Panellerde duvarın tanımladığı alanla ilişkili olarak değişecek şekilde farklı dokular oluşturulmuştur. Tutunma elemanları yerden 90 cm yükseklikte oluşturulmuştur.	Zemin- Duvar
		Kapı, sürgülü biçimdedir. Pencereler de yerden 100 cm yükseklikte ve sürgülüdür. Pencereler, çalışma alanı ve serbest çalışma alanına doğal ışık alabilmek adına 2 duvara konumlandırılmıştır.	Kapı ve pencere
		Masaların farklı biçimde birleştirilmesi için masalar yamuk formda tasarlanmıştır. Kenarları plastikte kaplanmış ve sivri uçlar ovalleştirilmiştir. Masa genişliği ve yükseklikleri tekerlekli sandalye kullanıcıları göz önüne alınarak yapılmıştır. Tahta farklı yükseklikte ayarlanabilen raylı sistemle yapılmıştır. Oturma alanları tekerlekli sandalye kullanıcıları için açıklıklar bırakılarak yapılmıştır. Yatayda hareket ettirilen raylı sistem kullanılmıştır. Depolama alanı olarak oturma alanı olarak kullanılan oturma birimlerinin alt kısmı	Tefriş elemanları

		kullanılmıştır. Kaplama malzemesi olarak yumuşak malzemeler tercih edilmiştir.	
Model-2	Standart ölçülerin altındaki dikdörtgen planlı atölye	Zeminde kabartmalar kullanılmıştır. Görme yetisi sınırlı olan bireyler için çalışma alanı kırmızı renkle ifade edilmiştir. Zemin kabartmaları sarı renkli yapılmıştır. Duvarlarda tutunmak ve destek almak için duvarlara açılan nişlere monte edilmiş elemanlar eklenmiştir. Bu elemanların ve pencerelerin alt bölümleri yumuşak bir malzeme ile (sünger panel) kaplanmıştır. Panellerde duvarın tanımladığı alanlarla ilişkili olarak değişecek şekilde farklı dokular oluşturulmuştur. Tutunma elemanları yerden 90 cm yükseklikte oluşturulmuştur. Kapı, sürgülü biçimdedir. Pencereler de yerden 100 cm yükseklikte ve sürgülüdür. Pencereler, çalışma alanı ve serbest çalışma alanına doğal ışık alabilmek adına 2 duvara konumlandırılmıştır. Masaların birleştiği kısım depolama alanı olarak kullanılan çekmeceli iskelet sistemi yapılmıştır. Üstünde raylı sistem yapıp hareket ettirilen kutu yerleştirilmiştir. Bu kutu eşya alışverişini kolaylaştırmaktadır. Masaların ortasında kısmen açısı değiştirilen alan yapılmıştır. Masaların ayaklarında yukarı aşağı hareket ettirilen sürgülü dolap bulunmaktadır. Masaların etrafı ovalleştirilip yumuşak	Duvar Zemin Kapı ve pencere Tefriş elemanları

		malzeme olan plastik ile kaplanmıştır. Plastikler kontrast renklerle boyanmıştır.	
Model-3	L planlı atölye	Duvarlar tamamen yumuşak bir malzeme ile (sünger panel) kaplanmıştır. Zeminde kullanılan kabartmalar görme yetisi kısıtlı bireyler için bulundukları alanları tanımlayacak kontrast renklere bölünmüştür. Duvarda 2 farklı yükseklikte (45cm-90cm) tutunma alanları oluşturulmuştur. Dış bükey kenar güvenli hale getirilmiş ve oval biçimde kaplanmıştır.	Duvar Zemin
		Kapı, sürgülü biçimdedir. Pencere de yerden 100 cm yükseklikte ve sürgülüdür. Pencere, çalışma alanı ve serbest çalışma alanına doğal ışık alabilmek adına 2 duvara konumlandırılmıştır.	Kapı ve pencere
Model-4	İki katlı atölye	Duvarlar tamamen yumuşak bir malzeme ile (sünger panel) kaplanmıştır. Zeminde kullanılan kabartmalar görme yetisi kısıtlı bireyler için bulundukları alanları tanımlayacak kontrast renklere bölünmüştür. Duvarda 2 farklı yükseklikte (45cm-90cm) tutunma alanları oluşturulmuştur. Dış bükey kenar güvenli hale getirilmiş ve oval biçimde kaplanmıştır.	Duvar Zemin
		Çalışma bölümünde bulunan masaların yüksekliği, kısmen açısı değiştirilebilir, kendine ait depolama alanı kullanılabilir ve yeri kolaylıkla değiştirilebilir şekilde tasarlanmıştır. Tahtalar yükseklikleri ayarlanabilecek biçimde tasarlanmıştır.	Tefriş elemanları

		Kapı, sürgülü biçimdedir. Pencere de yerden 100 cm yükseklikte ve sürgülüdür. Pencere, çalışma alanı ve serbest çalışma alanına doğal ışık alabilmek adına 2 duvara konumlandırılmıştır.	Kapı ve pencereler
		Merdivenin alt bölümü depolama alanı için ayrılmıştır. Merdivene, bir portatif asansör monte edilmiştir. Merdiven korkuluğuna iniş esnasında bireye önünden destek sağlamak adına kaldırılabilir ve hareket edebilir bir destek eklenmiştir.	Sirkülasyon

8. PROJE SONRASI ELDE EDİLEN SONUÇLAR

Erişilebilirlik anlamında birçok araştırma bulunmasına rağmen, bu durumun günümüz mekanlarında hala içselleştirilmiş bir biçimde yer edinemediği düşünülmektedir. Engellenmiş birey kavramından yola çıkarak yapılan çalışmada, buna bağlı olarak her birey belli ölçeklerde ve olası belli zaman dilimlerinde bu engelleme ile karşılaşabilmektedir. Bu durumu en aza indirerek yok etmek ise bireyin durumuna göre bir ayırım yapmaksızın, herkes için ortak kullanım alanları oluşturabilmekten geçmektedir. Tasarım süreci en başından bu ortaklık dahilindeki parametrelerle ilişkili olacak şekilde işlemelidir.

Herkes için erişilebilir bir stüdyo modeli geliştirme kapsamında yapılmış olan bu çalışmada, günümüzdeki mekanların temel problemleri de ortaya çıkmıştır. Tasarım stüdyosu olması özelinde mekânda gereksinim duyulan parametreler olmakla beraber, birçok bileşenin aslında tasarlanacak her mekânda göz önünde bulundurulması gerekliliği dikkat çekmektedir. Herkes için tasarım stüdyosu mekânı, özünde herkes için tasarlanabilecek tüm mekanlara referans sunmaktadır. Bu bağlamda proje kapsamında elde edilen parametrelerin ve modül önerilerinin farklı mekanlara da uyarlanabileceği düşünülmektedir.

Özetle geliştirilen modüllerde parametreler mekânsal öğeler ölçeğinde hareketli ve sabit elemanlar olarak iki ana gruba ayrılabilir. Burada hareketli elemanlar

grubu daha çok özgün mekân üretiminde ortaya çıkabilecek birtakım tefişler olarak detaylandırılabilirken; söz konusu sabit elemanlar ise erişilebilir tüm ortamların tasarımında göz önünde bulundurulmalıdır. Araştırmanın ve elde edilen bu bulguların faydalı model ortaya koyma sürecindeki adımı atılmış olmakla beraber, ilerleyen aşamalarda da erişilebilir örneklerin geliştirilebilmesi adına literatüre katkı sağlandığı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Archdaily, (2015). Friendship Park / Marcelo Roux + Gaston Cuna.

<https://www.archdaily.com/770600/friendship-park-marcelo-roux-plus-gaston-cuna>

Archdaily, (2022). Manhattan's Center for Architecture Imagines the Future of

Universal Design. [https://www.archdaily.com/980993/manhattans-center-for-](https://www.archdaily.com/980993/manhattans-center-for-architecture-imagines-the-future-of-universal-design?ad_source=search&ad_medium=projects_tab&ad_source=search&ad_medium=search_result_all)

[architecture-imagines-the-future-of-universal-design?ad_source=search&ad_medium=projects_tab&ad_source=search&ad_medium=search_result_all](https://www.archdaily.com/980993/manhattans-center-for-architecture-imagines-the-future-of-universal-design?ad_source=search&ad_medium=projects_tab&ad_source=search&ad_medium=search_result_all)

Çepehan, İ. Z. & Güller, E. (2020). Evrensel tasarım kapsamında herkes için erişilebilir tasarım. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, "Erişilebilirlik" Özel Sayısı Cilt 2, 383-410.

Çiftçi, S. K. & Tunalı, S. K. (2021). Evrensel tasarım kapsamında kamusal iç mekanlarda biçimlenme. *The Journal of International Social Research*, 14(77), 591-605.

Dezeen, (2020). Sarit Shani Hay designs Tel Aviv elementary school to encourage "joyful experiential learning". <https://www.dezeen.com/2020/04/03/the-first-inclusive-school-tel-aviv-sarit-shani-hay-studio/>

Dostoğlu, N., Şahin, E. & Taneli, Y. (2009). Evrensel tasarım: tanımlar, hedefler, ilkeler. *Mimarlık*, Sayı 347.

Enginöz, E. B. (2015). Erişilebilir mimarlık. *Mimarlık Dergisi*, 381.

<http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=395&RecID=3576#>

Ergenoğlu, A. S. (2013). Mimarlıkta kapsayıcılık: "Herkes için tasarım". İstanbul: YTÜ Yayınları.

Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Koca, C. (2010). Engelsiz şehir planlaması bilgilendirme raporu. İstanbul: Dünya Engelliler Vakfı Kitapçığı.
- Masatlıoğlu, S. E. (2020). Stüdyo kültürü: Ne anlıyoruz?. XXI Dergisi. <https://xxi.com.tr/i/studyo-kulturu-ne-anliyoruz>
- Mevzuat (2021, Temmuz 26). İmar kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3194.pdf>
- Onur, D. ve Zorlu, T. (2017). Tasarım stüdyolarında uygulanan eğitim metotları ve yaratıcılık ilişkisi, The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, 7(4), 542-555.
- Şensoy, S. A. (2019). Mekân ve öğrenme ilişkisi üzerine üreten bir mimar: Herman herztberger. Mimarlık Dergisi, 405. <http://www.mimarlikdersisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=419&ReclD=4621>
- Türk, S.A. ve Midilli Sarı, R. (2020). Eğitim yapısı tasarımını duyarlar üzerinden (yeniden) düşünmek, Sanat ve Tasarım Dergisi, 26, s. 719-750.
- WHO, World Health Organization (2021, Temmuz 26). Disability. https://www.who.int/health-topics/disability#tab=tab_1
- YÖK, (2019). Yükseköğretimde engelsiz ufuklar çalıştay ve engelsiz üniversiteler ödül töreni. <https://engelsiz.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2019/engelsiz-ufuklar-calistayi-ve-engelsiz-universite-odul-toreni.aspx>

ÇIKTILAR (Yayınlar, Sunumlar vb.)

"Erişilebilir Öğrenme Ortamı Üzerine Bir Araştırma: Tasarım Stüdyolarının Güncellenmesine Yönelik Model Önerileri" başlıklı çalışma, 12-14 Mayıs 2022 tarihleri arasında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirilen "MSKÜ Ulusal Disiplinlerarası Öğrenci Kongresi"nde proje yürütücüleri tarafından bildiri olarak sunulmuştur.

Proje Yürütücüsü Besra İzem Türkmenoğlu Katılım Belgesi

Proje Ortağı Duygu Peçenek Katılım Belgesi

Proje Danışmanı Dr. Öğr. Üyesi Bengi Yurtsever Katılım Belgesi

EK-1: Görüşme Çözümlemeleri**Katılımcı-1**

Önce ses kaydı açırken isim soy isim alabilir miyim?

XXX

Doğum tarihiniz nedir?

1965.

Erişilebilirlik ile ilgili kısıtlanma durumumuzu tanımlayabilir misiniz?

Ya benim ayağında 5 cm. kısalık var. Evet bir bedensel engelim var ama bir kısıtlılık yaşamadım işin açıkçası. Her yere erişip, ulaşabiliyorum. Diğer arkadaşlarım gibi değilim.

Hangi bölümlerde görev yaptınız şimdiye kadar?

Ben Muğla Halk Eğitim Merkezi'nde Ev Ekonomisi Beslenme Öğretmenliği'nden emekli oldum. Ve 2009 yılından beri de Muğla Engelliler Derneği Başkanlığı yapıyorum.

Bu bölümü tercih etmeden önce herhangi bir ön yargı ile karşılaşmış mıydınız?

Bölüm derken mesela meslek açısından mı? Ya ben meslek açısından mesela çok hemşire olmayı, sağlıkçı olmayı çok istiyordum. Ama o yıllarda -1900 kaç mezunuyum? 84 mezunuyum lise- sağlık kurulu raporu isteniyordu sağlık personeline. Ve benim de bedensel hani ayağımdaki kısalıktan dolayı tam bir sağlık kurulu raporu alamadığım için istediğim mesleği seçemedim mesela. Bu da bir engellenmişlik aslında. Şu anda böyle bir kısıtlama yok, ama ben yaşadım bunu. Ve ben çok istiyordum hemşireliği seçemedim o mesleği.

Burada engellilerle ilgili birçok şey yapıyorsunuz. Burada başkanlık yapıyorsunuz. Bu alana yönelirken çevreniz tarafından herhangi bir ön yargı ile karşılaşmış mıydınız?

Yok ben karşılaşmadım. Ama şöyle diyeyim: Ben 1978 yılında bir ateşli silah yaralanmasıyla kaza geçirdim. Onun sonucunda böyle bir engelim oldu. Ama bu engelin benim önümde engel değildi. Ben okulumu okudum, evlendim, 2 tane çocuğum oldu. Mesleğimde başarılıyım. Hiçbir şey önümde engel değildi ve ben kendimi bu engelli grubuna zaten o yıllarda dahil etmedim. Ne zaman ki 2000 yılında down sendromlu oğlum XXX doğdu, ondan sonra zihinsel yetersizliği olanların biraz daha toplumda kabul görmeleri ya da engellilikleri daha fazla olduğu için, ondan sonra ben böyle bir dernek ve dernek başkanlığına yöneldim. Ama hani hep takdir aldığım için nedenleri yaşamadım ya da engellenmedim öyle diyeyim.

Şu anda çalıştığınız esnada hani oğlunuz da burada, size ya da oğlunuza burada çalışanlara karşı herhangi bir ön yargı seziyor musun?

Yok. Şöyle diyeyim onu da: Başka illere gidiyoruz; farklı davranışlarla karşılaşıyoruz. Muğla'da çok yaşamıyoruz. Ama ben de bunu şuna bağlıyorum: Biz STK'lar olarak Muğla'da iki tane sivil toplum örgütü var. Zihinsel Engelliler Derneği ve Muğla Engelliler Derneği... Biz özel günlerde ya da değişik zamanlarda hep farkındalık programları ile üniversite ile iç içe olsun, kamu kurumları, yerel yönetimlerle hep bir şeyler farkındalık programları yapıyoruz. İşte geziler, piknikler, eğlenceler, sempozyum, paneller gibi. Ve Muğla'da duyarlılığın yüksek olduğunu düşünüyorum. O yüzden böyle bir engelliye karşı çok büyük bir tepki ya da olumsuzluk... Geçmişi bir belki bir 10- 15 yıl önce olmuştur, yaşanmıştır. Ama ufak tefek olsa da çok büyük bir şey yaşamıyoruz yani.

Şu an çalıştığınız birimde fiziksel erişimde bir sorun yaşıyor musunuz? Ya da çevrenizdeki insanların problem yaşadığını gözlemliyor musun?

Ya ben kendi adıma yaşamıyorum. Ama akülü ya da manuel tekerlekli sandalye kullanan arkadaşlarımın erişilebilirlik adına sorunları var, sıkıntıları var. Bunları hepimiz biliyoruz. Kamu kurumlarının girişleri, bina girişleri, engellilerin erişimine uygun değil. Mesela Muğla'da bir Nazar Pastanesi var. Herkesin böyle gidip çayını, kahvesini içtiği. Ama benim engellim gidip orada üst katta çay, kahve içemiyor. Ya da merkeze çıktığı zaman çok affedersiniz tuvalet ihtiyacını karşılayamıyor. Yani ki çok zaruri bir ihtiyaçtır tuvalet ihtiyacı. Yani bedensel engellilerimiz bir Atapark'ın orada Menteşe Belediyesi ile iş birliği ile oraya yaptırdık. Peki Akyol'da ya da garajın oradaki bir engelli ya da adliyenin oradaki bir engelli merkeze mi gelecek bir tuvalet için? Nerede tuvaleti geliyorsa, orada yaparsanız yani bu çok zaruri bir ihtiyaç. Bu tür sıkıntıları var arkadaşlarımın genel anlamında.

İç mekanlarda fiziksel erişim ve kullanımı gibi ilgili bir sorun yaşıyor musunuz?

Ya da bir sorun gözlemlediniz mi çevrenizde?

İç mekanlar derken?

Yani atölyeler, hep kullandıkları mekanlar...

Yani dediğim gibi girişler ilk girişte zaten bir engelle karşılaşıyor bedensel engelliler. Bir engelli rampası girişi yok. Bir basamaklı merdiven bile olsa oradan giremiyor engellimiz içeriye. İçeri girdiği zaman da. Tabii ki onlara uygun yerler olmadığı zaman bir kafe tarzı yerler olsun, restoran tarzı ya da atölyeler işte dediğiniz gibi... Masa boyutları, sandalye özellikleri. Bunlar hep engel bize yani hayatımızda yaşantımızda.

Şu masa sandalye konusunu biraz daha açabilir miyiz?

Mesela bir atölyede kursa gittiğini düşünelim. Bedensel engelli, evet sandalyeye oturduğu zaman masaya bir normal insan büyüklüğünde oluyor ama daha farklı engelli olan arkadaşım... Yani masa ona yüksek gelebiliyor. Orada onun bir verimli çalışma yapmasını bekleyemeyiz. İşte onlara uygun tasarımlarla masalar ya da mesela diyelim ki bir bedensel engelimiz neden bir mutfak işinde çalışamazsın ama çalışamaz. Çünkü o mutfak tezgâhları hep ayakta duran, normal insanlara standartlara göre yapılmış ve bizim bedensel engelimiz asla orada oturduğu yerde bir şey yapamaz.

Üretim alanlarında yani atölyelerde bir sorunla karşılaşılıyor musunuz ya da diğer bireyler karşılaşılıyorlar mı?

Bedensel engellilerde atölye dediğimiz zaman oturarak iş yapıldığı için işte çok özel şeyler olmadığı takdirde kendi sandalyesinde o masa etrafında ya da bir tezgâh etrafında yapabiliyor. Yani şu ana kadar öyle çok bir çalışan arkadaşım da olmadı o yönde. Ama olursa da mesela biz derneğimizde kurs açtık, el sanatları kursu, bir sıkıntı yaşamadık.

Peki hani farklı engeli olan bireyler ver miydi? Görme engeli olabilir...

El sanatlarına gelmedi yoktu. İşitme engellilerimiz vardı. Onlar da iletişim kurulabildi. Yani çok bir sıkıntı yaşanmadı.

Sosyalleşme konusunda bir problem yaşandı mı?

Yok.

Peki bu atölyelerde lavabo sıkıntısı devam etti mi?

Mesela atölye derken biz derneğimizde açtığımız için derneğimiz buna uygun olduğu için herhangi bir sıkıntımız yok, yaşamadık.

Üyelerinizin farklı atölyelere gittiği zaman...

Tabii ki yok. Tuvalet ihtiyacını karşılayamıyor.

Herkes için tasarım atölyesi, erişilebilirlik ile ilgili sizin gerekli gördüğünüz şeyler nedir? Bu olsa daha iyi olur dediğiniz şeyler...

Ya dediğim gibi öncelikle atölyelerin girişleri yani tüm bina girişleri, atölyeleri bırakın kamu kurumları, işte özel meskenler, apartman girişleri... Hepsinin öncelikle bir engelli rampasına... Evet imarda, ruhsatta izin verilmedi diye yapmış olmak için yapıyorlar. O kadar dik rampalar var ki. O dik rampalar çok göstermelik. Mümkün değil sağlam insan çıkamaz ki tekerlekli birisine çıkması. Onların işte yüzde 5'lik yüzde 8'lik eğime göre yapılması, öncelikle dış mekândan başlayıp ya da şehrin sokaklarından başlayıp bu erişilebilirlikleri, engelli rampaları ya da kaldırımları başları sonları onların düzenlenmesi, bina girişleri tabi bina girişinden sonra eğer bir kursa gidiyorsa orada

dediğimiz gibi önce bir tuvalet ihtiyacı için engelliye uygun tuvalet olması lazım. İste o işitme engelli birisi varsa tabelalar, yönlendirmeler gibi onlarla düzenlemeler yapılabilir.

Sizin eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Erişilebilir bir dünya istiyoruz. Engeller önümüzden kalktı ama biz gençlerden umutluyuz. Hani böyle projelerle... Biz de destekleriz projelere yön verdiğimiz için. Bu da bize şunu diyor: Gençler engellerin farkında, bizim en büyük amacımız farkındalık yaratmak. Bu farkındalıklarla da önümüzde daha engellerin kalkmasını temenni ediyoruz. Ama böyle projelerle ya da görüşmelerde karşımıza geldiğiniz zaman gençlik boş değil, gençler engellilerin farkında diyoruz ve biz bundan mutluyuz. Sizlere başarı diliyoruz.

Çok teşekkür ederiz. Ben çok kısa bir şey eklemek istiyorum. Şeyi fark ettim: Mesela biz hep böyle tekerlekli sandalyede daha çok engellerle karşılaşan bireyler ile röportaj yaptık. Mesela benim bir görme problemim olduğunda ben buraya geldiğim zaman atölyeden verim alamam gibi düşünüyorum. Herhangi bir renk konusunda yardım edecek bir şey yok ya da kabartma...

Sesli betimlemelerle falan yönlendirmeler yapılıyor. Çok görme engellilere yönelik çok bir kurs yapamıyoruz işin açıkçası.

Anladım. Peki sizin aklınıza başka gelen atölye içerisinde ya da bu mekanların içerisinde herhangi bir erişim problemi başka var mı? Mesela kaygan zeminden bahsedilmişti.

Evet ya tabii ki tekerlekli sandalye ya da bedensel engelli koltuk değnekleri ile yürüyen engellilerimiz için çok önemli. Kaygan zeminde düşüp tekrar bir engel durumu söz konusu.

Önceki arkadaşınız değinmişti.

XXX ... Yaşayanlar çok daha iyi biliyor.

Şöyle demişti: Tuvalet kapısı ittirilebilirdi. Ama tekerlekli sandalyede ya da yürüme bozukluğu olan bir kişiye zor oluyor. Diyerek ben bir örnek vereyim hatta. Çoğunda galiba ittirilebilir kapı varmış. Onlar da zorluyor.

Bakın yaşamakla anlatmak çok farklı bir şey. XXX yaşayan kişi. Ben onların zorluklarını öyle aktarıyorum.

Çok teşekkür ederiz.

Katılımcı-2

Ses kayıt açıkken bir isim soy isim alabilir miyim?

XXX

Doğum tarihiniz?

11 Mart 1992.

Erişilebilirlik ile ilgili kısıtlanma durumunuzu tanımlayabilir misiniz?

Hamile olmamdan kaynaklı yaşadığım kısıtlanmalar.

Kaç aylık?

7 aylık.

Hangi bölümde görev yapıyorsunuz?

Özel eğitim öğretmenleri olarak görev yapıyorum.

Peki bölümü tercih etmeden önce herhangi bir ön yargı ile karşılaştınız mı?

Evet ailemdeki bazı üyeler tarafından çeşitli ön yargılar yaşadım. Neden o bölümü seçtiğime, nasıl o işi yapabileceğime dair çeşitli ön yargıları vardı. Fakat beni etkilemedi.

Ön yargıların kaynağı genellikle şey mi ders vereceğiniz kişilerden dolayı mı?

Evet, öğrencilerim olacak kişilerin yetersizlik düzeyleriyle ilgili ön yargılar yaşadım.

Peki, şu anda çalıştığınız birimde hala bir ön yargı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet normalde okul bünyesinde özel eğitim sınıfında çalışıyorum. Yani özel eğitimle alakası olmayan çeşitli insanlar da var iş yerinde. İdarecilerim olabilir ya da diğer branş öğretmenleri ya da çeşitli diğer normal diye tabir ettiğimiz öğrencilerin velileri de bu kapsamda. Bunlardan yana çocuklarımızla ilgili yani özel çocuklarımızla ilgili başaramayacaklarını, zaten onlardan çok da bir şey beklenmemesi gerektiği şeklinde ön yargıları hala yaşıyorum maalesef.

Peki çocukların arasında fiziksel engeli bulunan var mı yoksa sadece zihinsel engelle ilgili problemler mi?

Genel olarak zihinsel engelli bizim sınıfımızdaki öğrenciler. Fakat birkaç tanesinde bedensel yetersizlikler mevcut. Bahsetmem gerekirse bir öğrencimizde 6 parmaklılık sendromu var. Ayakları ve elleri 6 parmaklı. Bundan dolayı çok ciddi bir denge problemi yaşıyor öğrencimiz, yürürken bir denge sorunu yaşıyor. Bunun getirdiği bir de kilo problemi var. Spor yapmadan, dengede zorlandığı için zaten spor yapması vs. çok zor. Beden eğitimi derslere hakkı ile katılamıyor. Yani yerine getiremiyor her türlü beceriyi.

Çok ciddi bir kilosunu da var. Kilodan dolayı yürüyemiyor. Yürümekte ve merdiven çıkmakta vs. zorlanıyor. Bu şekilde kısıtlar yaşıyor fiziksel anlamda.

Peki, çalıştığınız birime fiziksel erişimde bir problem yaşıyor musunuz?

Ben mi?

Evet.

Yani ikinci kat oluşu sınıfın bu hamilelik sürecinde beni bayağı bir zorladı. Ciddi bel ağrım var. İlk başlarda da düşük tehlikem vardı. Bundan dolayı merdiven çıkıp inebilmem zordu. Fakat her gün okula gittiğim için her gün inip çıkmak zorunda kalıyordum ben. İşimi yapmak için. Yani bunu yaşamak zorunda kaldım. Şu an tatildeyim, şu an yaşamıyorum ama birkaç aydır bunu sık sık yaşadım maalesef.

Peki, çalıştığınız birimdeki öğrencilerin mekânın fiziksel erişiminde problemleri var mıydı?

Tabii, onlardan da az önce bahsettiğim bedensel yetersizlik yaşayan, bedensel kısıt yaşayan öğrencilerimiz de vardı yine aynı şekilde. Merdiven her türlü risk bizim öğrencilerimiz için. Çünkü tehlikeleri çok sık keşfedemiyorlar, fark edemiyorlar yani biz söylemeden. Ya da söylesek de o tehlikenin boyutunu bilemeyebiliyor o çocuklar. Dolayısıyla merdiven her türlü özel öğrenciler için sıkıntı, benim için de sıkıntı.

Peki, iç mekânlarda fiziksel erişimde kullanımla ilgili problem oluyor mu?

Tabii oluyor. Yani sınıfımız özel eğitim sınıfı ama maalesef sıralar, dolaplar vs. bunlar tam anlamıyla çocuklara ya da bizlere uygun şekilde dizayn edilemiyor. Mesela köşeli masalara -burada masalarımız köşeli- bir öğrencimiz bir kere kafasını çarptı, burada şişti gitti. Bir sıkıntı yaşadık yani. Ya da ne bileyim dolap kenarları çok sivri. Çocuklar normalde dolaptan gidip eşyalarını alabilirler. Bu anlamda bir kısıtları yok, ama dolap kenarları sivri olduğu için onlar gidip dolaptan bir şey alıp ederken ben öğretmen olarak ciddi tedirginlik yaşıyorum. Çünkü orada bir tehlike barındırıyor sivri kenarlar ve dolayısıyla öğrenciye bir kısıt daha getirmiş oluyor. Yani dolabı kullanmasını ben bir nebze kesmeye çalışıyorum öğrencinin. Ya da yardımla kullandırtmaya çalışıyorum. Halbuki çocuk bağımsız oradan eşyasını gidip alabilir. Ama o sivri kenarlar yüzünden çeşitli sorunlar yaşayınca dikkat etmeye çalışıyorum ben.

Peki, daha önce öğrenciler ve başka bir mekânda herhangi bir üretim yaptığınız oldu mu sınıf dışında?

Sınıf dışımda bahçede yapıyoruz. Sınıfın dışında bahçeyi kullanıyorlar. Fakat onun dışında farklı bir yer kullanmıyoruz.

Orada hiç problem yaşıyor mu?

Orada normal çocuk olmaktan kaynaklı sorunlar yaşıyor. Yani oyun oynadığınız oyun ya da etkinlik heyecanına kapılıp dikkatsiz davranabiliyor öğrenciler. Bununla ilgili sorun yaşıyoruz. Bir de okulumuz biraz hor kullanılmış bir okul. Maalesef yer döşemelerinde falan da sıkıntı var okulun. Yani bahçe biraz bir nebze tehlikeli. Merdivenlerde, bahçenin kendi merdivenlerinde yükselti sorunumuz var. Belli yerler daha yüksek belli yerler daha alçak. Oralarda da iki üç basamaklı merdivenlerle geçiş sağlanıyor. Fakat merdiven üzerindeki taşlarda döşemelerde ciddi kırılmalar, yamalar yapılmış durumda. Bunlar da dikkatsiz davranıldığında düşmeye vs. sebebiyet verebiliyor. Böyle bir kısıtımız da var bahçe ile ilgili.

Peki, üretim alanınızda yani sınıflarda ne gibi problemler yaşıyor?

Sınıfımızda yine yer döşemesi ile ilgili bir problem yaşamıştık daha önce. Parke döşenmiş sınıfların hepsine. Sanırım yani yanlış mı döşendi bilmiyorum neyden kaynaklı... Bir gün biz sınıftayken yerler patladı. Önce deprem oluyor zannettik baya tedirgin olduk. Sonrasında o patlayan parkeler temizlendi, oralar göçük kaldı yani parkesiz alanlar oluştu sınıfta. Dolayısıyla bu da bir yükselti farkı oluşturdu. Çocuklarımız birkaç tanesi de burada sınıf içine gidip gelirken ayaklarına takılıp düştüler burada. Böyle bir sorun yaşadık. Sonrasında yaptırdık, ama biraz zaman alıyor okullarda bu tarz şeylerin yapılması.

Bir de dolapla ilgili bir problemden bahsetmiştik ses kaydından önce. O neydi?

Dolapta çocuklar açtığında, kapak açıkken sivri bir kenar oluşuyor. O kenar çocuklar için sıkıntı yaratabilir. Bununla ilgili bir şey yaşamadık. Masada yaşadık. Biz sınıf içerisinde beden eğitimi yaparken -kış aylarında sınıfta yapıyoruz- öğretmen masasının sivri kenarına çarptı çocuk oyun esnasındayken kafasını. Kanadı ve şişti. Bayağı bir tedirgin olduk hepimiz. Yani veliyi falan çağırdık. Çok şükür bir ciddi bir problem yaşamadık ama yaşayabilirdik. O günden sonra bu oyun esnalarında ya da işte sınıfta beden eğitimi yaptığımızda öğretmen masalarını kenara çekmeye çalışıyoruz. Düzenli bu da bir de sınıfın şeklini değiştirmeyi gerektiriyor. Ben bu şekilde iken yani ağırlık kaldırmam da biraz benim sıkıntılı. Ama düzenli olarak sıraları çek, sınıfı düzenle... Yani sınıf esnasında yapacağımız etkinliğe göre sürekli bir şeyleri itip çekmemiz gerekiyor.

Bir de şeyden bahsetmiştik, dolap boyundan dolayı materyallere erişimde problemli idi galiba. Sandalye kullanıyordunuz.

Aynen öyle. Bizim dolaplarımız yetersiz olduğu için materyallerimiz sığmıyor ve üst raflara yani dolap üstüne koliyle falan materyal yerleştirmek zorunda kalıyoruz. Bir gün bir ders Türkçe yapıyoruz sonra matematik, sonra mesela o en üstteki materyali kullanmamız gereken bir ders oluyor. Almak için sandalyeye çıkmam gerekiyor benim bu şekilde iken. Bu bir tehlike yaratıyor.

Peki, böyle cam boyları ya da kapı ile ilgili falan, öğrenciler bir problem yaşıyor mu? Ya da öğretmenler?

Kapımızda bir sıkıntı yok fakat pencere anlamında evet sorun yaşıyoruz. 4 tane penceremiz var. Hepsisi de normal insan boyutuna göre çok düşük kalıyor. Biz bile pencereye yaklaştığımızda belden yukarısı pencerenin açık kısmına denk geliyor, tehlike oluşturuyor. Çocuklar da ders esnasında ya da teneffüs esnasında bahçeyi görmek için pencereden izliyorlar ve bellerine kadar sarkabiliyorlar. Bu ciddi bir tehlike oluşturuyor, çünkü üst kattayız yani ikinci kattayız. Pencere boyları maalesef bu anlamda eğitim öğretim kurumu için bayağı uygunsuz.

Peki, hani böyle sınıf içerisinde atıyorum bildiğim kadarıyla resim yapıyorlar öğrenciler ya da el işi ile ilgili dersleri var. Onlarda mesela yaşadığınız spesifik bir şey, bir problem var mı? Eğilip kalkarken olabilir. Masa boyuyla ilgili olabilir. Masaların kendi sıraları genelde daha oval çocukların sıraları. Fakat materyal sert. Şimdi mesela çocuk resim yaparken ya da boyama yaparken pastel boyasını düşürüyor. Sıranın altına eğilip onu almaya çalışıyor ve kalkarken kafasını vurabiliyor. Ha kenar sivri değil evet ama materyal sert bir materyal olduğu için bu da yine çocukları zarara ve tahribata yol açıyor.

Siz problem yaşıyor musunuz mesela? Hani eğilip kalkarsa çocuğa yardımcı olmaya çalışırken.

Evet bizim boyumuzda değil, çocuğun boyuna uygun olduğu için bel ağrısı yaratıyor. Çocukların sıralarında yani özel eğitimle birebir çalışmak gerekiyor. Her öğrencinin yanına gidip birebir ders yapıyoruz. Dolayısıyla sürekli sırasında eğil doğru yaşamamız gerekiyor. Bu bir sorun yaratıyor. Bunun dışında yemek masamız ayrı. Yemek masası daha da ana sınıfı düzeyinde bir boyutta. Sandalyeleri de daha küçük. Biz de burada mesela hem yemek yiyoruz hem de zekâ oyunlarımızı masada oynuyoruz ya da resim yaparken de bazen toplu şekilde bu masayı kullanıyoruz. Çünkü birlikte kullanılan bir masa. 7-8 öğrenci aynı anda toplanıyor ve ben öğretmen

olarak başlarına gidiyorum. Ve benim yüzüme gelen bir boyut. Dolayısıyla orada çalışmak da beni fazlasıyla zorluyor.

Peki, sizce herkes için yani herkesin erişimine açık bir sınıf, eğitim ortamı nasıl olmalı? Siz neleri gerekli görüyorsunuz?

Yani hem çocukların boyuna hem tabii ki öğretmenlerin erişimine uygun şekilde tasarlanmalı bu. Bu nasıl yapılabilir? Belki boyut değiştiren şekilde tasarlanabilir. Öğrenciye uygun hale getirilip. Öğrenci tek başına yemek yerken mesela o masada onun boyuna uygun halde olur. Öğretmenle birlikte bir şeyler yapılacağı zaman masa yükseltilebilir. Belki böyle bir işlevsellik sağlanabilir. Onun dışında tabii ki bizim çoğu sıkıntımız güvenlik önlemi ile ilgili. Çünkü özel bireyler çocuklarımız. Mesela pencerenin güvenliği, sınıfın üst katta olması, zeminlerin döşemesi, sıraların hepsinin sadece köşeli değil yani kıvrımlı olması değil, aynı zamanda da yumuşak malzeme ile kaplanmış olması gibi şeyler gerekli. Bizim sınıfımızdaki güvenliğin tam anlamıyla sağlanması için çocuklarda be bizler için. Hatta duvarların bile yarıya kadarki kısmının yumuşak malzeme ile kaplanması gerekebiliyor çocukların çarpmasını önlemek için. Ya da herhangi bir öfke nöbeti, bir kriz anı yaşandığında çocuğun kendini oralara vurmaması için buraların da katlanması son derece faydalı olur.

Peki, böyle öğrenciler arasında görme bozukluğu, görme engelli ya da işitme ile ilgili bir problem yaşayan öğrenci var mı?

Bizde bir tane görme ile ilgili problem yaşayan öğrenci var. Daha doğrusu iki tane, ama birininki bayağı ileri düzeyde. Tahtada bir şey anlatırken çok ciddi şekilde tahtaya yaklaşması gerekiyor görülebilmesi için. Onun dışında bir tane daha öğrencimiz var. Gözlük kullanıyor o. Gözlük kullanarak ve ışığa çok ihtiyaç duyuyor. Karanlıkta göremiyor. Tavuk körlüğü diye bir rahatsızlığı var onun da. Işık sağladığımızda ve gözlük taktığında onunki de minimum düzeye iniyor.

Şu an başka benim aklıma bir şey gelmiyor. Teşekkür ederiz.

Rica ederim.

Ben bir şey sormak istiyorum. Mesela diyelim ki görme engelinden bahsettik ya daha fazla ileri düzeyde görme engeli bulunan bir öğrenci için... Atıyorum renkleri daha belirgin olabilecek şekilde sınıfta herhangi bir şekilde ayırtıcı renk ya da duvarlardaki kabartmalar, yer izi gibi böyle önlemler var.

Okulda, bizim okulumuzda yok. Çünkü bizim sınıfımızda daha doğrusu bizim okulumuz normal bir orta okul. Normal öğrencinin gittiği bir orta okul, içerisinde bir tane özel eğitim sınıfı var. Bizim sınıf o. Orada da zihin engelli öğrenci yer alıyor. Yani zihin artı

görme olan bize gelebilir. Sadece görme gelemes. Dolayısıyla görmeye yönelik alınan önlemler bizim sınıfımızda alınmıyor. Yani bizde daha genel kapsamlı zihin engeli üzerine önlemler almaya çalışıyoruz ki onların da çok alınabildiği söylenemez.

Başka bir şey var mı?

Benim eklemek istediğim yok. İnşallah faydalı olabilir.

Katılımcı-3

Hocam ses kaydı cihazı açıkken adınızı, soyadınızı tekrar alabilir miyim?

XXX

Doğum tarihiniz?

1983. 26 Nisan 1983.

Erişilebilirlik ile ilgili kısıtlanma durumunu tanımlayabilir misin?

Fiziksel engelim var. Hani çok ondan dolayı merdivenler vs. çıkarken zorlanıyorum. Bir de kampüste ve şehirde engelli park alanları kısıtlı ve bunu dahası engelli olmayan birçok araç engelli park alanına park ettiği için yürümede zorlanan bir insanım. O yüzden çok şey yapıyorum. Rahatsız oluyorum.

Engel durumunuzu birazcık tanımlayabilir misiniz?

Ben bir *Spina Bifida* hastasıyım. Bu çoklu ne deniyor ona? Sürekli bir hastalık. Çoklu etkiliyor insanları. Hem fiziksel olarak bir rahatsızlığım var. İşte bir bacağım daha kısa. O anlamda en çok yaşadığım sorun. Bir de nasıl söylemeli bende tuvaletimi kontrol edemiyorum çok düzgün. Başka bir şeyler kullanmam lazım. İlaç filan kullanmam lazım. O şekilde.

Anladım. Üçüncü soruya geçiyorum. Hangi bölümde görev alıyorsunuz şu an?

Eğitim Fakültesi'nde, Fen Bilgisi Anabilim Dalı'ndayım. Aynı zamanda Engelsiz Kampüs koordinatör yardımcısıyım.

Bu bölümü tercih etmeden önce herhangi bir ön yargı ile karşılaştınız mı?

Lisanstan bahsediyorsunuz herhalde değil mi? Çok daha öncesinde. Yok karşılaşmadım.

Şu anda çalıştığınız birimde herhangi bir ön yargı bulunduğunu düşünüyor musunuz size karşı?

Sanmıyorum. Öyle bir şey hissetmiyorum.

Çalıştığınız birime fiziksel erişimde bir problem yaşıyor musunuz? Yaşıyorsanız neler yaşıyorsunuz?

Kısmen çözdük. Eskiden burada engelli park alanı yoktu ve çok dolu oluyordu öğrenciler de gelip park ediyordu doğal olarak. Öyle olduğu için fark edemiyordum. Çok uzağa filan park ediyordum. Şimdi iki tane engelli park yerimiz var. O biraz rahatlatıyor ama yine de -ha bir de ben dördüncü kattaydım-. Ara sıra asansör bızuluyordu. O zaman yürüyerek çıkmak zorunda kalıyordum. O beni yoruyordu. Zemin kata taşındım. 2 yıl önce kadar filan. Biraz daha rahatım ama yine de şey... Merdivenler var. Oradan girişte de buradan girişte de her yerde... Ve bu beni zorluyor, evet.

İç mekanlarla ilgili fiziksel erişim ve kullanımla ilgili bir problem yaşıyor musunuz? Odanızda, çay ocağında vesaire...

Yok yaşamıyorum.

Ya da iç mekanların arasında da mesela merdivenler var. Onun gibi problemler...

Şey, asansörlerle ben halledabiliyorum ama diğer arkadaşlarım mesela tekerli sandalye kullanan arkadaşlarımın kullanımına çok uygun olmadığını biliyorum. Aynı zamanda her ne kadar sağlansa da bazı yerlerde işte, fakülte için de konuşuyorum genel olarak da konuşuyorum. Ya fakülte için demeyeyim üniversite için de konuşuyorum, genel olarak da konuşuyorum. Ben öğretim görevlisi olduğum için bir problem çok yaşamıyorum asansöre erişimde. Ama öğrencilerin birazcık daha zorlandığını fark ediyorum işte asansörlere erişiminde. Çünkü bazı asansörlü işte kartla çalışıyor vesaire gibi.

Öğrencilerden bahsettik ya öğrencilerin atıyorum sınıfa erişiminde ya da sınıftaki masaya sandalye erişiminde bir engel görüyor musunuz?

Çözmeye... Ben iki rolde birden buluyorum şu anda. Engelsiz kampüs olarak elimizden geldiği kadar bu tarz problemler yaşadıklarında çözmeye çalışıyoruz. Bir öğrencimiz vardı. Sıraları sınıfın kapısından geçmesi biraz zorlanıyor diye yanlış hatırlamıyorsam onu modifiye etmiştik. İşte inşaat işleri yapıldı vs. Talep geldiğinde yapılıyor ama eksikliklerimiz fazla tabii ki yapıyorum ben burada da.

Bu kapı problemi eşikten dolayı mı kapının genişliğinden mi?

Kapı darıdı galiba onun sınıfında öyle hatırlıyorum.

Sandalyenin sığmayacağı bir şekilde miydi?

Sığıyordu ama zor geçiyordu sanki. O yüzden biraz daha genişletildi diye hatırlıyorum. Ama evet yani bende gerçi çok büyük eşik yok da bazı kapılarda eşikler var. Pek düşünülerek yapılmış mimari olarak öyle. Bu arada buradan gidiyorsa Büyükşehir

Belediyesi'nin kaldırımları çok yüksek. Ben her adım atarken Tüm Büyükşehir Belediyesi'ne sevgilerimi gönderiyorum.

Farklı üretim alanlarımızda hem okul içerisinde -başka üretimler de yapıyorsunuzdur muhakkak- buralarda bir problem yaşıyor musunuz?

Çok problem yaşadığımı söyleyemem ya.

Peki, sizin görüşünüze göre herkes için bir tasarım stüdyosu ya da herkes için üretim, sınıf, eğitim alanları hakkında ne düşünüyorsunuz? Gerekli gördüğünüz şeyler nedir?

Yani mesela tiyatrodan da... Menteşe Belediye Tiyatrosu'ndayım ben. Benim için çok problem olmuyor, ama bir görme engelli için ne kadar uygun çok emin değilim, oraya gidip gelme açısından. Ya da tekerlekli sandalye için çok uygun değil. AKM'ler -bizim AKM'ler- ondan emin değilim. Ona yanlış bir şey söylemeyeyim ama orası da sanırım öyle. İşte kültür merkezleri, birçok seyredebileceğimiz gidip de aktivitelere katılabileceğimiz alanlarda tekerlekli sandalyeler için ayrılmış bir özel alan yok. Başka ne geliyor aklıma... Yine görme engelliler için bazı yerlerde var ama yeterince var mı yok mu bilmiyorum. Yanlış kelimeleri de kullanmak istemiyorum ama özel alfabeleri var ya. Yeterince yol gösteren tabelalar, meseleler yok. Yerlerdeki şeyler ne kadar etkili kullanıyor bilmiyorum. Bir de işte genel olarak az önce de bahsettiğim gibi yerler yapılıyor belki ondan sonra işte gidiyorlar oraya araba park ediyorlar, bisiklet koydular, bir şey yapıyorlar. İnsanların yollarını farkında olmadan işgal ediyorlar. Bütün bunlar daha da engelliyor insanları.

Tiyatro dedik ya hocam. Tiyatrodan, iç mekanlarda özellikle erişim problemi gözlediniz mi diğer bireylerde?

Benden başka engelli kimse yok. Benim bulduğum şeyde. Ama mesela sahneye çıkabilmem için merdivenler var. Yüksek aralıklı merdivenler. Arkadaşlar falan arada yardım ediyorlar. Ben bir şekilde ayarlayıp çıkıyorum ama mesela bir tekerlekli sandalyeli oraya çıkamaz. Ya da bir görme engelli nasıl çıkabilir? Yine hani destekle falan olması lazım çünkü bir tutacak yer yok. Şimdi kendim de görme engelli olmadığım için de stratejilerin de çok iyi bilmiyorum. Nasıl şey yapar diye. Öyle ya da üçüncü katta mesela bizim tiyatro sahnelerimiz. Asansör var ama bazen asansör bozuluyor. Hatta sık sık bozuluyor. Bir şekilde iniyoruz, çıkıyoruz, çok şey olmuyor ama bu tarz problemler oluyor. Belki bu tarz stüdyoların daha zeminde yapılması... Sonuçta bu işin yangını var, bilmem nesi var. Yangında asansör kullanmayın diye şey yapılıyor. Aklıma geliveren şeylerden biri... Bu arada bilmem hiç zihinsel engelliler ile konuşma fırsatınız

oldu mu ya da işte dikkat dağınıklığı olan insanlarla konuşma fırsatınız oldu mu? Onun ihtiyaçlarına göre bir düzenleme olduğunu pek sanmıyorum. Ya da ne kadar var benim haberim yok.

Bizim, zihinsel engelliler birazcık çalışma kapsamının dışına giriyor.

Siz fizikseller ile çalışacağız demiştiniz pardon.

Tanışma imkânımız oldu. Dün mesela onlarla birlikteydik. Birkaç etkinliğe katıldık. Ya da dikkat dağınıklığı olan biri ile röportajımız oldu. Genel olarak zaten hem zihinsel hem bedensel engelli insanlar için gerçekten çok az alınmış önlemler var.

Evet evet farkında değiller. Yani en basiti bu. Siz mimarlık öğrencisiydiniz değil mi? Universal Design -evrensel dizayn- dedikleri ne bileyim ben... Rampa artık şey şeklinde yapılmış çok güzel... Bir yanı işte merdiven işte bir yanı rampa olan çok güzel şeyler var.

Ayrıştırmadan yapılan tasarımlar.

Ama şu Türkiye'deki şeyler rampalar maşallah 45 derecenin bile üzerinde. Yani bırakın kendinizi tekerlekli sandalyede itmeyi valiz çekemiyorsunuz siz orada.

Ben gelirken şey gözüme çarptı. Hemen yandaki otoparkın önünde bir rampa var. Rampa yükseltiden sonra başlıyor. Önce bir yükselti çıkmak lazım rampaya gitmek için.

Olabilir, doğrudur. Mesela buranın en güzel girişi -ben merdiven çıkmayı çok sevmiyorum, zorlanıyorum çünkü- kantinin içinden geçmek. Ama yazın da kantin kapalı.

Kapıları da mı kapanıyor?

Tabii canım kapanıyor. Kilitli yani. Ya sizin geldiniz gibi dolanacağım, aşağıdan bir yerlerden şey yapacağım ya da işte merdivenlerden ineceğim çıkacağım vesaire şeklinde ve mesela yemekhaneye ulaşmak benim için çok işkence, o yüzden hiçbir zaman yemekhaneye gitmiyorum. Kampüs çok yokuş. Bir dolu merdiven yani gerçekten onun yerine işte buralarda bir şeyler şey yapıyorum. Teknik olarak bu da beni maddi olarak etkiliyor. Bakarsanız çok büyük bir şey değil, ama engellenmiş mi oluyoruz evet engellenmiş oluyoruz.

Sizin eklemek istediğiniz bir şey var mı hocam?

Yok galiba bu kadar teşekkürler. Böyle bir çalışma yaptığınız için bence çok değerli gerçekten. Umarım sen de güzel bir şey olur. Okumak da isterim çalışmanızı bu arada daha sonradan. Teşekkür ederim.

Çok teşekkürler hocam.

(2. Kayıt – Görüşlere Eklmeler)

İlk geldiğimde şeyler vardı... Siz var mıydınız? 4. sınıftan yeni mezun oldunuz. Ben de 4 sene falan oldu zaten geleli. Bankamatikler vardı hatırlar mısınız sıra sıra?

Ne tarafta?

Hemen bizim Eğitim Fakültesi'nin aşağısında.

Ben hatırlıyorum evet.

O bankamatikler şu kadar falan yükseklikteydi ve merdiven yok yani. Böyle iki tanesinden zor bela tırmanıyordum. O da tık tık tık çıkıp da şey yapıyordum. Söyleye söyleye söyleye. Bu sefer bütün bankamatiklere saldırdılar. Çok güzel ve erişilebilir bir şekilde hepsini hiç kimsenin erişilemeyeceği bir şekilde getirdiler. Sonra bir tane Akbank koydular galiba şuraya bir yere. Ama yani hiç düşünmüyorlar. Hani üniversitenin yolları bilmiyorum, arabanız yok, siz yürüyor musunuz? Ya da kampüs içi ring mi kullanıyorsunuz? Çok yokuş zaten hani ona yapılabilecek bir şey yok. Doğası gereği yokuş bir yer. Ama belki ne bileyim. Ringler var mı? Ben kendi aracı kullandığım için bilemiyorum. İşte onlarla filan birazcık desteklenebilir. Zor çünkü üniversitenin içerisinde yürümek şey yapmak.

Ya biz mimarlıkta vakit geçirdiğimiz için çok problem yaşamadık. Ama bazen derslerimiz oluyordu eğitimde. Çok sıkıntı yaşıyorduk ve insanlar her gün burayı çıkıyor yani sıkıntı biraz. Biz 4 yıldır muhtemelen öğrenci sarayına yemek yemeye 2-3 kere gitmişizdir.

Benzer şeylerden dolayı. Bilmiyorum yani anlıyorum uzak olması normal büyük bir kampüs. Ama öte yandan da bir çözüm sunulmalı sanki.

Bir de onun dışında hocam şey özellikle çok eksik. Yani gezdiğimiz yerlerde en büyük gözlemimiz özellikle görme engeli olan insanlar için hiçbir şekilde önlem alınmamış. Ve katıldığımız için sosyal etkinliklere katılan, katılmaya çalışan insanlara erişmek istediğimizde de bulamıyoruz. Çünkü insanlar katılamıyor anladığım kadarıyla.

Birkaç nedeni var sanki. Bu sefer engelsiz kampüsten şey yaparak. Bizim öğrencilerimiz var. Biz onlara ulaşmaya çalışıyoruz. Sosyal aktivitelerden de haberdar ediyoruz. Şey içindekinden de bahsediyorum, kampüs içindekileri filan zaten e-mail'lerinden vs. şey yapıyorlardı ama. Bizim mesela engelsiz kampüs olarak yapmaya çalıştığımız işte arada toplantılar yapıyoruz. Ne bileyim spor faaliyeti gibi bir şeyler yaptık. Hiçbir öğrenci gelmedi engelli olanlardan, engelli öğrencilerimizden. Ya bu

toplumun getirdiği bir şey ve Türkiye çıktığımızda çok fazla sokakta işte koltuk değneği ile işte görme engellileri ya da tekerlekli sandalyede insanları çok daha az görüyoruz. Bunun nedeni burada olmadığından değil insanlar gerçekten çıkmıyorlar sokağa. Hem işte şehirlerin yapısı biraz uygun değil. Bir de aile olarak çok şey yapıyorlar, çok korumacı davranıyorlar. "Aman sen yapamazsın, aman sen dur" daha fazla. Onun da nedeni var. Galiba onun etkisiyle de çıkmıyor. Yani engelli öğrencilerin birçoğunun ben ailesiyle yaşayıp üniversiteye gittiğini biliyorum. Çok nadirdir ailesinin... Ben mesela ailemden ayrı yaşamıştım. Yurtta falan yaşamıştım, ama yurtta kalmak da öyle çok kolay değil aslında bir yandan baktığın da. Ama böyle böyle özgürlük kazanılıyor. Herkes için zor. Bilmiyorum yurtta mı kaldınız evde mi kaldınız.

Ben yurtta kaldım.

Değil mi çok büyük bir farklılık oluyor o yurda çıkmak, aile evinde olmakla. İşte onların da etkileri oluyor galiba. Yani şimdi siz evde olsanız, belki üniversitedeki etkinliklere o kadar takılmayacaksınız. Gideceksiniz, evde annenizin, babanın ya da zaten hali hazırda olan iş arkadaşlarımızla mesai ile devam edeceksiniz. Galiba mayın etkisi var diye düşünüyorum.

Tabii ki her şey çok etkiliyor hocam. Ve çok hassas oluyorlar genelde. Yani ne kadar engel durumu fazla ise gerçekten o derecede hassas oluyorlar. Bilmiyorum yani biz de zaten bunu aşmayı çok istiyoruz. Bir taraftan da hocam birey kendisi evden çıkmaya karar verse bile de evden çıktıktan sonra birkaç problemle karşılaşınca bir dahaki sefere çıkma ihtimali düşüyor.

Bir öğrencimiz vardı şey demişti: Markete gittim, annemler de niye sen tek başına saldılar. Yani senin tek başına saldılar dediğiniz kişi üniversite. Hadi birkaç yıl öncesi olsun. Yani 5 yaşında 10 yaşında çocuk değil sonuçta. 15'inde 12'sinde, 13'ünde bir genç kız. Yani öyle niye sen tek başına saldılar şeysi yok. Ama bunu 30 yaşındaki insana da söylüyorlar. Niye seni tek başına sandılar diye. Keşke şu şeyi belki duymuşsunuzdur ben çok fazla duyuyorum ve beni çok irrite ediyor: Anneler dua ediyorlar işte inşallah oğlumdan önce ben... Oğlum benden önce ölür, kızım benden önce ölür filan diyorlar engelli bireyler için. Keşke böyle bir dünyada yaşamak zorunda kalmasalar. Yani anne baba da bazen engelliyor ya da toplum da bazen engelliyor. Ve böylece dil eklemek, yani onun birey olduğunu kendi başına bir şeyler yapabileceğini kabul etmiyorsunuz. Kendinize bağlı yapıyorsunuz, ondan sonra da umarım işte ben gidersem kim bakacak

Yani evet. Bilmiyorum. Biz de aslında biraz proje döneminde yani yaşamadan gerçekten anlaşılmıyor. Elimizden geldiğince böyle anlamaya çalışıyoruz. İnsanlarla tanıştıkça anladım. Tanıştıkça anlıyoruz. Yani yine tam anlayamıyoruz, ama bilmiyorum. Daha çok dikkat etmeye başladık en azından. Mesela dün bir görüşmemizde şey dediler sen bir yere giderken tuvalet banyo var mı diye sormuyoruz. Şimdi bizim erişimimizi sağlayacak işte atıyorum engelli tuvaleti var mı diye kimse bizi düşünmüyor. Bunu sormamamız lazım gerekiyor gibi şeylerle karşılaşınca biz artık çok daha duyarlı bakmaya başladık etrafa.

Şimdi söyleyeyim bak. Bırak olmasını, birçok yerde engelli tuvaletleri kilitlidir. Gidip kullanmaya çalıştığında ya da depo olarak kullanılıyor ya kilitli işte mesela ne bileyim bir süpermarkette, süpermarket değil de avm'lerde filan gitmeye çalışın orası kilitli istesenez de ulaşamıyorsunuz filan şeklinde.

Şeyi soracaktım hocam size: Herhangi bir atölye çalışmasını katıldınız mı? Ya da ders verme gibi...

Ders vermedim yani hani normal ders veriyorum tabii ama benim verdiğim dersler şeylerde normal sınıfta. Atölyedir vesairedir ders vermiyorum. Bir tek tiyatrodayım kısmet sayılırsa atölye orası var. Orada da dediğim gibi işte sahneye inip çıkmak birazcık zor oluyor ama bir şekilde yapıyorum idare ediyorum.

Peki, atölye yani tiyatro atölyesinin olduğu yani zeminleri mesela nasıl bizim okulun kaygan mı yoksa yeteri derecede bastığınız zaman kaymayacak biçimde mi? Ya da kapılar, pencereler yani problemi olan keskin köşeler gibi.

Güzel sorular... Çok dikkat etmedim doğrusu söylemek gerekirse. Beni yapan rahatsız edecek bir şey olmadığı için. Küçük bir rampamız olduğunu biliyorum. Hani rampayı da kullanıp öyle de gelinebileceğini biliyorum. Ama tekerlekli sandalyeyi mesela koyup da bir yerde izleyici olarak katılacak olursanız yer yok sanki. Sanki şeye de yer yok, çünkü hep çıkmak için de sadece basamaklar var diye onu düşündüm. Biraz kaygan ama normal herhangi bir yüzey kadar. Ekstra bir şey yok. Buradaki AVM'deki ile çok daha küçük, ama benzer bir şekilde. Bilemedim yani öyle çok yok sanki.

Teşekkür ederiz.

Katılımcı-4

Şimdi açtım ben ses kayıt cihazımızı. Ses kayıt cihazı açıkken bir isim soy ismi tekrar alabilir miyim?

XXX

Doğum tarihiniz nedir?

10.10.1995.

Erişilebilirlik ile ilgili kısıtlanma durumunuzu, yani sağlıkla ilgili olan kısmı açıklayabilir misiniz, tanımlayabilir misiniz?

Skolyoz hastasıyım. Omurgada eğriliğim var. Bir ameliyat geçirdim. Şu anda pilatinler var zaten.

Hangi bölümde görev yapıyorsunuz şu an?

Özel eğitim öğretmeniym.

Bu bölümü tercih etmeden önce çevrenizden herhangi bir ön yargı ile karşılaşmış mıydınız?

Aslında şöyle hani, özel eğitim öğretmeni deyince çok fazla bilinen bir bölüm değil. Yeni yeni tanınmaya başlandı. Sanki çocuklara tamamen bir bakıcılık yapacaktım gibi bize çok bakıldı. Bunu çevremde de duydum. Yani işte çocuklar nasıl tuvalet gidecek, altlarını nasıl temizleyeceksin? Tabii ben bu algıyı bölümü okuduktan sonra anladım. Bu aslında, çocukları direkt öz bakım becerileri değil de öğretim gerçekleştirebileceğimi bölüm okurken öğrendim.

Peki, şu anda çalışırken hala birimin içerisinde ya da çevrenden sana karşı bir ön yargı olduğunu düşünüyor musun?

Ya algıları yıktığımı düşünüyorum. Çünkü aslında şöyle, hani toplumdaki algı çok böyle ne düşünceler var, kemik düşünceler dediğimiz düşünceler var. İllaki bazılarında vardır. Onu tamamen yıktım dersem doğru söylememiş olurum. Ama bu en yakın çevremden, ailem olsun, arkadaş çevrem olsun onları az da olsa törpülediğimi düşünüyorum.

Peki, böyle hani yanlış hatırlamıyorsam sizin sınıf ikinci kattaydı. Böyle erişim konusunda, çalıştığınız birime fiziksel erişimde problem yaşıyor musun?

Ya fiziksel olarak aslında yaşıyorum. Çünkü ben skolyoz hastası olduğum için bu benim solunumumu da etkiliyor. Yani bende fazla ağır koah da var. Bir merdiven çıkarken, inip çıkmakta çok zorlanıyorum. Yani bazen atıyorum acil sınıfa koşmam gerekiyor. Bir öğrenci düşmüştür ya da bir şey, bir kavga vardır sınıfta. Onu koştuğum esnada böylelikle nefes nefese kaldığım zamanlar oluyor. Yani atıyorum ikinci katta olması bir sorun değil de okulda bir asansör olması bunun için bir çözüm olabilir.

Peki, böyle iç mekânda sınıfın içerisinde filan fiziksel erişim ve kullanımla ilgili problem yaşıyor musun?

Yani aslında bizim sınıfımız çok geniş, çok ferah. O konuda çok sıkıntı yaşamıyorum. Ama benim genel olarak anlattım. Okuldaki fiziki şartlar çok da uygun değil. Hani dolaplar daha yüksek, biraz daha yüksek olabilirdi. Çünkü sürekli dolapları eğilip kalmakta zorlanıyoruz. Yani onun dışında sınıf temizliği sık sık yapılmalı. Çünkü çocuklar koştuğu için çok çabuk tozlanabiliyor. Biz öğretmenler bunu sağlasak da bazen yetmediğiniz durumlar oluyor.

Mesela XXX şeyden bahsetmişti: Masaların köşeleri fazla sivri ya... Oraya galiba bir çocuk kafasını çarpmış düşüp.

Evet evet doğru. O var yani aslında sorular şu an çok var da. Böyle direkt sorunca çok böyle aklıma gelmiyor. Camların, pencereler var. Pencerelemin kenarları da çok dik. Onların mesela kapakları ben böyle yumuşak şeyler oluyor; onları kaplayabilirler. Duvarlarımız mesela sınıf duvarları özel öğrenciler sınıfı olmasına rağmen fayansla kaplamalı. Oraya da yumuşak böyle kumaşlar oluyor. Çocuklara zarar vermeyecek şekilde zarar görmeyeceği şekilde. Kaplanabilir aslında.

Galiba bir yere sizin şey fayansları patlamış, öyle bir şey olmuş. Çocukların ayağı takılıyormuş.

Evet evet. Doğru bir ara hatta biz sınıfta ders işliyorduk. Birden bir gürültü ile sarsıldık. Deprem sandık. Hatta XXX ile beraber tüm çocukları dışarı çıkardık. Baktık kimse çıkmıyor sınıftan. Biz idarecimizle konuştuk. İçeri geldiğimizde aslında o patlayan sesin kaynağının fayanslar olduğunu gördük. Yani belki zemini farklı bir şekilde tasarlanabilirdi. Fayans değil de parke olabilirdi. Çünkü buranın iklimi de belli. Kışın çok soğuk geçiyor.

Sizin sonuçta böyle fiziksel konuda problem yaşayan öğrenci var mı? Zihinsel dışında ya da zihinsel ile birlikte aynı zamanda bedensel bir problemi olan çocuk filan?

Obezite bir öğrencimiz var. Aynı zamanda görme problemi var. İkisi aynı anda olunca çocuğun her hareket alanı kısıtlı olabiliyor. Yani sürekli hani onun için sürekli bir ortam hazırlıyoruz. Yürüdüğünde çarpmayacak şekilde. Ya da rahat kalkabileceği sırayı tasarlıyoruz. Ya çocuğu hep öne alıyoruz ya da çocuğun rahat çıkabileceği bir yer yaptık, yapıyoruz. Yani bu nasıl değişik tasarlanabilir? Işıklandırma sistemi belki değiştirilebilir. Daha aydınlık hale getirilebilir ya da öğrenciye özel sıra yapılabilir.

Mesela öyle öğrenciler için ayırt edici renkler kullanılıyor. Atıyorum işte kırmızı bir şeyi temsil ediyor. Atıyorum sırayı kırmızı temsil ediyor. Yeşil yürüyüş yolunu

temsil ediyor filan, ama ben sınıfta öyle önlemler olduğunu düşünmüyorum. Doğru mudur?

Yok. Aslında biz öğrenciler için hani her öğrenci kendi sırasını tanıması için etiketler yaptık. İşte adının olduğu. Soy adı zaten... Zaten çoğu öğrencimiz okuma yazması bile yok. Okuma yazmayı bilmeyen öğrenci için de atıyorum renklendirme hani onun bileceği şekilde renklendirme yaptık. Yani yeterli olmuyor. Okul şartları da çok kısıtlı. Biz de çok bir şeyler yapamıyoruz. Hani bizim de imkanlarımızın sınırlı olduğu için sadece bunları yaptık. Yani etiketleme yapmıştık. Öğrencinin adını, masası ve sırasını aynı etiket olacak şekilde isim ve soy ismini yazmıştık.

Peki, böyle hani siz okulda öğrenciye bir şeyler tasarlattırıyorsunuz ya resim yaptırıyorsunuz, el işi yaptırıyorsunuz. Bunları yaptırırken ben atıyorum öğrenci materyale kolay erişebiliyor mu? Ya da işte eğilip kalkma problemi oluyor mu böyle aklına gelen herhangi bir sıkıntı var mı?

Ya aslında şöyle. Materyal erişiminde sıkıntı yaşıyoruz. Çünkü devlet bunu sağlamadığı için biz kendi cebimizden ödüyoruz ya da velilere aldırıyoruz. Velilerin de durumları ortada. Yani çok böyle ahım şahım bir durumları olmadığı için hepsi orta halli gibiler. Atıyorum en basitinden kuru kalemleri bittiğinde, bir daha alabilecek güçleri olmuyor. Biz de bunu karşılıyoruz kendi cebimizden. Ama hani her öğrenci için de yapamıyoruz bunu. Yani belli bir sınırdan biz de kendimiz karşılayabiliyoruz. Bu anlamda yani aslında biraz Milli Eğitim'in devreye girmesi gerekiyor. Ya da RKM var: Rehberlik Karşılama Merkezi. Böyle çalışmalar yapılabilir yani materyal bittiğinde bulunabilir. Ha şöyle bir şey var sene başında bir defaya mahsus materyal desteğinde bulunuyorlar direkt nakit olarak. O da yeterli olmuyor. Yani verdikleri atıyorum 1300. 1300 bir yıl boyunca yetersiz kalıyor. Yani fiyatlar da zaten belli ortada.

Kâğıda bile yetmez ki.

Evet evet. Onun dışında ben şunu ekleyebilirim: Hani fiziksel kısıtlama olarak öğrencimi var mesela bizim okulumuzda klozet yok ve bizim oturamayan bir öğrencimiz var. Hani kilosundan kaynaklı. Onda çok sorun yaşıyoruz. Çocuğu kendi öğretmenler tuvaletine götürüyoruz. Çocuğu orada tamamen soyup çocuğun tuvaletini gerçekleştirmesini bekliyoruz yani. Hem bu çocuğun istismarı hem de psikolojisi açısından çok kötü.

Tabii ki.

En basitinden Milli Eğitim bir klozet yapsa, ona özel bir tuvalet oluştursa, anahtarı da bizde olsa hiçbir sıkıntı olmayacak.

Yani okul içerisinde herhangi engelli tuvaleti yok mu?

Yok.

Hiç mi yok?

Yok yok. Maalesef yok. Büyük, en büyük problemlerden biri zaten asansörün olmaması bir de engelli tuvaleti. Yani aslında okul iki katlı. Hani asansör belki yani bu bölümü ya da özel çocukları bilmeyenler için çok abes gelebilir. Ama işin içinde olan insanlar için ok farklı. Yani çocuk belki bir basamak bile atamıyordur. Rampa sistemi var dışarıda ama içeride merdiven sistemi var öyle de değişik yani.

Okulun içine girebiliyor, ama okulun içinde istediği mekana gidemiyor öğrenci.

Aynen öyle. Okul dışında çünkü rampamız var yani.

Bahçede filan böyle sizin çocuklar için problem yaratan koşullar var mı?

Ya şöyle aslında bizim bahçede hani sadece özel çocuklar değil normal çocuklar için de bahçemiz var. Bahçemizi kullanamıyoruz. Yani işte çocukların çimenlere gitmesi yasak, ama aslında o çimenler çocuklar için yapılmış oturma alanımız hiç yok. Yani tenefüste olduğunda çocukların oturup dinlenebileceği bir alanınız yok. Yine bahçe kısmı var, ama bahçe kısmı yasak olduğu için biz hiçbir eğitimde kullanamıyoruz. Onun dışında kışın... Kışı düşünüyorum. Bu sarkıtlar oluyor ya şeyde, buzullar tavanda. Ona yönelik bir çözüm yok. Tek çözüm işte çocuklar o sarkıtların altında yürümesin. Ekstra bir çözümümüz yok yani.

Güvenlik sıkıntısı oluşturuyor o da.

Evet. Zaten Milli Eğitimimiz tasarruf tedbirati altında iki yıldır güvenlik sistemimizde de yok yani. Önceden güvenlikçiler vardı. Şu an o da yok.

Peki, böyle sınıfın içindeyken filan diyelim ki çocuğun boyaya ihtiyacı var. Çocuk kendisi boyaya kalkıp alabiliyor mu yoksa siz mi vermek durumunda kalıyorsunuz?

Ya aslında öğrencinin düzeyine göre farklı. Mesela hafif düzeyde öğrencimiz var. Öğrencilere ekstra bir yetersizliği olmadığı için kendisi kalkıp alabiliyor. Ama misal demiştim az gören öğrencim, gidip kendisi alamıyor. Yani bizim için hani bazen sınıf içerisinde ekstra iş oluyor. Onunla beraber gidip almak. O esnada çünkü başka bir öğrenci ile ilgileniyorsun.

Peki, böyle dolaplar...

Bu da aslında şeyden kaynaklanıyor: Özel eğitim sınıf mevcudunun fazlalığından kaynaklanıyor. Atıyorum 10 kontenjan değil de sen bir 5 kontenjan yapsan biraz daha verimli olur.

Ama bölgede bir tane özel eğitim açıyorlar muhtemelen. Ona da bütün öğrencileri oraya gönderiyordur onlar.

Aynen öyle. Zaten onda da problem yaşıyoruz yani. Sınıfa uygun olmayan bir sürü öğrenci geliyor. Yani hafif diye geçiyor ama şu an ağır öğrenci var sınıfta, otizmi öğrenci var sınıfta.

Düzeyleri de farklı olduğu için hafif düzeyde olan çocuğun gerileme ihtimali de vardır belki.

Evet, çünkü öğrenciler birbirinden etkilenir ve bizim öğrenciler eşittir taklit yani. Birbirlerini taklit ederek öğreniyorlar. Hem olumlu davranışı hem olumsuz davranışı.

Peki ya fiziksel erişim konusuna gelecek olursam hani böyle. XXX şeyden de bahsetmişti: Dolap boylarına bazen erişirken sandalye kullanmak zorunda kalıyoruz demişti.

Evet, doğru doğru. Çünkü dolaplarımız yüksek. Yani benim kendi boyum çok yetmiyor. XXX biraz daha uzun, biraz daha avantajlı. Bazen hani onun olmadığı günler oluyor. Çarşamba günü kendisi kurulda olduğu için. Ben mesela sandalyesiz çıkamam bu imkânsız. Bu da ekstra sınıf içinde kontrolün kaybedilmesine neden oluyor. Yani basit işler ama aslında o kadar büyük ki. Sandalyeyi al, dolabın önüne bırak. Hadi boyalar al, tekrar sandalyeyi bırak derken o esnada çocukların sınıf hakimiyeti elden çıkabiliyor yani.

Hem çocuklar için problem hem de senin için problem. Sen de böyle bel ağrısı çekiyorsun, sandalyeyi taşıyorsun. Uzanıyorsun tepeye filan.

Evet evet kesinlikle. Yani dolaplar hani temizliği filan da sıkıntılı olduğunda hani bu atları temizlemek için görevlilerimiz var ama bizi yine kendimiz de yapmaya çalıştığımızda zorlandığımız durumlar oluyor. Ya da en basitinden tahtalarımız çok yüksek. Ben mesela tahtanın en uç kısmına yetişemiyorum. Tahtalar büyük olduğu için ben yetişmekte zorlanıyorum. Genelde alt kısma yazıyorum. Bu ekstra bir sorun oluyor.

Ders içinde fiziksel erişimde başka aklına gelen herhangi bir şey var mı?

Vallahi düşünüyorum. Şu an aklıma gelmiyor. Belki konuştukça gelir. Bilemedim şu an.

Peki, böyle hani herkesin erişimine açık hem özel çocukların erişimine açık hem bedensel engeli bulunan, hamile, yaşlı ya da hani herhangi bir bedensel engeli bulunmayan ama yine de hani çevresi tarafından ön yargıyla karşılanan insanların, yani herkesin birlikte bir tasarım stüdyosunda ya da bir sınıfta birlikte çalışması için sence ne gerekli? İçinde bu olsa herkes kullanabilir ya da böyle böyle şeyler olsa herkes oraya erişebilir diyebileceğim bir şey var mı senin?

Öncelikle aslında sınıfın büyük bir alan olması gerek. Yani okulda bir sınıf olarak değil de bir bölüm şeklinde. Okul öncesi gibi bir şekilde olmalı. Atıyorum özel eğitim sınıfları bölümlü odadan oluşmalı. En büyük sorunumuz bu ve o bölümün içinde bir ayrı kullanabileceğiniz tuvalet olmalı, mutfak olmalı ve bu öğrencilere göre düzenlenmeli. Materyalinden tuvaletine kadar. Tuvaletleri küçük olmalı, sandalyeleri küçük olmalı. Lavaboları, aynaları biraz daha aşağıda olmalı. Çünkü öğrenci yetişebilsin. Pencerelerin bu uç kısımları işte koruma ile kaplanmalı. Yani bunlar olduğunda bunlar genel olarak düşünüyorlar. Bunları için öğrencilere uyarladığımızda bu mümkündür aslında. Yani tamamen imkânsız olan bir şey değil. Şartlar, şartlar uygun hale getirilebilir. Yani yaşam alan olmalı aslında özel eğitim açısından baktığımızda. Çünkü tek bir sınıfta insan bazen çocukların yemek becerisini de kazandırmamız gerekiyor. Mutfağımız olmadığı için kullanamıyoruz, hiçbir şey yapamıyoruz. Ya da atıyorum elektrik süpürGESİNİ atacağız halı olmadığı için elektrik süpürGESİNİ atamıyoruz. Yani halımız vardı önceden. Ama temiz kullanılmadığı için biz kaldırmak zorunda kaldık.

Anladım. Böyle hani mutfak dedik ya. Okulun içinde böyle çay ocağı gibi bir şey vardır değil mi? Onların kullandığı.

Evet. Çay ocağı var ama. Çay ocağı şimdi atıyorum biz öğretmenler olmadan öğrencilerin kullanması çok sıkıntılı. Bir kere çay ocağı çok büyük ve hani yüksek aynı şekilde. Öğrenci rahatlıkla gidip kendisi doldurabilecek bir düzeyde olmadığı için kendini yakar. Biz de bunu hani öğrenciyi tek başına bırakamıyoruz. Yani amacımız aslında öğrencinin bağımsız yaşamasını sağlamak, ama bu amacı gerçekleştiremiyoruz. Çünkü çay ocağının tezgâh kısmı çok sıkıntılı. Yüksek, öğrencinin sandalye kullanması gerekiyor. Sandalye kullanması durumunda dengesini kaybedip kendini yakabilir.

Peki, siz böyle ocağı filan kullanırken bir sıkıntı çekiyor musunuz? Ocağa erişim konusunda.

Ben kendim çekiyorum. Çok uzun boylu olmadığım için de güç problemim var. Çaydanlığı alırken çok zorlanıyorum yukarıdan. Hatta bazen arkadaşlarla söylüyoruz "sen bana doldur"... ya da artık orada kim varsa ondan rica ediyorum. Yüksek yani bayağı yani çaydanlık. Boyumu aşıyor genelde demlik de dolu oluyor içi. Onu indirip doldurması, geriye bırakmak bana ekstra zahmet oluyor ve genelde iki elimi kullanıyorum zorlandığım için.

Anladım. Peki, XXX senin aklına gelen eklemek istediğin bir şey var mı?

Yani aslında hiç bu şartları hep birlikte, hani özel eğitim bir iş birliği olduğu için, hep birlikte bir şeyler düzeltilebilir. Fiziksel alan düzeltilebilir yani. Zaten yönetmelikte de var. Özel eğitim sınıfının altta zemin katta olması gerekiyor. Bunun için aslında çok basit. Bir alt kattaki sınıfı boşaltacaksın; öğrenciye uygun düzenleyeceksin, duvarlarla kaplayacaksın, masaları oval olacak, ortaya yuvarlak bir masa olacak yani aslında basit şeyler. Ama biz biraz zorlaştırıyoruz. Bunu hep birlikte, herkes bir şey katarak yapabilir diye düşünüyorum. Hadi yine diyelim şartlar el vermedi. İkinci katta ise özel eğitim sınıfı, fiziksel engelli bir öğrenciyi bizim mesela atıyorum bizim okula göndermemeleri gerekiyor. Okulda yaşam alanları biraz daha genişletilmeli. Atıyorum bahçe kullanılmalı. Bunları yaparken öğrenciye uygun düzenlenmeli. Yüksek olan pota varsa özel öğretim öğrencileri için kısa bir pota oluşturulabilir. Ya da file aynı şekilde. Aslında yani bunları söyleyebilirim.

Öğrencinin oyun alanı da yok aslında çok fazla sınıf dışında.

Evet evet. Hani pota var, filemiz var, ama bizim öğrencilere çok uygun değil. Atıyorum öğrencinin gücü yetmiyor böyle yüksek topa vurmaya. O da motivasyon düşüklüğüne sebep oluyor. Yani buna iyileştirilebilir. Hani çok böyle büyük şeyler değil aslında.

Özel eğitim sınıf ortamının diğer sınıflardan farkı var mı ya da varsa ne o farkı?

İklim olarak mı fiziksel olarak mı?

Fiziksel olarak. Yani masası, sırası, bilmem nesi farklı mı diğer sınıflardan yoksa aynı mı?

Yok yok. Sıra, masa aynı. Yani her kişi bir sırada oturabilecek şekilde masalar dizayn edilmiş. Sadece etkinlik masamız var -yuvarlak bir masa- onu kullanıyoruz ortak. O diğer sınıflarda yok. Onun dışında geri kalan her şeyi aynı. Yani dolabından tut panosuna kadar bir değişiklik yok.

Bir özel eğitim sınıfı içerisinde muhtemelen bu sınıflar sıralar filan öğrencinin boyuna göre. Siz böyle hani öğrenciye eğilip yardım etmek filan zorunda kalıyor musunuz?

Ya şöyle dediğim gibi sıralarımız masalarımız diğer sınıflardakilerden hiçbir farkı yok yani. Eğilip tabii biz bireysel bir miktar çalıştığımız için öğrenci ile birebir çalışıyoruz. Yani işimiz bir kendi sandalyemizi kullandığımızda öğrenciye biraz eğilmek zorunda kalıyoruz. Bu da sırttaki ağırlara neden oluyor. Onların seviyesine getirdiğimizde de bu sefer çok çalışma imkânı olmuyor. Genelde şey yapıyoruz hani birebir çalıştığımız öğrenciyi etkinlik masasına alıp öyle çalışıyoruz. Bu da biraz zaman sıkıntısına sebep oluyor. Çünkü öğrenciyi motive edip başka yere almak biraz dert oluyor yani bizim için.

Çünkü öğrencinin hemen dikkati dağılıyor. Ya da işte diğer öğrenciler "neden hani orada çalışıyor? ben burada çalışıyorum" gibi sorulara maruz kalıyorsun.

Anladım. Benim soracağım sorular bu kadardı. Çok teşekkür ederim.

Rica ederim. Ben teşekkür ederim.

Senin ekstradan söylemek istediğin bir şey varsa?

Vallahi dediğim gibi iyileştirilebilecek bir sürü şartlar var. Umarım daha güzel sınıflar oluşturulur.

İnşallah.

Çok teşekkür ederim. Sana da başarılar diliyorum.

Çok teşekkür ederim, çok sağ ol.

Katılımcı-5

Ses Kaydı açırken isim soy ismi tekrar alabilir miyim?

XXX

Doğum Tarihiniz?

1991

Ay gün olarak?

24 Temmuz

Erişilebilirlik ile kısıtlanma, engel durumunuz nedir?

Ben çocukken yüksek ateş geçirmişim, sağ taraf komple Sol tarafım ise yüzde 60 yok ... yüksek ... mesela böyle (ellerini gösteriyor)

Şu an hangi bölümde görev alıyorsunuz?

Muğla Büyükşehir Belediyesi 100 Yaş bakım evi

Bu bölümü tercih etmeden önce herhangi bir önyargıyla karşılaştınız mı?

Hayır

Şu an çalıştığınız birimde size karşı ön yargı olduğunu düşünüyor musunuz?

Hayır

Bu bölgeye, çalıştığınız birime fiziksel erişimde bir problem yaşıyor musunuz?

Hayır

Veya gelip giderken falan?

Biraz, özellikle kışın

Yollardan dolayı mı?

Yağmur, kar onun gibi

Yollar kayganlaşıyor vs.

Peki birimin içerisinde bir problem var mı?

Bir üst kata çıkmakta

Merdivenden dolayı mı?

Evet, başka bir engelim yok

İç mekanlarda, burada ya da kullandığınız herhangi bir kamusal iç mekânda problem yaşıyor musunuz?

Hayır

Hani burada yaşlılarla falan birlikte de çalışıyorsunuz, onlara atölyeler yapıyorsunuz vs. başka yerlere gittiğiniz de oluyor mu sadece bu mekân içerisinde mi oluyor?

Oluyor, Türkan Saylana gitmiştik

Oralara birileri götürürken veya çalışma yaparken bir problem yaşadınız mı?

Hayır

Fiziksel erişimle ilgili, gidiş gelişte ya da gittiğiniz mekânın içerisinde falan?

Gidiş geliş mesela yol yarım saatse ben 45-40 dakikada yetişmiş oluyorum bir o var ama onun dışında sorun yok

Peki size göre hani herkes için bir mekân oluşturulması gerekirse herkesin erişimine açık bir mekânda siz nelerin olmasını gerekli görüyorsunuz? Özellikle çalıştığınız mekân ile ilgili? Şu olsaydı daha iyi olurdu dediğiniz bir şey var mı?

Burası için mi yoksa farklı bir yer olarak mı?

Yani her yer için burası olmak üzere bundan sonra diğer örnekleri verebilirsiniz aklınıza gelenlerden

Burası için burada bir asansör olması lazım

Evet şart

Ama eski bina olduğu için izin yok

Aaa başka bu kapı eşikleri var ya onlar problem yaratıyor

Başka böyle aklınıza gelen bir şey var mı gözlemlediğiniz herhangi ufak bir şey de olabilir?

Sadece sizin için değil hani başka kullanan insanlarda olduğu için gözüme bu çarptı ya da insanlara bu engel oluyor dediğiniz bir şey?

Çok yok da hmm yok yani öyle

Peki şehrin içerisinde kullandığınız mekanlar vardır atıyorum kafeye gidiyorsunuzdur ya da belediyeye bir işiniz düşüyordur oraya gidiyorsunuzdur o alanlarda eksiklik görüyor musunuz? Bu olsaydı dediğiniz?

Evet oluyor. İlk olarak asansör 2 olarak kapı açma bazı kapılar güç istiyor onlar engel oluyor bide ismimi okuma benim için çok engel oluyor merdiven

Rampa olsa daha iyi olur, onun dışında mesela kaygan zemin oluyor olur olmaz yerlerde

Aynen öyle ister istemez kayıyorsun...

Tuvaletlerde falan sorun yaşıyor musunuz?

Benim için sorun olmuyor.

Onlarda da bazen kapı problem oluyor

Oluyor evet güç yapmak lazım

Peki pencerelerde falan herhangi bir problem var mı? Ya da iste masanıza otururken herhangi bir sıkıntı yaşıyor musunuz?

.... (sürgü demiş olabilir) Kapalıysa benim için gayet iyi yoksa şunun gibi oldu mu (pencere açık durumdaydı) masala masa dibimde engel oluyor geçerken falan yolu kapatıyor çünkü

Mutfak var mı burada?

Var

Mutfakta falan ya da kendi evinizde herhangi bir problem yaşıyor musunuz? Örneğin tezgâh boyutu gibi.

Benim için engel değil

Ama tekerlekli sandalye ile gelen arkadaşlar oluyor, tezgâh boyuna erişemiyorlar

Aynen evet bir yardım olması lazım aaa tekerlekli sandalye arkadaş geldi mi bu (Eşiği gösteriyor)

Üst kata da çıkamıyorlar

Aynen

Sizin eklemek istediğiniz herhangi bir şey, belirtmek istediğiniz bir şey var mı?

Benim için yollar biliyorsunuz yol ... bazısı yüksek çıkamıyorsunuz düşüyorsunuz. Benim için yol önemli

Bir anda yükselip bir anda alçalıyor

Aynen, bir de ben ayağımı sağ ayağımı sürünerek yürüyorum ayağım kalkmıyor onun için yollar problem yaratıyor benim için

Başka belirtmek istediğiniz bir şey var mı?

Şu an, yok

Tamamdır çok teşekkür ederiz sağ olun vaktinizi ayırdınız çok teşekkürler

İnşallah yararlı olur

Katılımcı-6

Ben de iyiyim çok teşekkür ederim sağ olun. Müsaitsiniz değil mi? Biz sizinle proje için...

Evet evet müsaitim.

Tamamdır. Proje hakkında bilgi vereyim mi, yoksa uygunsanız hemen sorulara da geçebilirim? 10 soruluk...

Evet, bilgi ver.

Tamam evet vereyim. Biz şimdi mimarlık öğrencileriyiz. Muğla Sıtkı Koçman'da okuyoruz. Ben ve arkadaşım İzem. Benim ismim de Duygu. Su anda TÜBİTAK'a bir proje yapıyoruz. Proje konumuz da atölyelerde evrensel tasarım, erişilebilirlik adına... İşte "hiç kimsenin, her vatandaşın kısıtlanmadan bir atölyede nasıl çalışma yapabilir, nasıl eğitim görebilir?" üzerine bir çalışma yürütüyoruz şu an.

Evet evet.

Bunun için de projenin ilk aşaması olarak işte herhangi bir bedensel engeli bulunan 10 kişi ile 10 soruluk bir soru cevap bölümümüz var. Size sorular yönelteceğiz. Sizin verdiğiniz cevaplara göre de siz ve diğer 10 kişi ile birlikte - içinde eğitimciler de bulunuyor, sizin gibi herhangi bir el işiyle uğraşan, atölyede eğitim görmüş kişiler de var- onların cevaplarına göre de ben...

..... Ben çok istiyorum. Ben tamircilik yapıyorum. Ben engelliyim evet. tamirciliği yapıyorum en çok.

Evet evet biliyorum. XXX bahsetmişti galiba şey yapıyor musunuz? Tamirat falan da yapıyor musunuz?

Evet evet evet.

Bahsetti. Biraz konuştuk siz yokken de. Sizden çok övgüyle bahsetti. Biz de şey yaptık yani...

Çok teşekkür ederim.

Ne demek. Sizin de projemize katkıda bulunmanız bizim için çok önemli yani. Şimdiden çok teşekkür ederiz.

Ben teşekkür ederim. Ne demek. Yardımcı olacağım.

Tamamdır. Çok teşekkür ederiz. Anlattığım gibi şimdi sizi müsaitseniz 10 soruluk 10 tane soru soracağız. Sizin verdiğiniz...

Bir dakikaya

Tabii buyurun.

Dinliyorum.

Tamamdır o zaman başlıyoruz. XXX merhabalar. Soruları ben yönelteceğim size.

Ben İzem.

Merhaba İzem Hanım.

Ses kaydını almamızda bir sorun var mı acaba görüşmeyi?

Yok yok.

Tamamdır. Ses kaydı açıkken isminizi soy isminizi alabilir miyim tekrar?

XXX

Doğum tarihiniz nedir?

Doğum tarihim 1978.

Erişilebilirlik ile ilgili kısıtlanma durumunuz yani engel durumunuz nedir?

Engelim sadece bedensel engelliyim, bedensel.

Bedensel engelinizi birazcık tanımlayabilir misiniz bize?

Ya ayağa kalkamıyorum... Banyomu yardımcısız yapamıyorum. Elbisemi giyemiyorum. Böyle.

Anladım. Siz tamir üzerine çalışıyordunuz değil mi?

.... Ben tamirciliği çok seviyorum.

Elektronik aletler mi mesela?

Evet evet.

Bu alana yönelmeden önce herhangi bir ön yargıyla karşılaştınız mı?

Ya gördüğün gibi ben yapamazsın, gezemezsin yeni olacak diyeyim. Elimden geldiğince yapıyorum.

Peki, şu an bu işle uğraşırken çevrenizde hala bir ön yargı olduğunu düşünüyor musunuz size karşı?

Var var ya direkt var.

Hala var yani?

Aynen aynen var.

Peki, evde mi yapıyorsunuz tamirat işlerinizi?

Evet evde yapıyorum.

Anladım beni tamirat işleri için başka bir yere gitmeniz gerekiyor mu bazen?

Hayır hayır. Elektrik getirdi, ... getirdi...

Peki, evde çalıştığınız ortamda hani fiziksel erişim konusunda bir problem yaşıyor musunuz?

Anlamadım ne gibi?

Yani mesela takım çantasını taşıırken böyle bir problem yaşıyorum ya da ulaşım için bir yerden bir yere gitmem gerektiği zaman şöyle bir problem yaşıyorum diyebileceğiniz bir sıkıntı var mı?

Ben Muğla'ya gidiyorum. Gittiğim zaman oluyor sanki Muğla'ya gidersem

Ne gibi sıkıntılar oluyor mesela?

.....

Uzak olduğu için.

Evet evet.

Anladım. Peki, iç mekânda mesela çalıştığınız ortamda herhangi bir problem yaşıyor musunuz? Oturup kalkarken işte masada yapıyorsunuzdur herhalde tamir işlerine atıyorum.

Evet. Masada yapıyorum. Yerde de yapıyorum. Ama yerde yaptıysam yapamıyorum.

.....

Anlayamadım son söylediğinizi. Tekrar edebilir misiniz?

Var gibi. Öyle diyorum yerde yapamıyorum.

Anladım. Peki tekerlekli sandalye kullanıyor musunuz XXX?

Tekerlekli arabam var ama akülü.

Peki, tekerlekli sandalye kullanırken işte odalardan geçişlerde herhangi bir problem yaşıyor musunuz? Ya da işte...

Yok yok hayır. Ben tekerlekli araba kullanmıyorum. Yerden emekleyerek gidiyorum.

Anladım. Tamirat işlerini yaparken hani ne bileyim masa boyuyla ilgili bir problem olabilir, sandalye boyu ile ilgili problem olabilir... Öyle sıkıntılarınız var mı?

Var gibi. Lakin başında babama gitmek bekliyor ama giderek koymuş biliyor beni. Allahım başka diye ve.

Yeterli gelmiyor boyu size?

Evet evet.

Peki, daha önce başka bir yerde eğitim filan almış mıydınız? Herhangi bir atölyede bir şey de?

Eğitim almayı çok istedim ama var ve gördüklerimi ben bir gün ki bugün Koop. böyle hoş başka bir bu amacım çok eğitim almak çok istiyorum.

Engelli derneği de hani bazen kurslar filan açıyor onları hiç katıldınız mı?

Çok katılmak istedim dedim ya. Gidip gelemedim ama.

Anladım. Peki size göre hani sizin de erişebileceğiniz böyle daha kolay çalışmalarını sürdürebileceğiniz bir atölye olsaydı neler olması gerekirdi o atölyenin içerisinde? siz neleri gerekli görüyorsunuz?

1, 2 Tabii ki bu iki makine olacak, başka bir şey gidiyor gibi köprü demek. İkinci mektubunu koyuyorum

anladım. bu tamir işlerini kolaylaştırmak adına "ben bunları eksik görüyorum, bu iş beni zorluyor ya da böyle bir mekan olsaydı ben gidip gelirdim, orada tutan bir işimi yapabiliirdim" diyebileceğimiz, bize katkı sağlayabileceğiniz bir şey var mı? Ya ben tamirci değildim. Bunun eğitimini görmek isterdim. Ben bunun eğitimini hiç görmedim. Kafama göre yapıyorum. Ama bunun eğitimini görmek isterdim.

Şu an eğitim göremiyor olmanız sizin için bir sorun. Sizce bu sorun nasıl aşılabilirdi? Hani böyle olsaydı belki de ben eğitim görürdüm diyebileceğiniz hani belediye böyle bir şey yapsaydı atıyorum ya da bir kurum böyle bir şey yapsaydı ben eğitim görebilirdim...

Yapıldığı gibi mi birbirine? Ve bu benim ilgimi kıymetli yıkım mı? ilk kez hepimiz eve gibi bilgi öyle gelmedi. Ben eğitim görmek için bir yere gitmek isterdim.

Yani en büyük problem araç anladığımı kadarıyla.

Evet evet Duygu Hanım. Duygu Hanım değil mi?

Evet evet. Ben de buradayım.

Öğretmenin verdiği bilgi girmek, ay programım var,

Hımm araç gibi gitmiyor. Bulunduğunuz yerde o zaman herhangi bir atölye yani sizin çalışanınızı sağlayacak bir yer yok. Muğla da uzak olduğu için gidemiyorsunuz.

Yok evet.

Anladım. Peki XXX şeyi söyleyeceğim: Yani anladığımız kadarıyla evde çalışma yapıyorsunuz?

Evet evet.

Evde peki yani genelde açık alan mı kullanıyorsunuz yoksa evin içinde mi yapıyorsunuz çalışmalarınızı?

Yapıyor gibi yapıyor sizi anladım.

Evde sizin çalıştığınız ortamda çalışanınızı kolaylaştırmak için mesela neler eklenebilirdi ya da neler lazım size mesela bu olsa daha iyi olurdu dediğiniz bir şey?

Benim evlilikte sadık abi gerekiyor ben gittim benim acilen gidebildim iyi ki geldi ki bekle son söylediğinizi tekrar söyleyebilir misiniz? Güzel bir gün olur. Hadi bakın olmadı hayır hala anlamadınız parça hah

Aletlere erişim de problemlili o zaman?

Aynen aynen doğru.

Peki, mesela diyelim ki herhangi bir parça almak için bir yere gitmeniz gerektiğinde tekerlekli sandalye ile mi gidiyorsunuz? yoksa baston...

Böyle gidiyor. Gülmek yok bizde o da gülüm benim gidemiyor.

Anladım size getiriyorlar. Sizin eklemek istediğiniz başka bir şey var mı? Ne söylemek istersiniz?

Ya ben böyle işini görmek istiyorum.

Anladım. Yani bulunduğunuz ilçede bir eğitim kurumu olsaydı sizin için...

Eğitim kurumu değil de... Eğitim kurumu var da bize göre yok. Yani engelliler diyorum.

Rahat gezelim... Yapıyor ama engellilere göre yapmıyor.

Anladım.

Evet.

Son bir şey daha soracağım da XXX?

Buyur buyur dinliyorum.

Evinizde peki, tuvalet kullanımında falan herhangi bir problem yaşıyor musunuz? Yani tuvalet uygun mu sizin için?

Yok tuvaletim uygun uygun.

Uygun anladım. Genel olarak anladığımız kadarıyla dışarıya da çıkamıyorsunuz.

Genellikle evde vakit geçiriyorsunuz.

Bir ana bakıyor gibi gözü pek gücü yok gibi. Güzel ergin kemik eve gelecek kız başka kız çıkın kaybı camiye kadar gidiveriyorum, hastaneye kadar gidiveriyorum.

Hı anladım. Tamamdır. XXX çok çok teşekkür ederiz vakit ayırdığınız için.

Yok ne demek. Her zaman her zaman. Ne demek yardımcı olurum.

Çok sağ olun, çok teşekkürler. İnşallah her şey gönlünüzce olur. Çok teşekkür ederiz.

İnşallah İnşallah. Bayramınız mübarek olsun.

Sizin de bayramınız mübarek olsun.

... var kalsın yemekler dikerek hadi.

İnşallah İnşallah yüz yüze gelmek nasip olur. Şeyi soracaktım...

Her zaman bekliyorum. Kapım açık.

Çok teşekkürler. Herhangi biri problem olduğu zaman size whatsapp'tan yazabiliriz değil mi?

Tabii yazın.

Tamamdır. Çok teşekkür ederiz, iyi günler, kolay gelsin.

Dikkat edin kendinize.

Siz de dikkat edin. İyi Bayramlar tekrar!

İyi bayramlar şimdiden.

Katılımcı-7

Doğum tarihiniz nedir?

07.17.1998.

Erişilebilirlik ile ilgili kısıtlanma durumumuzu kısaca tanımlayabilir misiniz?

Nasıl yani?

Yani engel durumunuz nedir?

Bedensel engelliyim.

Daha detaya inebilirsek... Az önce konuştuğumuz soru erişilebilirlikle ilgili kısıtlanma durumunuzu kısaca tanımlar mısınız?

Bedensel engelliyim. Tekerlekli sandalye kullanıyorum. Ulaşımlarda sıkıntılıydı. Bir de herhangi bir yere girdiğim zaman ya da kapılarda giriş çıkışlarda sıkıntı yaşıyorum.

Eşikte filan...

Evet eşikte. Mesela, bir insanın sağlam bir insanın kapıyı açtıktan sonra bir merdiven gibi iki basamak var. Ama ben onları geçemiyorum. Sıkıntı orada yani. Ya da bir kapının genişliği.

Şu an için hangi bölümde görev yapıyorsunuz?

Bir bölümde görev yapmıyorum şu anda. Çalışmıyorum, öğrenciydim, okulu bitirdim.

Şu anda Muğla Büyükşehir Belediyesi'nde bedensel engelli olarak okçuluk yapıyorum.

Antalya'da Avrupa'da mix takımda üçüncülüğüm var. Bir senelik daha okçuyum.

Dördüncü soruya geçiyorum. Okçuluğu tercih etmeden önce bir ön yargı ile karşılaştınız mı? Ya da bölüme ilk girdiğinizde?

Ön yargı ile karşılaştım tabii. Şunu söyleyeyim size: Kimse bunu yapabilir gibi bakmadılar. Çünkü olmaz, yapamaz gibisiyle baktı. Bundan önce de yüzme de yapıyordum. Hiç ayaklarımı kımıldatamıyordum bu arada. Yüzme sayesinde kıpıratabildim. Yüzmeye gittiğim zaman da kimse de "yapamaz, edemez, boşver" gibisiyle konuşuyorlardı. Tabii sonra hırs yapınca büyük havuza geçmeyi tercih ettim.

Hani direkt geçemezsin edemezsin gibisine... Geçtim. Sonra da yarışmalara katıldım oradan da. Sonra pandemi çıkınca da iptal oldu. Bizim insanlarımız çok ön yargılı olduğu için her konuda. Yapamazsın edemezsin gibisiyle.

Biz de çok karşılaşıyoruz. Biz de kadın olduğumuz için karşılaşıyoruz. Şu anda çalıştığınız birimde çalıştığınız süre içerisinde okçulukta bir ön yargı karşılaştığınızı düşünüyor musunuz?

Ön yargı ile karşılaştığımı düşünmüyorum ama ayrımcılık yaptıklarını düşünüyorum.

Nasıl?

Nasıl diyeyim ben size? Mesela herhangi bir sağlam bireyler ile engelli bireyleri bir tutuyorlar. Onlar gidebilir siz gidemezsiniz gibisine.

Anladım. Bir sonraki soruya geçiyorum. Çalıştığınız bölümde yani okçulukta fiziksel erişimde sorun yaşıyor musunuz? Varsa bunlar nelerdir?

Sorun yaşamıyorum onda.

Erişim konusunda bir probleminiz yok şu an?

Erişim konusunda hiçbir şekilde sıkıntı yok.

Bu faaliyeti gerçekleştirdiğimiz iç mekanlarda fiziksel erişimi kullanımıyla ilgili bir problem görüyor musunuz? Varsa nelerdir?

Oralarda çok merdiven iniş çıkış olduğu için sürekli bir orada sıkıntımız var.

Asansör?

Yok, asansör var aslında. Ama sürekli bakım yapılması gerekiyor ve yapılmadığı için sürekli bozuluyor ve bizim kullanmamız gerekirken oradaki malzemeler için kullanıp orayı işgal ediyorlar.

Peki mekâna ulaştıktan sonra, hani atıyorum asansörle çıktınız. Daha sonrasında o işi yapacağınız yerde problemle karşılaşıyor musunuz?

Orada herhangi bir problemim yok. Direkt asansör dediğim zaman direkt her şeyimiz orada zaten.

Tamam. Üretim alanınız olan tasarım stüdyolarında, yani sizin için okçuluk atölyesinde, bir sorunla karşılaşıyor musunuz, atölyenin içerisinde?

Hiçbir sıkıntı ile karşılaşmıyorum.

Dokuzuncu soru: Herkes için tasarım stüdyosu için olması gerekli gördüğünüz bileşenler nedir? Yani daha doğrusu sizin kullandığınız atölye ile ilgili şöyle olsa daha iyi olurdu dediğiniz, şöyle olsa daha iyi olurdu dediğiniz, bize herhangi bir öneriniz var mı?

Yani şöyle söyleyeyim: Hani direkt asansöre değil, direkt giriş katında herhangi bir bize göre özel kimsenin yapamadığı giremediği, bize özel bir yer olsaydı daha iyi olurdu.

En azından zemin katta olsa gibi...

Aynen veya şöyle söyleyeyim: Herhangi bir şey yaptığınızda, okçuluk yaptığınız zaman hiçbir şekilde dikkatimizin dağılması lazım ve direkt giriyorlar. Onunüzden geçiyorlar. Tehlikeli olduğu için okçuluk tabii ve sürekli aynı ortamda ve bir sürü insanlarla beraber olduğu için... Şöyle söyleyeyim yine asansöre bindiğim zaman çıkacağım zaman bu sefer de başkaları kullanıyor ve başka malzemelere kullandırıyorlar. O yüzden de sıkıntı oluyor. Direkt düz ayak.

En azından farklı bir asansör daha olabilir.

Evet evet.

Başka sizin belirtmek istediğiniz, eklemek istediğiniz bir şey...

Yok.

Ya da hani ben şunu yaşamıştım insanlar da yaşamasın diye siz bunu yapın dediğiniz bir şey var mı? Yani sadece okçuluk üzerinde de olmayabilir. Daha önce bir atölyeye de katılmışsınız mesela. Onunla alakalı da olabilir.

Evet. XXX Hoca'nın atölyelerine katıldım. Evet bayağı çok katıldım.

O atölyeler ne üzerineydi?

O resim atölyesi üzerineydi. Muğla'ya özel hani şeyler vardır, Muğla bacaları daha meşhur olduğu için. Onlarla beraber resim yapmıştık hoca ile. O da bir proje üzerindeydi Mehmet Hoca ile beraber katılmıştık. Tabii oradan da madalya almıştık, birincilik almıştık Mehmet Hoca ile.

Öyle mi! Ne kadar güzel. Peki, o resim atölyesi zamanında oradaki iç mekânda ya da dış mekânında karşılaştığınız bir zorluk var mıydı erişim üzerinde?

Ya dışta değil içte yine bir sıkıntım vardı. Tabii ki de asansör, ulaşım. Üst kata çıkmada sıkıntım vardı. Mesela okuldayken bile, okul okurken bile asansör yoktu okulumda.

Ne okumuştunuz bu arada?

Bilgisayar-muhasebe okumuştum.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde mi?

Yok. Üniversite okumadım. Lise bitirdim.

Lise bitirdikten sonra...

Evet lise bitti. Tabii orada ulaşım, üst kata çıkart-et gibisinden, arkadaşlarım tarafından çıkartılıp, indiriliyordum. Tabii o da bir insanın zoruna giden bir şey. Düşünsene kendin çıkmak gerekirken ya da bir asansörle çıkmak gerekirken gidip de bir başkasına

muhtaç oluyorsun. Çoğu zaman hocaların zoruyla çıkartıp indiriyorlardı arkadaşlar beni. Çoğu kimse de indirmiyordu ya da kaldırmıyordu.

Peki, atölye içerisinde mesela resim çalışması yaptınız. Masalara oturma düzeninde tekerlekli sandalyeden dolayı yaşadığınız bir zorluk var mı?

Bir masanın boyu yüksek olduğu için ulaşım veya uzantılarda sıkıntı vardı tabii. O da Mehmet Hoca sağ olsun oralarda yardımcı oluyor tabii.

Resim atölyesindeki her mekâna erişebiliyor muydunuz?

Evet.

Orada problem çekmediniz hiç?

Çünkü XXX Hoca bize göre ayarlıyordu zaten orayı.

Peki, resim atölyesinde mesela sizi zorlayan bir güvenlik problemi var mıydı?

Mesela sadece tekerlekli sandalye değil de atıyorum görme engeli olan bir birey de oraya girebilir ya da işte duyma yetisinde bir problem olan birey de girebilir.

Onların yaşadığı sizin gözlemlediğiniz bir problem var mıydı peki?

Onlara göre yoktu. Ama şöyle söyleyeyim. Tabii her bir spor faaliyetlerine göre ya da büyükşehirlerde, özel yerlerde tabii işitme engelli değil de görme engellilerde tabii şeyler var, onlar için yol yapılan yerler var. Onlarda da olsa daha iyi olurdu. Yani tabii onlar yönü bilmediği için, yönle ilgilendikleri için onunla ilgili bir şey olsaydı daha iyi olurdu diye düşünüyorum.

Başka bir şey, eklemek istediğiniz bir şey? Resim atölyesiyle ilgili bir şey eklemek ister misiniz ekstra aklınıza gelen?

Şu anlık yok. Çok kısa oldu değil mi? Beklentiniz gibi olmadı herhalde?

Yok hayır hayır olur mu? Bizim de ilk görüşmemiz de.

Sizin de söylemek istediğiniz varsa söyleyebilirsiniz.

Siz nasılsanız şu an biz de öyleyiz. Daha bugün geldik aslında. İlk görüşmemiz.

Biz de heyecanlıyız o yüzden. Ne söyleyeceğimizi de bilmiyoruz çok fazla.

Merak ettiğiniz bir şey varsa ya da söylemek isteyip de söyleyemediğiniz bir şey varsa da söyleyebilirsiniz sorun değil.

Zaten dediğiniz gibi zorluklarla karşılaşılıyor. Özellikle biz mimarlık okuyoruz.

Yani şantiyeye gitmek durumunda kalıyoruz. Cinsiyetimizden dolayı biz de çok ön yargı ile karşılaşılıyor. Ya zaten bu işi, özellikle bu konuyu tercih etmemizin sebebi ön yargısız bir şekilde yaklaşmak. Bu durum bizi de çok yoran bir durum.

O yüzden çekincemiz hiçbir şey yok yani. Zaten o yüzden engelli değil engellenmiş birey diyoruz.

Evet.

O zaman son olarak ses kaydı açıkken ve isminizi soy isminizi tekrar alayım. Bir de çalışmanın yazılı olarak yayınlanmasına izin veriyor musunuz, vermiyor musunuz onu da alayım?

Adım XXX soyadım XXX. Yayınlanmasına izin veriyorum.

Çok teşekkür ederim.

Ben teşekkür ederim.

Katılımcı-8

Ses kaydı açıkken isminizi ve soy isminizi tekrar alabilir miyiz?

İsmim XXX.

Doğum tarihiniz nedir?

16.6.1952.

Erişilebilirlikle ilgili kullandığınız atölyelere erişirken bir kısıtlanma durumuyla karşılaşıyor musunuz? Ya da herhangi bir şeye karşı mekâna erişirken... Yani giderken.

Mekâna derken?

Herhangi bir yere. 100 Yıl Evi'ne mesela.

100 Evi'ne? 100 Evi için de geçerli değil mi? İşte onu diyorum ben. Yani şimdi durduralım isterseniz. Durduralım.

Sadece 100 Yıl Evi için de değil. Herhangi bir kapıya giderken...

Şu şeyi bir durduralım da. Hımm tüm yaşadığım mekanlar için.

Daha doğrusu tasarımı yaptığınız atölyeler, işte ne bileyim eskiden çalıştığınız okul... Şu an aslında şöyle anlatayım ben size. Şu an sizinle görüşme yapmamızın asıl sebebi hani belirttim ya. Engellenmiş bireyler arasına hem bedensel engelli bulunanlar, hamileler ve işte 60 yaş üstü insanlar da giriyor. Bizim. Aslında şu an merak ettiğimiz, siz bizden daha büyük olduğunuz için siz ne gibi problemler yaşıyorsunuz? O yüzden şu an daha çok uğradığınız atıyorum bir kahvehane olabilir, 100 Yaş Evi olabilir. Eve giderken ya da... Ne gibi kısıtlamalar yaşıyorsunuz? Bunlar bizim için daha önemli. Mesela bizde kendi atıyorum işte bir tane şeyimiz öğretim görevlimiz. Şu anda hamile olduğu için bu gruba giriyor. Engellenmiş, grubuna giriyor. O yüzden şu anki hamile sürecinde yaşadığı kısıtlamaları bize anlatıyor. Bizim de sizden öğrenmek istediğimiz aslında hani işte annemiz babamız da böyle. Yaş ilerledikçe romatizma olur, bel

fıttığı olur. Şu olur bu olur. Bunlar sizde kısıtlanmaya yol açtığı için ne gibi kısıtlanmalarla karşılaşıyorsunuz bu evrelerden sonra? Bunları merak ediyoruz. Yani 100 Yaş Evi'nin zaten biz öyle bir tasarım yapmayacağız. Bizim tamamen bambaşka. Bizim Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'ndeki Mimarlık Fakültesi'ne bir tasarım yapacağımız için Belediye, 100 Yaş Evi ile filan hiçbir alakamız yok yani. Sizin atölyeniz atıyorum evdeki bir atölye de olabilir. Oradaki erişim probleminizi de anlatabilirsiniz. Hani mekânın bir önemi yok aslında. Sizin çalışma alanınızın önemi var bizim için.

Hımm benim çalışma alanım.

Aynen. Yani hani burada da üretim yapıyorsunuz, evde yapıyorsunuz ya da ne bileyim? O önemli. Yani şey gibi algılanmasın bu yüzden daha önce de sordular bize, hani "buraya bir şey yapacaksınız" diye. Burası ile hiçbir alakası yok. Biz sadece burada dediğim gibi yaşlı insanlar daha fazla olduğu için buraya geldik. Mesela XXX'in de engel durumu olduğu için onunla görüştük gibi. Böyle aslında.

Yani anladım. Sorun var tabii muhakkak. Daha iyi olabilir. Ama bu nedir? Tabii diyeceğiz ki yapının çok yönlü yani sorun yaratmayacak şekilde kaldırımların, basamakların olmaması ya da... Yani işi kolay kılmak, daha doğrusu düşme kalkma değil mi?

Siz sadece sizin karşılaştığınız problemler bizim için yeterli. Nasıl olabilirliğini biz sizlerin ve diğer görüşme yaptığımız kişilerin engel durumuna göre biz belirleyeceğiz. Diyeceğiz ki atıyorum insanlar kaldırım yüksekliğinden şikayetçi ya da kapı eşiğinden şikayetçi. Demek ki biz işte bizim yapı tasarlayacağımız yere giderken uygun bir kaldırım yüksekliği yapmamız lazım. Kapı eşiğinin olmaması lazım. Yani çözüm önerilerini bir sunacağımız için sizin yaşadığınız sıkıntıları dile getirmeniz bizim için yeterli. Yani nasıl daha iyi olabilir kısmı önemli değil. Şu an yaşadığımız problemler bizim için önemli aslında. İsterseniz ikinci soruyu atlayabiliriz de yani daha rahat ederseniz ikinci soruyu yok sayabiliriz.

Üçüncü neydi? Onu bir kez daha...

Üçüncü soru: Hangi bölümde okuyorsunuz ya da görev yapıyorsunuz?

Hangi bölümde?

Yani nerede okuduğunuz? sonra Resimden söz ettiniz ya... Resimden söz edeceksiniz orada. Şurada okudum, şurada görev yaptım gibi...Resim öğretmeni olarak.

Evet, o basit.

Hepsi basit. İcinizden geldiği gibi. Anlamadığınızda şu an nasıl konuşuyorsak ses kaydı açıkken böyle konuşacağız yani. Anlamadığınızda bu kısmı anlayamadım deyip biz tekrar açıklayacağız. Nasıl rahat ederseniz. Dediğim gibi bunlar hiçbir şekilde yayınlanmayacağı için. Bizim öğrenmek istediğimiz siz hangi konularda kısıtlanma yaşıyorsunuz? Hangi fiziksel konularda... İç mekânda ve iç mekana erişim yolu üzerinde karşılaştığınız problemler bizim için önemli. Gerisi zaten o bizim işimiz zaten. Resim bölümünü tercih etmeden önce herhangi bir ön yargı ile karşılaşmış mıydınız? Karşılaşmamışsınızdır. Bu daha çok engel durumu olanlar ile alakalı. Bunlara direkt hayır diyerek geçebilirsiniz. Şu anda çalıştığınız ya da bulunduğunuz birimde herhangi bir ön yargı olduğunu düşünüyor musunuz? Bu da muhtemelen hayırdır.

Ön yargı... Yani resme sanata karşı ön yargı.

Hayır. Mesela biz tekerlekli sandalyeli bir bireyle görüştük. O mesela işte herhangi bir bölüme başlamadan önce, okçuluk yapan tekerlekli sandalyeli arkadaşla görüştük. O ön yargı ile karşılaşmış. İşte yapamazsın, edemezsin... Engel durumu olduğu için. Ama sizin öyle bir durumunuz yoksa direkt hayır diyerek geçebilirsiniz. Altıncı soru: Şu an bulunduğunuz, atölyelerin bulunduğu birimlere, resim çizmeye gittiğimiz, işte eviniz olabilir... Buradaki atölyeler olabilir... Erişimde, fiziksel erişimde bir problem yaşıyor musunuz? Yani az önce bahsettiğimiz gibi. Hani ne bileyim "kapı eşiği fazla yüksek ben girerken ayağım takılıyor" gibi bir şey olabilir. 7. Soru: İç mekânda herhangi bir fiziksel erişim veya kullanım ilgili problem yaşıyor musunuz? O da şey işte. Az önce konuştuk ya "masanın boyu fazla yüksek, ben resim çizerken rahat edemiyorum" gibi. Mesela dik durmanız gerekebilir ya da tuval ile çalışmanız gerekebilir. Bu sizin deneyimize bağlı. Karşılaştığımız problemler. 8: Tasarım yaptığınız yani resim yaptığınız stüdyolarda herhangi bir sorunla karşılaşıyor musunuz? Bu genel anlamda sizin yaşadığınız deneyime bağlı olarak "ben böyle bir sorun yaşadım" diyebilirsiniz. 9: Size göre bir resim atölyesi nasıl olmalı? "Ben bunlar bunlar olsun isterdim" diyebilirsiniz. 10 soru da belirtmek ya da eklemek istediğiniz bir şey var mı sorusu.

Evet. Tabii o atölye için bir şeyler söylenebilir. Aslında evet... Atölyeler aydınlık olmadığı değil mi, rahat yani sorunsuz bir ortam olmalı ki rahat kendini...ben Her şey için. Yani siz ne problem yaşıyorsanız... Sorun "yeterince havalandırılmıyor atölye"... Bu da bir problemdir.

Buradaki atölye mi?

Sizin çalıştığınız herhangi bir atölye. Aydınlık, ışık problemi olabilir, havalandırma problemi olabilir. Zemindeki malzeme seçimi olabilir. Mesela atıyorum burada üretim yapıyorsanız, siz belki zeminden dolayı sıkıntı yaşamıyorsunuzdur. Ama başka birisi yaşıyordur mesela. Bu aklınıza gelen, sizde olmayan da başkasında gördüğünüz bir şey de dile getirebilirsiniz.

Evet.

Biz de hani çok bilmiyoruz. Zaten problemleri siz ve diğer görüşme yaptığımız kişilerle bir araya getirince öğreniyoruz biz de. Böyle yani. Sizin için önemli olmayan şey bizim için önemli olabilir yani. Her şey önemli olabilir. O yüzden aklınıza gelen her şeyi dile getirerseniz...

Yani evet. Şimdi bu sorular. Seninki de aynı.

Başka soru yok aynı. Aynısını soracağız.

Şimdi. Sorun muhakkak. Yani şunu demek istiyorum: Burada hobi atölyesi var. Gördünüz mü?

Evet gördük.

Orası gerek resim yapılıyor gerekse seramikten, seramik hamurundan yapılıyor. Artı akrilik bir şeyler boyanıyor.

İşte orada siz ne gibi sıkıntılarla karşılaşıyorsunuz? "Bu olsaydı daha mı iyi olurdu" gibi şeyler yani. Atıyorum fıtığınız varsa biz de var bölümden dolayı, bizde fıtık var biz mesela şeyden şikayetçiyiz: Okulda sandalyelerden şikayetçiyiz. Bizim sandalyelerimizin arkası yok. Mesela yani. Onun gibi şeyler. Bel ağrısı çekiyoruz. Ya da mesela biz sürekli bilgisayar başında olduğumuz için artık gözlerimiz bozuldu bizim. Sürekli bilgisayarda çalıştığımız bizde göz bozukluğu oluştu. İkimiz de yakını ve uzağı da net göremiyoruz artık. Mesela atölyede bu sıkıntı oluyor bizim için.

Ya bilgisayarla mı yoksa kalemle çizimler filan?

Evet, yani siz elle çiziyorsunuz. Sizin için o geçerli. Ben çizim yaparken bunlarla karşılaşıyorum. Bu bizim deneyimlerimizdi. Biz de sizinkileri merak ediyoruz. Sizin deneyimleriniz...

Pardon çizerken?

Nasıl şeylerle karşılaşıyorsunuz? Kendi deneyimleriniz nelerdir? Atıyorum işte yağlı boya yaptığınız zaman atölyede sizi ne gibi bir durum kısıtlıyor? Onu bize dile getirirseniz, sizin deneyiminizi bize öğrenmiş oluyoruz. Biz de ona göre yeni yapacağımız yerde, öyle bir şey yaşanmasın diye ona uygun tasarım yapacağız. Her şeyi göz önünde bulunduracağız yani.

Tabii atölyeler o kişinin ibadet yaptığı yer yani çalıştığı yer. Oranın yani ve aydınlık artı tabii bu olmalı sonra malzemeler var. Yine düşünülmüş. Ben çok büyük sorun...

Ya daha çok fiziksel sorun. Erişim üzerindeki sorunlarınız bizim için önemli. Yoksa ne malzeme eksik bir tane... Bizim onunla bir işimiz yok aslında. Dediğimiz gibi ya yani hani sandalye atıyorum boyu ayarlanabilir sandalye olması. Bu önemli bir şey. Ya da işte ne bileyim bahsettiğimiz gibi bizim mesela görme bozukluğumuz var. Atıyorum ışık daha iyi olursa işte diyeceğiz ki biz konuştuğumuz zaman biz dedik ki mesela çizim yaparken gözümüz bozuk olduğu için iyi göremiyoruz. Bu neye bağlı? Yeterli aydınlatma olmamasına bağlı mesela. Ya da işe katarak olan birisi. Bu haliyle ne sağlıyor ışığın olmaması? Onun çizimini kısıtladığı için engellenmiş birey oluyoruz aslında. Ya da işte hamile bir birey kapıdan geçemiyor. Ya da masa araları dar olduğu için dönemiyor. Bu haliyle kısıtlanmış oluyor. Siz sadece yaşadığınız zorlukları bize anlatsanız yeterli yani bizim için. Yoksa malzeme eksik, tam... Bununla hiçbir şeyimiz yok.

Zaten söylediğiniz şeyler... Yani benim söyleyeceğim bu kadar. Yani o kullandığınız masa artı şeyin yani çalışma ortamının gerçekten yani çok geliştiğini ama aydınlık güneş görmediği ya da doğal ışığın girmesi gerekiyor. Artı huzurla çalışmak lazım değil mi? Veya bir müzik aletinin olması o da ayrı bir detay ama yani daha iyi olabilir. İyi ama dediğim gibi çok büyük mesela Belediye'nin çok büyük eksiği yok. Fakat hobi olunca en az 10-15 kişi giriyor. Oradaki rahatlık yok. Daha geniş bir alana yapılabilir.

Mesele geniş bir alan olmamasından şikayetçiysemeniz konuşurken şey diyebilirsiniz: Alan dar olduğu için rahat çalışma sağlanmıyor demeniz bizim için yeterli. Yani nasıl daha iyi olur kısmını anlatmanıza gerek yok. Sizin yaşadığınız sıkıntıları bilmemiz bizim için yeterli.

Ve daha fazla mekanlar oluşmalı yani resim yapanlar heykel, seramik yani tek bir... Yani farklı çalışma atölyeleri olmalı.

Tabii ki bu sizin görüşünüz. Bizim sadece yapacağımız ses kaydı açıkken siz cevap vereceksiniz. Sonra biz dinleyeceğiz. Ne gibi problemler varmış, biz bunu nasıl daha iyi yapabiliriz, düzeltebiliriz. Bunun üzerinde fikir birliği yapıp, ona göre tasarımı yapacağız. Yani bu kadar.

Yani hobide evet... O zaman hangisi geldi? Evet.

Tamam o zaman başlıyoruz tekrar. Baştan başlıyorum. İlk soruyu sormuştum sadece. Tekrar başlıyorum. Bizim de kısacık bir vaktimiz kaldı çünkü. Doğum tarihinizi tekrar alabilir miyim?

Doğum Tarihi: 16. 6. 1952.

Tamam. Hangi bölümde okudunuz ve görev yaptınız?

Resim bölümü... Bölümünde okudum. Atatürk Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim Bölümü'nden mezunum. Başka ne demiştin?

Hangi bölümde görev yapmıştınız?

Hangi bölümde... Resim Öğretmenliği Bölümü'nde. Tabii yanı sıra sanat tarihi de verdik. Sana tarihi öğretmeni olmadığı için zaten biliyorsunuz resimlerin ikinci sanat tarihi. Evet sanat tarihi dersi de verdim. Lise son, 1, 2 ve 3'lere.

Bölümümüzü tercih etmeden önce herhangi bir ön yargı ile karşılaşmış mıydınız?

Hayır.

Şu anda çalıştığınız birimde herhangi bir ön yargı olduğunu düşünüyor musunuz? Ya da çalıştığınız süreçte size karşı bir ön yargı olduğunu düşünüyor muydunuz?

Düşünmedim.

Şu an çalıştığınız atölyelere, evinizdeki atölyeye ya da buradaki atölyelere erişirken, gidip gelirken herhangi bir sorun çekiyor musunuz fiziksel olarak?

Fiziksel olarak... Böyle yani çok basamaklar hariç çekmiyorum.

Burada çalıştığınız atölyelerde ya da evinizdeki atölyelerde, herhangi bir çalıştığınız atölyede iç mekandaki atıyorum masa, sandalye vesaire şeylere fiziksel erişim konusunda bir problem çekiyor musunuz? Burada sizi zorlayan herhangi bir şey var mı siz çalışırken iç mekânda?

Zorlayan... Evde atölye zaten desen çalıştığım için olmuyor. Burada dediğim gibi isterdim ki bu atölyede sanat, yağlı boya çalışmak için yani malum onların statik durması lazım değil mi? Yağlı boya takımının paletinin, şövalenin yani bunun için tabii belediyenin yaptığı ancak bu kadar. Yani değil mi? Hobi atölyesi yapmışlar burada

yapmış. Bir de ayrıca şey de var Zahir Pazarı'nda. O da... Gördünüz mü? Orada da el sanatları var ve sergi salonu var. Orada da bir sergim olacak bu resimleri orada sergilemeyi düşünüyorsunuz. Evet, yani oysa bu tabii Belediye'nin. Bir de ayrıca Kültür Bakanlığı'nda burada değişik mekanlar oluşturması lazım. Resim yapanlar, sanatla uğraşanlar için değil mi?

Evet. Yani daha geniş alanlarda olmasına...

Yani onlara çalışmak isteyen, üretmek isteyen, sanat yapmak isteyenlere daha farklı mekanlar oluşturmalı, verilmeli ve onlara özendirilmeli. Bu gerçek ama maalesef bırakın onu sergiye bile gelmiyorlar. Sanat olan bakışları maalesef yüksek değil. Ancak vali gelirse, kaymakam gelirse gelebiliyorlar. Oysa Atamızın dediği gibi "Sanatsız bir ulusun hayat damarlarından kopmuş demektir". Sanatsız hiçbir şey olmaz. Hayatımız yani... Ancak hayat güzelleştiren şey güzel sanatlar. İçinde resim de var mimarlık da var, heykel de var, edebiyat da var, tiyatro değil mi? Bale... hepsi var. Yani daha fazla ortam yaratılmalı. Avrupa'da böyle. Yani yapmak isteyen evine alıyor, resimlerini galeriye götürüyor galeriden tekrar evine. Yani onu onunla üreten sanatçı uğraşmıyor. Sorunları paylaşıyor belediye ya da bakanlık diyelim. O yüzden onlara yani gerek ışığından çalışma ortamını sağlıklı ve nasıl rahat edebiliyorsa o şekilde düzenliyor değil mi Avrupa'da çağdaş uluslar? Ama bizde maalesef sanatçı bütün her şeyi, atölyesini, malzemesini, A'dan Z'ye sanatta ilgili üretirken tüm objeleri kendi almak, kendi yaratmak zorunda. Ve ben şu anda dediğim gibi Belediyemiz dışında diğer hobi var artı Atölyeleri sergilemem için gerekli ortamı hazırladı Belediye. Aynı özeni aynı uğraşı Kültür Bakanlığı da yapmalı. Değişik mekanlar... Her ilde her ilçede yapmalı. Sergilemesi için atölyeler, galeriler artmalı. Bu galeriler ücretsiz olmalı. Halkın oraya gitmesi için duyurular, reklamlar yani gereken her şey yapılmalı. Ama maalesef az gelişmiş ülkelerde sanatçıya yaşam hakkı verilmiyor. Onun rahatlıkla çalışması... Ben şu anda dediğim gibi evde, evin dışında ancak başka yerlerde, kahvelerde, parklarda yapıyorum. Atölye kurmak bir maddi sorun yaratıyor değil mi?

Şu an kullanmış olduğunuz iç mekânda, yani atölyenin iç mekanında herhangi bir eklemek istediğiniz bir şey var mı? Masa ile ilgili problem yaşıyorsanız, sandalye ile, ışık ile bir problem yaşıyor musunuz?

Burada internete girerken çoğu pencereler devamlı gözümüzü alıyor.

Işık...

Işık... Ama perdeyi kapatıyorum. Onu hallediyoruz biraz. Çok büyük sorun yok. Zaten hobi atölyesi. Sorun yok. Yani gerekeni yapmışlar. Masanın boyu, sandalye iyi yani sorun yok.

Genel olarak evdeki mesela stüdyonuzda herhangi bir problem yaşıyor musunuz? Evde bir stüdyonuz varsa...

Evde stüdyom yok.

Başka nerelerde çalışıyordunuz, resim yapıyordunuz?

Evde de gece çalışıyorum ama dediğim gibi balkonda.

Anladım. Daha esnek.

Restoran atölyelerinde odalar genellikle Kuzeye konur. Işık sorunu, devamlı şey ne ışık deniyor ona?

Mekanik ışık mı?

Ressamlar yani sabit ışık oluyor. Kuzeyden gelen ışık. Onun için ressam odaları daha çok kuzeyde olur. 3 ayı güneşe bakmaz yani. Şimdi de sorularınıza devam edin de. Yani 1-2 anekdot anlatırım mimarlıkta.

Peki, sizin için herkesin kullanabileceği bir atölye ortamı nasıl olmalı?

Yani çoğunluk mu yoksa yani tek başıma olan?

Çevremizde gördüğümüz atölyeye atıyorum aşağı kattan yukarıya çıkamayıp atölye kullanmayan insanlar olabilir mesela. Herkesin erişebileceği ve herkesin içeride çizim yapabileceği işte heykel yapabileceği bir atölyede siz neleri gerekli görüyorsunuz?

Nelerin gerekli görüyorum. Bir: Aydınlık olması. Artık ısı. Yine güneş görmeyen güneş. Aydınlık olmalı artık gürültüden uzak yani bir ses yalıtımı. Yani gürültü olmamalı. Sakin ve dolayısı ile... Dolaplar... Tabii ki o dolaplarda bir çekmeceli dolaplar olmalı malzemeyi koyabilmek için.

O dolaplar çalıştığınız ortama yakın olmalı mesela...

Evet yani az sorunlu bir ortam olmalı. Aydınlık dediğimiz gibi gürültüden uzak.

Sizin eklemek istediğiniz, belirtmek istediğiniz bir şey var mı?

İşte biraz önce dediğim gibi Belediyenin artı Kültür Bakanlığı'nın ve İl Müdürlüğü'nün artık illerde sanatçılar için mekanlar oluşturmali. Kültür evleri oluşturmali. Orada sanatçılar, müzisyenler direkt gidip orada rahatlıkla üretebilmeli. Bunun için bu da sanata olan saygısı... Yani sanatçılar biliyorsunuz yani zor koşullarda yaşamamalı. Oraya gitmeli ve sorunları az olan daha doğrusu orada huzurla üretebilmeli. Bunun için de bütçeden yani oraya bol bol sanat atölyeleri oluşturmali, oluşturmak lazım.

Bir şey daha sorabilir miyim? Sizi kısıtladığını düşündüğünüz herhangi sağlık probleminiz var mı?

Bir daha söyleyin.

Çalışmanızı engelleyen.

Şu anda yok. Şimdi. Eski ressamalarda elleriyle yağlı boyaları elleriyle bazen çıktıkları zaman yeşil boya da devamlı zehir vardır. O yüzden ellerinden zehirlenme meydana gelir. Ama şimdi herhalde öyle bir durum yok. Var mı böyle bir şey? Zamanında bitti. Tiner en büyük bizim düşmanımız. Tiner kokusu malum... Gözleri, ağızları, burunları etkiliyor. Onları devamlı işi biter bitmez kapatıyoruz. Yani onların devamlı açık havada durması lazım değil mi? Atölyeye devamlı oksijen girmeli.

Peki, şu an var mı gözünüzde bir problem, belinizde?

Gözde var. Bir de çok okuyorum. Okuduğum için yani şu anda gitmem lazım.

Miyop musunuz?

Bazen ağrıma... Ağrıma derken hem miyop var hem astigmat var. Ama getiriyoruz Aslında sık sık dinlendirmek lazım gözü.

Evet evet. Bizde de öyle. Ben miyobum mesela. Bende bel fıtığı oluştu. Görüşme için teşekkür ederiz.

Katılımcı-9

Önce bir isim soy isim alabilir miyim?

XXX

Doğum tarihiniz nedir?

1967.

Erişilebilirlik ile ilgili kısıtlama durumunuzu kısaca tanımlayabilir misiniz?

Erişilebilirlikte bu çok geniş kavramlı bir söz. Çünkü kişilerin engel durumuna göre erişilebilirlik değişir. Erişilebilirlik açısından Türkiye'de son yıllarda güzel çalışmalar yapılmıştır. Ama yeterli midir? Asla değildir. Daha iyi çalışmalar yapılması temennimdir.

Sizin engel durumunuz nedir?

Benim engel durumu yaklaşık 30 yıl önce yüksekte düşme sonucu L1 kırığı. Omur L1. Belden altım kısmen felç kaldı. Bu durumda ortopedik engelli sayılıyorum. Engel derecem %80'dir.

Şu an görev aldığınız herhangi bir alan var mı acaba?

Sosyal projelerde yer alıyorum. Dernek, vakıf, federasyon ve bir spor branşım var. Orada da sosyal anlamda katkılarda bulunuyorum.

Bir de resim atölyesinde yer almıştınız galiba?

Evet, daha geçtiğimiz yıllarda yapılan bir projede resim atölyesinde uzun bir süre el becerisiyle uğraştık. Güzel şeyler yaptığımı düşünüyorum. Atatürk'ü çok güzel boyadığım var. Taşın üzerine kalp yaptığımı ya da daha fazlası da var aslında. Hani görülebilir güzel şeyler yapmaya çalıştık.

Herhangi bir resim atölyesi dediniz, spor dediniz... Bu alanlara girmeden önce çevrenizde bir ön yargıyla karşılaştınız mı?

Tabii ki de. Hani bize ön yargı zaten her zaman olur. Hani sen yapamazsın, sen bilemezsin, sen gidemezsin. Halbuki benim bir sloganım var Türkiye'de ya da Dünya'da bile söyleyebiliriz: İmkân verilirse imkânsız diye bir şey yoktur. İmkân verin imkansızı bizden isteyin.

Şu an çalıştığınız bölümlerde birimlerde işte spor yaparken ya da herhangi bir kursa katıldığınızda yine bir ön yargıyla karşılaşıyor musunuz?

Tabii ki. Yani günümüz toplumunda ön yargıyla karşılaşmama gibi bir şansımız yok. Bırakın engellileri sağlam olarak sizler bile ön yargıyla karşılaşıyorsunuz, karşılaşıyorsunuzdur. Yani bu çok genel bir şey mutlaka karşılaşıyoruz.

Çalıştığınız birime bölüme, yani resim atölyesi için konuşuyorum bunu. Fiziksel erişimde bir sorun yaşamış mıydınız? Varsa ne yaşamıştınız?

Şimdi şöyle, bu resim atölyeleri açılırken bizler dikkate, ulaşılabilirliğimiz dikkate alınarak bu kurslar başlatıldı. Ya bunu dernek binamızda bir yaptık proje. Bir de gençlik merkezimizde yaptık. Benim açımdan ulaşılabilirlikte bir sıkıntı yoktu. Ama dediğim gibi herkes aynı engel durumuna eşit değil. Sıkıntı yaşayan arkadaşlarımız olmuş olabilir.

Genel anlamda iç mekanlarda fiziksel erişim ve kullanımı ile ilgili bir problem yaşıyor musunuz?

Tabii ki de yaşıyoruz mesela birçok yerin lavabosunu kullanamıyoruz. Hatta %95'inin lavabosunu kullanamıyoruz. Iso belgesi almış çok güzel, umuma açık yerlerimiz var. Hani böyle kafe, restaurant gibi diyelim, park gibi diyelim. Oraların lavabolarını filan asla bir tekerlekli sandalyede engelli olarak kullandığımı söyleyemem, kullanamıyoruz. Son yıllarda belediyemiz 2-3 tane şehir merkezine engelli tuvaleti yaptı. Ama yeterli midir? Değildir. Ayrıca biz şehir merkezinde oturan insanlar bunu biliriz ama taşradan, köylerden, ilçelerden gelmiş arkadaşlar buraları bilemeyebilir. Daha önceleri böyle dıştan gelenlere sorduğumuzda tuvalet ihtiyacını nasıl gideriyorsunuz dedimizde ya benzin istasyonuna ya da hastaneye gittiğini söylüyordu. Dışarıdan gelen arkadaşlar böyle şeylere tanık olmuşumdur.

Birçok üretim yaptığınızdan bahsettiniz. Sporla uğraşıyorsunuz, resimli uğraşıyorsunuz. Bahsetmek istediğimiz spesifik bir şey var mı? Hani bu problemle karşılaştım diyebileceğiniz?

Ya şöyle problemler hayatın her alanında hepimiz için var. Hani biraz böyle genel cevap veriyorum ama hepimiz için var. Biz ne yapalım, bunu bir minimuma indirmeye çalışalım. Bazı problemleri kendi kendimize aşmaya çalışalım. Tabii ki var. Hani maddi, manevi, ulaşım, spor veya resim atölyesi, çalıştığımız yerlerdeki lavaboların kullanımı biraz önce dediğimiz gibi... Halen dizayn edilecek çok yerimiz olduğunu düşünüyorum.

Peki bu söz ettiğimiz problemlerle ilgili sizin gerekli gördüğümüz şeyler nedir? "Bu olsa daha iyi olurdu. Bunun eksikliğini gördüm." dediğimiz bir şey.

Şöyle biraz önce size çekimden önce anlattığım gibi insanlar ev alırken "bu evde tuvalet, banyo var mı?" diye sormazlar. Sormayız zaten hiçbirimiz. Bir gün öyle bir şey olsun isterim ki hani bu ev engelliye uygun mudur değil midir sormadan alınmalı. Zaten yapılırken direkt öyle yapılmalı ki öyle bir şey sormaya ihtiyaç kalmamalı. Bu benim düşüncemdir. Umarım bir gün yetkililer buna bir cevap verirler ya da bulurlar, gösterirler, bilemiyorum. Onların inisiyatifi. Ama güncel anlamda birçok markete halen giremiyorum. Birçok iş yerine halen giremiyorum. Birçok kamu yasal zorunluluk olmasına rağmen kamu binalarında erişilebilirlikte halen çok eksik var. Toplu yaşam alanlarında işte umumi açık alanlarda da bu sıkıntıyı zaman zaman görüyoruz. Şehir merkezinde daha iyi hale getirilse daha iyi olur diye temenni ediyorum.

Siz kendiniz önlemleri almıyorsunuz. Hani kaymaz fayanstı bahsettiniz. Ayna boyundan... Biraz daha bahsedebilir misiniz?

Biraz daha bahsedelim. Şimdi geçtiğimiz dönemlerde sayın valilerimizden biri engelli rampası yaptırıyordu valilik binasına. Bana dediler ki "test edebilir misin, hani uygun mu değil mi" anlamında inşaat aşamasına gittim, test ettim, çıktım. Çok da rahat çıktım. Güzel olmuş dedi oradaki bu işi yapan insanlar. Dedim ki hayır olmamış. Neden olmamış, sen rahat çıktın, ben rahat çıktım da bu sandalyelerin bir standardı yok ki. Bu tür yerleri yaparken en büyüğü baz almak zorundayız. Sonra büyük sandalyesi olan arkadaşımı çağırdım da virajı dönemedi, dönemediğinde de haklıymışsın dediler. Sonra 40 cm. daha o virajı genişlettiler. Öylece bir çözüm bulduk. Sonra başka bir kamu kurumu engelli lavabosu yapmış işte test dedi verdiği gün beni çağırdıklarında. Gittim ki zemindeki fayans çok yaygındı. Hani bırakın engelliye sağlam ile kayıp düşebilir. Belki bu ihtimal yüksekti. Ama keşke o fayansı döşemeden bizi bir çağırıp ya da fikrimizi alsalardı. Biz bir yol gösterici olabilirdik. Çünkü 30 yıl ben engelliyim, çok

şey yaşadım, çok sıkıntı yaşadım, kolaylıklarını da gördük acısıyla tatlısıyla. Yaşadığımız tecrübeler birikimler... Çok şey var ya, söylenebilecek çok şey var. Ama biz şimdilik bu kadarını söyleyelim.

Sizin eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Eklemek istediğiniz bir şey... Ya birbirimize daha saygılı, daha duyarlı davranırsak daha iyi bir toplum olacağımızı ümit ediyorum. Birbirimiz açısından hangisi sağlam engelli ya da bayan erkek bir ayrımı yok. Hepimiz insanız. Sonuçta canlıyız, varlıklarız. Birbirimize daha saygılı, daha uyumlu yaklaşırsak alabileceğiniz çok yol vardır. Kat edeceğimiz çok yol vardır. Daha iyi yerlere gelebileceğimizi ümit ediyorum. İşte çalışmaları olarak da yetkililerin birazcık daha bu erişilebilirliği dikkate almalarını tavsiye ediyorum. Şimdilik aklıma gelenler bunlardan ibaret.

Çok teşekkür ederiz, çok yardımcı oldunuz. Benim eklemek istediğim bir konu var: Hani atölyeye katıldım dediniz resim konusunda. Bizim çalışmamız daha çok atölyelerle alakalı olduğu için sizin hatırladığınız ya da eklemek istediğiniz atölyede yaşadığınız ya da yaşadığını gözlemlediğiniz sorunları biraz daha iletebilir misiniz? Varsa eğer hakkında iç mekanla alakalı.

Atölye çalışmalarımızı dediğim gibi bize uygun yerlerde daha yapmaya çalıştık. Hani bireysel olarak ben kendi adıma konuşursam çok bir sıkıntı yaşamadım. Ama oraya evim yakındı. Benim mesela bu iki çalışma alanına evim yakındı. Sandalye ile ulaşabiliirdim. Ama daha uzak mesafede oturan arkadaşlar hangi şartlarda geldi, hangi zorlukları yaşadı onu yaşayan bilir. Ben bilemeyeceğim şimdi. Onu diğer arkadaşlardan alalım. Çalışmaların daha devam etmesini temenni ederim. Yani yeniden başka kursların açılıp, daha iyi şeylerin üretici olunmasını olunmasından yanayım. Biz engellileri balık vermektense balık tutmayı öğretmenin hatta bu genel insanlık anlamında iyi bir şey ve doğru bir şey olacağının kanaatindeyim.

Çok teşekkür ederiz, sağ olun.

Başarılar diliyorum ben de sizlere.

Katılımcı-10

Ben isim soy ismi ses kaydı açıkken tekrar alabilir miyim?

Tabii ki XXX ben.

Tamamdır başlıyorum. Doğum tarihiniz nedir?

31 Mart 1993.

Kısıtlanma durumunuz, engel durumunuz nedir?

Kısa adıyla söylüyorum: CP (SP) olarak geçiyor. Yani serebral palsi. Ben 1993 yılındaki bir geçirmiş olduğum hastalıklardan sonrasında bir noktada bu duruma geldi. Doktor hatası değil. Köylerde o zamanlar da bilirsiniz belki de ebeler fila yaşırdı. Onların yapmış olduğu hatalardan sonrasında oluyor. 4 defa vuracak iğneyi bir kerede vuruyorlar ve sonuç bu.

Şu an hangi bölümlerde görev alıyorsunuz atölye bünyesinde?

Ben tiyatro oyunculuğu yapıyorum şu an.

Tiyatroyu tercih etmeden önce herhangi bir ön yargıyla karşılaşmış mıydınız?

Çok fazla karşılaştım. Yani çocukluğumdan beri zaten karşılaşıyorum. Çevremde insanlar da genellikle her zaman böyleydi. Merkeze taşınmadan önce taşındığımda oturduğum mahalledeki insanlar da zaten bir ön yargı ile bakıyordu.

Şu anda çalıştığınız bölümde yani tiyatrodaki hala bir ön yargı olduğunu düşünüyor musunuz size karşı?

Hayır şu anda yok.

Çalıştığınız birime bölüme yani tiyatroya fiziksel erişimde bir sorun yaşıyor musunuz? Varsa bunlar neler?

Bazı mekanlarda var.

Ne gibi?

Mesela sistemsel olarak söyleyeceğim bunu: Asansörleri kontrol edilmiyor. Yani ediliyorsa da bir gün iki gün dayanıyor. Onun dışında o mekânda öyle. Rampası olmayan yerlerde zaten ekip arkadaşlarım yardımcı oluyor. Bu kadar yani.

Mekân içerisinde filan bir problem oluyor mu?

Hayır orada olmuyor. Sadece merdivenlerin olduğu kısımlarda yardımcı oluyorlar. Yani akülü arabayla geziyorum ya aslında çoğunlukla.

Daha önce resim atölyesine de bulunmuştunuz galiba?

Evet.

Tiyatrodaki resimde veya herhangi katıldığınız bir kursta iç mekânda bir problem yaşadınız mı? Ya da yaşayan bir insanla karşılaştığınız mı? Gözleminiz var mı bu konuda?

Zaten kendi çevremdeki insanlar, görmekte olduğunuz arkadaşlarımla beraberdim zaten: Onun dışında öğrenciler ile hiçbir sorunumuz yok. Hiçbir sıkıntımız olmadı. Hani onlar bizim için ne ise, biz de onlar için aynı kişiyiz yani. Ön yargı ile gelmediler yani bize.

İç mekânda hani atölyeye gittiğiniz zaman erişemediğiniz bir şeyler ne bileyim ne masa yüksekliği alçak ya da çok fiziksel olarak erişemediğiniz bir şey?

Yok. Öyle bir şey yoktu. Sıkıntım yoktu yani.

Gözlemlediniz mi böyle bir şey peki çevrede? Hani erişemeyen birini gördüm ya da masa çok yüksekti, çok alçaktı gibi.

Onun tam olarak gözlemleyememiştim. O zamanlarda daha çok tiyatro ile ilgileniyordum. Yani eğitim olarak onun üzerine gittim. O yüzden o olaya dahil olmamıştım artık yani. Bir kere iki kere gittim sadece o kadar.

Tiyatroda böyle bir şeyle karşılaşmadınız değil mi?

Yok tiyatrodaki çok şükür öyle bir sıkıntım olmadı.

Tiyatroda herhangi bir problemle karşılaştınız mı? Ya da resim atölyesine sadece fiziksel değil herhangi bir sorunla?

Yok.

Peki siz nasıl olması gerektiğini düşünüyorsunuz bu atölyelerin herkesin erişebilmesi için?

Şöyle söyleyeyim: Öncelikle ya rampa ya da asansör. Mesela bir katlık da olsak normal asansör olabilir. Valilik'i gezdiniz mi bilmiyorum. Valinin kendi yapmış olduğu bir asansör sistemi var. Bu yüzden o asansörü kullanabilirler. O yapılabilir. Ya da rampa koyabilirler bir kat da olsa iki kat da olsa onu kendi istekleriyle çıkabilecekleri bir rampa olmalıdır. Yani etrafında korumalı sistemi olanlardan.

Sizin eklemek istediğiniz, belirtmek istediğiniz...

Şöyle söyleyeyim: Sanat da olsa gerçek hayat da olsa engellilere ön yargı ile yaklaşmayın, onların sevgiye ihtiyacı var ve gözlemlerim gidebildiğiniz kadar onların da sevgiye ihtiyaçları var. Hani onlar da bir birey. Onlar da bir bu dünyanın bir varlıkları, insanları. Onlara ayrı bakmak birazcık, el üzerinde tutmak değil hani eşit davranmanızı isterim o kadar.

Bu eşitlik durumunun sağlanması için sizce genel olarak sadece atölye kapsamında değil, hepimizin kullandığı iç mekanlar var ya hani hastaneyi hepimiz gidiyoruz, kafeye hepimiz gidiyoruz vs. Sizce neler yapılabilirdi? Yani ben bu problemle karşılaştım dediğiniz bir mekân var mı?

Çok fazla var aslında. Ama mekân sayamayacağım şu an hatırlamıyorum çünkü. Ama şöyle söyleyeyim. Kafe önlerinde de değil genellikle Muğla'yı gezdiniz mi bilmiyorum. Heykel tarafındaki o bisiklet yollarını baktınız mı? Her zaman burada bir yerde sorun oluyor. Normalde ben oradan gitmem gereken yerde ben yoldan gidiyorum. Ya da ne

bileyim kaldırımdan gitmem gereken yerde kaldırımın ucunda bir dükkân oraya eşyalarını koyuyor. Nasıl gideyim ben orada? Bunları biraz mesela o zaman ya bisiklet yoluna araç koymayacaksınız ya da kaldırımı biraz daha genişleteceksiniz ki kaldırımda geçebilsin insanlar. Tamam normal insanlar yürüyebiliyor, gidebiliyor ama biz...

Problem...

Yani bayağı bir problemler var.

Peki yani bu ana caddelerde filan vs. diyelim ki eriştiniz gitmeniz gereken yere. Atıyorum arkadaşlarınızla bir kafede buluşacaksınız. O kafe ile ilgili herhangi bir şey yaşadınız mı iç mekân içerisinde?

Hayır hayır. Öyle bir sıkıntı yaşanmadı. Yine de Allah razı olsunlar. Kafe sahipleri de dahil bana yardımcı oluyorlar. Yani elinden tuttuğum zaman da yürüyebiliyorum zaten. Destekli yürüyebiliyorum, ama yani aracı da çıkarmasam da oluyor. Yani öyle de gidebiliyorum. Ama eğer mekân içerisinde çok fazla kalmam gerekiyorsa aracı çıkartmak zorunda kalabilirim. Onun dışında bir sıkıntım olmuyor. Yardım istedikten sonra zaten her türlü bir şey olur ama "yok ben yapamam" dediklerini duyduğum an zaten şikayetçi olabiliyorum. Direkt yetkilisini bırak üst yetkililere çıkartabilirim.

Ya biraz şeyi merak ediyorum ben de: Mesela resim atölyesine katıldınız ya da tiyatroya katıldınız. Siz görme problemi olan birileri var mıydı? Ya da ne biliyim hani bizde bile şu an sallıyorum sandalyeye oturduğum zaman, bir ben mimarlık okuduğum için sürekli çizim yapıyorum, eğilmem gerekiyor. Bu da işte belimde bazı problemler oluşturuyor mesela. Hani ben böyle siz karşılaşmamış olabilirsiniz belki de. Hiç mi hani gözlemlene şansınız olmadı? Mesela atıyorum görme problemi olan birisi olmadı mı? Ya da ne bileyim işte herhangi başka bir engelle? Biraz daha iç mekanda sorunlar ve örneğin, kapının eşiğinin olması gibi bir problem...

Ya da yerleri çok kaygandı tekerlekli sandalyedeki için sıkıntı yaratıyor gibi şeyler.

Ya da işte masanın ucu sivri... Ya bilmiyorum aklıma geliyor şu an sadece sayıyorum. Hani belki de aklınıza gelmemiştir. Öyle problemlerle karşılaşmadınız mı? Ya da şu an karşılaşanlar olmadı mı?

Söyle söyleyeyim, çevremde baktığım insanlar görme engellilerde çok fazla zaten. Hani var belki de. Onların da diyalog içerisinde belki bir kişi veya iki kişi içerisinde oluyordur. Onlar zaten memnun, onlar da tanıyor. Onları da isterseniz onları buraya çağırabilir. Onların yanında olduğum zaman ben aracımınla beraber ona yardımcı

olmaya çalışıyorum genellikle. Ben elini tutuyorum mesela götürüyorum, omzunu koyduruyorum. O görmediği zaman ben her türlü oraya kadar yapıyorum. İç mekandaysa, şunu söyleyeyim sadece oturmasına yardımcı oluyorum. Şimdi birazcık yavaş yavaş oturmalarını istiyorum diyorum. Oturtturuyorum mesela. Bu kadar. Yani farklı karşılaştığım noktalar yok şu anda.

Peki lavaboya erişebilirlik nasıl? Kolay mı oluyor? Çünkü bazı yerlerde farklı oluyor.

Bunu merkezlerde genellikle iki tane üç tane mekân da eksik var. Bunlar çok sıkıntı dedik. Kapı şey tarzında: Hani ittirdiğiniz zaman kendisi kapanabilen tarzda olduğu için sıkıntı oluyor. Mesela geçen aylar içerisinde bir mekâna gittim ve aracım ile beraber o eşikte kaldım. Tamam ben geçtim sıkıntı yok ama o arada kaldım yani. Tam böyle 4 kare olduğu için arası, burada kaldım. Ne çıkartabiliyorum ne de geri alabiliyorum. Sonra aracın kapıyı çizdirmişsin diye bana şikâyet etmişler. Siz ne düşünebilirsiniz acaba? Yani araçla beraber ben bu kapıyı zorlarken zaten kolumu sakatlayacağım. Sen beni niye öyle düşünebilirsin yani?

Problem sizdeymiş gibi gösteriyor. İttirmeli kapı yerine otomatik kapı olsa kendiliğinden açılrsa...

Aynen onlar sıkıntı olmuyor zaten. İttirmeli kapı değil de normal düz kapılardan olabilir, çok iyi olabilir.

Peki mesela şimdi aklıma geldi. Pencere açıp kapamada havalandırma gibi koşullarda bir problem yaşadınız mı atölye içerisinde?

Hayır... Ben kendim gözlemlediğim kadarıyla söylüyorum zaten. Ama başkaları nasıl söyledi bilmiyorum ama benim için sıkıntı yok. Zaten pandemi süreci içerisindeki yaşanan şeyleri zaten biliyorsunuz. Ben kendimi korumak için bile evdeki bütün pencereleri açmış bir insanım kendimce. Ama mekanları gitmedim mesela kalabalık olduğu için. Genellikle her zaman dışarıda durdum. Açık alanda kaldım sürekli çıktığım zamanlarda. Ya da kapalı mekanlarda ise maske ile giriyorum. Böyle yani.

Başka ekleyelim diyeceğim bir şey yok.

Beklediğimiz bir şey varsa gerçekten yardımcı olmaya çalışıyorum zaten sıkıntı yok.

Yok benim de yok. Yani bizim zaten bahsettiğim gibi amacımız şeydi: Sizin şimdiye kadar bulunduğunuz atölyeler ya da herhangi bir etkinlikte mekânın içinde ya da mekâna ulaşırken yaşadığınız zorluklar. Yani erişilebilirlik konusunda gözlemlediğiniz sıkıntılar, tecrübelerdi.

Benim en çok sıkıntılarım merdiven ile asansör olur. Başka bir şeyim yok. Yani rampa zaten rampadır. Biliyorsunuz zaten. Onun dışında bir şeyim yok. Yani ben zaten dediğim gibi destekle yürüyebiliyorum. Gerekirse rampada çıkamasam da birinin yardımı ile oraları çıkarım.

Benim başka sorum yok. Sizin de ekleyeceğiniz bir şey yoksa kaydı durdurabilirim isterseniz?

Şunu söyleyeyim bütün engelli kardeşlerimizin adına söylüyorum: Bu yaptığım meslek konusunda yapabileceğim bir şey olursa olsun ben öncelikle kardeşlerim için söylüyorum, büyük bir oyuncu olup ömrümün sesi olmak istiyorum. Başka bir şey değil zaten.

İnşallah.

Oldum olalım zaten kendimi bildim bileli kendime -bunu da söylemeyi unutmuşum- kendimle barışık bir insanım. Sosyal medya hesaplarında bütün kendimle ilgili paylaşımlarım vardır. Zaten iste hani saçma sapan konuların olduğu noktalarda mesela ben sesimi duyurmaya çalışıyorum. Kadına şiddetlere karşı bile olsa... Buna hayır demek için elimden geleni yaptım zaten. Ekibimle beraber çalışıyorum bu konuda. İnşallah önümüzdeki haftalar içerisinde bir oyunumuz çıkacak. İnşallah beklerim.

Çok teşekkür ederiz. Çok sağ olun. Neden olmasın bizde çok isteriz.

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜNÜN ADI – SOYADI – İMZA	PROJE ORTAĞININ ADI – SOYADI – İMZA	AKADEMİK DANIŞMANIN ADI – SOYADI – İMZA
Besra İzem Türkmenoğlu	Duygu Peçenek	Bengi Yurtsever

Tarih: 5.11.2022

Dr. Öğr. Üyesi Duygu Hazal BEAZOĞLU

2209 Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri kapsamında danışmanlığını yaptığı **Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Kampüs Sosyal Alanlarının Evrensel Tasarım İlkeleri Doğrultusunda Çözümlemesi** başlıklı proje 2023 yılında tamamlanmıştır.

Proje Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Kampüsü'ne odaklanarak, kampüsü sosyal faaliyetlere ev sahipliği yapan mekanların görme ve hareket kısıtları bulunan bireylerin kullanımına nasıl hizmet ettiğini, bu bireylere yönelik sunulan erişilebilirlik çözümlerinin belirli standartlara uygun olup olmadığını ve uygunluklarının algısal erişilebilirlik yönünden durumunu ortaya koymayı amaçlamıştır.

Öğr. Gör. Dr. Bora ALDEMİR 2209 Projeleri:

Karakuş Hakan, Tuncer Ahmet, Çelik Remzi, Aldemir Bora, 2022. KÜÇÜK SANAYİ ATÖLYELERİNDE ODAK GRUPLAR YÖNTEMİYLE EVRENSEL TASARIM KAVRAMININ UYGULANABİLİRLİĞİNİN ANALİZİ. MSKÜ Ulusal Disiplinlerarası Öğrenci Kongresi (2209 Projesi Aynı Zamanda Özet Bildiri Olarak Sunuldu)

Mengütay Kibar, Aldemir Bora, 2022. MUĞLA MYO VE YATAĞAN MYO YAPILARININ MEKAN DİZİMİ (SPACE SYNTAX) YÖNTEMİYLE ERİŞEBİLİRLİK ANALİZLERİNİN YAPILMASI. MSKÜ Ulusal Disiplinlerarası Öğrenci Kongresi (2209 Projesi Aynı Zamanda Özet Bildiri Olarak Sunuldu)

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi olarak Fakültemiz bünyesindeki programlara kaydolun ve öğrenim gören özel gereksinimli öğrenciler için gerçekleştirilen uygulamalar aşağıda sunulmuştur:

- 2022-23 döneminde kayıtlı 2 öğrenci, 23-24 döneminde 2 öğrenci, 24-25 döneminde 4 öğrenci ve 25-26 döneminde kayıtlı 1 öğrenci olmak üzere toplam 9 öğrencinin Fakültemiz bünyesindeki lisans programlarında öğrenim gördüğü belirlenmiştir. Bu öğrencilere her akademik dönemin başında eğitim süreçleri ile ilgili herhangi bir uyarılma veya düzenleme taleplerinin olup olmadığı sorulmuştur. Sadece bir öğrenciden dönüş sağlanmış ve ilgili öğrencinin görme becerileri ile ilgili yaşadığı zorluk sebebiyle vize ve final sınavlarında gerekli düzenlemeler gerçekleştirilmiştir (örneğin; yazı puntosunun büyütülmesi, satır ve paragraf aralıklarının artırılması).
- Fakültemiz de dahil olmak üzere Üniversitemiz bünyesinde özel gereksinimli bireyler için web sayfalarında yer alan bilgilerin erişilebilir olmasını sağlamak amacıyla UserWay isimli bir uygulama kullanılmaktadır (<https://userway.org/>).
- Fakültemize bağlı Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü Uygulama Kliniği bünyesinde, Haziran - Ağustos 2022 yaz döneminde, dil ve konuşma bozuklukları ile ilgili danışmanlık ve değerlendirme hizmetleri verileceği konusunda Muğla'nın Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda çalışan öğretmenlere yapılan duyurusu sonrası, uygulama kliniğimize yapılan başvurularla bölümümüz öğretim üyeleri tarafından 59 bireye 67 seans danışmanlık, değerlendirme ve/veya terapi hizmeti sunulmuştur.
- Fakültemiz 2022 yılında "Mekanda Erişim" ile "Eğitimde Erişim" konusunda yaptığı düzenlemelerden dolayı Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından Turuncu ve Yeşil Bayrak ile ödüllendirilmiştir. Ayrıca, 2025 yılında Fakültemiz bünyesinde faaliyet gösteren Dil ve Konuşma Terapisi programı YÖK tarafından Engelsiz Nişan Ödülü'ne layık görülmüştür.

2020-2026 Yılları Arasında Üniversitemiz Öğretim Elemanları ve Öğrencileri Tarafından Yürütülen Engelli ve Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Projeler

S.No	Proje Adı	Proje Yürütücüsü	İlgili Fakültenin Adı	İlgili Bölümün Adı	Proje Türü	Destek Proje Kodu	Yardımcı Araştırmacılar
1	Görme Engelli Genç Kadınlarda Menstrüasyona Yönelik Sosyal Öğrenme Temelli Planlı Eğitim Etkinliği: Rastgele Kontrolü Çalışma	Arş.Gör. AYIÖLÖĞÜN	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Hemşirelik Bölümü	TÜBİTAK	1002-B-Acil Destek Modülü	
2	Fiziksel engelli bireyler için erişilebilir Metaverse	Lisans Öğrencisi Reyhan DUYGU	Mühendislik Fakültesi	Bilişim Teknolojileri Fakültesi	TÜBİTAK	2242-Üniversite Öğrencileri Araştırma Proje Yarışması	Lisans Öğrencisi Hakkıcan BÜLÜÇ Dr.Öğr.Üyesi Enis KARAARSLAN
3	Fiziksel Engelli Bireylerin Ruh Sağlığı Okuryazarlığının Güçlendirilmesi	Lisans Öğrencisi Furkan ELMAS	Seydikemer Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Sosyal Hizmetler	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Dr.Öğr.Üyesi Deniz ŞARLAK
4	Engelli Çocuklu Olan Annelere Verilen Eğitiminin Annelerin Ev Kazalarında İlk Yardım Öz Yeterlikleri Üzerinde Etkinliğinin İncelenmesi	Lisans Öğrencisi Beyza Betül GÜÇLÜ	Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi	Hemşirelik Bölümü	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Doç.Dr. Gonca Karayağzı MUSLU Lisans Öğrencisi Semanur ÇELİK
5	Engelli Çocuklu Sahip Ailelerin, Engelli Çocukları ile Sağlıkli Çocuklarına Karşı Tutum Ve Davranışlarının Karşılaştırılması	Lisans Öğrencisi Emine Nur ERTUĞÇ	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Prof.Dr. Kılınç BAYAR
6	Engelli Akademisyenlerin Karşılaştığı Sorunların Tespit Edilmesi	Lisans Öğrencisi Nazlıcan KURMUŞ	Fethiye İşletme Fakültesi	İşletme	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Arş.Gör.Dr. Sümeyra Babacan MUTLU
7	Eğitilebilir Düzeyde Zihinsel Engelli Çocuklarda Beden Eğitimi Ve Oyun Çalışmalarının Motor Becerilere Etkisinin İncelenmesi	Lisans Öğrencisi Abdulsamet ÇİMEN	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Dr.Öğr.Üyesi Fatma İlker KERKEZ
8	İnternet Üzerinden Kamu Hizmeti Veren Kurumsal Web Site İşlevlerinin Engelli Kullanıcılar İçin Erişilebilirlik, Kullanılabilirlik Ve Anlaşılabilirlik Açılarında Test Edilmesi: Fethiye Örneği	Lisans Öğrencisi Fatma Ceren ÇABIK	Fethiye İşletme Fakültesi	Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Dr.Öğr.Üyesi Muhammer İLKUÇAR
9	"Koruyucu Ruh Sağlığı: Engelli Bireye Sahip Annelerin Duygu Düzenlemeleri Ve Psikolojik Belirtilerinin İncelenmesi (Duygu-Psiko Eğitim Programı)"	Lisans Öğrencisi Fatma NERİNA	Seydikemer Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Sosyal Hizmetler	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Dr.Öğr.Üyesi Deniz ŞARLAK
10	"Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitim Sürecinde Yüksek Öğrenim Gören Engelli Öğrencilerin Öz Yeterlilik Algısının Okulu Bırakma Eğilimine Etkisinin Engel Türüne ve Öğrenim Görülen Alana Göre Karşılaştırmalı Analizi	Arş.Gör.Üyesi Yaren BÜLBÜL	Turizm Fakültesi	Yiyecek İçecek İşletmeciliği Bölümü	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Arş.Gör.Dr. Merve BULUT
11	Görme Engellileri İçin Yapay Zeka ve Derinlik Sensörü Destekli Akıllı Gözlükler	Lisans Öğrencisi Tarek NEMA	Mühendislik Fakültesi	Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Doç.Dr. Ufuk BAL
12	Görme Engelli Tüketiciler İçin Marka Tanımlı Mobil Uygulama Tasarlamaya Yönelik Duyuş Analizi	Lisans Öğrencisi Hüseyin ÖNAL	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	İşletme Bölümü	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Dr.Öğr.Üyesi Funda BAYRAKDAROĞLU
13	Özel Gereksinimli Bireyler İçin Rekreasyon Soruşturması	Lisans Öğrencisi Cahit KURT	Spor Bilimleri Fakültesi	Rekreasyon Bölümü	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Arş.Gör.Dr. Saadet Sevil LULUDAĞ
14	İnternet Üzerinden Kamu Hizmeti Veren Kurumsal Web Site İşlevlerinin Engelli Kullanıcılar İçin Erişilebilirlik, Kullanılabilirlik Ve Anlaşılabilirlik Açılarında Test Edilmesi: Fethiye Örneği	Lisans Öğrencisi Fatma Ceren ÇABIK	Fethiye İşletme Fakültesi	Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Dr.Öğr.Üyesi Muhammer İLKUÇAR
15	Dikey Ve Yatay Alanlarda Yapılanmış Olan İki Farklı Erişim Yolu Üzerinde Mekân Dizimi (Space Syntax) Yöntemiyle Erişilebilirlik Analizi	Lisans Öğrencisi Kibar MENGÜTAY	Mimarlık Fakültesi	Mimarlık Bölümü	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Öğr.Gör. Bora ALDEMİR
16	Erişilebilir Öğrenme Ortamı Üzerine Bir Tasarım Stüdyolarının İncelenmesine Yönelik Model Önerileri	Lisans Öğrencisi Besra İrem TÜRKMEÑOĞLU	Mimarlık Fakültesi	Mimarlık Bölümü	TÜBİTAK	2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projesi	Dr.Öğr.Üyesi Bengi YURTSEVER
	Enfeksiyon İlişkisi	Öğr.Gör. Mahmut BELER	Fethiye Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü	Avrupa Birliği		Öğr.Gör. Ali AKGÜN Öğr.Gör. İsmail UYSAL Danışman Öğr.Gör.Dr. Sinem ACAR

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ 2020-2026 YILLARI ARASI ENGELLİ ÖĞRENCİ SAYISI	
EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI	ÖĞRENCİ SAYISI
2019-2020	36
2020-2021	107
2021-2022	116
2022-2023	138
2023-2024	168
2024-2025	163
2025-2026	175
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ 2020-2026 YILLARI ARASI ENGELLİ AKADEMİK PERSONEL SAYISI	
EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI	PERSONEL SAYISI
2020	7
2021	8
2022	8
2023	8
2024	10
2025	10
2026	11
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ 2020-2026 YILLARI ARASI ENGELLİ İDARİ PERSONEL SAYISI	
EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI	PERSONEL SAYISI
2020	37
2021	39
2022	40
2023	43
2024	45
2025	45
2026	45

SORU ÖNERGESİ 14. MADDE CEVABI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (MSKÜ), dijital erişilebilirlik konusunda oldukça proaktif ve sistematik bir yaklaşım sergilemektedir. Özellikle son yıllarda "Engelsiz Kampüs" vizyonu doğrultusunda hem web sitesi hem de sosyal medya yönetimi için kurumsal standartlar belirlenmiştir. Halihazırda ana sayfamız ve birim sayfalarına "UserWay" isimli, web sitelerini engelli bireyler (görme, işitme, motor veya bilişsel bozukluklar) için daha erişilebilir hale getirmeyi amaçlayan, yapay zeka destekli bir dijital erişilebilirlik çözümü entegre edilmiş durumdadır.

Üniversitemizin ana web sitesi ve bağlı birim sayfaları, YÖK'ün "Engelsiz Üniversite" kriterlerine uyum sağlamak üzere tasarlanmıştır. Üniversitenin içerik yönetim sistemi, görsel içeriklere ekran okuyucu yazılımlar (görme engelliler için) tarafından okunabilen açıklama metinleri eklenmesine olanak tanımaktadır. Sayfalar, ekran okuyucuların içeriği doğru sırayla takip edebilmesi için uygun başlık etiketleri (<h1>, <h2> vb.) ile yapılandırılmıştır. Engelsiz Kampüs Birimi, tüm birimler için web içeriklerinin nasıl erişilebilir hale getirileceğine dair teknik bir kılavuz yayınlamıştır.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, sosyal medya hesaplarında paylaşılan içeriklerin erişilebilirliği için özel bir "Sosyal Medya ve Web Erişilebilirliği Rehberi" uygulamaktadır. Instagram ve Twitter (X) gibi platformlarda paylaşılan afiş ve fotoğraflara yazılı betimlemeler eklenmesi teşvik edilmektedir. Önemli video duyurularında ve etkinlik paylaşımlarında zaman zaman işaret dili tercümesi veya altyazı desteği sunulmaktadır. Paylaşılan grafiklerde, az gören kullanıcılar için yüksek kontrastlı renklerin ve okunaklı fontların kullanılmasına dikkat edilmektedir.

Üniversitemiz, 2025 yılı sonunda gerçekleştirdiği "Erişilebilirlik Çalıştayı" ile dijital alandaki eksikliklerini raporlamış ve bu konuda güncel bir yol haritası belirlemiştir.

Her ne kadar kurumsal bir standart belirlenmiş olsa da üniversiteye bağlı onlarca farklı idari ve akademik birim olduğundan, bazı alt sayfaların veya anlık sosyal medya postlarının erişilebilirlik kalitesi birimden birime farklılık gösterebilmektedir.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi olarak dijital iletişim kanallarımızın tüm paydaşlarımız için erişilebilir olmasına önem vermekteyiz. Bu kapsamda, üniversitemizin resmi web sitesinde erişilebilirlik menüsü bulunmaktadır; yazı boyutu ayarlama, kontrast düzenleme ve benzeri erişim kolaylaştırıcı seçenekler kullanıcıların hizmetine sunulmaktadır. Ayrıca, web sitemizde yer alan etkinlik duyurularında kullanılan görsel afişlere ek olarak, görme engelli bireylerin içerikleri takip edebilmesi amacıyla tanımlayıcı metinler eklenmektedir. Böylece yalnızca görsel unsurlara dayalı içeriklerin metinsel karşılıkları da erişilebilir hâle getirilmektedir. Üniversitemizin sosyal medya hesaplarında da benzer bir hassasiyet gözetilmektedir. Görme engelli bireylerin ekran okuyucu programlar aracılığıyla içeriklere erişimini zorlaştırabilecek yoğun emoji kullanımlarından kaçınılmakta; yalnızca görsel içerik paylaşılan durumlarda ilgili gönderilere açıklayıcı ve tanımlayıcı metinler eklenmektedir. Dijital erişilebilirlik konusunda iyileştirme çalışmalarımız sürekli olarak gözden geçirilmektedir.

Üniversitemizin web sitesinde erişilebilirliğe ilişkin erişilebilirlik menüsü bulunmaktadır. Bunun yanı sıra web erişilebilirliği ile ilgili akademik ve idari personele eğitimler verilmiş olup engelsiz.mu.edu.tr adresinde web sitesinin erişilebilirliğine arttırmaya yönelik adımların yer aldığı bilgilendirme videosu ve dosyası paylaşılmaktadır. Akademik ve idari personele tedbirler yazısı kapsamında web erişilebilirliğine dikkat edilmesi için önemli hususlar duyurulmuştur. Üniversite web sitesinin yanı sıra ders yönetim sisteminde erişilebilirlik denetleyicisi bulunmaktadır. Üniversitemizin kütüphane web sayfasında sesli kaynaklara erişim linkleri paylaşılmakta ve talep doğrultusunda kitap seslendirme hizmeti alınabilmektedir. Bu hizmetlerin yanı sıra Üniversitemiz Dijital Dönüşüm Ofisi işbirliği ile web erişilebilirliğine ilişkin yazılım geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

4.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, TBMM'nin 14 Ocak 2026 tarihli 47'nci Birleşimini yöneten TBMM Başkan Vekilinin kullandığı bazı ifadelere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/39767)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasanın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Numan KURTULMUŞ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Adnan Şefik ÇİRKİN
- Hatay Milletvekili

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 14 Ocak 2026 tarihli Sekizinci Oturumunda Oturumu yöneten TBMM Başkanvekili Pervin Buldan'ın konuşmasını yapan hatibe karşı sarfettiği sözler tutanaklarda aşağıdaki şekilde yer almıştır:

“Konuşma be!, Haddinizi bilin!, Hadi oradan!, Konuşmayın, haddinizi bileceksiniz!, Sus, Susun!, Yaparım, daha fazlasını da yaparım! Konuşmayın! (Parmak sallayarak hatibi uyarması üzerine).

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 64. Maddesine göre;

“Genel Kurula başkanlık eden Başkan veya Başkanvekili, asıl konu görüşülürken ve oylanırken hiçbir surette görüşünü açıklayamaz.

Başkan veya başkanvekilleri, görevlerinin yerine getirilmesinin gerektiği haller dışında tartışmalara katılamazlar, kişisel savunma hakları saklıdır.”

İçtüzüğü'nün 65. Maddesine göre;

“Genel Kurulda söz kesmek, şahsiyatla uğraşmak ve çalışma düzenini bozucu hareketlerde bulunmak yasaktır.”

İçtüzüğü'nün 157. Maddesine göre uyarma cezasını gerektiren haller şunlardır:

“Söz kesmek, sükuneti ve çalışma düzenini bozmak, şahsiyatla uğraşmak.”

İçtüzüğü'nün 160. Maddesine göre kınama cezasını gerektiren haller arasında,

“Kaba ve yaralayıcı sözler sarf etmek ve hareketler yapmak,”

“Mecliste gürültü ve kavgaya sebep olmak veya Meclisin görevini yerine getirmesini önlemek için toplu bir harekete girişilmesine önyak olmak.”

Bu doğrultuda;

- 1- 14 Ocak 2026 tarihli TBMM Genel Kurulu Sekizinci Oturumunda, TBMM Başkanvekili Pervin Buldan'ın tutanaklara geçen sözleri ve davranışları hakkında TBMM İçtüzüğü kapsamında herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?
- 2- Bahse konu oturumda Pervin Buldan, İçtüzüğün 64'üncü maddesinde düzenlenen TBMM Başkanvekilinin tarafsızlık ve tartışmalara katılmama yükümlülüğünü ihlal etmemiş midir?
- 3- Pervin Buldan'ın TBMM Genel Kurulunu yönetirken müteaddit defalar kürsüdeki hatiplerle tartışma yaşadığı tutanaklarda yer almıştır. Pervin Buldan'ın oturumu yönetirken taraflı, kaba ve yaralayıcı tavırları nedeniyle TBMM Başkanlığı tarafından kendisine bir uyarıda bulunulmuş mudur?
- 4- Genel Kurulu yöneten Başkan veya Başkanvekillerinin, kaba, yaralayıcı ve şahsiyata yönelik ifadeler kullanmasının önlenmesine yönelik olarak TBMM Başkanlığınca İçtüzükte değişiklik yapılması planlanmakta mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03- **1803216**
Konu : Soru Önergesi

19.02.2026

Sayın Adnan Şefik ÇİRKİN
Hatay Milletvekili

İlgi : 22.01.2026 tarihli ve 7/39767 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

TBMM'nin 14 Ocak 2026 tarihli 47. Birleşimini yöneten TBMM Başkanvekilinin kullandığı bazı ifadelere ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır. Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAĞ

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

EK

CEVAPLAR:

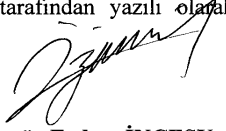
Cevap 1., 2., 3. ve 4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) İçtüzüğü'nün 15'inci maddesi, “Başkanvekillerinin görevi, Başkanın yerine Genel Kurul görüşmelerini yönetmek ve yönettiği oturumlarla ilgili tutanak dergisi ile tutanak özetinin düzenlenmesini gözetmektir.” hükmünü haizdir. Bu kapsamda başkanvekilleri Anayasa, İçtüzük, mutabakat metinleri ile teamüller çerçevesinde Genel Kurul birleşimlerini yönetmektedir. Mezkûr madde uyarınca başkanvekillerinin hangi birleşim veya oturumları yöneteceklerine TBMM Başkanı tarafından karar verilmektedir. Genel Kurul çalışmalarının Anayasa, İçtüzük ve teamüllere uygun yürütülmesi gerekmekte olup bu husus Başkanlığımızca da takip edilmektedir.

TBMM İçtüzüğü'nün 181'inci maddesi uyarınca, İçtüzük'te değişiklik yapılmasını öngören teklifler milletvekillerince verilebilmektedir. TBMM İçtüzüğü'nün değiştirilmesi hususunda TBMM Başkanlığına, milletvekillerinden ayrı, özel bir yetki verilmemiştir. Bu doğrultuda milletvekilleri tarafından verilebilecek İçtüzük değişikliği tekliflerinin, TBMM İçtüzüğü'nde belirtilen şartları taşıması kaydıyla, Başkanlığımızca ilgili komisyonlara havale edilerek İçtüzük'te öngörülen yasama sürecine tabi tutulması mümkündür.

5.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu'nun, Ardahan ve Artvin illeri arasında yaşanan ulaşım sorununa ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/40012)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Anayasanın 98'nci ve TBMM iç tüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca **T.C. Ticaret Bakanı Sayın Ömer Bolat** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.02.02.2026

Özgür Erdem İNCESU
Ardahan Milletvekili

Ardahan ile Artvin illeri arasındaki ulaşım, özellikle **Ardanuç – Bülbülan Yaylası – Yalnızçam hattı** üzerinde yer alan yüksek rakım ve sert kış koşulları nedeniyle her yıl **yaklaşık 4-5 ay boyunca tamamen kesintiye uğramaktadır**. Bu durum yalnızca iki il arasındaki ulaşımı değil; **bölgesel ticareti, turizmi, hayvancılığı, arıcılığı ve sosyal hayatı** da doğrudan olumsuz etkilemektedir.

Söz konusu güzergâh, **Ardahan'ın Karadeniz'e (Artvin/Ardanuç üzerinden) en kısa ve stratejik bağlantı yolu** olma özelliği taşımaktadır. Yolun uzun süre trafiğe kapalı kalması, Ardahan'ın Karadeniz limanlarına erişimini zorlaştırmakta; ilin ekonomik, turistik ve lojistik gelişimini ciddi biçimde sınırlamaktadır.

Nitekim; **Artvin İl Genel Meclisi ve Ardahan İl Genel Meclisinin** birbirinden bağımsız olarak, oybirliğiyle aldığı resmi kararlarda;

- Bülbülan Yaylası mevkiinde **Karayolları'na ait bir bakımevi kurulması halinde yolun kış aylarında da açık tutulabileceğini,**
- Yolun açık olmasının **Artvin–Ardahan ticari ve sosyal ilişkilerini güçlendireceğini,**
- **Yalnızçam Kayak Tesisleri'nin cazibe merkezi haline gelmesine katkı sağlayacağını,**
- Bölgenin **yayla ve kış turizmi açısından önemli bir ekonomik potansiyel barındırdığını** açıkça ifade etmişlerdir.

Buna rağmen, aradan geçen yıllara karşın söz konusu karar **uygulamaya geçirilmemiş**, yol her kış uzun süreli olarak ulaşımaya kapatılmaya devam etmiştir.

Öte yandan; başta **Sahara Tüneli** olmak üzere, Ardahan–Artvin ulaşımını kalıcı biçimde rahatlatacak **tünel projeleri yıllardır kamuoyuna vaat edilmesine rağmen hayata geçirilmemiştir**. Bölgenin coğrafi yapısı ve iklim koşulları dikkate alındığında, **karla mücadeleyle dayalı geçici çözümler yerine, tünel temelli kalıcı ulaşım yatırımlarının zorunlu olduğu** açıktır.

Planlanacak bir **Bülbülan–Ardanuç geçiş tüneli**; yıllardır maliyeti ve uzunluğu sorun edilen Sahara tüneline göre daha düşük maliyetli olacağı ve sahara tüneli kadar olmasa da iki il arasındaki ulaşım süresi ve mesafesini oldukça kısaltacaktır.

Bir diğer önemli konu da; Ardahan ili, dünyaca bilinen ve genetik koruma altında bulunan **Kafkas arısı (Apis mellifera caucasica)** ırkının ana merkezidir. Bölgedeki arıcılık faaliyetleri, sert iklim koşulları nedeniyle **mevsimsel kışlatma uygulamalarına** dayanmaktadır. Ardahanlı arıcılar, kış aylarında arı kolonilerini daha ılıman iklim koşullarına sahip olan **Artvin'in Ardanuç ilçesi ve çevresine** taşımak zorunda kalmaktadır. Ancak Ardahan–Artvin arasındaki **Bülbülün geçidinin kış aylarında 4–5 ay süreyle ulaşımına kapatılması**, arıcıların bu zorunlu kışlatma faaliyetlerini ciddi biçimde aksatmakta; koloni kayıplarına, üretim düşüşüne ve ekonomik zarara yol açmaktadır. Bu geçidin kapalı olması, yalnızca bir ulaşım sorunu değil, **Kafkas arısı ırkına dayalı arıcılık faaliyetlerini sürdürülemez hale getiren yapısal bir sorun** niteliği taşımaktadır. Söz konusu güzergâhta yapılacak kalıcı bir **ulaşım tüneli**, arıcıların yıl boyunca güvenli ve kesintisiz erişimini sağlayarak, Ardahan arıcılığının devamlılığı açısından hayati önem arz etmektedir.

Bu alternatif tünel ile;

- Ardahan'ın Karadeniz'e yılın 12 ayı kesintisiz ulaşımı sağlanacak,
- Yalnızçam Kayak Tesisleri, **Sarıkamış Kayak Merkezi benzeri bir işlevsellik ve cazibe** kazanacak,
- Bölge turizmi dört mevsime yayılacak,
- Göç baskısı azalacak,
- Artvin ve Ardahan illerinin ekonomileri karşılıklı olarak güçlenecektir.

Bu Bağlamda;

1-Ardahan–Artvin karayolu üzerinde yer alan **Bülbülün Yaylası mevkiinin**, her yıl ortalama kaç gün trafiğe kapalı kaldığına ilişkin Bakanlığınızın elinde bulunan **resmî veriler** nelerdir?

2-Söz konusu yolun kış aylarında kapalı tutulmasının, **bölge ekonomisine (ticaret, turizm, hayvancılık, arıcılık)** yıllık tahmini maliyeti ne kadardır?

3-Artvin İl Genel Meclisi ve Ardahan İl Genel Meclisi tarafından oybirliğiyle alınan ve Bülbülün Yaylası'na Karayolları Bakımevi kurulması halinde yolun kışın açık tutulabileceğini öngören kararlar, Bakanlığınıza veya Karayolları Genel Müdürlüğü'ne iletilmiş midir? İletildiyse, neden bugüne kadar hayata geçirilmemiştir?

4-Bülbülün Yaylası mevkiinde kalıcı bir Karayolları Bakımevi kurulmasına ilişkin Bakanlığınızın herhangi bir yatırım planı veya fizibilite çalışması bulunmakta mıdır?

5-Ardahan ile Artvin arasındaki ulaşımı kalıcı biçimde sağlayacak şekilde,Sahara Tüneli, Bülbülün–Ardanuç geçiş tünel veya benzeri bir tünel projesine ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış bir **etüt, proje veya maliyet analizi** mevcut mudur?

6-Söz konusu tünel projelerinin bugüne kadar hayata geçirilememesinin temel gerekçeleri nelerdir?

7-Ardahan'da bulunan Yalnızçam Kayak Tesisleri'nin, ulaşım sorunları nedeniyle kapasitesinin altında çalıştığı Bakanlığınızca bilinmekte midir?

8-Olası bir tünel ve yıl boyu açık yolun, tesisin ziyaretçi sayısına ve bölge turizmine sağlayacağı katkıya ilişkin bir analiz yapılmış mıdır?

9-Ardahan–Artvin arasındaki bu güzergâhın **Karadeniz’e en kısa bağlantı yolu** olduğu dikkate alındığında, söz konusu hattın geliştirilmesi Bakanlığınızın **bölgesel kalkınma ve ulaşım stratejileri** içinde hangi öncelik sıralamasında yer almaktadır?

10-Önümüzdeki **5 yıllık yatırım programı** içerisinde, Ardahan–Artvin ulaşımını dört mevsim kesintisiz hale getirecek **tünel veya kalıcı yol yatırımı** planlanmakta mıdır?

11-Bu bölgede yapılacak bir tünel yatırımının, **Artvin ve Ardahan illerinin ekonomik bütünleşmesine ve göçün azaltılmasına sağlayacağı katkı** Bakanlığınız tarafından değerlendirilmiş midir?

12-Ardahan’ın, **Kafkas arısı ırkının ana üretim ve koruma merkezi** olduğu dikkate alındığında; Ardahan–Artvin (Ardanuç) hattının kış aylarında kapalı tutulmasının, bölgedeki arıcıların **kışlatma faaliyetleri ve koloni kayıpları** üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınızca yapılmış bir çalışma veya veri bulunmakta mıdır?

13-Bülbülân geçidinde yapılacak kalıcı bir **ulaşım tünelinin**, Ardahanlı arıcıların Ardanuç bölgesine yıl boyu güvenli erişimini sağlayarak **arıcılık faaliyetlerinin sürdürülebilirliğine katkı sunacağı** değerlendirilmiş midir? Bu kapsamda arıcılığın korunması amacıyla söz konusu tünel yatırımının öncelikli projeler arasına alınması planlanmakta mıdır?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : E-69602026-610-00119042415 119187716
Konu : Soru Önergesi (7/40012)

19.02. 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :16.02.2026 tarihli ve 43452547-120.07.04-E.1798708 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Ardahan Milletvekili Sayın Özgür Erdem İNCESU tarafından verilen 7/40012 sayılı yazılı soru önergesi, Bakanlığımız görev ve yetki alanındaki konuları kapsamamakta olup, söz konusu önergede yer alan hususların Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığının görev alanına girdiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

6.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, medya takibi ve raporlama yapan kuruluşlarla yapılan hizmet alım sözleşmelerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/40497)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Sayın Prof. Dr. Numan Kurtulmuş tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96'nı maddeleri gereğince arz ederim. Saygılarımla. **05.02.2026**

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili
Grup Başkanvekili

Milletvekillerinin, haklarında yazılı, dijital ve görsel basında yer alan haberleri takip edebilmeleri amacıyla, Başkanlığınız döneminde Interpress, Ajans Press veya benzeri medya takip ve raporlama hizmeti sunan kurumlarla herhangi bir hizmet alım sözleşmesi yapıp yapılmadığını öğrenmek istiyoruz.

Bu kapsamda;

1. Başkanlığınız döneminde söz konusu amaçla hangi kurum veya kurumlarla anlaşma yapılmıştır?
2. Bu anlaşmalar hangi tarih aralıklarını kapsamaktadır?
3. Son beş yıl içerisinde bu hizmetler için yapılan toplam resmî ödeme ne kadardır?
4. Ödemeler hangi bütçe kalemlerinden karşılanmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03- **1805569**
Konu : Soru Önergesi

24.02.2026

Sayın Selçuk ÖZDAĞ
Muğla Milletvekili

İlgi : 06.02.2026 tarihli ve 7/40497 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Medya takibi ve raporlama yapan kuruluşlarla yapılan hizmet alım sözleşmelerine ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAĞ

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

EK

CEVAPLAR:

Cevap 1., 2., 3. ve 4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca, milletvekilleriyle ilgili ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde yazılı, dijital ve sosyal medyada çıkan haberlerin takibi, editörlük hizmeti, online analizi ve arşivlenmesi işleri Medya Takip Sistemi ile milletvekillerinin kullanımına sunulmaktadır.

Milletvekilleri kullanıcı adı ve şifre ile Medya Takip Sistemi'ne erişim sağlayabilmektedirler. Ayrıca milletvekillerinin niteleme bilgileri doğrultusunda kendileriyle ilgili yazılı basında çıkan haberler link bağlantılı olarak her sabah 07.30'a kadar e-posta adreslerine gönderilmekte ve TV içerikleri ve haberler yıl boyunca sistemde erişilebilir şekilde sunulmaktadır.

Bu kapsamda;

- 2024, 2025 ve 2026 yıllarında milletvekillerinin medya takip hizmetleri için "Interpress Medya Hizmetleri Ticaret Anonim Şirketi" ile sözleşme imzalanmıştır.

- Sözleşmeler; 01.01.2024 – 31.1.2024 ile 01.01.2025 – 31.12.2025 tarihleri arasında kapsamaktadır.

- Son beş yıl içerisinde medya takip hizmetleri için 3.298.200 TL'lik sözleşme imzalanmıştır.

- Sözleşme bedelleri 2025 yılı Analitik Bütçe Sınıflandırmasına İlişkin Rehber'e uygun olarak Bilgiye Abonelik ve İnternet Erişimi Giderleri bütçe tertiplerinden ödenmektedir.

